

ZAKON

O OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se osnove sistema predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih, i to: principi, ciljevi, ishodi, standardi obrazovanja i vaspitanja, znanja, veština i stavova (u daljem tekstu: kompetencije), način i uslovi za obavljanje delatnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, vrste programa obrazovanja i vaspitanja, osnivanje, organizacija, finansiranje i nadzor nad radom ustanova obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: ustanova), kao i druga pitanja od značaja za obrazovanje i vaspitanje.

Ovim zakonom uređuju se i radni odnosi zaposlenih u ustanovi.

Srednje vojno obrazovanje uređuje se posebnim zakonom u sistemu odbrane i ovim zakonom.

Na pitanja postupanja u upravnim stvarima, koja nisu uređena ovim zakonom, primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Termini izraženi u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Obrazovanje i vaspitanje

Član 2.

Sistem obrazovanja i vaspitanja obuhvata predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje odraslih.

Specifičnosti obavljanja delatnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja i srednjeg obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih, uređuju se posebnim zakonom (u daljem tekstu: posebni zakon).

Pravo na obrazovanje i vaspitanje

Član 3.

Svako lice ima pravo na obrazovanje i vaspitanje.

Državljeni Republike Srbije jednaki su u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje.

Lice sa smetnjama u razvoju i invaliditetom imaju pravo na obrazovanje i vaspitanje koje uvažava obrazovne i vaspitne potrebe u sistemu obrazovanja i vaspitanja, uz pojedinačnu odnosno grupnu dodatnu podršku u nastavi i učenju ili u posebnoj vaspitnoj grupi ili školi, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Lice sa izuzetnim sposobnostima imaju pravo na obrazovanje i vaspitanje koje uvažava njihove posebne obrazovne i vaspitne potrebe, u obrazovno-vaspitom sistemu, u posebnim odeljenjima ili posebnoj školi, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Strani državljani, lica bez državljanstva i lica tražioci državljanstva imaju pravo na obrazovanje i vaspitanje pod istim uslovima i na način propisan za državljane Republike Srbije.

Pravo na besplatno obrazovanje

Član 4.

U ustanovi čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave obezbeđuje se besplatno:

- 1) vaspitanje i obrazovanje dece u godini pred polazak u školu, u skladu sa ovim i posebnim zakonom;
- 2) osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika i odraslih, u skladu sa ovim i posebnim zakonom;
- 3) srednje obrazovanje redovnih i vanrednih učenika, pod jednakim uslovima, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Redovan učenik jeste lice koje je u prvom razredu srednjeg obrazovanja i obrazovanja za rad mlađe od 17 godina, a vanredan učenik – lice starije od 17 godina.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, i lice mlađe od 17 godina može da stiče srednje obrazovanje ili obrazovanje za rad u svojstvu vanrednog učenika, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: ministar), i to:

- 1) lice koji se profesionalno bavi sportom;
- 2) lice čija priroda bolesti objektivno ne dozvoljava redovno pohađanje nastave;
- 3) u drugim opravdanim slučajevima kada objektivne okolnosti ne dozvoljavaju redovno pohađanje nastave.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, lice starije od 17 godina koje je prethodne školske godine završilo osnovnu školu u trajanju od osam godina, može u narednoj školskoj godini upisati srednju školu u svojstvu redovnog učenika.

Uzrast lica koje stiče osnovno i srednje obrazovanje po programu za odrasle, uređuje se posebnim zakonom.

Lice koje je steklo srednje obrazovanje, a želi da se prekvalifikuje ili dokvalifikuje, stekne specijalističko ili majstorsko obrazovanje, plaća školarinu.

Izuzetno, lica koje se iz zdravstvenih razloga prekvalifikuju ili dokvalifikuju ne plaćaju školarinu.

Visinu školarine utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Ministarstvo), prema vrstama obrazovanja i vaspitanja, s tim da se pojedini vanredni učenici – lica starija od 17 godina, usled teške materijalne i socijalne situacije, mogu osloboditi plaćanja školarine, radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja i vaspitanja.

Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika može da se opredeli za sticanje osnovnog obrazovanja i vaspitanja, kod kuće, uz obezbeđivanje troškova obrazovanja i vaspitanja.

Upotreba jezika

Član 5.

Obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se na srpskom jeziku i ćiriličkom pismu (u daljem tekstu: srpski jezik).

Za pripadnike nacionalne manjine obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se na jeziku, odnosno govoru (u daljem tekstu: jezik nacionalne manjine) i pismu nacionalne manjine.

Za pripadnike nacionalne manjine obrazovno-vaspitni rad može da se izvodi i dvojezično na jeziku i pismu nacionalne manjine i na srpskom jeziku, a u skladu sa posebnim zakonom.

Obrazovno-vaspitni rad može da se izvodi i na stranom jeziku, odnosno dvojezično na stranom jeziku i na srpskom jeziku ili dvojezično na stranom jeziku i na jeziku i pismu nacionalne manjine, a u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Obrazovno-vaspitni rad za lice koja koristi znakovni jezik, odnosno posebno pismo ili druga tehnička rešenja, može da se izvodi na znakovnom jeziku i pomoću sredstava tog jezika.

Kada se obrazovanje stiče na jeziku nacionalne manjine, stranom jeziku ili dvojezično, učenje srpskog jezika je obavezno.

Kvalitet obrazovanja i vaspitanja

Član 6.

Elementi kvaliteta obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji, su:

- 1) principi obrazovanja i vaspitanja;
- 2) ciljevi obrazovanja i vaspitanja;
- 3) programi obrazovanja i vaspitanja;
- 4) obrazovni standardi;
- 5) kompetencije učenika;
- 6) obuhvat i briga o osetljivim kategorijama dece i učenika;
- 7) okruženje za učenje;
- 8) kompetencije i profesionalni razvoj nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, direktora i sekretara;
- 9) saradnja sa roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima i širom zajednicom;
- 10) nezavisno vrednovanje ostvarenosti ciljeva obrazovanja i rezultata učenja;
- 11) samovrednovanje, praćenje i nezavisno vrednovanje rada nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika i direktora;
- 12) sistem upravljanja;
- 13) standardi prostora i opreme ustanove;
- 14) odgovarajući materijalni i finansijski resursi.

Opšti principi obrazovanja i vaspitanja

Član 7.

Sistem obrazovanja i vaspitanja mora da obezbedi za svu decu, učenike i odrasle:

1) jednakost i dostupnost ostvarivanja prava na obrazovanje i vaspitanje zasnovanom na socijalnoj pravdi i principu jednakih šansi bez diskriminacije;

2) usmerenost obrazovanja i vaspitanja na dete i učenika kroz raznovrsne oblike učenja, nastave i ocenjivanja kojima se izlazi u susret različitim potrebama deteta i učenika, razvija motivacija za učenje i podiže kvalitet postignuća;

3) poštovanje ljudskih prava i prava svakog deteta, učenika i odraslog i uvažavanje ljudskog dostojanstva; obrazovanje i vaspitanje u demokratski uređenoj i socijalno odgovornoj ustanovi u kojoj se neguje otvorenost, saradnja, tolerancija, svest o kulturnoj i civilizacijskoj povezanosti u svetu, posvećenost osnovnim moralnim vrednostima, vrednostima pravde, istine, solidarnosti, slobode, poštenja i odgovornosti i u kojoj je osigurano puno poštovanje prava deteta, učenika i odraslog;

4) visok kvalitet obrazovanja i vaspitanja za sve; kvalitetno i uravnoteženo obrazovanje i vaspitanje, zasnovano na tekovinama i dostignućima savremene nauke, primena dostignuća naučnih disciplina važnih za proces obrazovanja i vaspitanja i prilagođenih uzrasnim i ličnim obrazovnim potrebama svakog deteta, učenika i odraslog;

5) celoživotno učenje, koje uključuje sve oblike učenja i znači učestvovanje u različitim oblicima obrazovnih aktivnosti tokom života, sa ciljem stalnog unapređivanja potrebnih ličnih, građanskih, društvenih i radnih kompetencija;

6) obrazovanje i vaspitanje zasnovano na kompetencijama u skladu sa strateškim i funkcionalnim okvirom za planiranje i ostvarivanje procesa obrazovanja i vaspitanja, čime se stvaraju uslovi i pruža podrška za razvoj svih kompetencija;

7) kompetentnost i profesionalna etika koja podrazumeva visoku stručnost nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika, direktora i sekretara, stalni profesionalni razvoj i visok nivo profesionalne odgovornosti i etičnosti;

8) horizontalna i vertikalna prohodnost kojom se osigurava mogućnost da učenici i odrasli tokom obrazovanja promene vrstu obrazovanja (horizontalna prohodnost) i mogućnost daljeg obrazovanja i sticanja višeg nivoa obrazovanja (vertikalna prohodnost);

9) demokratičnost kroz uključenost svih učesnika u sistemu obrazovanja i vaspitanja u stvaranju i sprovođenju obrazovnih politika, poštujući potrebe i prava uz obaveze i odgovornosti;

10) autonomija ustanove kroz planiranje i ostvarivanje odgovarajućih aktivnosti, programa i projekata u cilju unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja poštujući specifičnosti ustanove i lokalne sredine;

U ostvarivanju principa, posebna pažnja posvećuje se:

1) saradnji sa porodicom, uključivanjem roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika, radi uspešnog ostvarivanja postavljenih ciljeva obrazovanja i vaspitanja, i vaspitanja zapošljavanja, lokalnom zajednicom i širom društvenom sredinom;

2) podršci prelaska deteta, odnosno učenika u sledeći nivo obrazovanja i vaspitanja i ostvarivanju kontinuiteta u obrazovanju i vaspitanju;

3) identifikaciji, praćenju i stimulisanju učenika i odraslih sa izuzetnim sposobnostima (talentovani i daroviti) uz obezbeđivanje uslova da, bez obzira na sopstvene materijalne uslove imaju pristup odgovarajućim nivoima obrazovanja i vaspitanja i ustanovama;

4) mogućnosti da deca, učenici i odrasli sa smetnjama u razvoju, invaliditetom i iz osetljivih grupa, bez obzira na sopstvene materijalne uslove imaju pristup svim nivoima obrazovanja i vaspitanja u ustanovama, a lica smeštena u ustanove socijalne zaštite, deca, učenici i odrasli sa zdravstvenim problemima ostvaruju pravo na obrazovanje za vreme smeštaja u ustanovi i tokom bolničkog i kućnog lečenja;

5) smanjenju stope napuštanja sistema obrazovanja i vaspitanja, posebno lica iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva i nerazvijenih područja, lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i drugih lica sa specifičnim teškoćama u učenju i podršci njihovom ponovnom uključenju u sistem, u skladu sa principima inkluzivnog i interkulturalnog obrazovanja i vaspitanja;

6) karijernom vođenju i savetovanju zaposlenih, učenika i odraslih usmerenom ka ličnom razvoju pojedinca i napredovanju u obrazovnom i profesionalnom smislu;

7) ostvarivanju prava na obrazovanje i uključivanjem u sistem obrazovanja i vaspitanja na različitim uzrastima i nivoima, bez ugrožavanja drugih prava deteta i drugih ljudskih prava;

8) saradnji sa učenicima, radi uspešnog ostvarivanja postavljenih ciljeva obrazovanja i vaspitanja, kao i ostvarivanja odgovarajućih aktivnosti, programa i projekata u cilju unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Ciljevi obrazovanja i vaspitanja

Član 8.

Osnovni ciljevi obrazovanja i vaspitanja su:

1) obezbeđivanje dobiti i podrška celovitom razvoju deteta, učenika i odraslog;

2) obezbeđivanje podsticajnog i bezbednog okruženja za celoviti razvoj deteta, učenika i odraslog, razvijanje nenasilnog ponašanja i uspostavljanje nulte tolerancije prema nasilju;

3) širi obuhvat dece predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem i sveobuhvatna uključenost učenika u sistem obrazovanja i vaspitanja;

4) razvijanje i praktikovanje zdravih životnih stilova, svesti o važnosti sopstvenog zdravlja i bezbednosti, potrebe negovanja i razvoja fizičkih sposobnosti;

5) razvijanje svesti o značaju održivog razvoja, zaštite i očuvanja prirode i životne sredine i ekološke etike, zaštite i dobiti životinja;

6) kontinuirano unapređivanje kvaliteta procesa i ishoda obrazovanja i vaspitanja zasnovanog na proverenim naučnim saznanjima i obrazovnoj praksi;

7) razvijanje kompetencija za snalaženje i aktivno učešće u savremenom društvu koje se menja;

8) pun intelektualni, emocionalni, socijalni, moralni i fizički razvoj svakog deteta, učenika i odraslog, u skladu sa njegovim uzrastom, razvojnim potrebama i interesovanjima;

9) razvijanje ključnih kompetencija za celoživotno učenje, međupredmetnih kompetencija i stručnih kompetencija u skladu sa zahtevima zanimanja, potrebama tržišta rada i razvojem savremene nauke i tehnologije;

10) razvoj svesti o sebi, stvaralačkih sposobnosti, kritičkog mišljenja, motivacije za učenje, sposobnosti za timski rad, sposobnosti samovrednovanja, samoinicijative i izražavanja svog mišljenja;

11) osposobljavanje za donošenje valjanih odluka o izboru daljeg obrazovanja i zanimanja, sopstvenog razvoja i budućeg života;

12) razvijanje pozitivnih ljudskih vrednosti;

13) razvijanje osećanja solidarnosti, razumevanja i konstruktivne saradnje sa drugima i negovanje drugarstva i prijateljstva;

14) razvijanje kompetencija za razumevanje i poštovanje prava deteta, ljudskih prava, građanskih sloboda i sposobnosti za život u demokratski uređenom i pravednom društvu;

15) razvoj i poštovanje rasne, nacionalne, kulturne, jezičke, verske, rodne, polne i uzrasne ravnopravnosti, tolerancije i uvažavanje različitosti;

16) razvijanje ličnog i nacionalnog identiteta, razvijanje svesti i osećanja pripadnosti Republici Srbiji, poštovanje i negovanje srpskog jezika i maternjeg jezika, tradicije i kulture srpskog naroda i nacionalnih manjina, razvijanje interkulturalnosti, poštovanje i očuvanje nacionalne i svetske kulturne baštine;

17) povećanje efikasnosti upotrebe svih resursa obrazovanja i vaspitanja, završavanje obrazovanja i vaspitanja u predviđenom roku sa minimalnim produžetkom trajanja i smanjenim napuštanjem školovanja;

18) povećanje efikasnosti obrazovanja i vaspitanja i unapređivanje obrazovnog nivoa stanovništva Republike Srbije kao države zasnovane na znanju.

Ishodi obrazovanja i vaspitanja

Član 9.

Ishodi obrazovanja i vaspitanja su jasni iskazi o tome šta se od učenika očekuje da zna, razume i da je sposoban da pokaže, odnosno uradi nakon završenog odgovarajućeg nivoa obrazovanja i vaspitanja.

Ishodi obrazovanja i vaspitanja su osnova za planiranje, praćenje i vrednovanje obrazovanja i vaspitanja.

Ishodi obrazovanja i vaspitanja predstavljaju sposobnost učenika da:

1) izrazi i tumači ideje, misli, osećanja, činjenice i stavove u usmenoj i pisanoj formi;

2) prikuplja, analizira, organizuje i kritički procenjuje informacije;

3) koristi srpski jezik, odnosno jezik nacionalne manjine i strani jezik u zavisnosti od kulturnog nasleđa i sredine, potreba i interesovanja;

4) efikasno i kritički koristi naučna i tehnološka znanja, uz pokazivanje odgovornosti prema svom životu, životu drugih i životnoj sredini;

5) radi efikasno sa drugima kao član tima, grupe, organizacije i zajednice;

6) zna kako da uči;

7) ume da razlikuje činjenice od interpretacija;

8) primenjuje matematičko mišljenje i znanje u cilju rešavanja niza problema u svakodnevnim situacijama;

9) pouzdano, kritički i odgovorno prema sebi i drugima koristi digitalne tehnologije;

10) odgovorno i efikasno upravlja sobom i svojim aktivnostima;

11) efikasno i konstruktivno učestvuje u svim oblicima radnog i društvenog života, poštuje ljudska prava i slobode, komunicira asertivno i nenasilno posebno u rastućoj raznolikosti društava i rešavanju sukoba;

12) pokreće i spremno prihvata promene, preuzima odgovornost i ima preduzetnički pristup i jasnu orijentaciju ka ostvarivanju ciljeva i postizanju uspeha;

13) ostvaruje ideje, planira i upravlja projektima radi postizanja ciljeva koji doprinose ličnoj afirmaciji i razvoju, društvenoj ili privrednoj aktivnosti;

14) shvata svet kao celinu povezanih sistema i prilikom rešavanja konkretnih problema razume da nisu izolovani;

15) ima svest o sopstvenoj kulturi i raznolikosti kultura, uvažava značaj kreativnog izražavanja ideja, iskustava i osećanja putem različitih medija, uključujući muziku, književnost, izvođačke i vizuelne umetnosti.

Ostvarivanje ishoda obrazovanja i vaspitanja obezbeđuje se ukupnim obrazovno-vaspitnim procesom na svim nivoima obrazovanja i vaspitanja, kroz sve oblike, načine i sadržaje rada.

Standardi obrazovanja i vaspitanja

Član 10.

Standardi obrazovanja i vaspitanja predstavljaju skup normi na osnovu kojih se vrši procena kvaliteta u sistemu obrazovanja i vaspitanja, i to:

- 1) standardi postignuća učenika;
- 2) standardi kvaliteta rada ustanove;
- 3) standardi kvaliteta udžbenika;
- 4) standardi kompetencija nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika;
- 5) standardi kompetencija direktora.

Ključne kompetencije za celoživotno učenje

Član 11.

Ključne kompetencije predstavljaju skup integrisanih znanja, veština i stavova koji su potrebni svakom pojedincu za lično ispunjenje i razvoj, uključivanje u društveni život i zapošljavanje.

Ključne kompetencije za celoživotno učenje su:

1) komunikacija na maternjem jeziku: sposobnost izražavanja i tumačenja konceptata, misli, osećanja, činjenica i mišljenja u usmenoj ili pisanoj formi;

2) komunikacija na stranom jeziku: sposobnost izražavanja i tumačenja konceptata, misli, osećanja, činjenica i mišljenja u usmenoj ili pisanoj formi uključujući veštine posredovanja sumiranjem, tumačenjem, prevođenjem, parafraziranjem i na druge načine, kao i interkulturalno razumevanje;

3) matematičke, naučne i tehnološke kompetencije: osnovno numeričko rezonovanje, razumevanje sveta prirode, sposobnost primene znanja i tehnologije za ljudske potrebe (medicina, transport, komunikacije i dr.);

4) digitalna kompetencija: samopouzdanje i kritičko korišćenje informacionih i komunikacionih tehnologija za rad, odmor i komunikaciju;

5) učenje učenja: sposobnost da se efektivno upravlja sopstvenim učenjem: planiranje, upravljanje vremenom i informacijama, sposobnost da se prevaziđu prepreke kako bi se uspešno učilo, korišćenje prethodnih znanja i veština, primena znanja i veština u različitim situacijama, individualno i/ili u grupi;

6) društvene i građanske kompetencije: sposobnost da se efikasno i konstruktivno učestvuje u društvenom i radnom životu i da se angažuju u aktivnom i demokratskom učešću, posebno u sve raznovrsnijim zajednicama;

7) osećaj za inicijativu i preduzetništvo: sposobnost da se ideje pretvore u akciju kroz kreativnost, inovativnost i preuzimanje rizika, kao i sposobnost za planiranje i upravljanje projektima;

8) kulturološka osvešćenost i izražavanje: sposobnost da se shvati značaj kreativnih ideja, iskustava i emocija u različitim medijima – muzika, književnost, ples, likovna umetnost i drugo.

Kompetencije iz stava 1. ovog člana, osim okvira tradicionalnih školskih predmeta, obuhvataju i angažuju školska znanja na pripremi učenika da budu konkurentni i funkcionalni u sadašnjem i budućem obrazovnom i profesionalnom prostoru i da kompetentno i aktivno ostvaruju svoje građanske uloge.

Opšte međupredmetne kompetencije

Član 12.

Cilj orijentacije ka opštim međupredmetnim kompetencijama i ključnim kompetencijama je dinamičnije i angažovanije kombinovanje znanja, veština i stavova relevantnih za različite realne kontekste koji zahtevaju njihovu funkcionalnu primenu.

Opšte međupredmetne kompetencije zasnivaju se na ključnim kompetencijama. Razvijaju kroz nastavu svih predmeta, primenjive su u različitim situacijama i kontekstima pri rešavanju različitih problema i zadataka i neophodne svim učenicima za lično ostvarenje i razvoj, uključivanje u društvene tokove i zapošljavanje i čine osnovu za celoživotno učenje.

Opšte međupredmetne kompetencije za kraj obaveznog osnovnog obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji, su:

- 1) kompetencija za učenje;
- 2) odgovorno učešće u demokratskom društvu;
- 3) estetička kompetencija;
- 4) komunikacija;
- 5) odgovoran odnos prema okolini;
- 6) odgovoran odnos prema zdravlju;
- 7) preduzimljivost i orijentacija ka preduzetništvu;
- 8) rad sa podacima i informacijama;
- 9) rešavanje problema;
- 10) saradnja;
- 11) digitalna kompetencija.

Opšte međupredmetne kompetencije za kraj srednjeg obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji, su:

- 1) kompetencija za celoživotno učenje;
- 2) komunikacija;
- 3) rad sa podacima i informacijama;
- 4) digitalna kompetencija;
- 5) rešavanje problema;
- 6) saradnja;
- 7) odgovorno učešće u demokratskom društvu;
- 8) odgovoran odnos prema zdravlju;
- 9) odgovoran odnos prema okolini;
- 10) estetička kompetencija;
- 11) preduzimljivost i preduzetnička kompetencija.

Delatnost obrazovanja i vaspitanja

Član 13.

Delatnost obrazovanja i vaspitanja obavlja ustanova.

Vojno obrazovanje ostvaruju srednje vojne škole, u skladu sa posebnim zakonom u sistemu odbrane.

Na osnivanje i rad ustanove iz stava 1. ovog člana primenjuju se odredbe ovog zakona i propisa o javnim službama.

Način obavljanja delatnosti obrazovanja i vaspitanja propisan je ovim zakonom i posebnim zakonima.

Ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada

Član 14.

U ustanovi vaspitno-obrazovni, obrazovno-vaspitni i vaspitni rad (u daljem tekstu: obrazovno-vaspitni rad) obavljaju: nastavnik, vaspitač i stručni saradnik.

U obavljanju obrazovno-vaspitnog rada nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku mogu da pomažu i druga lica, u skladu sa ovim zakonom.

Škola može da ostvaruje obrazovno-vaspitni rad kao poseban oblik rada za učenike na dužem kućnom i bolničkom lečenju, u skladu sa posebnim zakonom.

Nastava može da se ostvaruje i kao nastava kod kuće i nastava na daljinu u skladu sa posebnim zakonom.

Deo programa obrazovanja i vaspitanja u praktičnoj nastavi može da ostvaruje privredno društvo, drugo pravno ili fizičko lice, u skladu sa posebnim zakonom.

U privrednom društvu ili drugom pravnom licu iz stava 5. ovog člana obrazovno-vaspitni rad obavlja nastavnik praktične nastave, koordinator učenja kroz rad i instruktor koji ispunjava uslove propisane posebnim zakonom.

Obrazovno-vaspitni rad obuhvata nastavne i vannastavne aktivnosti ustanove kojima se ostvaruje program obrazovanja i vaspitanja i postižu propisani ciljevi i standardi postignuća, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Evidencije i javne isprave

Član 15.

Ustanova vodi propisanu evidenciju u štampanom i/ili elektronskom obliku i izdaje javne isprave, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Ustanova poništava javnu ispravu koja je izdata suprotno zakonu.

Svaka javna isprava sadrži Mali grb Republike Srbije.

Srednje vojne škole vode evidenciju i izdaju javne isprave u skladu sa ovim i posebnim zakonom u sistemu odbrane.

Svi vidovi prikupljanja, obrade, objavljivanja i korišćenja podataka sprovode se u skladu sa ovim, posebnim i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Nadzor

Član 16.

Nadzor nad primenom ovog zakona vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonom.

II. OSTVARIVANJE OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Upis dece u predškolsku ustanovu

Član 17.

U predškolsku ustanovu može da se upiše dete na zahtev roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

U predškolsku ustanovu upisuju se sva deca u godini pred polazak u školu.

Uz dokumentaciju potrebnu za upis, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik dostavlja i dokaz o zdravstvenom pregledu deteta.

Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik čije dete nije obuhvaćeno vaspitno-obrazovnim radom u predškolskoj ustanovi, dužan je da upiše dete starosti od pet i po do šest i po godina u predškolsku ustanovu, odnosno osnovnu školu koja ostvaruje pripremni predškolski program, s tim da ima pravo da izabere predškolsku ustanovu, odnosno osnovnu školu.

Predškolska ustanova čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, odnosno osnovna škola koja ostvaruje predškolski program, a čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, dužni su da upišu svako dete radi pohađanja pripremnog predškolskog programa, bez obzira na prebivalište roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Pohađanje programa iz stava 4. ovog člana u ustanovi čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave – besplatno je.

Jedinica lokalne samouprave vodi evidenciju i obaveštava predškolsku ustanovu, odnosno osnovnu školu koja ostvaruje pripremni predškolski program o deci koja su stasala za pohađanje pripremnog predškolskog programa, u skladu sa posebnim zakonom.

Bliže uslove za utvrđivanje prioriteta za upis dece u predškolsku ustanovu, propisuje ministar.

Upis učenika u osnovnu školu

Član 18.

Upisom u prvi razred dete stiče svojstvo učenika.

U prvi razred upisuje se svako dete koje do početka školske godine ima najmanje šest i po, a najviše sedam i po godina.

Izuzetno, detetu može da se odloži upis u prvi razred za godinu dana, u skladu sa posebnim zakonom.

Dete koje ima od šest do šest i po godina upisuje se u prvi razred nakon provere spremnosti za polazak u školu.

Škola je dužna da organizuje proveru spremnosti iz stava 4. ovog člana.

Ako dete starije od sedam i po godina zbog bolesti ili drugih razloga nije upisano u prvi razred, može da se upiše u prvi ili odgovarajući razred, na osnovu prethodne provere znanja.

Prethodnu proveru znanja obavlja tim sastavljen od nastavnika razredne nastave, pedagoga i psihologa škole uvažavajući standarde postignuća i ceneći najbolji interes deteta.

Bliži uslovi za upis učenika u osnovnu školu uređuju se posebnim zakonom.

Upis učenika u srednju školu

Član 19.

U prvi razred srednje škole upisuju se lica sa stečenim osnovnim obrazovanjem i vaspitanjem, u skladu sa posebnim zakonom.

U prvi razred srednje škole koja ostvaruje programe muzičkog i baletskog obrazovanja, prilagođen ili individualizovani školski program za učenike sa izuzetnim sposobnostima, kao i individualni obrazovni plan za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju, upisuju se lica u skladu sa posebnim zakonom.

Izuzetno, pojedina lica ili grupe lica iz osetljivih kategorija, lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, mogu da se upišu u srednju školu pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa merilima i po postupku koji propiše ministar.

Nakon završenog srednjeg obrazovanja i vaspitanja u srednju školu može da se upiše lice radi prekvalifikacije, dokvalifikacije, specijalističkog ili majstorskog obrazovanja, u skladu sa posebnim zakonom.

U srednju školu može da se upiše i lice sa stečenim ili završenim osnovnim obrazovanjem i vaspitanjem radi stručnog osposobljavanja, odnosno obučavanja.

Izuzetno, odrasli koji stiče osnovno obrazovanje može uporedo da pohađa propisani ili odobreni program obuke u srednjoj školi.

Upis u razvojnu grupu u predškolskoj ustanovi i u školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju

Član 20.

U razvojnu grupu u predškolskoj ustanovi, odnosno u školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju, dete, odnosno učenik upisuje se na osnovu mišljenja interresorne komisije za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške, uz saglasnost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Upis u muzičku, odnosno baletsku školu

Član 21.

U osnovnu muzičku, odnosno osnovnu baletsku školu može da se upiše dete i učenik osnovne i srednje škole koji položi prijemni ispit za utvrđivanje muzičke, odnosno baletske sposobnosti.

Učenik koji nije završio prvi ciklus osnovne muzičke, odnosno osnovne baletske škole može da se upiše u drugi ciklus nakon položenog ispita za proveru znanja.

Učenik osnovne muzičke ili osnovne baletske škole može da nastavi sticanje muzičkog, odnosno baletskog obrazovanja i vaspitanja po jedinstvenom školskom programu za talente, ako se utvrdi da ima izuzetne muzičke, odnosno baletske sposobnosti.

Odgovornost za upis i redovno pohađanje nastave

Član 22.

Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik odgovoran je za upis deteta u školu, za redovno pohađanje nastave i obavljanje drugih školskih obaveza.

Jedinica lokalne samouprave vodi evidenciju i obaveštava školu i roditelje, odnosno druge zakonske zastupnike, o deci koja treba da se upišu u prvi razred osnovne škole najkasnije do kraja februara tekuće godine za narednu školsku godinu.

Škola je dužna da, u skladu sa prostornim i kadrovskim mogućnostima, obavesti roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika o odluci po njegovom zahtevu za upis deteta van područja škole, do 30. aprila tekuće kalendarske godine.

Škola je dužna da obavesti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i jedinicu lokalne samouprave o detetu koje nije upisano u prvi razred, najkasnije 15 dana pre početka školske godine.

Škola je dužna da obavesti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika o učeniku koji neredovno pohađa ili je prestao da pohađa nastavu, najkasnije dva dana od dana prestanka pohađanja nastave.

Ako roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik po prijemu obaveštenja iz stava 5. ovog člana ne obezbedi da u roku od tri dana učenik nastavi redovno da pohađa nastavu, škola odmah obaveštava jedinicu lokalne samouprave i nadležnu ustanovu socijalne zaštite.

Upis dece u predškolsku ustanovu i upis učenika u osnovnu i srednju školu uređeni su posebnim zakonom.

Upis stranih državljana, lica bez državljanstva i tražioca državljanstva

Član 23.

Strani državljanin, lice bez državljanstva i tražioci državljanstva, upisuju se u ustanovu iz člana 89. ovog zakona i ostvaruju pravo na obrazovanje i vaspitanje pod istim uslovima i na način propisan zakonom za državljane Republike Srbije.

Za decu i učenike iz stava 1. ovog člana, za prognana i raseljena lica, izbeglice i migrante i decu i učenike koji su vraćeni u zemlju na osnovu sporazuma o readmisiji, koja ne poznaju jezik na kome se izvodi obrazovno-vaspiti rad ili pojedine programske sadržaje od značaja za nastavak obrazovanja i vaspitanja, ustanova organizuje učenje jezika, pripremu za nastavu i dopunsku nastavu, po posebnom uputstvu koje donosi ministar.

Dete stranog državljanina, dok boravi u Republici Srbiji, ima pravo da pohađa nastavu maternjeg jezika i kulture, besplatno pod uslovom reciprociteta ili na teret roditelja, u prostorijama ustanove koju odredi organ jedinice lokalne samouprave.

Trajanje predškolskog vaspitanja i obrazovanja

Član 24.

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje ostvaruje se u trajanju utvrđenom programom predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

Program pripreme deteta pred polazak u osnovnu školu, kao deo predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: pripremni predškolski program) traje četiri sata dnevno, najmanje devet meseci i ostvaruje ga vaspitač.

Trajanje osnovnog obrazovanja i vaspitanja

Član 25.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje traje osam godina i ostvaruje se u dva obrazovna ciklusa u skladu sa posebnim zakonom.

Osnovno muzičko obrazovanje i vaspitanje traje od dve do šest, a baletsko četiri godine i ostvaruju se u dva obrazovna ciklusa, u skladu sa posebnim zakonom.

Osnovno obrazovanje odraslih organizuje se po razredima od prvog do osmog razreda i traje od tri do pet godina, u skladu sa posebnim zakonom.

Trajanje srednjeg obrazovanja i vaspitanja i stručnog usavršavanja

Član 26.

Srednje obrazovanje i vaspitanje traje tri ili četiri godine, u skladu sa posebnim zakonom.

Specijalističko i majstorsko obrazovanje traje od godinu do dve godine, u skladu sa posebnim zakonom.

Trajanje drugih oblika stručnog obrazovanja

Član 27.

Obrazovanje za rad traje dve godine.

Stručno osposobljavanje i obuka traju do godinu dana, u skladu sa propisanim, odnosno odobrenim programom.

Školska i radna godina

Član 28.

Obrazovno-vaspitni rad škole ostvaruje se u toku školske godine, koja počinje 1. septembra, a završava se 31. avgusta naredne godine.

Obrazovno-vaspitni rad organizuje se u dva polugodišta.

Učenici imaju školski raspust.

Vreme, trajanje i organizacija obrazovno-vaspitanog rada i školskog raspusta utvrđuje se školskim kalendarom.

Školski kalendar može da se menja:

- 1) u izuzetnim slučajevima po odluci ministra;
- 2) na zahtev škole uz saglasnost ministra;
- 3) na zahtev jedinice lokalne samouprave uz saglasnost ministra.

Školski kalendar propisuje ministar do 1. juna tekuće godine za narednu školsku godinu.

Vaspitno-obrazovni rad predškolske ustanove ostvaruje se u toku radne godine, koja se prilagođava školskoj godini.

Vreme koje učenik provodi u školi

Član 29.

Vreme koje učenik provodi u školi izražava se u satima.

Vreme, iz stava 1. ovog člana, obuhvata:

- 1) časove obaveznih predmeta;
- 2) časove izbornih programa;
- 3) vreme provedeno u aktivnostima, koje su sadržane u školskom programu i u funkciji su razvoja sposobnosti, interesovanja i kreativnosti učenika.

Vreme koje učenik provodi u osnovnoj i srednjoj školi bliže se uređuje posebnim zakonom.

III. RAZVOJ, OBEZBEĐIVANJE I UNAPREĐIVANJE KVALITETA OBRAZOVANJA I VASPITANJA

1. MINISTARSTVO

Nadležnost Ministarstva

Član 30.

U obezbeđivanju uslova za ostvarivanje prava dece, učenika i odraslih na besplatno obrazovanje i drugih prava utvrđenih ovim zakonom, Ministarstvo preduzima sve neophodne mere kojima se u potpunosti obezbeđuje ostvarivanje tih prava.

Ministarstvo obezbeđuje funkcionisanje sistema obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa opštim principima i ciljevima obrazovanja i vaspitanja, a naročito:

- 1) planira i prati razvoj obrazovanja i vaspitanja;
- 2) posebno planira i prati unapređivanje kvaliteta obrazovanja na osnovu relevantnih činjenica informacionog sistema u obrazovanju, istraživanja, analiza i vrednovanja obrazovanja, odnosno planira razvoj kvaliteta obrazovanja zasnovan na činjenicama;
- 3) vrši nadzor nad radom ustanova, Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja;
- 4) planira, koordinira i organizuje programe stalnog stručnog usavršavanja zaposlenih u ustanovama;
- 5) vrši proveru rezultata ostvarenosti propisanih ciljeva obrazovanja i vaspitanja na republičkom nivou;
- 6) posebno planira i prati sprovođenje mera sa ciljem povećanja obuhvata dece, učenika i odraslih na svim nivoima obrazovanja i vaspitanja i prevencije njihovog osipanja iz sistema;
- 7) ostvaruje međunarodnu saradnju na planu razvoja sistema obrazovanja i vaspitanja, analizu i prenošenje stranih iskustava i evropskih programa i dostignuća;
- 8) obezbeđuje učešće u komparativnim i evaluacionim studijama koje se odnose na politike obrazovanja, u programima Evropske unije za saradnju u oblasti

obrazovanja i obuka i učešće predstavnika Republike Srbije u radnim grupama i aktivnostima koje se organizuju u okviru Otvorenog metoda koordinacije;

9) uspostavlja i upravlja jedinstvenim informacionim sistemom prosvete u Republici Srbiji, stara se o nesmetanom protoku podataka i obezbeđuje dostupnost i zaštitu podataka;

10) vodi registar i izdaje dozvole za rad nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika, direktora i sekretara.

Školska uprava

Član 31.

Za obavljanje stručno-pedagoškog nadzora, spoljašnjeg vrednovanja rada ustanova, davanje podrške razvojnog planiranju i unapređivanju kvaliteta rada ustanova i obavljanje drugih poslova utvrđenih zakonom, u Ministarstvu se obrazuju organizacione jedinice za obavljanje tih poslova van sedišta Ministarstva – školske uprave, u skladu sa zakonom.

Ministarstvo u okviru školske uprave:

- 1) obavlja stručno-pedagoški nadzor u ustanovama;
- 2) planira i sprovodi spoljašnje vrednovanje rada ustanova
- 3) prati stručno usavršavanje nastavnika, vaspitača, stručnog saradnika, direktora i sekretara ustanove i daje predloge za stručno usavršavanje, a radi unapređivanja ličnog i profesionalnog razvoja zaposlenih i ukupnog rada ustanove;
- 4) daje podršku razvojnog planiranju, razvoju predškolskog, školskog i vaspitnog programa i unapređivanju kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, kao podrška samovrednovanju i sprovođenju spoljašnjeg vrednovanja;
- 5) učestvuje u pripremanju plana razvoja obrazovanja i vaspitanja za područje za koje je obrazovana školska uprava i prati njegovo ostvarivanje;
- 6) obezbeđuje sve uslove da ustanove nesmetano unose, popunjavaju, ažuriraju i održavaju bazu podataka o obrazovanju i vaspitanju u okviru jedinstvenog informacionog sistema prosvete;
- 7) saraduje sa svim nadležnim organima, službama i organizacijama na teritoriji za područje za koje je školska uprava obrazovana;
- 8) učestvuje u planiranju mreže ustanova;
- 9) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

2. SAVETI

Vrste saveta

Član 32.

Radi praćenja, omogućavanja razvoja i unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja obrazuju se:

- 1) Nacionalni prosvetni savet – za predškolsko, osnovno i srednje opšte i umetničko obrazovanje i vaspitanje;
- 2) Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih – za srednje stručno obrazovanje i vaspitanje, specijalističko i majstorsko obrazovanje, obrazovanje odraslih, obrazovanje za rad, stručno osposobljavanje i obuku.

Saveti iz stava 1. ovog člana dužni su da međusobno sarađuju i da prilikom razmatranja pitanja koja su u nadležnosti oba saveta usklađuju svoje stavove i sačine zajedničko objedinjeno mišljenje.

Kada saveti iz stava 1. ovog člana razmatraju pitanja koja su od opšteg značaja za oblast obrazovanja, dužni su da obezbede usaglašene stavove sa odgovarajućim savetom u čijoj su nadležnosti pitanja razvoja visokog obrazovanja.

Saveti su dužni da podnose tromesečne izveštaje o svom radu i o stanju u oblasti obrazovanja i vaspitanja Vladi i Ministarstvu, najkasnije u roku od 30 dana od isteka tromesečja, a na zahtev Ministarstva i češće.

Saveti iz stava 1. ovog člana mogu da obrazuju stalne i povremene komisije iz reda nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika i drugih istaknutih stručnjaka i naučnika, u skladu s poslovníkom.

Stalne komisije iz stava 5. ovog člana mogu da se obrazuju i za pitanja od značaja za obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina.

Sredstva za rad saveta iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije. Članovi Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih imaju pravo na naknadu za rad u visini koju utvrdi Vlada.

Ministarstvo je dužno da obezbedi sve uslove za obavljanje administrativno-tehničkih poslova za potrebe saveta iz stava 1. ovog člana.

Saveti iz stava 1. ovog člana donose odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.

Saveti iz stava 1. ovog člana donose poslovník o svom radu.

Rad saveta iz stava 1. ovog člana je javan.

Predsednik saveta iz stava 1. ovog člana bira se iz reda stručnjaka iz oblasti obrazovanja i vaspitanja.

Sednicama saveta iz stava 1. ovog člana mogu da prisustvuju predstavnici Ministarstva, Unije srednjoškolaca Srbije i nadležnog odbora Narodne skupštine, bez prava odlučivanja.

Sastav Nacionalnog prosvetnog saveta

Član 33.

Nacionalni prosvetni savet ima 35 članova, uključujući i predsednika, koje imenuje Vlada, sa liste predlagača.

Predsednik i članovi Nacionalnog prosvetnog saveta su:

- 1) predstavnik akademika – redovnih profesora univerziteta;
- 2) predstavnik Matice srpske – redovnih profesora univerziteta;
- 3) dva predstavnika Konferencije univerziteta Srbije (u daljem tekstu: KONUS);
- 4) po jedan predstavnik iz reda nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika, direktora ustanova sa liste koje predlažu:
 - (1) Savez udruženja vaspitača Srbije;
 - (2) Savez učitelja Republike Srbije;
 - (3) Društvo za srpski jezik i književnost Srbije;
 - (4) Društvo za strane jezike Srbije;

- (5) Društvo matematičara Srbije;
- (6) društava istoričara;
- (7) Srpskog geografskog društva;
- (8) Društva fizičara Srbije;
- (9) Srpskog hemijskog društva;
- (10) Srpskog biološkog društva;
- (11) Srpskog filozofskog društva;
- (12) Društva likovnih pedagoga Srbije;
- (13) Saveza profesora fizičkog vaspitanja;
- (14) Društva psihologa Srbije;
- (15) Pedagoškog društva Srbije;
- (16) Sociološkog društva Srbije;
- (17) Društvo defektologa Srbije;
- (18) udruženja direktora ustanova;
- (19) Zajednice gimnazija;
- (20) Zajednice srednjih stručnih škola;
- (21) Zajednice muzičkih i baletskih škola;
- (22) udruženja nastavnika informatike;
- (23) udruženja nastavnika tehničkog obrazovanja;
- 5) predstavnik nacionalnih saveta nacionalnih manjina;
- 6) predstavnik Srpske pravoslavne crkve;
- 7) predstavnik Komisije za versku nastavu u školi iz reda tradicionalnih crkava i verskih zajednica, osim Srpske pravoslavne crkve;
- 8) predstavnik Udruženja poslodavaca Srbije;
- 9) četiri predstavnika reprezentativnih sindikata.

Članove Nacionalnog prosvetnog saveta imenuje Vlada sa lista predlagača: Srpske akademije nauka, Matice srpske, KONUS-a, nacionalnih saveta nacionalnih manjina, Srpske pravoslavne crkve, Komisije za versku nastavu u školi, strukovnih udruženja, stručnih društava i sindikata iz stava 2. ovog člana.

Vlada imenuje članove Nacionalnog prosvetnog saveta na vreme od četiri godine.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, Vlada polovinu članova, odnosno 18 članova prvoimenovanog sastava Nacionalnog prosvetnog saveta, imenuje na period od dve godine.

Podnosioci lista iz stava 3. ovog člana dužni su da dostave liste kandidata za članove Nacionalnog prosvetnog saveta najkasnije četiri meseca pre isteka mandata članova kojima mandat ističe, a Vlada je dužna da imenuje članove Nacionalnog prosvetnog saveta najkasnije dva meseca pre isteka mandata članova kojima mandat ističe.

Lista iz stava 3. ovog člana sadrži veći broj kandidata od broja članova koji se imenuju.

Ako podnosilac liste ne dostavi listu u roku iz stava 6. ovog člana, Vlada imenuje članove Nacionalnog prosvetnog saveta iz reda propisane strukture.

Članovi Nacionalnog prosvetnog saveta iz stava 2. tač. 1) i 2) ovog člana zakona imenuju se sa različitih univerziteta.

Za člana Nacionalnog prosvetnog saveta ne može da bude imenovano lice koje je pravnosnažnom presudom osuđeno za krivično delo za koje je izrečena bezuslovna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri meseca ili koje je pravnosnažno osuđeno za krivično delo: nasilje u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskrvnuće; za krivična dela primanje ili davanje mita; za krivično delo iz grupe krivičnih dela protiv polne slobode, protiv pravnog saobraćaja i protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, ni lice za koje je, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorno ponašanje, lice koje je imenovano, izabrano ili postavljeno na funkciju u državnom organu, organu teritorijalne autonomije, odnosno lokalne samouprave, lice izabrano u organ političke stranke ili organ upravljanja ustanove, lice zaposleno u Ministarstvu, Zavodu za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja, Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Pedagoškom zavodu Vojvodine, kao i predstavnik izdavača udžbenika i prosvetni inspektor.

Vlada razrešava člana Nacionalnog prosvetnog saveta pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na predlog predlagača i ako ne ispunjava svoju dužnost člana, odnosno svojim postupcima otežava rad Nacionalnog prosvetnog saveta ili ukoliko nastupi uslov iz stava 10. ovog člana.

Ukoliko član Nacionalnog prosvetnog saveta ne ispunjava svoju dužnost, obrazloženi predlog za razrešenje Vladi može podneti i ministar.

U slučaju razrešenja člana Nacionalnog prosvetnog saveta pre isteka mandata, imenuje se novi član do isteka mandata razrešenog člana saveta, sa odgovarajuće podnete liste.

Nadležnost Nacionalnog prosvetnog saveta

Član 34.

U oblasti razvoja i unapređivanja sistema obrazovanja i vaspitanja Nacionalni prosvetni savet daje mišljenje:

1) o stanju obrazovanja i vaspitanja na svim nivoima iz svoje nadležnosti i usaglašenosti sistema obrazovanja i vaspitanja sa evropskim principima i vrednostima;

2) o pravcima razvoja i unapređivanja kvaliteta predškolskog, osnovnog i srednjeg opšteg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja;

3) Ministarstvu u postupku donošenja zakona i drugih akata, kojima se uređuju pitanja od značaja za oblast obrazovanja i vaspitanja;

4) o standardima postignuća;

5) o standardima i to:

(1) standardima kompetencija za profesiju nastavnika i vaspitača i stručnog saradnika i njihovog profesionalnog razvoja;

(2) standardima kompetencija direktora;

(3) standardima kvaliteta udžbenika i nastavnih sredstava;

(4) standardima uslova za ostvarivanje posebnih programa u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja;

(5) standardima kvaliteta rada ustanove;

6) na osnove programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja, Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja, planove i programe nastave i učenja osnovnog i srednjeg opšteg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja, deo planova i programa nastave i učenja srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih za opšteobrazovne predmete i osnove vaspitnog programa;

7) o predlogu programa: završnog ispita osnovnog obrazovanja i vaspitanja, opšte i umetničke mature, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

U oblasti razvoja i unapređivanja sistema obrazovanja i vaspitanja Nacionalni prosvetni savet daje predloge:

1) za smanjenje stope osipanja i ranog napuštanja obrazovnog sistema i utvrđuje predloge mera za nastavak obrazovanja dece i učenika koji su napustili sistem;

2) u vezi sa obrazovanjem i o dopunskom obrazovanju nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika;

3) o postojanju potrebe za novim udžbenicima;

4) i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom.

U oblasti razvoja i unapređivanja sistema obrazovanja i vaspitanja Nacionalni prosvetni savet učestvuje u:

1) pripremi strategije obrazovanja na osnovu utvrđenih pravaca razvoja predškolskog, osnovnog i srednjeg opšteg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja;

2) konsultacijama i pribavljanju mišljenja predstavnika relevantnih društvenih grupa;

3) i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom.

Sastav Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Član 35.

Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih ima 17 članova, uključujući i predsednika.

Predsednika i članove Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, imenuje Vlada iz reda: istaknutih predstavnika privredne komore, zanatlja, udruženja poslodavaca, stručnjaka iz oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, privrede, zapošljavanja, rada, socijalne i omladinske politike, nastavnika iz zajednica stručnih škola i dva predstavnika reprezentativnih sindikata.

Vlada imenuje članove Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih na vreme od četiri godine.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, Vlada polovinu članova, odnosno devet članova prvoimenovanog sastava Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, imenuje na period od dve godine.

Za člana Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih ne može da bude imenovano lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno za krivično delo za koje je izrečena безусловna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri meseca ili koje je pravosnažno osuđeno za krivično delo: nasilje u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskvrnuće; za krivična dela primanje ili davanje mita; za krivično delo iz grupe krivičnih dela protiv polne slobode, protiv pravnog saobraćaja i protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, ni lice za koje je, u

skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorsno ponašanje, lice koje je imenovano, izabrano ili postavljeno na funkciju u državnom organu, organu teritorijalne autonomije, odnosno lokalne samouprave, lice izabrano u organ političke stranke ili organ upravljanja ustanove, lice zaposleno u Ministarstvu, Zavodu za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja, Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Pedagoškom zavodu Vojvodine, kao i predstavnik izdavača udžbenika i prosvetni inspektor.

Vlada razrešava člana Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na predlog predlagača i ako ne ispunjava svoju dužnost člana, odnosno svojim postupcima otežava rad Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih ili ukoliko nastupi uslov iz stava 5. ovog člana.

Ukoliko član Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih ne ispunjava svoju dužnost, obrazloženi predlog za razrešenje Vladi može podneti i ministar.

U slučaju razrešenja člana Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih pre isteka mandata, imenuje se novi član do isteka mandata razrešenog člana saveta, iz reda predstavnika iz stava 2. ovog člana.

Nadležnost Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Član 36.

Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih:

1) prati i analizira stanje obrazovanja iz svoje nadležnosti, njegovu usaglašenost sa potrebama tržišta rada i predlaže mere za njegovo unapređivanje;

2) učestvuje u pripremi strategije razvoja i unapređivanja kvaliteta stručnog obrazovanja, a posebno srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja, obrazovanja odraslih, specijalističkog i majstorskog obrazovanja, srednjeg stručnog obrazovanja i obuka lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i drugih oblika stručnog obrazovanja (formalnog i neformalnog);

3) daje mišljenje o:

(1) posebnim standardima postignuća za srednje stručno obrazovanje;

(2) dodatnim standardima kvaliteta rada stručnih škola i škola za obrazovanje odraslih;

(3) delu planova i programa nastave i učenja za obrazovne profile, i to za stručne predmete i module srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih i programe drugih oblika stručnog obrazovanja – obrazovanja za rad, stručnog osposobljavanja i obuke;

(4) programima: specijalističkog ispita, majstorskog ispita, završnog ispita obrazovanja za rad, ispita stručnog osposobljavanja, ispita za obuku i modele priznavanja prethodno stečenih znanja i veština, u skladu sa ovim i posebnim zakonom;

(5) standardima kvalifikacija za nivo srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja, stručnog usavršavanja i drugih oblika stručnog obrazovanja;

(6) programima stručne mature i završnog ispita srednjeg stručnog obrazovanja;

(7) razvoju i sprovođenju karijernog vođenja i savetovanja.

4) daje predloge o:

(1) listi obrazovnih profila;

(2) standardima programa i standardima za ostvarivanje programa stručnog osposobljavanja i obuke kada se ostvaruju prema vanškolskim propisima;

(3) potrebi za novim udžbenicima;

(4) odgovarajućim merama za prevenciju ranog napuštanja obrazovnog sistema i za nastavak obrazovanja.

5) razmatra, zauzima stavove i daje mišljenje Ministarstvu u postupku pripremanja nacrtu zakona, predloga propisa o mreži stručnih škola i škola za obrazovanje odraslih i drugih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za obrazovanje iz njegove nadležnosti;

6) prati, podstiče i usmerava aktivnosti koje povezuju obrazovanje i vaspitanje i zapošljavanje i njihov uticaj na privredni razvoj;

7) povezuje i uključuje potrebe i interese socijalnih partnera sa pravcima razvoja stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih;

8) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Sektorska veća

Član 37.

Sektorska veća su stručna tela čija je osnovna funkcija utvrđivanje predloga standarda kvalifikacija u određenom sektoru rada u skladu sa zakonom koji utvrđuje nacionalni okvir kvalifikacija.

Formiranje, sastav i nadležnosti sektorskih veća utvrđuju se zakonom koji utvrđuje nacionalni okvir kvalifikacija.

3. ZAVODI

Član 38.

Radi praćenja, obezbeđivanja i unapređivanja kvaliteta i razvoja sistema obrazovanja i vaspitanja, za obavljanje razvojnih, savetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju, Republika Srbija osniva:

1) Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja;

2) Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Akt o osnivanju Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: zavodi) donosi Vlada.

Na osnivanje, organizaciju i rad zavoda primenjuju se propisi o javnim službama.

Radom zavoda rukovodi direktor, koga imenuje Vlada na vreme od četiri godine. Za direktora zavoda imenuje se lice koje ima profesionalni ugled i radno iskustvo u sistemu obrazovanja i vaspitanja.

O promeni naziva, sedišta i statusnoj promeni zavoda odlučuje Vlada.

Na statut i godišnji plan i program rada zavoda saglasnost daje Vlada.

Zavodi su obavezni da sarađuju po svim pitanjima obrazovanja i vaspitanja koja su od zajedničkog značaja.

Svoj rad, planove i programe rada zavodi usaglašavaju sa utvrđenim pravcima razvoja obrazovanja i vaspitanja, strategijama Vlade koje se odnose na obrazovanje i vaspitanje, planskim aktima Ministarstva, Nacionalnog prosvetnog

saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i aktivnostima koje se odnose na evropske integracije.

Zavodi podnose izveštaje o svom radu Vladi i ministru najmanje jedanput godišnje, a periodične izveštaje o važnim pitanjima iz delatnosti zavoda na zahtev Ministarstva.

Za osnivanje i rad zavoda sredstva se obezbeđuju u budžetu Republike Srbije.

Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja

Član 39.

Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja obavlja stručne poslove iz oblasti obrazovanja i vaspitanja i učestvuje u pripremi propisa iz nadležnosti Ministarstva, kao i druge poslove u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Zavod iz stava 1. ovog člana u svom sastavu ima organizacione jedinice – centre, i to:

- 1) Centar za razvoj programa i udžbenika;
- 2) Centar za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih;
- 3) Centar za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju.

Zavod iz stava 1. ovog člana može da ima posebne organizacione jedinice za pitanja obrazovanja nacionalnih manjina, kao i druge organizacione jedinice, u skladu sa statutom.

Centar za razvoj programa i udžbenika

Član 40.

Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, u okviru Centra za razvoj programa i udžbenika obavlja stručne poslove koji se, naročito, odnose na:

- 1) pripremu standarda:
 - (1) kvaliteta udžbenika;
 - (2) uslova za ostvarivanje posebnih programa u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja;
- 2) pripremu:
 - (1) osnova programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja;
 - (2) Nacionalnog okvira obrazovanja i vaspitanja;
 - (3) planova i programa nastave i učenja osnovnog, opšteg srednjeg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja na osnovu Nacionalnog okvira obrazovanja i vaspitanja;
 - (4) osnova vaspitnog programa za škole sa domom i domove učenika;
 - (5) dela plana i programa nastave i učenja stručnog obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih za opšteobrazovne predmete;
 - (6) programa predškolskog i osnovnog obrazovanja u inostranstvu;
 - (7) plana udžbenika osnovnog i srednjeg opšteg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja i učestvovanje u pripremi plana udžbenika opšteobrazovnih predmeta stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih;
- 3) pripremu i ostvarivanje obuke za ocenjivače kvaliteta udžbenika;

- 4) odobravanje dodatnih nastavnih sredstava;
- 5) predlaganje ministru odobravanja udžbenika osnovnog i srednjeg opšteg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja, opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih;
- 6) učestvovanje u izradi metodologije praćenja i vrednovanja oglada;
- 7) pokretanje inicijative za uvođenje oglada, praćenje oglada u delu koji se odnosi na ishode, sadržaj programa oglada i metode rada;
- 8) druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i aktom o osnivanju.

Poslove iz stava 1. tačka 5) ovog člana Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja obavlja kao povereni posao.

Centar za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Član 41.

Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, u okviru Centra za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih obavlja stručne poslove koji se, naročito, odnose na:

- 1) pripremu standarda iz nadležnosti Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih;
- 2) pripremu dela plana i programa nastave i učenja srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja za obrazovne profile i programa završnog ispita i stručne mature na osnovu standarda kvalifikacija;
- 3) pripremu standarda kvalifikacija za obrazovne profile u stručnom obrazovanju;
- 4) pripremu dela planova i programa nastave i učenja osnovnog i srednjeg stručnog obrazovanja odraslih;
- 5) pripremu programa majstorskog i specijalističkog obrazovanja i njihovih ispita;
- 6) pripremu sadržaja programa obuke i ispita za instruktore za izvođenje učenja kroz rad kod poslodavca u dualnom obrazovanju;
- 7) pripremu koncepta i standarda priznavanja prethodno stečenih znanja i veština;
- 8) učestvovanje u pripremi standarda kvaliteta udžbenika stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih i plana udžbenika;
- 9) davanje stručne ocene udžbenika stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih u postupku odobravanja;
- 10) pripremu dela nacionalnog okvira kvalifikacija i pripremu liste kvalifikacija;
- 11) pripremu mreže stručnih škola i škola za obrazovanje odraslih i praćenje njene celishodnosti;
- 12) pripremu razvojnih projekata, analiza, istraživanja i aktivnosti koje povezuju stručno obrazovanje i zapošljavanje;
- 13) davanje mišljenja o ispunjenosti standarda za ostvarivanje programa stručnog osposobljavanja i obuke;
- 14) pomoć u koordinaciji socijalnog dijaloga i partnerstva na različitim nivoima planiranja, razvoja i ostvarivanja stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih;

15) daje inicijativu za uvođenje oglada a ukoliko nije inicijator, prati u toku sprovođenja oglada deo koji se odnosi na sadržaj programa oglada i metode rada.

16) druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i aktom o osnivanju.

Poslove iz stava 1. tačka 9) ovog člana Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja obavlja kao povereni posao.

Centar za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju

Član 42.

Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, u okviru Centra za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju obavlja stručne poslove koji se, naročito, odnose na:

- 1) unapređivanje i razvoj standarda kompetencija za profesiju nastavnika i direktora;
- 2) pripremu standarda kompetencija za profesiju vaspitača i stručnog saradnika;
- 3) pripremu i stalno unapređivanje programa:
 - (1) uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika-pripravnika;
 - (2) za polaganje ispita za dozvolu za rad;
- 4) pripremu programa i ostvarivanje obuke za mentore; priprema i stalno unapređivanje kriterijuma za izbor mentora;
- 5) pripremu programa i ostvarivanje obuke za polaganje ispita za direktora ustanove;
- 6) pripremu programa ispita za direktora ustanove;
- 7) pripremu i ostvarivanje obuka za primenu novih programa nastave i učenja i koncepcije vaspitanja i obrazovanja na kojoj se oni zasnivaju;
- 8) učestvovanje u ostvarivanju nacionalnih i međunarodnih programa i istraživanja u oblasti profesionalnog razvoja zaposlenih;
- 9) pripremu i objavljivanje priručnika, vodiča i drugih didaktičkih materijala za nastavnike, vaspitače, stručne saradnike i direktore ustanova;
- 10) analizu stručnog usavršavanja na osnovu podataka koje Centar kontinuirano prikuplja o različitim aspektima ostvarenih oblika stručnog usavršavanja;
- 11) informisanje stručne javnosti o pitanjima relevantnim za stručno usavršavanje;
- 12) odobravanje programa i ostalih oblika stalnog stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitača, stručnog saradnika i direktora;
- 13) druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i aktom o osnivanju.

Poslove iz stava 1. tačka 12) ovog člana Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja obavlja kao povereni posao.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja

Član 43.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja obavlja stručne poslove u oblasti praćenja i vrednovanja stepena ostvarenosti opštih principa, ciljeva obrazovanja i vaspitanja, ostvarivanja standarda postignuća po nivoima i vrstama

obrazovanja, kao i druge poslove, u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Zavod iz stava 1. ovog člana u svom sastavu ima organizacione jedinice – centre, i to:

- 1) Centar za osiguranje kvaliteta rada ustanova;
- 2) Centar za ispite;
- 3) Centar za međunarodna, nacionalna ispitivanja i razvojno-istraživačke poslove.

Zavod propisuje način osiguranja tajnosti i rukovanja podacima u postupku pripreme ispita, način korišćenja i arhiviranja podataka dobijenih u sprovedenim međunarodnim i nacionalnim ispitima.

Zavod je dužan da objavi izveštaj o rezultatima nacionalnih i međunarodnih ispita i istraživanja i nacionalne izveštaje o spoljašnjem vrednovanju kvaliteta rada ustanova, u roku od 30 dana od dana izrade izveštaja.

Centar za osiguranje kvaliteta rada ustanova

Član 44.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja u okviru Centra za osiguranje kvaliteta rada ustanova obavlja sledeće stručne poslove:

- 1) izrada obrazovnih standarda;
- 2) razvija standarde kvaliteta rada ustanova;
- 3) učestvuje u spoljašnjem vrednovanju rada ustanova;
- 4) razvija metodologiju i instrumente za samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje rada ustanova;
- 5) razvija i ostvaruje programe obuka u oblasti samovrednovanja;
- 6) razvija i ostvaruje programe obuke za procenu pedagoške dodate vrednosti škole kao pokazatelja kvaliteta rada ustanove;
- 7) razvija i ostvaruje programe obuka u oblasti praćenja napredovanja učenika i ocenjivanja priprema i objavljuje publikacije iz oblasti osiguranja kvaliteta rada ustanova;
- 8) priprema publikacije iz oblasti spoljašnjeg vrednovanja sistema, samovrednovanja ustanova i promocije kvaliteta ustanova.

Centar za ispite

Član 45.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, u okviru Centra za nacionalne ispite obavlja sledeće stručne poslove:

- 1) učestvuje u planiranju strategije i metodologije sprovođenja ispita
- 2) konstruiše zadatke, testove, ispitne materijale;
- 3) priprema predlog programa ispita;
- 4) objavljuje ispitne kataloge;
- 5) izrađuje i publikuje radne materijale i priručnike za pripremanje ispita;

6) učestvuje u organizaciji i sprovođenju svih vrsta nacionalnih ispitivanja uključujući završni ispit u osnovnom obrazovanju i maturu u srednjem obrazovanju i vaspitanju za opšteobrazovne predmete;

7) pruža stručnu pomoć i podršku u pripremi stručne i umetničke mature;

8) učestvuje u izradi izveštaja o rezultatima nacionalnih ispitivanja;

9) razvija i ostvaruje programe obuka za kvalitetnu pripremu i sprovođenje svih faza ispita;

10) izrađuje i održava banke zadataka za nacionalna ispitivanja.

Centar za međunarodna, nacionalna ispitivanja i razvojno-istraživačke poslove

Član 46.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, u okviru Centra za međunarodna, nacionalna ispitivanja i razvojno-istraživačke poslove obavlja sledeće stručne poslove:

1) učestvuje u planiranju strategije i metodologije spoljašnjeg vrednovanja sistema obrazovanja i vaspitanja;

2) učestvuje u sprovođenju međunarodnih i drugih istraživanja od značaja za kvalitet obrazovanja i vaspitanja;

3) priprema i sprovodi istraživački rad u području obrazovnih merenja, spoljašnjeg proveravanja ostvarenosti standarda postignuća učenika i dodate vrednosti u obrazovanju i vaspitanju;

4) analizira i statistički obrađuje, priprema i objavljuje izveštaje o rezultatima ispita, spoljašnjeg vrednovanja ustanova i drugih istraživanja u oblasti obrazovanja i vaspitanja;

5) sprovodi istraživačke i evaluacione studije u oblasti obrazovanja i vaspitanja;

6) predlaže Ministarstvu mere za unapređivanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja na osnovu rezultata istraživanja i analize kvaliteta ispita i ispitivanja;

7) sprovodi vrednovanje ogleđa u obrazovanju i vaspitanju.

Stručne komisije

Član 47.

Zavodi mogu da obrazuju posebne stručne komisije i timove iz reda kompetentnih lica u oblasti obrazovanja i vaspitanja ili da angažuju naučnoistraživačke ustanove, ukoliko za obavljanje određenih poslova nemaju odgovarajuće kadrovske kapacitete ili povećani obim posla to zahteva, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Odnos Ministarstva prema Nacionalnom prosvetnom savetu, Savetu za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i zavodima

Član 48.

Zavodi, koji su nadležni za pripremu ili učešće u pripremi podzakonskih akata koje donosi ministar, dužni su da ove poslove obave i pripremljene materijale dostave Ministarstvu u roku koji odredi ministar.

Ukoliko zavodi ne dostave akte iz stava 1. ovog člana u utvrđenom roku, odnosno dostave akte koji nisu u skladu sa zahtevom ministra, ministar formira

komisiju sastavljenu od stručnjaka u oblasti obrazovanja i vaspitanja da pripremi potrebna akta.

Sredstva za rad komisija iz stava 2. ovog člana padaju na teret sredstava zavoda.

Ministar dostavlja materijal iz stava 1. ovog člana nadležnom savetu radi davanja mišljenja, odnosno predloga.

Ako nadležni savet najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema materijala iz stava 1. ovog člana ne dostavi mišljenje, odnosno predlog Ministarstvu, ministar će doneti odgovarajući akt bez mišljenja nadležnog saveta.

U slučaju nepostupanja ili neblagovremenog postupanja zavoda, odnosno saveta po nalogu ministra, ministar može predložiti Vladi razrešenje direktora zavoda, odnosno predsednika i/ili člana nadležnog saveta.

4. OBEZBEĐIVANJE I UNAPREĐIVANJE KVALITETA

Obezbeđivanje kvaliteta rada ustanove

Član 49.

Ustanova se samostalno i u saradnji sa nadležnim organom jedinice lokalne samouprave stara o obezbeđivanju i unapređivanju uslova za razvoj obrazovanja i vaspitanja, obezbeđivanju i unapređivanju kvaliteta programa obrazovanja i vaspitanja, svih oblika obrazovno-vaspitanog rada i uslova u kojima se on ostvaruje.

Radi obezbeđivanja kvaliteta rada u ustanovi se vrednuju ostvarivanje ciljeva, ishoda i standarda postignuća, Nacionalnog okvira obrazovanja i vaspitanja, nastavnog plana i programa obrazovanja i vaspitanja, predškolskog programa, školskog programa, razvojnog plana, doprinos i uključenost roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika dece i učenika u različite oblike obrazovno-vaspitanog rada i uslova u kojima se on ostvaruje.

Vrednovanje kvaliteta ostvaruje se kao samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje.

Samovrednovanjem ustanova ocenjuje: kvalitet programa obrazovanja i vaspitanja i njegovo ostvarivanje, sve oblike i način ostvarivanja obrazovno-vaspitanog rada, stručno usavršavanje i profesionalni razvoj, uslove u kojima se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje, zadovoljstvo dece, učenika i roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika dece i učenika.

U samovrednovanju učestvuju stručni organi, savet roditelja, učenički parlament, učenici, nastavnici, vaspitači, stručni saradnici, direktor i organ upravljanja ustanove.

Samovrednovanje se obavlja svake godine po pojedinim oblastima vrednovanja, a svake četvrte ili pete godine – u celini.

Izveštaj o samovrednovanju kvaliteta rada ustanove podnosi direktor vaspitno-obrazovnom, nastavničkom, odnosno pedagoškom veću, savetu roditelja, učeničkom parlamentu i organu upravljanja, kao i nadležnoj školskoj upravi.

Spoljašnje vrednovanje rada ustanove obavlja se stručno-pedagoškim nadzorom Ministarstva i od strane Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja učestvuje u spoljašnjem vrednovanju kvaliteta rada ustanove putem vrednovanja postignuća učenika na završnim i maturalnim ispitima ili po ukazanoj potrebi i na zahtev Ministarstva.

Organe i tela ustanove, postupke praćenja ostvarivanja programa obrazovanja i vaspitanja, drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada i uslova rada, osnove i merila za samovrednovanje i vrednovanje, sadržinu i način objavljivanja rezultata samovrednovanja i vrednovanja kvaliteta rada ustanove, po pribavljenom mišljenju nadležnog saveta, propisuje ministar.

Razvojni plan ustanove

Član 50.

Ustanova ima razvojni plan.

Razvojni plan ustanove jeste strateški plan razvoja ustanove koji sadrži prioritete u ostvarivanju obrazovno-vaspitnog rada, plan i nosioce aktivnosti, kriterijume i merila za vrednovanje planiranih aktivnosti i druga pitanja od značaja za razvoj ustanove.

Razvojni plan ustanove donosi se na osnovu izveštaja o samovrednovanju i izveštaja o spoljašnjem vrednovanju, najkasnije 30 dana pre isteka važećeg razvojnog plana ustanove.

Razvojni plan donosi organ upravljanja, na predlog stručnog aktiva za razvojno planiranje, za period od tri do pet godina.

U postupku vrednovanja kvaliteta rada ustanove vrednuje se i ostvarivanje razvojnog plana ustanove.

Ogled

Član 51.

Unapređivanje kvaliteta i osavremenjavanje obrazovno-vaspitnog rada, uvođenje novih sadržaja programa obrazovanja i vaspitanja, organizacionih novina ili načina finansiranja mogu da se pre njihovog uvođenja proveravaju ogledom.

Inicijativu za uvođenje ogleda sa predlogom programa može da podnese ustanova, nadležni savet ili zavod.

Predlog programa ogleda sadrži cilj, očekivane ishode, trajanje, način i uslove njegovog ostvarivanja, praćenja i vrednovanja.

Odluku o odobravanju programa ogleda donosi ministar na osnovu stručne procene i preporuke nadležnog saveta, odnosno zavoda, kao i odgovarajuće institucije kompetentne za predmet ogleda, ukoliko nisu podnosioci te inicijative.

Stručna procena, odnosno preporuka iz stava 4. ovog člana donosi se na osnovu kriterijuma koje utvrđuju nadležni savet, odnosno zavod, kao i odgovarajuća institucija kompetentna za predmet ogleda, ukoliko nije podnosilac inicijative za uvođenje ogleda.

Ministar može da raspiše konkurs za ustanove u kojima će se sprovesti ogled.

Ogled može da traje najduže jednu godinu duže, od perioda za koji se podnosi predlog.

Praćenje i vrednovanje ogleda ostvaruje se u skladu sa metodologijom za praćenje i vrednovanje koju utvrđuju zavodi i Ministarstvo.

Prosvetni savetnik prati sprovođenje ogleda, a Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja prati kvalitet sadržaja programa ogleda i metoda rada.

Procenu ostvarenosti ciljeva i ishoda ogleda, odnosno vrednovanje ogleda, sprovodi Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja. Izveštaj o rezultatima praćenja i vrednovanja ogleda, Zavod za vrednovanje kvaliteta

obrazovanja i vaspitanja dostavlja ministru i inicijatoru oglada. Izveštaj sadrži preporuku o daljem statusu oglada i predloge za unapređivanje. Izveštaj o rezultatima praćenja i vrednovanja oglada sa preporukom o daljem statusu oglada, objavljuju se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Za vreme izvođenja oglada u ustanovi ne mogu se vršiti statusne promene.

Isprava izdata od strane ustanove u kojoj se sprovodi ogled, važeća je i ima karakter javne isprave, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Bliže uslove o sprovođenju, proceni i prevođenju oglada u sistem , kao i druga pitanja od značaja za kvalitet oglada propisuje ministar.

Ustanova vežbaonica

Član 52.

Ustanova čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave može da bude nastavna baza visokoškolske ustanove – vežbaonica, u skladu sa zakonom.

U vežbaonici se ostvaruje praksa studenata na studijskim programima za obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika.

Za sprovođenje prakse studenata, vežbaonica treba da obezbedi:

- 1) koordinatora studentske prakse, koga rešenjem određuje direktor ustanove;
- 2) mentora studentske prakse u ustanovi;
- 3) poseban prostor za konsultacije studenata i mentora, razmenu iskustva i ideja i planiranje drugih aktivnosti;
- 4) savremenu opremu za ostvarivanje nastave i učenja.

Detaljan program rada studenata na praksi zajednički razvijaju nastavnici visokoškolskih ustanova, koordinatori, mentori i studenti. Studentska praksa obuhvata sve aspekte vaspitnog i obrazovnog rada u ustanovi.

Listu vežbaonica, na osnovu sprovedenog javnog konkursa, rešenjem utvrđuje ministar.

Bliže uslove za rad vežbaonice propisuje ministar.

Model ustanova

Član 53.

Ustanova može da stekne status model ustanove.

Model ustanova je ustanova koja ostvaruje izuzetne rezultate u obrazovnom i vaspitnom radu, naročito doprinosi unapređivanju obrazovne i vaspitne prakse u skladu sa opštim principima i ciljevima obrazovanja i vaspitanja.

Odluku o dodeli statusa model ustanove donosi ministar.

Bliže uslove za sticanje statusa model ustanove i prestanka važenja statusa, propisuje ministar.

Resursni centar

Član 54.

Ustanova može da stekne status resursnog centra za asistivne tehnologije u obrazovanju i vaspitanju (u daljem tekstu: resurs centar) radi pružanja podrške deci, učenicima i odraslima kojima je potrebna asistivna tehnologija.

Resursni centar na zahtev ustanove ili interresorne komisije za procenu potreba za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom detetu, učeniku i odraslom vrši procenu potrebe i utvrđuje vrstu asistivne tehnologije za dete, učenika i odraslog; vrši nabavku, održavanje i popravku sredstava asistivne tehnologije; obučava korisnike za upotrebu asistivne tehnologije; omogućava i pomaže razmenu sredstava asistivne tehnologije između korisnika; informiše interresornu komisiju i druge zainteresovane ustanove, organe i organizacije o dostupnim i savremenim asistivnim tehnologijama; uspostavlja i koordinira mrežu stručnjaka za podršku primeni asistivnih tehnologija.

Odluku o dodeli statusa resursnog centra donosi ministar.

Bliže uslove za sticanje statusa resurs centra, organizovanja rada i prestanka važenja statusa zajednički propisuju: ministar nadležan za poslove lokalne samouprave, ministar nadležan za poslove zdravlja, ministar nadležan za poslove socijalne zaštite i ministar.

Centar za stručno usavršavanje

Član 55.

Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave može samostalno ili u saradnji sa drugom jedinicom lokalne samouprave da osnuje centar za stručno usavršavanje nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika, direktora, sekretara i drugih učesnika u ostvarivanju obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: centar), u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne službe.

U ostvarivanju delatnosti u delu stručnog usavršavanja, centar je dužan da stručno usavršavanje iz stava 1. ovog člana ostvaruje u skladu sa zakonom.

U ostvarivanju delatnosti centar saraduje sa Ministarstvom, zavodom, drugim centrima na republičkom i lokalnom nivou, kao i sa drugim organima, službama, ustanovama i organizacijama od značaja za stručno usavršavanje.

IV. PROGRAMI OBRAZOVANJA I VASPITANJA I ZAVRŠNI ISPITI

1. PROGRAMI OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Programi obrazovanja i vaspitanja u ustanovi

Član 56.

Predškolska ustanova razvija i ostvaruje programe vaspitanja i obrazovanja dece, u skladu sa osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja, predškolskim programom i posebnim zakonom.

Osnovna škola ostvaruje školski program, a može da ostvaruje i: individualni obrazovni plan za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju, kao i za učenike sa izuzetnim sposobnostima, individualan program srpskog jezika, odnosno jezika nacionalne manjine za učenike koji ne poznaju jezik na kome se izvodi nastava, školski program za muzičko i baletsko obrazovanje, školski program za obrazovanje odraslih, vaspitni program za učenike u školi sa domom i druge programe, u skladu sa posebnim zakonom.

Srednja škola ostvaruje školski program opšteg, stručnog i umetničkog obrazovanja i vaspitanja, a može da ostvaruje i: individualni obrazovni plan za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju, kao i za učenike sa izuzetnim sposobnostima, individualan program srpskog jezika, odnosno jezika nacionalne manjine za učenike koji ne poznaju jezik na kome se izvodi nastava, školski program za muzičko i baletsko obrazovanje, školski program za obrazovanje odraslih, vaspitni program za učenike u školi sa domom, program specijalističkog i majstorskog obrazovanja, program obrazovanja za rad, programe stručnog osposobljavanja, obuke i druge programe, u skladu sa posebnim zakonom.

Izuzetno, osnovna škola može da ostvaruje i predškolski program, a srednja škola – predškolski program, program osnovnog obrazovanja i vaspitanja i vaspitni program.

Osim programa iz st. 1–4. ovog člana ustanova može da ostvaruje i druge programe i aktivnosti usmerene na unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada, povećanja kvaliteta i dostupnosti obrazovanja i vaspitanja.

Osnove programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja

Član 57.

Osnove programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja su osnova za:

- 1) izradu i razvijanje programa vaspitno-obrazovnog rada na nivou predškolske ustanove (u daljem tekstu: predškolski program), odnosno vaspitne grupe;
- 2) razvijanje različitih programa i oblika u predškolskom vaspitanju i obrazovanju, u skladu sa posebnim zakonom;
- 3) izradu kriterijuma za praćenje i vrednovanje kvaliteta predškolskog vaspitanja i obrazovanja;
- 4) unapređivanje i razvoj predškolske ustanove i delatnosti u celini.

Predškolski program

Član 58.

Predškolski program donosi predškolska ustanova u skladu sa osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

Bliži uslovi za izradu predškolskog programa uređuju se posebnim zakonom.

Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja

Član 59.

Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja daje smernice za proces obrazovanja i vaspitanja na predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom nivou, postavlja ih u zajednički okvir i uzajamno povezuje ključne elemente procesa obrazovanja i vaspitanja.

Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja je osnova za izradu planova i programa nastave i učenja.

Planovi i programi nastave i učenja osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja

Član 60.

Planovi nastave i učenja u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju, sadrže:

- 1) listu obaveznih predmeta i izbornih programa i aktivnosti po razredima;

- 2) ukupan godišnji fond časova po predmetima, programima i aktivnostima;
- 3) nedeljni fond časova po predmetima, programima i aktivnostima.

Programi nastave i učenja u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju, sadrže:

- 1) ciljeve: osnovnog, opšteg srednjeg opšteg, stručnog i umetničkog obrazovanja i vaspitanja; i ciljeve učenja predmeta, izbornih programa i aktivnosti po razredima;
- 2) opšte predmetne kompetencije;
- 3) specifične predmetne kompetencije;
- 4) ishode učenja;
- 5) obrazovne standarde za osnovno obrazovanje i vaspitanje i opšte srednje obrazovanje i vaspitanje;
- 6) standard kvalifikacije za srednje stručno obrazovanje i vaspitanje;
- 7) ključne pojmove sadržaja svakog predmeta;
- 8) uputstvo za didaktičko-metodičko ostvarivanje programa;
- 9) uputstvo za formativno i sumativno ocenjivanje učenika;
- 10) način prilagođavanja programa muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja, obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju, učenika sa izuzetnim sposobnostima, za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine i obrazovanje odraslih.

Učenik obavezno bira sa liste izbornih programa versku nastavu ili građansko vaspitanje i drugi strani jezik.

Učenik koji se opredelio za versku nastavu ili građansko vaspitanje, izborni program može jedanput da menja u toku ciklusa osnovnog, odnosno do kraja sticanja srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Škola je dužna da obezbedi ostvarivanje obaveznih fizičkih aktivnosti za sve učenike, kao i da ponudi listu aktivnosti za koje se učenici opredeljuju u skladu sa svojim interesovanjima.

Programi srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i dualnog obrazovanja kao dela srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja, bliže se uređuju posebnim zakonom.

Školski program

Član 61.

Osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje, specijalističko i majstorsko obrazovanje i drugi oblici stručnog obrazovanja ostvaruju se na osnovu školskog programa.

Školski program donosi školski odbor, po pravilu na period od četiri godine.

Školski program izrađuje se u skladu sa Nacionalnim okvirom obrazovanja i vaspitanja i sadrži:

- 1) ciljeve školskog programa;
- 2) naziv, vrstu i trajanje svih programa obrazovanja i vaspitanja koje škola ostvaruje;
- 3) jezik na kome se ostvaruje program;

- 4) način ostvarivanja školskog programa;
- 5) način prilagođavanja školskog programa prema nivou obrazovanja i vaspitanja;
- 6) druga pitanja od značaja za školski program.

Bliži uslovi za izradu školskog programa uređuju se posebnim zakonom.

Godišnji plan rada

Član 62.

Godišnjim planom rada utvrđuju se vreme, mesto, način i nosioci ostvarivanja programa obrazovanja i vaspitanja.

Godišnji plan rada ustanova donosi u skladu sa školskim kalendarom, razvojnim planom i predškolskim, školskim i vaspitnim programom, do 15. septembra.

Ukoliko u toku školske, odnosno radne godine dođe do promene nekog dela godišnjeg plana rada, ustanova donosi izmenu godišnjeg plana rada u odgovarajućem delu.

Udžbenici

Član 63.

U ostvarivanju obrazovno-vaspitnog rada koriste se udžbenici i nastavna sredstva, u skladu sa posebnim zakonom.

Kvalifikacija i standard kvalifikacije

Član 64.

Kvalifikacija, u smislu ovog zakona, jeste formalno priznanje stečenih kompetencija. Pojedinač stiče kvalifikaciju kada nadležno telo propisano nastavnim programom nastave i učenja, odnosno programom obuke utvrdi da je dostigao ishode učenja prema zadatom standardu kvalifikacije, što se potvrđuje javnom ispravom – diplomom ili sertifikatom, izdatom u skladu s posebnim zakonom.

Kvalifikacija se može steći formalnim ili neformalnim obrazovanjem, odnosno postupkom priznavanja prethodnog učenja.

Standard kvalifikacije je osnov za sticanje kvalifikacije na određenom nivou zahtevnosti. Sadrži ciljeve i ishode učenja i način provere dostignutosti ishoda učenja. U stručnom obrazovanju i obučavanju sadrži i opis stručnih kompetencija potrebnih za obavljanje grupe sličnih poslova i zadataka u okviru jednog ili više srodnih zanimanja.

Standardi kvalifikacija utvrđuju se u skladu sa zakonom koji uređuje nacionalni okvir kvalifikacija.

Drugi oblici stručnog obrazovanja i njihovi programi

Član 65.

Drugi oblici stručnog obrazovanja, u smislu ovog zakona jesu: obrazovanje za rad, stručno osposobljavanje i obuka.

Obrazovanjem za rad stiču se znanja, veštine i pozitivan odnos prema zanimanju.

Stručnim osposobljavanjem stiču se znanja, veštine i pozitivan odnos prema obavljanju određenih poslova za zanimanje.

Obukom se stiču osnovna znanja, veštine i pozitivan stav za obavljanje određenih poslova ili operacija u procesu rada.

Programi drugih oblika stručnog obrazovanja iz stava 1. ovog člana jesu osnova za donošenje školskog programa u srednjem obrazovanju i vaspitanju.

Posebni programi stručnog osposobljavanja i obuke doneti prema drugim propisima ostvaruju se na osnovu utvrđenih standarda.

Osnove vaspitnog programa i program vaspitnog rada

Član 66.

Osnove vaspitnog programa i program vaspitnog rada u školi sa domom i domu učenika uređeni su posebnim zakonom.

Nadležnost i postupak za donošenje programa obrazovanja i vaspitanja

Član 67.

Osnove programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja, Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja, planove i programe nastave i učenja osnovnog i srednjeg opšteg obrazovanja i vaspitanja, plan i program nastave i učenja opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja, umetničkog obrazovanja i vaspitanja, obrazovanja odraslih i osnove vaspitnog programa, po pribavljenom mišljenju Nacionalnog prosvetnog saveta, donosi ministar.

Plan i program nastave i učenja osnovnog obrazovanja odraslih po pribavljenom mišljenju Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, donosi ministar.

Plan i program nastave i učenja stručnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja, umetničkog obrazovanja i obrazovanja odraslih, po pribavljenom mišljenju Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, donosi ministar.

Program osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja za pripadnike nacionalnih manjina na predlog nacionalnog saveta nacionalne manjine i mišljenja Nacionalnog prosvetnog saveta, donosi ministar.

Programe specijalističkog i majstorskog obrazovanja, po pribavljenim mišljenjima nadležnih ministarstava i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, donosi ministar.

Programe drugih oblika stručnog obrazovanja, po pribavljenom mišljenju Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, donosi ministar.

Donošenje programa obrazovanja i vaspitanja ustanova

Član 68.

Predškolski, školski i program vaspitnog rada pripremaju odgovarajući stručni organi ustanove.

Program iz stava 1. ovog člana donosi organ upravljanja ustanove.

O predlogu programa iz stava 1. ovog člana ustanova pribavlja mišljenja saveta roditelja, a škola i od učeničkog parlamenta.

Donošenje i objavljivanje programa obrazovanja i vaspitanja ustanova

Član 69.

Školski program donosi se najkasnije dva meseca pre početka školske godine u kojoj će početi njegova primena.

Predškolski, školski i program vaspitnog rada objavljuje se, u skladu sa opštim aktom ustanove.

Ustanova je u obavezi da program iz stava 2. ovog člana učini dostupnim svim zainteresovanim korisnicima.

Nastava u prirodi, ekskurzija i studijsko putovanje

Član 70.

Ustanova može, uz saglasnost saveta roditelja da organizuje nastavu u prirodi, ekskurziju i studijsko putovanje.

Program aktivnosti iz stava 1. ovog člana usaglašen je sa planovima i programima nastave i učenja za osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje i sastavni je deo godišnjeg plana rada ustanove.

Bliže uslove za organizaciju i ostvarivanje nastave u prirodi i ekskurzije propisuje ministar.

Nastava u inostranstvu

Član 71.

Za decu i učenike koji privremeno ili stalno borave u inostranstvu nastava na srpskom jeziku može da se organizuje, po posebnom programu.

Poseban program obrazovanja i vaspitanja u inostranstvu, način vođenja evidencije i izdavanja javnih isprava, posebne uslove za nastavnika, obezbeđivanje i način isplate sredstava za plate i druga pitanja od značaja za ostvarivanje obrazovno-vaspitanog rada u inostranstvu, propisuje ministar.

2. PRAĆENJE I NAPREDOVANJE UČENIKA

Praćenje i ocenjivanje učenika

Član 72.

Ocenjivanjem u školi procenjuje se ostvarenost propisanih ishoda i standarda postignuća, a za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom prilagođenih ciljeva, sadržaja i ishoda u savladavanju individualnog obrazovnog plana.

Praćenje razvoja, napredovanja i ostvarenosti postignuća učenika u toku školske godine obavlja se formativnim i sumativnim ocenjivanjem.

Ocenjivanje je javno i ocena mora odmah da bude obrazložena učeniku.

Uspех redovnog učenika prati se i ocenjuje tokom nastave.

Učenik se ocenjuje iz svakog nastavnog predmeta i iz vladanja.

Učenik se ocenjuje najmanje četiri puta u polugodištu, a ako je nedeljni fond časova nastavnog predmeta jedan čas najmanje dva puta u polugodištu.

Na osnovu praćenja i vrednovanja tokom nastavne godine zaključnu ocenu iz nastavnog predmeta utvrđuje odeljenjsko veće koji čine nastavnici koji predaju učeniku na predlog predmetnog nastavnika, a ocenu iz vladanja na predlog odeljenjskog starešine.

U toku školske godine ocenjivanje je opisno i brojčano.

Zaključna ocena iz predmeta jeste brojčana i izvodi se na kraju prvog i drugog polugodišta, prema utvrđenim standardima postignuća i propisanim kriterijumima za ocenjivanje. Učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom ocenjuje se u skladu sa prilagođenim ciljevima i ishodima.

Brojčane ocene učenika u pojedinim nastavnim predmetima su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Ocena nedovoljan (1) nije prelazna ocena.

Učenik koji na kraju školske godine ima prelazne ocene iz svih nastavnih predmeta prelazi u naredni razred.

U školi koja ostvaruje međunarodni, odnosno strani program učenik se ocenjuje u skladu sa programom koji se ostvaruje.

Ocenjivanje i napredovanje učenika

Član 73.

U prvom razredu osnovnog obrazovanja i vaspitanja zaključna ocena iz obaveznih predmeta, izbornih programa i aktivnosti je opisna.

Ocena iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta i iskazuje se kao mišljenje o razvoju i napredovanju učenika.

Mišljenje iz stava 2. ovog člana unosi se u đlačku knjižicu i učenik prelazi u naredni razred.

Bliži uslovi o sadržaju mišljenja iz stava 2. ovog člana uređeni su posebnim zakonom.

U ostalim razredima osnovnog i u srednjem obrazovanju i vaspitanju ocenjivanje je opisno i brojčano u toku školske godine.

Opisna ocena sadrži povratnu informaciju za učenika i roditelja, drugog zakonskog zastupnika i pruža jasno uputstvo kako da se unapredi rad učenika.

Učeniku drugog i trećeg razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji na kraju prvog polugodišta ima nedovoljne ocene organizuje se pojačan obrazovno-vaspitni rad u toku drugog polugodišta, o čemu nastavnik vodi posebnu evidenciju.

Učenik drugog i trećeg razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji na kraju drugog polugodišta ima nedovoljne ocene prevodi se u naredni razred, na osnovu odluke odeljenjskog veća.

Učeniku koji je preveden u naredni razred, priznaje se razred iz koga je preveden kao završen i organizuje mu se individualizovan rad.

Učenik od četvrtog do sedmog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja i učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja polaže popravni ispit u avgustovskom ispitnom roku, a učenik završnog razreda u junskom i avgustovskom roku.

Učenik koji polaže popravni ispit obavezan da pohađa pripremnu nastavu, koju je škola dužna da organizuje neposredno pre polaganja popravnog ispita.

Učenik koji položi popravni ispit završava razred.

Učenik od četvrtog do sedmog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja i učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja ponavlja razred ako na kraju drugog polugodišta ima zaključene više od dve nedovoljne brojčane ocene ili ne položi popravni ispit, osim ocene iz vladanja.

Izuzetno, redovan učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji ne položi popravni ispit može da završi započeti razred u istoj školi naredne školske godine, u svojstvu vanrednog učenika ponovnim polaganjem nepoloženog ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koje utvrdi škola. Kada završi razred vanredan učenik ima pravo da se u istoj školskoj godini upiše u naredni razred, u istom svojstvu.

Učeniku završnog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji ne položi popravni ispit, škola organizuje polaganje ispita u skladu sa opštim aktom škole.

Učenik završnog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji položi popravni ispit, stiče pravo da polaže završni ispit u osnovnom obrazovanju i vaspitanju u propisanim rokovima.

Učenik završnog razreda srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji ne položi popravni ispit može da završi razred u istoj ili drugoj odgovarajućoj školi u svojstvu vanrednog učenika polaganjem ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koju utvrdi škola.

Učenik završnog razreda srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji položi popravni ispit, stiče pravo da polaže maturu u propisanim rokovima.

Vladanje učenika

Član 74.

Vladanje učenika od prvog do petog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja ocenjuje se opisnom ocenom koja ne utiče na opšti uspeh učenika.

Vladanje učenika od šestog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja i učenika svih razreda srednjeg obrazovanja i vaspitanja ocenjuje se broјčano na kraju prvog i drugog polugodišta i utiče na opšti uspeh.

Zaključna ocena iz vladanja jeste broјčana, i to: primerno (5), vrlo dobro (4), dobro (3), zadovoljavajuće (2) i nezadovoljavajuće (1) i ulazi u opšti uspeh učenika.

Vladanje vanrednih učenika ne ocenjuje se.

Opšti uspeh

Član 75.

Opšti uspeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.

Učenik nije sa uspehom završio razred ukoliko ima više od dve nedovoljne ocene, osim ocene iz vladanja ili nije položio popravni ispit, osim učenika drugog i trećeg razreda osnovne škole koji se prevodi u naredni razred.

Ocene učenika iz predmeta od prvog do četvrtog razreda osnovne škole utvrđuje odeljensko veće na predlog nastavnika razredne nastave.

Ocene učenika iz predmeta od petog do osmog razreda osnovne škole i ocene učenika srednje škole utvrđuje odeljensko veće na predlog predmetnog nastavnika.

Opšti uspeh učenika osnovnog obrazovanja i vaspitanja utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta na osnovu aritmetičke sredine zaključnih prelaznih broјčanih ocena iz obaveznih predmeta i ocene iz vladanja, počev od šestog razreda.

Opšti uspeh učenika srednjeg obrazovanja i vaspitanja utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta na osnovu aritmetičke sredine prelaznih zaključnih broјčanih ocena iz predmeta i ocene iz vladanja.

Način, postupak i kriterijume ocenjivanja uspeha iz pojedinačnih predmeta i vladanja i druga pitanja od značaja za ocenjivanje, propisuje ministar.

Individualni obrazovni plan

Član 76.

Detetu i učeniku i odraslom kome je usled socijalne uskraćenosti, smetnji u razvoju, invaliditeta, teškoća u učenju, rizika od ranog napuštanja školovanja i drugih razloga potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju, ustanova obezbeđuje otklanjanje fizičkih i komunikacijskih prepreka, prilagođavanje načina ostvarivanja

školskog programa i izradu, donošenje i ostvarivanje individualnog obrazovnog plana.

Učeniku koji postiže rezultate koji prevazilaze očekivani nivo obrazovnih postignuća, ustanova obezbeđuje prilagođavanje načina ostvarivanja školskog programa i izradu, donošenje i ostvarivanje individualnog obrazovnog plana.

Individualni obrazovni plan (u daljem tekstu: IOP) je poseban akt, koji ima za cilj optimalni razvoj deteta i učenika i ostvarivanje ishoda obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa propisanim ciljevima i principima, odnosno zadovoljavanja obrazovno-vaspitnih potreba deteta i učenika.

IOP izrađuje tim za dodatnu podršku detetu, odnosno učeniku na osnovu prethodno ostvarenih, evidentiranih i vrednovanih mera individualizacije i izrađenog pedagoškog profila deteta, učenika i odraslog, a ostvaruje se nakon saglasnosti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Ukoliko roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik, neopravdano odbije učešće u izradi ili davanje saglasnosti na IOP, ustanova je dužna da o tome obavesti nadležnu ustanovu socijalne zaštite u cilju zaštite najboljeg interesa deteta, odnosno učenika.

Vrste IOP-a jesu:

- 1) IOP1 – prilagođavanje načina rada i uslova u kojima se izvodi obrazovno-vaspitni rad; učenje jezika na kome se odvija obrazovno-vaspitni rad;
- 2) IOP2 – prilagođavanje ciljeva sadržaja i načina ostvarivanja programa nastave i učenja i ishoda obrazovno-vaspitnog rada;
- 3) IOP3 – proširivanje i produbljivanje sadržaja obrazovno-vaspitnog rada za učenika sa izuzetnim sposobnostima.

IOP donosi pedagoški kolegijum ustanove na predlog tima za inkluzivno obrazovanje, odnosno tima za pružanje dodatne podrške detetu i učeniku.

Tim za pružanje dodatne podrške detetu u predškolskoj ustanovi čine vaspitač, stručni saradnik, saradnik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik, a u skladu sa potrebama deteta i pedagoški asistent, odnosno lični pratilac deteta, na predlog roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Tim za pružanje dodatne podrške učeniku u školi čini nastavnik razredne nastave, odnosno nastavnik predmetne nastave, odeljenjski starešina, stručni saradnik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik, a u skladu sa potrebama učenika i pedagoški asistent, odnosno lični pratilac učenika, na predlog roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Donošenju IOP-a 2 prethodi donošenje, primena i vrednovanje IOP-a 1, a obavezno je pribavljanje mišljenja interresorne komisije za procenu potreba za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom detetu i učeniku.

Mišljenje interresorne komisije za procenu potreba za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom detetu i učeniku, može da predvidi i izmenu plana nastave i učenja.

U prvoj godini rada po IOP-u, IOP se vrednuje tromesečno, a u svakoj narednoj godini dva puta u toku radne, odnosno školske godine.

Sprovođenje IOP-a prati Ministarstvo, u skladu sa ovim zakonom.

Bliže uputstvo za ostvarivanje IOP-a, njegovu primenu i vrednovanje donosi ministar.

Interresorna komisija

Član 77.

Interresorna komisija vrši procenu potreba deteta, učenika i odraslog za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom.

Dodatna podrška se odnosi na prava i usluge koje detetu obezbeđuju prevazilaženje fizičkih i socijalnih prepreka u cilju nesmetanog obavljanja svakodnevnih životnih aktivnosti od značaja za uključivanje u obrazovni proces, život u zajednici i napredovanje.

Interresornu komisiju obrazuje organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove društvenih delatnosti na osnovu sporazuma o saradnji između ustanova sistema obrazovanja, državne uprave i lokalne samouprave, socijalne zaštite i zdravlja. Jedinica lokalne samouprave određuje sedište rada, obezbeđuje i isplaćuje nakande za rad članova, obezbeđuje tehničku i drugu podršku za njen rad, obezbeđuje sredstva za finansiranje podrške preporučene od strane interresorne komisije, obezbeđuje arhiviranje i čuvanje dokumentacije, prikuplja izveštaje o radu interresorne komisije, predloženoj podršci i njenim efektima najmanje dva puta godišnje.

Interresorna komisija ima pet članova, i to četiri stalna (pedijatar, predstavnik centra za socijalni rad, defektolog odgovarajućeg profila i psiholog zaposlen u obrazovanju i vaspitanju) i jednog povremenog člana. Povremeni član je lice koje dobro poznaje dete, učenika i odraslog i koje je sa njim imalo duži kontakt i bira se za svakog pojedinačno.

Interresorna komisija prikuplja i obrađuje podatke o ličnosti u svrhu procene potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene i socijalne podrške detetu, učeniku i odraslom. Podaci se prikupljaju i obrađuju uz poštovanje načela svrsishodnosti, srazmernosti, obaveze čuvanja tajne, organizacionih i tehničkih mera, obrade podataka i zaštite podataka o ličnosti dece, učenika i odraslih i članova njihovih porodica, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Interresorna komisija je rukovalac podataka u postupku prikupljanja i obrade podataka i vrši sledeće radnje:

- 1) prikuplja i obrađuje podatke o detetu, učeniku i odraslom za koga je pokrenut postupak procene potrebe za pružanjem pomoći i evidenciju o toj zbirci podataka;
- 2) prikuplja i obrađuje podatke i dokumentaciju o svom radu;
- 3) vodi zbirku podataka o svom radu i evidenciju o toj zbirci podataka;
- 4) izveštava lokalnu samoupravu o svom radu i predloženoj dodatnoj podršci dva puta godišnje.

U zbirku podataka o deci, učenicima i odraslima unose se podaci iz zahteva, odnosno inicijative za pokretanje postupka procene za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom, koji sadrži: ime, prezime i jedinstveni matični broj deteta, učenika i odraslog; datum i mesto rođenja; prebivalište deteta, učenika i odraslog, a ako je smešteno u ustanovi socijalne zaštite i podatke o ustanovi; ime i prezime roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika deteta i učenika i kontakt podatke podnosioca zahteva; podatke za kontakt sa izabranim lekarom, razloge i obrazloženje za pokretanje postupka procene; izjavu da je potpisnik upoznat sa uslovima pod kojima se daju podaci o ličnosti deteta, učenika i odraslog; da podatke daje dobrovoljno i da je upoznat da su neki od ličnih podataka naročito osetljivi podaci; potpis lica koje predlaže pokretanje postupka procene; potpis, odnosno

saglasnost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, datum i mesto podnošenja predloga za procenu.

U zbirku podataka o radu interresorne komisije unose se podaci iz zapisnika sa sednica, mišljenje interresorne komisije, dokumenta, nalazi i mišljenja lica i organa koji nisu njeni članovi i drugo.

Interresorna komisija pre prikupljanja podataka o deci i učenicima obaveštava roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika o obradi podataka o njegovom detetu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Naročito osetljivi podaci o deci i učenicima iz obe zbirke podataka prikupljaju se i obrađuju se na osnovu saglasnosti roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika.

Interresorna komisija vodi zbirke podataka iz stava 4. ovog člana, u elektronskoj i štampanoj formi na obrascima.

Interresorna komisija čuva podatke o deci, učenicima i odraslima u zavisnosti od svrhe obrade podataka, a najduže do završetka školovanja učenika.

Pitanja kojima se uređuje procena potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu, učeniku i odraslom, sastav i način rada interresorne komisije, propisuju sporazumno ministar nadležan za poslove zdravlja, ministar nadležan za poslove socijalne politike i ministar nadležan za državnu upravu i lokalnu samoupravu i ministar.

3. ZAVRŠNI ISPITI

Završni ispiti u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju

Član 78.

Završni ispiti u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju su ispiti na državnom nivou kojima se završava određeni nivo obrazovanja i vaspitanja, i to:

- 1) u osnovnom obrazovanju i vaspitanju – završni ispit u osnovnom obrazovanju i vaspitanju;
- 2) u opštem srednjem obrazovanju i vaspitanju – opšta matura;
- 3) u srednjem umetničkom obrazovanju i vaspitanju – umetnička matura;
- 4) u srednjem stručnom obrazovanju i vaspitanju – stručna matura, završni ispit srednjeg stručnog obrazovanja, specijalistički i majstorski ispit i ispiti drugih oblika stručnog obrazovanja.

Učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom polaže završni ispit u skladu sa njegovim čulnim i motoričkim mogućnostima, odnosno uslovima koje zahteva određena vrsta invaliditeta.

Učenik se može upisati na sledeći nivo obrazovanja i vaspitanja na osnovu rezultata postignutog na ispitu iz stava 1. ovog člana, osim specijalističkog i majstorskog ispita.

Bliže uslove kojima su uređeni završni ispiti iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

V. PRAVA DETETA I UČENIKA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI UČENIKA

Prava deteta i učenika

Član 79.

Prava deteta i učenika ostvaruju se u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima, ovim i drugim zakonima.

Ustanova, odnosno zaposleni u ustanovi dužni su da obezbede ostvarivanje prava deteta i učenika, a naročito pravo na:

- 1) kvalitetan obrazovno-vaspitni rad koji obezbeđuje ostvarivanje principa i ciljeva iz čl. 7. i 8. ovog zakona;
- 2) uvažavanje ličnosti;
- 3) podršku za svestrani razvoj ličnosti, podršku za posebno iskazane talente i njihovu afirmaciju;
- 4) zaštitu od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- 5) blagovremenu i potpunu informaciju o pitanjima od značaja za obrazovanje i vaspitanje;
- 6) informacije o pravima i obavezama;
- 7) učestvovanje u radu organa škole, u skladu sa ovim i posebnim zakonom;
- 8) slobodu udruživanja u različite grupe, klubove i organizovanje učeničkog parlamenta;
- 9) javnost i obrazloženje ocene i podnošenje prigovora na ocenu i ispit;
- 10) pokretanje inicijative za preispitivanje odgovornosti učesnika u obrazovno-vaspitnom procesu ukoliko prava iz stava 2. tač. 1)–9) ovog člana nisu ostvarena;
- 11) zaštitu i pravično postupanje ustanove prema detetu i učeniku;
- 12) stipendiju, kredit, smeštaj i ishranu u domu učenika, u skladu sa posebnim zakonom;
- 13) druga prava u oblasti obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa zakonom.

Učenik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika može da podnese pismenu prijavu direktoru ustanove u slučaju povrede prava iz stava 2. ovog člana ili neprimerenog ponašanja zaposlenih prema detetu i učeniku, u skladu sa opštim aktom ustanove, u roku od osam dana od dana saznanja o povredi prava.

Zaposleni u ustanovi dužan je da odmah po saznanju, a najkasnije narednog radnog dana, podnese pismenu prijavu direktoru da je učinjena povreda prava deteta i učenika.

Direktor je dužan da prijavu iz st. 3. i 4. ovog člana razmotri i da, uz konsultaciju sa učenikom i roditeljem, odnosno drugim zakonskim zastupnikom deteta i učenika, kao i zaposlenim odluči i preduzme odgovarajuće mere, u roku od osam dana od dana prijema prijave.

Obaveze učenika

Član 80.

U ostvarivanju svojih prava učenik ne sme da ugrožava druge u ostvarivanju prava.

Učenik ima obavezu da:

- 1) redovno pohađa nastavu i izvršava školske obaveze;
- 2) poštuje pravila ponašanja u školi, odluke direktora i organa škole;
- 3) radi na usvajanju znanja, veština i stavova utvrđenih školskim programom, prati sopstveni napredak i izveštava o tome nastavnike i roditelje, odnosno druge zakonske zastupnike;
- 4) ne ometa izvođenje nastave i ne napušta čas bez prethodnog odobrenja nastavnika;
- 5) poštuje ličnost drugih učenika, nastavnika i ostalih zaposlenih u školi;
- 6) čuva imovinu škole i čistoću i estetski izgled školskih prostorija;
- 7) stara se o očuvanju životne sredine i ponaša u skladu sa pravilima ekološke etike.

Prijava Ministarstvu radi zaštite prava deteta i učenika

Član 81.

Učenik, roditelj odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika, ima pravo da podnese prijavu Ministarstvu, ukoliko smatra da su mu povređena prava utvrđena ovim ili drugim zakonom, u slučaju:

- 1) donošenja ili nedonošenja odluke organa ustanove po podnetoj prijavi, prigovoru ili žalbi;
- 2) ako je povređena zabrana iz čl. 110–113. ovog zakona;
- 3) povrede prava deteta i učenika iz člana 79. ovog zakona.

Prijavu iz stava 1. ovog člana učenik, njegov roditelj odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika može podneti u roku od osam dana od dana saznanja za povredu svojih prava.

Ako oceni da je prijava iz stava 1. ovog člana osnovana, Ministarstvo će u roku od osam dana od dana prijema prijave upozoriti ustanovu na uočene nepravilnosti i odrediti joj rok od tri dana od upozorenja za otklanjanje uočene nepravilnosti.

Ako ustanova ne postupi po upozorenju iz stava 3. ovog člana, Ministarstvo će preduzeti odgovarajuće mere, u skladu sa zakonom.

Prigovor na ocenjivanje, ocenu i ispit

Član 82.

Učenik osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, njegov roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik ima pravo da podnese:

- 1) prigovor na ocenu iz predmeta i vladanja u toku školske godine;
- 2) prigovor na zaključnu ocenu iz predmeta i vladanja na kraju prvog i drugog polugodišta;
- 3) prigovor na ispit.

Prigovor na ocenu iz predmeta i vladanja podnosi se direktoru škole u roku od tri dana od saopštenja ocene.

Prigovor na zaključnu ocenu iz predmeta i vladanja na kraju prvog i drugog polugodišta podnosi se direktoru škole u roku od tri dana od dana dobijanja đачke knjižice, odnosno svedočanstva, osim za učenike završnih razreda u roku od 24 sata.

Prigovor na ispit podnosi se direktoru škole, u roku od 24 sata od saopštavanja ocene na ispitu.

Direktor škole, u saradnji sa stručnim saradnikom i odeljenskim starešinom, odlučuje o prigovoru iz stava 1. tačka 1) ovog člana u roku od tri dana, odnosno u roku od 24 sata o prigovoru iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana, prethodno pribavljajući izjavu nastavnika.

Direktor je dužan da predmetnom nastavniku na čiju ocenu je uložen prigovor, u roku od tri dana od donošenja odluke dostavi odluku.

Ako oceni da je prigovor osnovan i da ocena nije javno saopštena, obrazložena, odnosno da ocenjivanje nije u skladu sa propisima, direktor poništava ocenu, pojačava pedagoško-instruktivni rad sa nastavnikom u ustanovi i rešenjem obrazuje komisiju za proveru znanja učenika, pregled i ponovno ocenjivanje pismenog ili drugog rada učenika. Komisija ima tri člana, od kojih su dva stručna za predmet, odnosno oblast predmeta.

Ukoliko se utvrdi da zaključna ocena nije izvedena u skladu sa propisima, direktor poništava i vraća ocenu odeljenjskom veću na razmatranje i zaključivanje.

Nastavnik čija ocena je poništena upućuje se i na stručno usavršavanje za oblast ocenjivanja i komunikacijskih veština.

Ukoliko pojačani pedagoško-instruktivni rad u ustanovi i stručno usavršavanje nastavnika ne daju pozitivan rezultat, direktor je u obavezi da zahteva stručno pedagoški nadzor nad radom nastavnika od strane prosvetnog savetnika.

Ako direktor u saradnji sa stručnim saradnikom i odeljenskim starešinom oceni da je prigovor na ocenu iz vladanja osnovan i da ocenjivanje nije u skladu sa propisima upućuje odeljenjskom veću na razmatranje i ponovno odlučivanje, uz učešće stručnih saradnika.

Ako direktor utvrdi da zaključna ocena iz predmeta nije izvedena u skladu sa propisima ili je prigovor iz drugih razloga osnovan, rešenjem poništava zaključnu ocenu i upućuje učenika na polaganje ispita.

Ako utvrdi da je ocena na ispitu izvedena protivno propisima, poništiće ispit i uputiće učenika na ponovno polaganje ispita. Ispit se organizuje u roku od tri dana od dana podnošenja prigovora.

Ukoliko škola nema potreban broj stručnih lica za odgovarajući predmet, angažuje stručno lice iz druge škole.

Nastavnik čija ocena je osporena ili na čiji je predlog utvrđena zaključna ocena, ne može da bude član komisije.

Kada je poništen ispit direktor obrazuje novu komisiju u čijem sastavu ne mogu da budu članovi komisije čiji je ispit poništen.

Ocena komisije je konačna.

Odgovornost učenika

Član 83.

Prema učeniku koji vrši povredu pravila ponašanja u školi ili ne poštuje odluke direktora i organa škole, neopravdano izostane sa nastave pet časova, odnosno koji svojim ponašanjem ugrožava druge u ostvarivanju njihovih prava, škola će uz učešće roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, pojačati vaspitni rad aktivnostima: u okviru odeljenjske zajednice, stručnim radom odeljenjskog starešine, pedagoga, psihologa, posebnih timova, a kada je to neophodno da sarađuje sa odgovarajućim

ustanovama socijalne, odnosno zdravstvene zaštite sa ciljem definisanja i pružanja podrške učeniku u vezi sa promenom njegovog ponašanja.

Učenik može da odgovara za lakšu povredu obaveze utvrđenu opštim aktom škole, za težu povredu obaveze koja je u vreme izvršenja bila propisana ovim zakonom i za povredu zabrane iz čl. 110–112. ovog zakona.

Teže povrede obaveza učenika su:

1) uništenje, oštećenje, skrivanje, iznošenje, prepravka ili dopisivanje podataka u evidenciji koju vodi škola ili druga organizacija, odnosno organ;

2) prepravka ili dopisivanje podataka u javnoj ispravi koju izdaje škola ili organ, odnosno ispravi koju izda druga organizacija;

3) uništenje ili krađa imovine škole, privrednog društva, preduzetnika, učenika ili zaposlenog;

4) posedovanje, podstrekavanje, pomaganje, davanje drugom učeniku i upotreba alkohola, duvana, narkotičkog sredstva ili psihoaktivne supstance;

5) unošenje u školu ili drugu organizaciju oružja, pirotehničkog sredstva ili drugog predmeta kojim može da ugrozi ili povredi drugo lice;

6) ponašanje učenika kojim ugrožava vlastitu bezbednost ili bezbednost drugih učenika, nastavnika i zaposlenih u školi, u školskim i drugim aktivnostima koje se ostvaruju van škole, a koje škola organizuje i koje dovodi do njihovog fizičkog i psihičkog povređivanja;

7) upotreba mobilnog telefona, elektronskog uređaja i drugog sredstva u svrhe kojima se ugrožavaju prava drugih ili u svrhe prevare u postupku ocenjivanja;

8) neopravdano izostajanje sa nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada više od 25 časova u toku školske godine, od čega više od 15 časova nakon pismenog obaveštavanja roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika od strane škole;

9) učestalo činenje lakših povreda obaveza u toku školske godine, pod uslovom da su preduzete neophodne mere iz stava 1. ovog člana radi korekcije ponašanja učenika.

Za povrede iz stava 3. tač. 8) i 9) ovog člana obavezna je postupnost u izricanju mera.

Učenik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik odgovara za materijalnu štetu koju učenik nanese školi, namerno ili iz krajnje nepažnje, u skladu sa zakonom.

Odgovornost roditelja

Član 84.

Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta odgovoran je:

1) za upis deteta u predškolski pripremni program i upis deteta u školu;

2) za redovno pohađanje nastave;

3) za redovno pohađanje pripreme nastave;

4) da odmah, a najkasnije u roku od 48 sati od momenta nastupanja sprečenosti učenika da prisustvuje nastavi o tome obavesti školu;

5) da pravda izostanake učenika, najkasnije u roku od osam dana od dana prestanka sprečenosti učenika da prisustvuje nastavi odgovarajućom lekarskom ili drugom relevantnom dokumentacijom;

6) da na poziv škole uzme aktivno učešće u svim oblicima vaspitnog rada sa učenicom;

7) za povredu zabrane iz čl. 110–112. ovog zakona učinjenu od strane učenika;

8) za teže povrede obaveze učenika iz člana 83. ovog zakona;

9) da poštuje pravila ustanove.

Roditelj odnosno drugi zakonski zastupnik dužan je da nadoknadi materijalnu štetu koju učenik nanese školi, namerno ili iz krajnje nepažnje, u skladu sa zakonom.

Škola podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno krivičnu prijavu radi utvrđivanja odgovornosti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika iz razloga propisanih stavom 1. ovog člana.

Vaspitno-disciplinski postupak

Član 85.

Za teže povrede obaveza učenika i za povrede zabrane iz čl. 110 – 112. ovog zakona škola vodi vaspitno-disciplinski postupak o kojem obaveštava roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika učenika.

Direktor, u roku od 30 dana od dana učinjene povrede iz stava 1. ovog člana, zaključkom pokreće vaspitno-disciplinski postupak, vodi ga i okončava rešenjem i o tome odmah, a najkasnije narednog radnog dana obaveštava roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

U vaspitno-disciplinskom postupku učenik, uz prisustvo roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, kao i svi ostali učesnici i svedoci moraju biti saslušani i dati pisanu izjavu.

Ukoliko se roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik učenika, koji je uredno obavešten, ne odazove da prisustvuje vaspitno-disciplinskom postupku, direktor škole postavlja odmah, a najkasnije narednog radnog dana psihologa, odnosno pedagoga ustanove da u ovom postupku zastupa interese učenika, o čemu odmah obaveštava centar za socijalni rad.

Vaspitno-disciplinski postupak za učinjenu težu povredu obaveze učenika, pokreće se najkasnije u roku od osam dana od dana saznanja.

Vaspitno-disciplinski postupak za učinjenu povredu zabrane iz čl. 110–112. ovog zakona pokreće se odmah, a najkasnije u roku od dva dana od saznanja.

Vaspitno-disciplinski postupak okončava se, nakon vođenja pojačanog vaspitnog rada sa učenicom, donošenjem rešenja u roku od 30 dana od dana pokretanja.

Pre donošenja rešenja moraju se utvrditi sve činjenice koje su od značaja za odlučivanje.

Ukoliko se u toku trajanja vaspitno-disciplinskog postupka učenik ispiše iz škole, škola je u obavezi da u ispisnicu unese napomenu da je protiv navedenog učenika pokrenut vaspitno-disciplinski postupak.

Vaspitne i vaspitno-disciplinske mere i pravna zaštita učenika

Član 86.

Za povredu obaveze, odnosno zabrane propisane ovim zakonom, mogu da se izreknu mere, i to:

1) za lakšu povredu obaveza učenika, vaspitna mera – opomena, ukor odeljenjskog starešine ili ukor odeljenjskog veća, na osnovu izjašnjavanja nastavnika koji ostvaruju nastavu u odeljenju učenika, u skladu sa opštim aktom škole;

2) za težu povredu obaveza učenika, vaspitno-disciplinska mera – ukor direktora i ukor nastavničkog veća, a za učenika srednje škole i isključenje učenika iz škole, odnosno škole sa domom;

3) za učinjenu povredu zabrane iz čl. 110–112. ovog zakona, vaspitno-disciplinska mera:

(1) ukor direktora ili ukor nastavničkog veća;

(2) premeštaj učenika od petog do osmog razreda u drugu osnovnu školu na osnovu odluke nastavničkog veća, uz saglasnost škole u koju prelazi, a uz obaveštavanje roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika;

(3) za učenika srednje škole – isključenje učenika iz škole, odnosno škole sa domom.

Vaspitna mera izriče se učeniku za lakšu povredu obaveze iz stava 1. tačka 1) ovog člana, bez vođenja vaspitno-disciplinskog postupka.

Mera iz stava 1. ovog člana može da se izrekne učeniku ako je škola prethodno preduzela neophodne aktivnosti iz člana 83. stav 1. ovog zakona.

Kada preduzete neophodne aktivnosti dovedu do pozitivne promene ponašanja učenika, obustaviće se postupak, osim ako je učinjenom povredom zabrane iz čl. 110–112. ovog zakona ozbiljno ugrožen integritet drugog lica.

Mera iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana izriče se učeniku nakon sprovedenog vaspitno-disciplinskog postupka i utvrđene odgovornosti.

Škola, uporedo sa izricanjem vaspitne, odnosno vaspitno-disciplinske mere iz stava 1. ovog člana, određuje učeniku i obavezu obavljanja društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada, koji se odvija u prostorijama škole ili van prostorija škole pod nadzorom nastavnika, odnosno stručnog saradnika.

Društveno-koristan, odnosno humanitarni rad iz stava 6. ovog člana, škola određuje učeniku u skladu sa težinom učinjene povrede, vodeći računa o psihofizičkoj i zdravstvenoj sposobnosti, uzrastu i dostojanstvu učenika, o čemu je dužna da odmah obavesti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Vaspitna i vaspitno-disciplinska mera izriču se u školskoj godini u kojoj je učinjena povreda obaveze učenika.

Kada maloletan učenik izvrši povredu obaveze, odnosno zabrane iz čl. 110 – 112. ovog zakona, škola odmah, a najkasnije narednog radnog dana obaveštava roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i uključuje ga u odgovarajući postupak.

Nastavničko veće donosi odluku o vaspitno-disciplinskoj meri isključenja učenika iz srednje škole, a direktor rešenje o isključenju učenika iz škole.

Učenik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik ima pravo da podnese žalbu školskom odboru na izrečenu vaspitno-disciplinsku meru za izvršenu težu povredu obaveze učenika ili za povredu zabrane iz čl. 110–112. ovog zakona, u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja o utvrđenoj odgovornosti i izrečenoj meri.

Školski odbor rešava po žalbi iz stava 11. ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja žalbe od strane učenika, roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Žalba odlaže izvršenje rešenja direktora.

Protiv drugostepenog rešenja o izrečenoj meri isključenja učenika iz srednje škole ili škole sa domom, učenik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik ima pravo na sudsku zaštitu u upravnom sporu.

Bliže uslove o načinu, sadržaju, dužini, mestu i vremenu obavljanja i drugim pitanjima od značaja za obavljanje društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada iz stava 6. ovog člana, propisuje ministar.

Odeljenjska zajednica

Član 87.

Odeljenjsku zajednicu čine učenici i odeljenjski starešina jednog odeljenja.

Način rada odeljenjske zajednice bliže se uređuje statutom škole.

Učenički parlament

Član 88.

U poslednja dva razreda osnovne škole i u srednjoj školi organizuje se učenički parlament (u daljem tekstu: parlament) radi:

1) davanja mišljenja i predloga stručnim organima, školskom odboru, savetu roditelja i direktoru o: pravilima ponašanja u školi, merama bezbednosti učenika, godišnjem planu rada, školskom razvojnom planu, školskom programu, načinu uređivanja školskog prostora, izboru udžbenika, slobodnim aktivnostima, učešću na sportskim i drugim takmičenjima i organizaciji svih manifestacija učenika u školi i van nje i drugim pitanjima od značaja za njihovo obrazovanje;

2) razmatranja odnosa i saradnje učenika i nastavnika, vaspitača ili stručnog saradnika i atmosfere u školi;

3) obaveštavanja učenika o pitanjima od posebnog značaja za njihovo školovanje i o aktivnostima učeničkog parlamenta;

4) aktivnog učešća u procesu planiranja razvoja škole i u samovrednovanju škole;

5) predlaganja članova stručnog aktiva za razvojno planiranje iz reda učenika.

Parlament čine po dva predstavnika svakog odeljenja sedmog i osmog razreda u osnovnoj školi, odnosno svakog odeljenja u srednjoj školi, a u umetničkoj školi – po tri iz svakog razreda, odnosno godine.

Članove parlamenta biraju učenici odeljenjske zajednice svake školske godine. Članovi parlamenta biraju predsednika.

Parlament bira dva predstavnika učenika koji učestvuju u radu školskog odbora, u skladu sa članom 119. ovog zakona.

Učenički parlament ima poslovnik o radu.

Program rada parlamenta sastavni je deo godišnjeg plana rada škole.

Učenički parlamenti škola mogu da se udruže u zajednicu učeničkih parlamenata, kao i da sarađuju sa udruženjima i organizacijama koje se bave zaštitom i unapređenjem prava učenika.

VI. USTANOVE, DRUGE ORGANIZACIJE I ORGANI USTANOVE

1. USTANOVE I DRUGE ORGANIZACIJE

Delatnost ustanove

Član 89.

Delatnost obrazovanja i vaspitanja obavljaju:

- 1) u predškolskom vaspitanju i obrazovanju – predškolska ustanova;
- 2) u osnovnom obrazovanju i vaspitanju – osnovna škola, osnovna muzička škola, osnovna baletska škola, osnovna škola za obrazovanje odraslih i osnovna škola za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom;
- 3) u srednjem obrazovanju i vaspitanju – gimnazija, stručna škola, srednja umetnička škola, mešovita škola i srednja škola za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom;
- 4) obrazovno-vaspitni centar je ustanova u kojoj se ostvaruje više programa različitih nivoa obrazovanja i vaspitanja ili više različitih područja rada.

Osnovna škola može da ostvaruje pripremni predškolski program.

Škola može da obezbeđuje smeštaj i ishranu učenika (u daljem tekstu: škola sa domom).

Škola za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, kao i ustanova koja ima decu i učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, dužna je da u skladu sa raspoloživim kapacitetima pruža dodatnu podršku u obrazovanju dece, učenika i odraslih sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u vaspitnoj grupi, odnosno drugoj školi i porodici, u skladu s kriterijumima i standardima koje propisuje ministar.

Ustanova od posebnog interesa za Republiku Srbiju, u smislu ovog zakona, jeste ustanova koja je od posebnog kulturnog, prosvetnog ili istorijskog značaja za Republiku Srbiju.

Vlada određuje ustanove od posebnog interesa za Republiku Srbiju.

Osnivanje ustanove

Član 90.

Ustanovu može da osnuje Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave i drugo pravno ili fizičko lice.

Prema osnivaču, ustanova može da bude javna ustanova ili privatna ustanova.

Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave je osnivač javne ustanove.

Osnivač privatne ustanove može da bude drugo domaće i strano pravno ili fizičko lice.

Ukoliko ima više osnivača privatne ustanove njihova međusobna prava i obaveze uređuju se ugovorom.

Ustanova se može osnovati po modelu javno-privatnog partnerstva za oblast obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje javno-privatno partnerstvo i javna svojina.

Ustanova može da počne sa radom i obavljanjem delatnosti kada se utvrdi da ispunjava uslove za osnivanje, početak rada i obavljanje delatnosti, dobije rešenje o verifikaciji i izvrši upis u registar nadležnog organa.

Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika može da se opredeli i za upis u privatnu ustanovu, uz obezbeđivanje troškova obrazovanja i vaspitanja.

Uslovi za osnivanje ustanove

Član 91.

Ustanovu može da osnuje Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, ako:

- 1) postoji potreba za vaspitanjem i obrazovanjem dece, obrazovanjem i vaspitanjem učenika ili obrazovanjem odraslih na određenom području;
- 2) ima program obrazovanja i vaspitanja;
- 3) ima obezbeđena sredstva za osnivanje i rad.

Drugo pravno ili fizičko lice može da osnuje ustanovu ako, osim uslova iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana, ima garanciju poslovne banke da su obezbeđena sredstva u visini potrebnih sredstava za godinu dana rada predškolske ustanove, ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja ili za trajanje programa srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Osnivač ustanove ne može da bude fizičko lice koje je osuđivano pravnosnažnom presudom za krivična dela nasilje u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskvrnuće, za krivična dela primanje ili davanje mita, za krivično delo iz grupe krivičnih dela protiv polne slobode, protiv pravnog saobraćaja i protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, i za koje nije, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorno ponašanje; za krivična dela protiv života i tela, protiv ustavnog uređenja Republike Srbije i drugog krivičnog dela počinjenog na štetu deteta, kao i za krivično delo za koje je izrečena безусловna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri meseca.

Uslovi za početak rada i obavljanje delatnosti ustanove

Član 92.

Ustanova može da počne sa radom i da obavlja delatnost obrazovanja i vaspitanja, ako ispunjava uslove za osnivanje i ima:

- 1) propisani prostor, opremu i nastavna, odnosno didaktička sredstva;
- 2) nastavnike, vaspitače i stručne saradnike u radnom odnosu, odnosno izjave saglasnosti nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika da bi zasnovali radni odnos najkasnije danom početka rada ustanove;
- 3) ima upisanu decu, odnosno redovne učenike;
- 4) obezbeđene higijensko-tehničke uslove (sanitarne i protivpožarne), u skladu sa propisima kojima se uređuje ova oblast.

Izdvojeno odeljenje ustanove

Član 93.

Ustanova obavlja delatnost u svom sedištu.

Ustanova može da obavlja delatnost i van sedišta, odnosno u drugom objektu, organizovanjem izdvojenog odeljenja, ako ispunjava uslove iz člana 92. ovog zakona, uz saglasnost Ministarstva.

Izdvojeno odeljenje nema svojstvo pravnog lica.

Na organizovanje i rad izdvojenog odeljenja primenjuju se odredbe ovog i posebnog zakona.

Verifikacija ustanova

Član 94.

Ustanova može da počne sa radom kada se utvrdi da ispunjava uslove za osnivanje i početak rada i obavljanje delatnosti i dobije rešenje o verifikaciji.

Zahtev za verifikaciju podnosi se i kada se u ustanovi vrši statusna promena, menja sedište, odnosno objekat, organizuje rad u izdvojenom odeljenju, uvodi novi obrazovni profil ili ostvaruje novi program obrazovanja i vaspitanja.

Zahtev za verifikaciju sadrži: naziv, sedište i vrstu ustanove, program obrazovanja i vaspitanja, jezik na kome će se ostvarivati obrazovno-vaspitni rad, razloge i opravdanost osnivanja i uslove koje obezbeđuje osnivač za početak rada i obavljanje delatnosti. Uz zahtev se dostavljaju akt o osnivanju ustanove i dokazi o ispunjenosti uslova iz čl. 91. i 92. ovog zakona.

Zahtev za verifikaciju osnovne škole podnosi se najkasnije do 28. februara tekuće školske godine za narednu školsku godinu, a za srednju školu najkasnije do 31. decembra za narednu školsku godinu.

O zahtevu za verifikaciju ustanove odlučuje Ministarstvo najkasnije u roku od šest meseci od podnošenja urednog zahteva.

Rešenje o zahtevu za verifikaciju ustanove je konačno u upravnom postupku.

Statusne promene

Član 95.

Ustanova može da vrši statusnu promenu, promenu naziva ili sedišta.

Odluku o statusnoj promeni ustanove donosi organ upravljanja, uz saglasnost osnivača.

Odluku o promeni naziva ili sedišta javne ustanove donosi organ upravljanja, uz saglasnost Ministarstva.

Zahtev za davanje saglasnosti za promenu naziva javne ustanove podnosi se Ministarstvu najkasnije do 31. decembra tekuće školske godine, odnosno radne godine za predškolske ustanove.

Odluku o promeni naziva privatne ustanove donosi organ upravljanja, uz saglasnost osnivača koji o tome obaveštava Ministarstvo.

Odluku o promeni sedišta privatne ustanove donosi organ upravljanja, uz saglasnost Ministarstva kome se dostavlja zahtev za utvrđivanje uslova za obavljanje delatnosti ustanove u novom sedištu.

Odluku o promeni naziva ili sedišta ustanove, koja je osnovana po modelu javno-privatnog partnerstva donosi organ upravljanja, uz saglasnost Ministarstva i osnivača.

Škola ne može da vrši statusne promene, promenu naziva ili sedišta u toku nastavne godine.

Izuzetno, ukoliko nastupe okolnosti usled kojih je sprečeno nesmetano odvijanje nastave, statusna promena sedišta može se izvršiti u toku nastavne godine, uz saglasnost Ministarstva.

Strana ustanova

Član 96.

Strana ustanova je ustanova koja ostvaruje program donet i akreditovan u inostranstvu, a koju može da osnuje strano ili domaće pravno ili fizičko lice.

Strana ustanova mora da ispunjava uslove za osnivanje, početak rada i obavljanje delatnosti, odnosno dobije rešenje o verifikaciji ustanove od strane Ministarstva i izvrši upis u registar nadležnog organa.

Isprava koju izda ustanova iz stava 1. ovog člana priznaje se pod uslovima i po postupku, propisanim posebnim zakonom.

Ministarstvo vodi evidenciju o stranim ustanovama.

Druga organizacija

Član 97.

Druga organizacija, odnosno pravno ili fizičko lice može da ostvaruje i posebne programe u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, ako ispunjava standarde uslova za ostvarivanje posebnih programa u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

Druga organizacija može da ostvaruje posebne programe stručnog osposobljavanja i obuke, kao i druge aktivnosti obrazovanja odraslih, odnosno stekne status javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih u skladu sa posebnim zakonom.

O zahtevu iz st. 1. i 2. ovog člana, Ministarstvo odlučuje rešenjem.

Proširena delatnost ustanove

Član 98.

Ustanova koja ima rešenje o verifikaciji može da obavlja i drugu delatnost kojom se unapređuje i doprinosi kvalitetnijem i racionalnijem obavljanju obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: proširena delatnost) pod uslovom da se njome ne ometa obavljanje delatnosti obrazovanja i vaspitanja.

Proširena delatnost ustanove može da bude pružanje usluga, proizvodnja, prodaja i druga delatnost, u skladu sa propisima kojima se uređuje klasifikacija delatnosti.

Nije dozvoljeno da škola uz novčanu naknadu organizuje pripremnu nastavu radi upisa u tu školu.

Škola može da ostvaruje programe obuka, stručnog osposobljavanja i druge aktivnosti obrazovanja odraslih ukoliko stekne status javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Ostvarivanje proširene delatnosti ustanove planira se godišnjim planom rada.

Odluku o proširenoj delatnosti donosi organ upravljanja ustanove, uz saglasnost Ministarstva.

Odluka o proširenoj delatnosti javne ustanove sadrži plan prihoda i izdataka za obavljanje te delatnosti, način angažovanja učenika, odraslih i zaposlenih i način raspolaganja i plan korišćenja ostvarenih sredstava, u skladu sa propisima koji regulišu budžetski sistem.

Sastavni deo odluke o proširenoj delatnosti su: šifra delatnosti, elaborat o ostvarivanju delatnosti, dokazi o ispunjenosti posebnih uslova za obavljanje delatnosti pribavljenih od nadležnih organa, mišljenje saveta roditelja i odgovarajućeg stručnog organa ustanove.

Zahtev za davanje saglasnosti za proširenu delatnost ustanova podnosi Ministarstvu. Uz zahtev se dostavlja odluka iz stava 6. ovog člana i rešenje o verifikaciji osnovne delatnosti.

Zaposleni u ustanovi mogu da se angažuju u ostvarivanju proširene delatnosti i u okviru drugih oblika rada sa učenicima, ako se njihovim angažovanjem ne ometa ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada.

Škola može, osim zaposlenih, da angažuje druge saradnike za potrebe obavljanja proširene delatnosti, koji će se finansirati iz sopstvenih prihoda škole, u skladu sa zakonom.

Učenici mogu da se angažuju samo u okviru nastave, vannastavnih aktivnosti i obrazovno-vaspitnog procesa sa ciljem podsticanja njihovog pozitivnog odnosa prema radu, profesionalne orijentacije, razvijanja svesti o odgovornosti za preuzete obaveze, razvoj preduzimljivosti i orijentacije ka preduzetništvu, odgovoran odnos ka okolini, kao i razvoja pozitivnog odnosa prema timskom radu, u skladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim konvencijama, poveljama, sporazumima i zakonom.

Učenici mlađi od 15 godina ne mogu da se angažuju u proširenoj delatnosti ustanove, a učenici stariji od 15 i mlađi od 18 godina mogu se angažovati u skladu sa propisima u oblasti rada.

Autonomija ustanove

Član 99.

Autonomija ustanove, u smislu ovog zakona, podrazumeva izbor pojedinih sadržaja, načina ostvarivanja, saradnika u skladu sa potrebama, mogućnostima, interesovanjima, raspoloživim resursima, karakteristikama lokalne zajednice prilikom:

- 1) donošenja statuta, razvojnog plana, programa, godišnjeg plana rada, pravila ponašanja u ustanovi, mera, načina i postupka zaštite i bezbednosti dece i učenika i drugih opštih akata ustanove;
- 2) donošenja plana stručnog usavršavanja i profesionalnog razvoja nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika;
- 3) donošenja programa zaštite od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- 4) samovrednovanja rada ustanove u okviru izabrane oblasti na godišnjem nivou u cilju unapređivanja obrazovno-vaspitnog rada;

Autonomija ustanove, u smislu ovog zakona, podrazumeva i:

- 1) pedagošku autonomiju škole: pravo da se definiše deo školskih programa zavisno od lokalnih prilika; da se u realizaciji obaveznog opšteg programa maksimalno koriste lokalni resursi; pravo da se školski kalendar delimično prilagodi lokalnim prilikama, promene u dinamici ostvarivanja školskih programa uz poštovanje godišnjeg plana rada, organizacija nastave u blokovima i zajedničkih časova srodnih predmeta kod interdisciplinarnih tema, puno uvažavanje lokalnih specifičnosti pri izradi razvojnog plana i višegodišnjeg školskog programa u skladu sa karakteristikama lokalnog stanovništva; razvijanje sistema stručnog usavršavanja nastavnika u samoj školi na osnovu realnih potreba škole;

2) autonomiju nastavnika kao pedagoškog stručnjaka i stručnjaka za predmet, pravo nastavnika kao profesionalca da samostalno koncipira proces nastave i učenja, uz odgovornost za rezultate učenja;

3) donošenje odluke o izboru udžbenika;

4) način ostvarivanja saradnje sa ustanovama iz oblasti obrazovanja i vaspitanja, zdravlja, socijalne i dečje zaštite, javnim preduzećima, privrednim društvima i drugim organima, službama i organizacijama, radi ostvarivanja prava dece, učenika i zaposlenih.

Ustanova donosi opšte i druge akte poštujući opšte principe i ciljeve obrazovanja i vaspitanja i kojima se na najcelishodniji način obezbeđuje ostvarivanje opštih ishoda obrazovanja i pri tome uključuje i roditelje, odnosno druge zakonske zastupnike i njihova udruženja i lokalnu zajednicu.

Statut ustanove

Član 100.

Ustanova ima statut.

Statut je osnovni opšti akt ustanove, kojim se bliže uređuje organizacija, način rada, upravljanje i rukovođenje u ustanovi, postupanje organa ustanove radi obezbeđivanja ostvarivanja prava i obaveza deteta i učenika, prava i obaveza roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika, zaštita i bezbednost dece, učenika i zaposlenih i mere za sprečavanje povreda zabrana utvrđenih ovim zakonom, način objavljivanja opštih akata i obaveštavanja svih zainteresovanih strana o odlukama organa i druga pitanja, u skladu sa zakonom.

Sredstva ustanove

Član 101.

Zemljište, zgrade i druga sredstva koja su stečena, odnosno koja steknu ustanove čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, jesu u javnoj svojini i koriste se za obavljanje delatnosti utvrđene ovim zakonom.

Povezivanje ustanova i zaposlenih

Član 102.

Ustanove mogu međusobno da se povezuju u zajednice ustanova radi ostvarivanja saradnje u oblasti organizacije, planiranja, programiranja, kao i drugih pitanja od značaja za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada i obavljanja delatnosti.

Ustanove mogu da se povezuju i sarađuju i sa odgovarajućim ustanovama u inostranstvu radi unapređivanja obrazovanja i vaspitanja i razmene iskustva.

Vaspitači, nastavnici, stručni saradnici i drugi zaposleni mogu da se međusobno povezuju u stručna društva.

Stručna društva se bave unapređivanjem obrazovno-vaspitnog rada i mogu da imaju predstavnike u komisijama i timovima koje se bave obrazovanjem i vaspitanjem.

Na osnivanje, organizaciju, upis u registar i rad zajednice ustanova iz stava 1. ovog člana i stručnih društava iz stava 4. ovog člana primenjuju se propisi kojima se uređuje udruživanje.

Učeničke zadruge

Član 103.

Škola može da osnuje učeničku zadrugu u cilju razvijanja vannastavnih aktivnosti i preduzetničkog duha učenika.

Rad učeničke zadruge uređuje se posebnim zakonom.

Mreža javnih ustanova

Član 104.

Broj i prostorni raspored javnih ustanova prema vrsti i strukturi, planira se aktom o mreži ustanova.

Ustanova iz stava 1. ovog člana osniva se u skladu sa aktom o mreži javnih ustanova.

Akt o mreži javnih predškolskih ustanova i akt o mreži javnih osnovnih škola donosi skupština jedinice lokalne samouprave na osnovu kriterijuma koje utvrdi Vlada.

U jedinici lokalne samouprave u kojoj je u službenoj upotrebi i jezik i pismo nacionalne manjine, odnosno u kojoj se obrazovno-vaspitni rad izvodi na jeziku i pismu nacionalne manjine, akt o mreži javnih predškolskih ustanova i javnih osnovnih škola donosi se uz prethodno pribavljeno mišljenje nacionalnog saveta nacionalne manjine čiji je jezik i pismo u službenoj upotrebi u jedinici lokalne samouprave, odnosno čiji se jezik i pismo koristi u obrazovno-vaspitnom radu.

Saglasnost na akt o mreži javnih osnovnih škola daje Ministarstvo.

Kada Ministarstvo utvrdi da nadležni organ jedinice lokalne samouprave nije doneo akt o mreži ili je doneo akt o mreži koji nije u skladu sa kriterijumima iz stava 3. ovog člana, odrediće rok za njegovo donošenje koji ne može biti duži od 30 dana.

Ako nadležni organ jedinice lokalne samouprave ne donese akt u roku iz stava 6. ovog člana, Ministarstvo će u roku od 30 dana doneti odgovarajući akt.

Vlada utvrđuje kriterijume na osnovu kojih donosi akt o mreži javnih srednjih škola.

Akt o mreži javnih srednjih škola donosi Vlada na osnovu kriterijuma iz stava 8. ovog člana.

Akt o mreži javnih srednjih škola na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine donosi nadležni organ autonomne pokrajine uz primenu kriterijuma iz stava 8. ovog člana.

Prekid obrazovno-vaspitnog rada

Član 105.

Obrazovno-vaspitni rad biće prekinut u slučaju više sile i drugim slučajevima u kojima su ugroženi bezbednost i zdravlje dece, učenika i zaposlenih.

Odluku o prekidu obrazovno-vaspitnog rada donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave, odmah odnosno narednog dana od nastupanja okolnosti iz stava 1. ovog člana.

Ako nadležni organ jedinice lokalne samouprave ne donese odluku o prekidu obrazovno-vaspitnog rada u roku iz stava 2. ovog člana, odluku donosi ministar.

Nakon prestanka razloga za prekid obrazovno-vaspitnog rada, škola nadoknađuje propušteni rad, na način koji odredi škola, po odobrenju ministra.

U slučaju neposredne ratne opasnosti, ratnog stanja, vanrednog stanja ili drugih vanrednih okolnosti, ministar propisuje poseban program obrazovanja i vaspitanja, uputstvo o organizaciji i radu ustanove i određuje ustanove koje nastavljaju sa radom.

Zabrana rada ustanove

Član 106.

Kada organ nadležan za obavljanje poslova inspekcijskog, odnosno stručno-pedagoškog nadzora utvrdi da ustanova ne ispunjava propisane uslove za rad ili ne obavlja delatnost na propisani način, kao i u slučaju obustave rada ili štrajka organizovanog suprotno zakonu, Ministarstvo preduzima jednu od sledećih mera:

- 1) određuje rok za ispunjenje uslova, odnosno otklanjanje nepravilnosti u obavljanju delatnosti i o tome obaveštava osnivača;
- 2) razrešava organ upravljanja i imenuje privremeni organ upravljanja;
- 3) razrešava direktora i postavlja vršioca dužnosti direktora;
- 4) razrešava organ upravljanja i direktora i imenuje privremeni organ upravljanja i postavlja vršioca dužnosti direktora.

Privremeni organ upravljanja iz stava 1. tač. 2) i 4) ovog člana ima pet članova i obavlja poslove iz nadležnosti organa upravljanja.

Ako u toku trajanja mere iz stava 1. tačka 2) ovog člana istekne mandat direktoru ustanove ili vršiocu dužnosti direktora ustanove, ministar postavlja vršioca dužnosti direktora do prestanka privremene mere i izbora direktora.

Ako u toku trajanja privremene mere iz stava 1. tačka 3) ovog člana istekne mandat organu upravljanja ustanove, ministar imenuje privremeni organ upravljanja, do prestanka privremene mere i imenovanja organa upravljanja.

Vršilac dužnosti direktora ustanove i privremeni organ upravljanja obavljaju dužnosti dok Ministarstvo ne utvrdi da su ispunjeni uslovi, otklonjene nepravilnosti iz stava 1. ovog člana i da su se stekli uslovi za prestanak privremenih mera, a najduže šest meseci.

Za vreme trajanja privremenih mera ne može se raspisivati konkurs za izbor direktora ustanove.

Za vreme trajanja privremenih mera ovlašćeni predlagači iz ustanove ne mogu vršiti predlaganje svojih predstavnika za novi organ upravljanja.

Ako vršilac dužnosti direktora ustanove i privremeni organ upravljanja ne otklone utvrđene nepravilnosti, Ministarstvo rešenjem zabranjuje rad ustanove.

Kada ustanova čiji je osnivač drugo pravno ili fizičko lice ne postupi u datom roku po nalogu organa iz stava 1. ovog člana, odnosno kada organ upravljanja ne obavlja poslove iz svoje nadležnosti, a osnivač ne preduzme mere u skladu sa zakonom ni posle propisanog roka za otklanjanje nepravilnosti, Ministarstvo rešenjem zabranjuje rad ustanove.

Osnivač odmah po dobijanju rešenja kojim se zabranjuje rad ustanove određuje ustanovu u kojoj deca odnosno učenici imaju pravo da nastave započeto obrazovanje i vaspitanje.

Ukoliko osnivač ne postupi u skladu sa odredbama stava 10. ovog člana ustanovu određuje Ministarstvo.

Ukidanje ustanove

Član 107.

Ustanova se ukida u skladu sa zakonom.

Deca koja pohađaju pripremni predškolski program u ustanovi i učenici u školi koja se ukida imaju pravo da nastave započeto obrazovanje i vaspitanje u drugoj ustanovi koju odredi osnivač.

Ukoliko osnivač ne postupi u skladu sa stavom 2. ovog člana, ustanovu određuje Ministarstvo.

Odgovornost ustanove za bezbednost dece i učenika

Član 108.

Ustanova donosi akt kojim propisuje mere, način i postupak zaštite i bezbednosti dece i učenika za vreme boravka u ustanovi i svih aktivnosti koje organizuje ustanova, u saradnji sa nadležnim organom jedinice lokalne samouprave, koje je dužna da sprovodi.

Uputstvo za izradu akta iz stava 1. ovog člana donosi ministar.

Pravila ponašanja u ustanovi

Član 109.

U ustanovi se neguju odnosi međusobnog razumevanja i uvažavanja ličnosti dece, učenika, odraslih, zaposlenih i roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika.

Zaposleni imaju obavezu da svojim radom i ukupnim ponašanjem doprinose razvijanju pozitivne atmosfere u ustanovi.

Ustanova je dužna da aktom uredi pravila ponašanja i međusobne odnose dece, učenika, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika i zaposlenih u ustanovi.

Zabrana diskriminacije

Član 110.

U ustanovi su zabranjene diskriminacija i diskriminatorno postupanje, kojim se na neposredan ili posredan, otvoren ili prikriven način, neopravdano pravi razlika ili nejednako postupa, odnosno vrši propuštanje (isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva), u odnosu na lice ili grupe lica, kao i na članove njihovih porodica ili njima bliska lica na otvoren ili prikriven način, a koji se zasniva na rasi, boji kože, precima, državljanstvu, statusu migranta, odnosno raseljenog lica, nacionalnoj pripadnosti ili etničkom poreklu, jeziku, verskim ili političkim ubeđenjima, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, imovnom stanju, socijalnom i kulturnom poreklu, rođenju, genetskim osobenostima, zdravstvenom stanju, smetnji u razvoju i invaliditetu, bračnom i porodičnom statusu, osuđivanosti, starosnom dobu, izgledu, članstvu u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama i drugim stvarnim, odnosno pretpostavljenim ličnim svojstvima, kao i po drugim osnovima utvrđenim zakonom kojim se propisuje zabrana diskriminacije.

Ne smatraju se diskriminacijom posebne mere uvedene radi postizanja pune ravnopravnosti, zaštite i napretka lica, odnosno grupe lica koja se nalaze u nejednakom položaju.

Ustanova je dužna da preduzme sve mere propisane ovim zakonom kada se posumnja ili utvrdi diskriminatorno ponašanje u ustanovi.

Bliže kriterijume za prepoznavanje oblika diskriminacije od strane zaposlenog, deteta, učenika, odraslog, roditelja odnosno drugog zakonskog

zastupnika ili trećeg lica u ustanovi, zajednički propisuju ministar i ministar nadležan za ljudska i manjinska prava.

Postupanje ustanove kada se posumnja ili utvrdi diskriminatorno ponašanje, načine sprovođenja preventivnih i interventnih aktivnosti, obaveze i odgovornosti zaposlenog, deteta, učenika, odraslog, roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika, trećeg lica u ustanovi, organa i tela ustanove i druga pitanja od značaja za zaštitu od diskriminacije, propisuje ministar.

Zabrana nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja

Član 111.

U ustanovi je zabranjeno fizičko, psihičko, socijalno, seksualno, digitalno i svako drugo nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje zaposlenog, deteta, učenika, odraslog, roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica u ustanovi.

Povrede zabrane, iz stava 1. ovog člana, koje zaposleni učini prema drugom zaposlenom u ustanovi, uređuju se zakonom.

Pod nasiljem i zlostavljanjem podrazumeva se svaki oblik jedanput učinjenog, odnosno ponavljanog verbalnog ili neverbalnog ponašanja koje ima za posledicu stvarno ili potencijalno ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva ličnosti deteta, učenika i odraslog.

Zanemarivanje i nemarno postupanje predstavlja propuštanje ustanove ili zaposlenog da obezbedi uslove za pravilan razvoj deteta, učenika i odraslog.

Ustanova je dužna da odmah podnese prijavu nadležnom organu ako se kod deteta, učenika ili odraslog primete znaci nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja.

Pod fizičkim nasiljem, u smislu ovog zakona, smatra se: fizičko kažnjavanje deteta, učenika ili odraslog od strane zaposlenog, roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica u ustanovi; svako ponašanje koje može da dovede do stvarnog ili potencijalnog telesnog povređivanja deteta, učenika, odraslog ili zaposlenog; nasilno ponašanje zaposlenog prema detetu, učeniku ili odraslom, kao i učenika i odraslog prema drugom učeniku, odraslom ili zaposlenom.

Pod psihičkim nasiljem, u smislu ovog zakona, smatra se ponašanje koje dovodi do trenutnog ili trajnog ugrožavanja psihičkog i emocionalnog zdravlja i dostojanstva.

Pod socijalnim nasiljem, u smislu ovog zakona, smatra se isključivanje deteta, učenika i odraslog iz grupe vršnjaka i različitih oblika aktivnosti ustanove.

Pod seksualnim nasiljem i zlostavljanjem, u smislu ovog zakona, smatra se ponašanje kojim se dete i učenik seksualno uznemirava, navodi ili primorava na učešće u seksualnim aktivnostima koje ne želi, ne shvata ili za koje nije razvojno dorastao ili se koristi za prostituciju, pornografiju i druge oblike seksualne eksploatacije.

Pod digitalnim nasiljem i zlostavljanjem, u smislu ovog zakona, smatra se zloupotreba informaciono komunikacionih tehnologija koja može da ima za posledicu povredu druge ličnosti i ugrožavanje dostojanstva i ostvaruje se slanjem poruka elektronskom poštom, sms-om, mms-om, putem veb-sajta (web site), četovanjem, uključivanjem u forume, socijalne mreže i drugim oblicima digitalne komunikacije.

Ustanova je dužna da nadležnom organu prijavi svaki oblik nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u ustanovi počinjen od strane roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica u ustanovi.

Protokol postopanja u ustanovi u odgovoru na nasilje i zlostavljanje, sadržaj i načine sprovođenja preventivnih i interventnih aktivnosti, uslove i načine za procenu rizika, načine zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, propisuje ministar.

Bliže uslove o načinima prepoznavanja neverbalnih oblika zlostavljanja dece i učenika od strane zaposlenog za vreme nege, odmora, rekreacije i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada, propisuje ministar.

Zabrana ponašanja koje vređa ugled, čast ili dostojanstvo

Član 112.

Zabranjeno je svako ponašanje zaposlenog prema detetu, učeniku i odraslom; deteta, učenika i odraslog prema zaposlenom; roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica prema zaposlenom; zaposlenog prema roditelju, odnosno drugom zakonskom zastupniku; deteta, učenika i odraslog prema drugom detetu, učeniku ili odraslom, kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo.

Bliže uslove o načinima prepoznavanja ponašanja kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo u ustanovi, propisuje ministar.

Zabrana stranačkog organizovanja i delovanja

Član 113.

U ustanovi je zabranjeno stranačko organizovanje i delovanje i korišćenje prostora ustanove u te svrhe.

2. ORGANI USTANOVE

Član 114.

Ustanova ima organe upravljanja, rukovođenja, stručne i savetodavne organe, u skladu sa ovim zakonom, osnivačkim aktom i opštim aktom.

Sastav i imenovanje organa upravljanja i stručnih organa privatna ustanova uređuje opštim aktom. Privatna ustanova obezbeđuje ravnopravnu zastupljenost roditelja u organu upravljanja.

3. ORGANI JAVNE USTANOVE

Organi upravljanja

Član 115.

Organ upravljanja u predškolskoj ustanovi jeste upravni odbor.

Organ upravljanja u školi jeste školski odbor.

Predsednik i članovi organa upravljanja obavljaju poslove iz svoje nadležnosti, bez naknade.

Sastav i imenovanje organa upravljanja

Član 116.

Organ upravljanja ima devet članova uključujući i predsednika.

Organ upravljanja čine po tri predstavnika iz reda zaposlenih u ustanovi, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika i tri predstavnika na predlog jedinice lokalne samouprave.

Školski odbor osnovne škole za obrazovanje odraslih ima sedam članova, uključujući i predsednika, od kojih četiri iz reda zaposlenih i tri predstavnika na predlog jedinice lokalne samouprave.

U školski odbor srednje stručne škole skupština jedinice lokalne samouprave imenuje tri predstavnika: privredne komore, zanatlija, udruženja poslodavaca, nacionalne organizacije za zapošljavanje, sindikata i drugih zainteresovanih za rad škole (u daljem tekstu: socijalni partneri) iz područja rada škole.

Članove organa upravljanja ustanove imenuje i razrešava skupština jedinice lokalne samouprave, a predsednika biraju članovi većinom glasova od ukupnog broja članova organa upravljanja.

Članove organa upravljanja iz reda zaposlenih predlaže vaspitno-obrazovno, odnosno nastavničko veće, za školu sa domom – nastavničko i pedagoško veće, na zajedničkoj sednici, a iz reda roditelja – savet roditelja, tajnim izjašnjavanjem.

U ustanovi u kojoj se obrazovno-vaspitni rad izvodi i na jeziku nacionalne manjine članovi organa upravljanja – predstavnici jedinice lokalne samouprave imenuju se uz pribavljeno mišljenje odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine. Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje u roku od 30 dana od prijema zahteva, smatra se da je mišljenje dato.

U ustanovi u kojoj se u svim ili većini odeljenja obrazovno-vaspitni rad izvodi na jeziku nacionalne manjine, nacionalni savet nacionalne manjine predlaže tri predstavnika jedinice lokalne samouprave u organ upravljanja.

Za člana organa upravljanja ne može da bude predloženo ni imenovano lice:

1) koje je pravnosnažnom presudom osuđeno za krivično delo za koje je izrečena безусловna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri meseca ili koje je pravnosnažno osuđeno za krivično delo: nasilje u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskrvuće; za krivična dela primanje ili davanje mita; za krivično delo iz grupe krivičnih dela protiv polne slobode, protiv pravnog saobraćaja i protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, ni lice za koje je, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorno ponašanje;

2) koje bi moglo da zastupa interese više struktura (roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika, zaposlenih u ustanovi, predstavnika jedinice lokalne samouprave), osim članova sindikata;

3) čiji su poslovi, dužnost ili funkcija nespojivi sa obavljanjem poslova u organu upravljanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje sukoba interesa pri vršenju javnih funkcija;

4) koje je već imenovano za člana organa upravljanja druge ustanove;

5) koje je izabrano za direktora druge ustanove;

6) koje obavlja poslove sekretara ili pomoćnika direktora te ustanove;

7) u drugim slučajevima, utvrđenim zakonom.

Ako ovlašćeni predlagač ne sprovede postupak u skladu sa ovim zakonom ili predloži kandidata suprotno odredbama ovog zakona, skupština jedinice lokalne samouprave određuje rok za usklađivanje sa ovim zakonom.

Ako ovlašćeni predlagač ni u datom roku ne postupi u skladu sa ovim zakonom, skupština jedinice lokalne samouprave imenovaće članove organa upravljanja bez predloga ovlašćenog predlagača.

Ukoliko je predlog ovlašćenih predlagača za člana organa upravljanja iz reda zaposlenih u ustanovi i roditelja sproveden u skladu sa zakonom, skupština jedinice lokalne samouprave dužna je da prihvati njihov predlog.

Skupština jedinice lokalne samouprave donosi rešenje o imenovanju organa upravljanja.

Izuzetno, organ upravljanja kome je istekao mandat nastavlja sa radom do imenovanja privremenog organa upravljanja.

Rešenje o imenovanju, odnosno razrešenju organa upravljanja konačno je u upravnom postupku.

Mandat organa upravljanja

Član 117.

Mandat organa upravljanja traje četiri godine.

Postupak za imenovanje članova organa upravljanja pokreće se najkasnije tri meseca pre isteka mandata prethodno imenovanim članovima organa upravljanja, a predlog ovlašćenih predlagača dostavlja se skupštini jedinice lokalne samouprave najkasnije mesec dana pre isteka mandata prethodno imenovanim članovima.

Skupština jedinice lokalne samouprave razrešiće, pre isteka mandata, pojedine članove, uključujući i predsednika ili organ upravljanja ustanove, na lični zahtev člana, kao i slučaju da:

- 1) organ upravljanja donosi nezakonite odluke ili ne donosi odluke koje je na osnovu zakona i statuta dužan da donosi;
- 2) član organa upravljanja neopravdanim odsustvovanjima ili nesavesnim radom onemogućava rad organa upravljanja;
- 3) u postupku preispitivanja akta o imenovanju utvrdi nepravilnosti;
- 4) se pokrene inicijativa za razrešenje člana organa upravljanja na predlog ovlašćenog predlagača, odnosno zbog prestanka osnova po kojem je imenovan u organ upravljanja;
- 5) nastupi uslov iz člana 116. stav 9. ovog zakona.

Ispunjenost uslova iz stava 3. tač. 1)–3) i 5) ovog člana, utvrđuje prosvetni inspektor o čemu obaveštava nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Izborni period novoimenovanog pojedinog člana organa upravljanja traje do isteka mandata organa upravljanja.

Kada Ministarstvo utvrdi nepravilnosti u postupku imenovanja, odnosno razrešenja organa upravljanja, skupština jedinice lokalne samouprave dužna je da odmah, a najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja akta kojim se nalaže mera, otkloni utvrđene nepravilnosti.

Ako skupština jedinice lokalne samouprave ne pokrene postupak za preispitivanje akta o imenovanju, odnosno razrešenju organa upravljanja i ne usaglasi ga sa ovim zakonom, u roku iz stava 6. ovog člana, ministar razrešava postojeći i imenuje privremeni organ upravljanja ustanove najkasnije u roku od 15 dana.

Privremeni organ upravljanja

Član 118.

Ministar imenuje privremeni organ upravljanja ustanove ako jedinica lokalne samouprave ne imenuje organ upravljanja do isteka mandata prethodno imenovanim članovima organa upravljanja.

Mandat privremenog organa upravljanja ustanove traje do imenovanja novog organa upravljanja od strane jedinice lokalne samouprave.

Nadležnost organa upravljanja

Član 119.

Organ upravljanja ustanove:

- 1) donosi statut, pravila ponašanja u ustanovi i druge opšte akte i daje saglasnost na akt o organizaciji i sistematizaciji poslova;
- 2) donosi predškolski, školski, odnosno vaspitni program (u daljem tekstu: program obrazovanja i vaspitanja), razvojni plan, godišnji plan rada, usvaja izveštaje o njihovom ostvarivanju, vrednovanju i samovrednovanju;
- 3) utvrđuje predlog finansijskog plana za pripremu budžeta Republike Srbije;
- 4) donosi finansijski plan ustanove, u skladu sa zakonom;
- 5) usvaja izveštaj o poslovanju, godišnji obračun i izveštaj o izvođenju ekskurzija, odnosno nastave u prirodi;
- 6) raspisuje konkurs za izbor direktora ustanove;
- 7) daje mišljenje i predlaže ministru izbor direktora ustanove;
- 8) zaključuje sa direktorom ustanove ugovor iz člana 124. stav 1. ovog zakona;
- 9) odlučuje o pravima i obavezama direktora ustanove;
- 10) donosi odluku o proširenju delatnosti ustanove;
- 11) razmatra poštovanje opštih principa, ostvarivanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća i preduzima mere za poboljšanje uslova rada i ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada;
- 12) donosi plan stručnog usavršavanja zaposlenih i usvaja izveštaj o njegovom ostvarivanju;
- 13) odlučuje po žalbi na rešenje direktora;
- 14) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Organ upravljanja donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

Sednicama organa upravljanja prisustvuje i učestvuje u njihovom radu predstavnik sindikata u ustanovi, bez prava odlučivanja.

Sednicama školskog odbora prisustvuju i učestvuju u njihovom radu dva predstavnika učeničkog parlamenta, bez prava odlučivanja.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti organ upravljanja odgovara organu koji ga imenuje i osnivaču.

Savet roditelja

Član 120.

Ustanova ima savet roditelja, osim škole za obrazovanje odraslih.

U savet roditelja škole bira se po jedan predstavnik roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika učenika svakog odeljenja, odnosno vaspitne grupe, ako škola ostvaruje pripremni predškolski program.

U ustanovi u kojoj stiču obrazovanje pripadnici nacionalne manjine u savetu roditelja srazmerno su zastupljeni roditelji, odnosno drugi zakonski zastupnici dece, odnosno učenika pripadnika nacionalne manjine.

U ustanovi u kojoj stiču obrazovanje deca i učenici sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, član saveta roditelja je i predstavnik roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika dece, odnosno učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Predstavnici saveta roditelja biraju se svake školske godine.

Savet roditelja:

- 1) predlaže predstavnike roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika dece, odnosno učenika u organ upravljanja;
- 2) predlaže svog predstavnika u sve obavezne timove ustanove;
- 3) učestvuje u predlaganju izbornih sadržaja i u postupku izbora udžbenika;
- 4) razmatra predlog školskog programa, razvojnog plana, godišnjeg plana rada;
- 5) razmatra izveštaje o ostvarivanju programa obrazovanja i vaspitanja, razvojnog plana i godišnjeg plana škole, spoljašnjem vrednovanju, samovrednovanju, završnom ispitu, rezultatima nacionalnog i međunarodnog testiranja i sprovođenje mera za obezbeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada;
- 6) razmatra namenu korišćenja sredstava od donacija i od proširene delatnosti ustanove;
- 7) predlaže organu upravljanja namenu korišćenja sredstava ostvarenih radom učeničke zadruge i prikupljenih od roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika;
- 8) razmatra i prati uslove za rad ustanove, uslove za odrastanje i učenje, bezbednost i zaštitu dece i učenika;
- 9) učestvuje u postupku propisivanja mera iz člana 108. ovog zakona;
- 10) daje saglasnost na program i organizovanje ekskurzije, odnosno programe nastave u prirodi i razmatra izveštaj o njihovom ostvarivanju;
- 11) predlaže predstavnika i njegovog zamenika za opštinski savet roditelja;
- 12) razmatra i druga pitanja utvrđena statutom.

Savet roditelja svoje predloge, pitanja i stavove upućuje organu upravljanja, direktoru, stručnim organima ustanove i učeničkom parlamentu.

Način izbora saveta roditelja ustanove uređuje se statutom ustanove, a rad poslovnikom saveta.

Opštinski savet roditelja

Član 121.

Opštinski savet roditelja čine predstavnici saveta roditelja, svih ustanova sa područja opštine, odnosno gradske opštine (u daljem tekstu: opština). Predstavnici saveta roditelja biraju se svake školske godine.

Opštinski savet roditelja:

- 1) daje mišljenje, inicira akcije i predlaže mere za ostvarivanje prava deteta, unapređivanje obrazovanja, vaspitanja i bezbednosti dece, odnosno učenika u opštini;
- 2) učestvuje u utvrđivanju opštinskih planova i programa koji su od značaja za ostvarivanje obrazovanja, vaspitanja i bezbednosti dece;

3) prati i razmatra mogućnosti za unapređivanje jednakog pristupa, dostupnosti i mogućnosti obrazovanja i vaspitanja za decu, odnosno učenike; sprečavanja socijalne isključenosti dece odnosno učenika iz ugroženih i osetljivih grupa na teritoriji opštine;

4) pruža podršku savetu roditelja svih ustanova na teritoriji opštine u vezi sa pitanjima iz njihove nadležnosti;

5) zastupa interese dece i učenika opštine u situacijama koje su od značaja za unapređivanje njihovog obrazovanja, vaspitanja, bezbednosti i dobrobiti na teritoriji opštine;

6) saraduje sa organizacijama koje deluju u oblasti obrazovanja i vaspitanja, zaštite zdravlja, socijalne zaštite, kulture, zaštite i unapređenja prava deteta i ljudskih prava;

7) obavlja i druge poslove u vezi sa obrazovanjem i vaspitanjem na teritoriji opštine.

Bliže uslove u vezi načina rada opštinskog saveta roditelja zajednički propisuju ministar i ministar nadležan za poslove lokalne samouprave.

Direktor ustanove

Član 122.

Direktor rukovodi radom ustanove.

Direktor ustanove može da bude lice koje ispunjava uslove propisane članom 139. i članom 140. st. 1. i 2. ovog zakona.

Dužnost direktora predškolske ustanove može da obavlja lice koje ima: obrazovanje iz člana 140. st. 1. i 2. ovog zakona za vaspitača ili stručnog saradnika, dozvolu za rad nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, obuku i položen ispit za direktora ustanove i najmanje osam godina rada u predškolskoj ustanovi na poslovima vaspitanja i obrazovanja nakon stečenog odgovarajućeg obrazovanja.

Dužnost direktora predškolske ustanove može da obavlja i lice koje ima: odgovarajuće obrazovanje iz člana 140. stav 3. ovog zakona za vaspitača, dozvolu za rad nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, obuku i položen ispit za direktora ustanove i najmanje deset godina rada u predškolskoj ustanovi na poslovima vaspitanja i obrazovanja nakon stečenog odgovarajućeg obrazovanja.

Dužnost direktora škole može da obavlja lice koje ima odgovarajuće obrazovanje iz člana 140. st. 1. i 2. ovog zakona za nastavnika te vrste škole i područja rada, za pedagoga i psihologa, dozvolu za rad nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, obuku i položen ispit za direktora ustanove i najmanje osam godina rada u ustanovi na poslovima obrazovanja i vaspitanja, nakon stečenog odgovarajućeg obrazovanja.

Izuzetno, ako se na konkurs ne prijavi nijedan kandidat sa odgovarajućim obrazovanjem iz člana 140. st. 1. i 2. ovog zakona, dužnost direktora osnovne škole može da obavlja lice koje ima odgovarajuće obrazovanje iz člana 140. stav 3. ovog zakona za nastavnika te vrste škole, dozvolu za rad nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, obuku i položen ispit za direktora ustanove i najmanje deset godina rada u ustanovi na poslovima obrazovanja i vaspitanja, nakon stečenog odgovarajućeg obrazovanja.

Ispit za direktora ustanove može da polaže i lice koje ispunjava uslove za direktora ustanove i koje ima i dokaz o pohađanom propisanom programu obuke.

Lice koje položi ispit za direktora stiče dozvolu za rad direktora (u daljem tekstu: licenca za direktora).

Izabrani direktor koji nema položen ispit za direktora, dužan je da ga položi u roku do dve godine od dana stupanja na dužnost.

Direktoru koji ne položi ispit za direktora u roku od dve godine od dana stupanja na dužnost, prestaje dužnost direktora.

Licenca za direktora oduzima se direktoru koji je osuđen pravnosnažnom presudom za povredu zabrane iz čl. 110–113. ovog zakona, za krivično delo ili privredni prestup u vršenju dužnosti.

Program obuke u skladu sa standardima kompetencija direktora, program ispita, način i postupak polaganja ispita, sastav i način rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit za direktora, sadržinu i izgled obrasca licence za direktora, sadržaj i način vođenja registra izdatih licenci za direktora, naknade za rad članova komisije i ostala pitanja u vezi sa polaganjem ispita i sticanjem licence za direktora, propisuje ministar.

Izbor direktora ustanove

Član 123.

Direktora ustanove imenuje ministar, na period od četiri godine.

Direktora ustanove čije sedište se nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine imenuje nadležni organ autonomne pokrajine, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra.

Ukoliko ministar ne dostavi saglasnost u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, smatra se da je saglasnost data.

Direktor ustanove bira se na osnovu konkursa.

Konkurs za izbor direktora raspisuje organ upravljanja ustanove.

Konkurs za izbor direktora raspisuje se najranije šest meseci, a najkasnije četiri meseca pre isteka mandata direktora.

Prijava na konkurs za izbor direktora, zajedno sa potrebnom dokumentacijom, dostavlja se ustanovi.

U ustanovi u kojoj se obrazovno-vaspitni rad izvodi i na jeziku nacionalne manjine, organ upravljanja pribavlja mišljenje odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine.

Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje, u roku od 15 dana od prijema zahteva, smatra se da je mišljenje dato.

Organ upravljanja obrazuje komisiju za izbor direktora (u daljem tekstu: Komisija) koja ima neparan broj članova i sprovodi postupak za izbor direktora, i to: obradu konkursne dokumentacije, utvrđuje ispunjenost zakonom propisanih uslova za izbor direktora, obavlja intervju sa kandidatima i pribavlja mišljenje vaspitno-obrazovnog, nastavničkog, odnosno nastavničkog i pedagoškog veća o prijavljenim kandidatima.

Obavezne članove Komisije čine po jedan predstavnik iz reda nastavnika razredne nastave, nastavnika predmetne nastave i nenastavnog osoblja.

Mišljenje veća iz stava 10. ovog člana daje se na posebnoj sednici kojoj prisustvuju svi zaposleni i koji se izjašnjavaju o svim kandidatima tajnim izjašnjavanjem.

Bliži uslovi o broju članova, sastavu i načinu obrazovanja Komisije uređuju se opštim aktom ustanove.

Osim utvrđivanja ispunjenosti uslova za izbor direktora, Komisija ceni i dokaz o rezultatu stručno-pedagoškog nadzora u radu kandidata (izveštaj prosvetnog savetnika).

Ukoliko se na konkurs prijavilo lice koje je prethodno obavljalo dužnost direktora ustanove, dužno je da dostavi rezultate stručno-pedagoškog nadzora ustanove i ocenu spoljašnjeg vrednovanja.

Komisija sačinjava izveštaj o sprovedenom postupku za izbor direktora, koji sadrži dostavljenu dokumentaciju kandidata i potrebna mišljenja i dostavlja ih organu upravljanja u roku od osam dana od dana završetka postupka.

Organ upravljanja, na osnovu izveštaja, sačinjava obrazloženu listu svih kandidata koji ispunjavaju uslove i predlog za izbor direktora, koje zajedno sa izveštajem Komisije, dostavlja ministru, odnosno nadležnom organu autonomne pokrajine, u roku od osam dana od dana dostavljanja izveštaja Komisije.

Ministar, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine po pribavljenoj prethodnoj saglasnosti ministra, u roku od 30 dana od dana prijema dokumentacije iz stava 17. ovog člana, vrši izbor direktora ustanove i donosi rešenje o njegovom imenovanju, o čemu ustanova obaveštava lica koja su se prijavila na konkurs.

Ukoliko ministar, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, utvrdi da postupak konkursa za izbor direktora nije sproveden u skladu sa zakonom, odnosno da bi izbor bilo kog kandidata sa liste iz stava 17. ovog člana mogao da dovede u pitanje nesmetano obavljanje delatnosti ustanove, u roku od osam dana donosi rešenje o ponovnom raspisivanju konkursa za izbor direktora.

Rešenje ministra, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine o imenovanju direktora konačno je u upravnom postupku.

Učesnik konkursa ima pravo na sudsku zaštitu u upravnom sporu.

U privatnoj ustanovi izbor direktora uređuje se opštim aktom ustanove.

Status direktora

Član 124.

Prava, obaveze i odgovornosti direktora utvrđuju se posebnim ugovorom o međusobnim pravima i obavezama, bez zasnivanja radnog odnosa.

Direktoru ustanove miruje radni odnos za vreme trajanja dva mandata i ima pravo da se vrati na poslove koje je obavljao pre imenovanja.

Ukoliko direktoru ustanove kome miruje radni odnos prestane dužnost zbog isteka mandata ili na lični zahtev tokom trećeg i svakog narednog mandata, raspoređuje se na poslove koji odgovaraju stepenu i vrsti njegovog obrazovanja.

Ako nema odgovarajućih poslova, lice iz stava 3. ovog člana ostvaruje prava kao zaposleni za čijim radom je prestala potreba, u skladu sa zakonom.

Vršilac dužnosti direktora

Član 125.

Vršioca dužnosti direktora imenuje ministar do izbora novog direktora u roku od osam dana od dana nastupanja razloga za imenovanje vršioca dužnosti direktora.

Vršioca dužnosti direktora ustanove čije sedište se nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, imenuje nadležni organ autonomne pokrajine uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra.

Ukoliko ministar ne dostavi saglasnost u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, smatra se da je saglasnost data.

Za vršioca dužnosti direktora ustanove može da bude imenovano lice koje ispunjava propisane uslove za direktora ustanove, osim položenog ispita za direktora ustanove, i to do izbora direktora, a najduže šest meseci.

Nakon prestanka dužnosti, vršilac dužnosti direktora ima pravo da se vrati na poslove koje je obavljao pre imenovanja.

Prava, obaveze i odgovornosti direktora ustanove odnose se i na vršioca dužnosti direktora.

Nadležnost i odgovornost direktora ustanove

Član 126.

Direktor je odgovoran za zakonitost rada i za uspešno obavljanje delatnosti ustanove.

Direktor za svoj rad odgovara ministru i organu upravljanja.

Direktor ustanove čije sedište se nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine za svoj rad odgovara ministru, nadležnom organu autonomne pokrajine i organu upravljanja.

Osim poslova utvrđenih zakonom i statutom ustanove, direktor:

- 1) planira i organizuje ostvarivanje programa obrazovanja i vaspitanja i svih aktivnosti ustanove;
- 2) je odgovoran za obezbeđivanje kvaliteta, samovrednovanje, stvaranje uslova za sprovođenje spoljašnjeg vrednovanja, ostvarivanje standarda postignuća i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada;
- 3) je odgovoran za ostvarivanje razvojnog plana ustanove;
- 4) odlučuje o korišćenju sredstava utvrđenih finansijskim planom i odgovara za odobravanje i namensko korišćenje tih sredstava, u skladu sa zakonom;
- 5) saraduje sa organima jedinice lokalne samouprave, organizacijama i udruženjima;
- 6) pruža podršku u stvaranju ambijenta za ostvarivanje preduzetničkog obrazovanja i preduzetničkih aktivnosti učenika;
- 7) organizuje i vrši instruktivno-pedagoški uvid i prati kvalitet obrazovno-vaspitnog rada i pedagoške prakse i preduzima mere za unapređivanje i usavršavanje rada nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika;
- 8) planira i prati stručno usavršavanje zaposlenih i sprovodi postupak za sticanje zvanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika;
- 9) je odgovoran za regularnost sprovođenja svih ispita u ustanovi u skladu sa propisima;
- 10) preduzima mere u slučajevima povreda zabrana iz čl. 110–113. ovog zakona;
- 11) preduzima mere radi izvršavanja naloga prosvetnog inspektora i predloga prosvetnog savetnika, kao i drugih inspekcijskih organa;
- 12) je odgovoran za blagovremen i tačan unos i održavanje ažurnosti baze podataka o ustanovi u okviru jedinstvenog informacionog sistema prosvete;
- 13) obavezan je da blagovremeno informiše zaposlene, decu, učenike i roditelje, odnosno druge zakonske zastupnike, stručne organe i organe upravljanja o svim pitanjima od interesa za rad ustanove u celini;

14) saziva i rukovodi sednicama vaspitno-obrazovnog, nastavničkog, odnosno pedagoškog veća, bez prava odlučivanja;

15) obrazuje stručna tela i timove, usmerava i usklađuje rad stručnih organa u ustanovi;

16) saraduje sa roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima dece i učenika ustanove i savetom roditelja;

17) podnosi izveštaj organu upravljanja, najmanje dva puta godišnje, o svom radu i radu ustanove;

18) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima učenika i zaposlenih, u skladu sa ovim i drugim zakonom;

19) donosi opšti akt o organizaciji i sistematizaciji poslova, u skladu sa zakonom;

20) obezbeđuje uslove za ostvarivanje prava dece i prava, obaveze i odgovornosti učenika i zaposlenih, u skladu sa ovim i drugim zakonom;

21) saraduje sa učenicima i učeničkim parlamentom;

22) odlučuje po žalbi na rešenje konkursne komisije za izbor kandidata za prijem u radni odnos;

23) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.

U slučaju privremene odsutnosti ili sprečenosti direktora da obavlja dužnost, zamenjuje ga nastavnik, vaspitač ili stručni saradnik u ustanovi na osnovu ovlašćenja direktora, odnosno organa upravljanja, u skladu sa zakonom.

Član 127.

Izuzetno, direktor može da obavlja i poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, u skladu sa rešenjem ministra.

Instruktivno-pedagoški uvid u rad direktora koji obavlja poslove iz stava 1. ovog člana vrši savetnik – spoljni saradnik.

Prestanak dužnosti direktora

Član 128.

Dužnost direktora ustanove prestaje: istekom mandata, na lični zahtev, navršavanjem 65 godina života i razrešenjem.

Odluku o prestanku dužnosti direktora donosi ministar.

Odluku o prestanku dužnosti direktora ustanove čije sedište se nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, donosi nadležni organ autonomne pokrajine uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra.

Ukoliko ministar ne dostavi saglasnost u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, smatra se da je saglasnost data.

U ustanovi u kojoj se obrazovno-vaspitni rad izvodi i na jeziku nacionalne manjine ministar pribavlja mišljenje odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine.

Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje u roku od osam dana od dana prijema zahteva, smatra se da je mišljenje dato.

Ministar, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine razrešava direktora ustanove, ako je utvrđeno da:

1) ne ispunjava uslove iz člana 139. ovog zakona;

2) odbije da se podvrgne lekarskom pregledu na zahtev organa upravljanja ili ministra;

3) ustanova nije blagovremeno donela program obrazovanja i vaspitanja, odnosno ne ostvaruje program obrazovanja i vaspitanja ili ne preduzima mere za ostvarivanje principa, ciljeva i standarda postignuća;

4) ustanova ne sprovodi mere za bezbednost i zaštitu dece i učenika;

5) direktor ne preduzima ili neblagovremeno preduzima odgovarajuće mere u slučajevima povreda zabrana iz čl. 110–113. ovog zakona i težih povreda radnih obaveza zaposlenih;

6) u ustanovi nije obezbeđeno čuvanje propisane evidencije i dokumentacije;

7) u ustanovi se vodi evidencija i izdaju javne isprave suprotno ovom i drugom zakonu;

8) ne ispunjava uslove iz člana 122. ovog zakona;

9) ne postupa po preporuci, nalogu, odnosno meri nadležnog organa za otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti;

10) nije obezbedio uslove za inspekcijski, stručno-pedagoški nadzor i spoljašnje vrednovanje;

11) je za vreme trajanja njegovog mandata škola dva puta uzastopno ocenjena najnižom ocenom za kvalitet rada;

12) ometa rad organa upravljanja i zaposlenih, nepotpunim, neblagovremenim i netačnim obaveštavanjem, odnosno preduzimanjem drugih aktivnosti kojim utiče na zakonito postupanje organa upravljanja i zaposlenih;

13) nije obezbedio blagovremen i tačan unos i održavanje baze podataka ustanove u okviru jedinstvenog informacionog sistema prosvete kao i kontrolu unetih podataka;

14) je u radni odnos primio lice ili angažovao lice van radnog odnosa suprotno zakonu, posebnom kolektivnom ugovoru i opštem aktu;

15) je namerno ili krajnjom nepažnjom učinio propust prilikom donošenja odluke u disciplinskom postupku, koja je pravnosnažnom sudskom presudom poništena kao nezakonita i ako je ustanova obavezana na naknadu štete;

16) je odgovaran za prekršaj iz ovog ili drugog zakona, privredni prestup ili krivično delo u vršenju dužnosti, kao i drugim slučajevima, u skladu sa zakonom;

17) i u drugim slučajevima kada se utvrdi nezakonito postupanje.

Direktor je odgovoran za štetu koju namerno ili krajnjom nepažnjom nanese ustanovi, u skladu sa zakonom.

Ministar, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine rešenjem razrešava direktora u roku od 15 dana od dana saznanja, a najkasnije u roku od jedne godine od nastupanja uslova iz stava 7. ovog člana.

Rešenje ministra, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine kojim se direktor razrešava, konačno je u upravnom postupku.

Pomoćnik direktora

Član 129.

Ustanova može da ima pomoćnika direktora, u skladu sa normativom kojim se utvrđuju kriterijumi i standardi za finansiranje ustanove.

Rešenjem direktora na poslove pomoćnika direktora raspoređuje se nastavnik, vaspitač i stručni saradnik, koji ima profesionalni ugled i iskustvo u ustanovi, za svaku školsku, odnosno radnu godinu.

Pomoćnik direktora organizuje, rukovodi i odgovoran je za pedagoški rad ustanove, koordinira rad stručnih aktiva i drugih stručnih organa ustanove i obavlja druge poslove, u skladu sa statutom ustanove.

Nakon prestanka dužnosti, pomoćnik direktora ima pravo da se vrati na poslove koje je obavljao pre postavljenja.

Pomoćnik direktora može da obavlja i poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, u skladu sa rešenjem direktora.

Stručni organi, timovi i pedagoški kolegijum ustanove

Član 130.

Stručni organi predškolske ustanove jesu vaspitno-obrazovno veće i stručni aktiv vaspitača i medicinskih sestara – vaspitača, aktiv za razvojno planiranje i drugi stručni aktiv i timovi, u skladu sa statutom.

Stručni organi osnovne škole jesu: nastavničko veće, odeljenjsko veće, stručno veće za razrednu nastavu, stručno veće za oblasti predmeta, stručni aktiv za razvojno planiranje i za razvoj školskog programa i drugi stručni aktiv i timovi, u skladu sa statutom.

Stručni organi srednje škole jesu: nastavničko veće, odeljenjsko veće, stručno veće za oblasti predmeta, stručni aktiv za razvojno planiranje i za razvoj školskog programa i drugi stručni aktiv i timovi, u skladu sa statutom.

Škola sa domom ima i pedagoško veće.

Vaspitno-obrazovno veće u predškolskoj ustanovi čine vaspitači i stručni saradnici.

Nastavničko veće čine nastavnici i stručni saradnici, kao i koordinatori praktične nastave u srednjoj stručnoj školi. U školi u kojoj se ostvaruje pripremni predškolski program, u radu nastavničkog veća učestvuju i vaspitači.

Pedagoško veće čine vaspitači i stručni saradnici koji ostvaruju vaspitni rad u školi sa domom.

Odeljenjsko veće u školi čine nastavnici koji izvode nastavu u određenom odeljenju i odeljenjski starešina koji ne izvodi nastavu u tom odeljenju.

Stručno veće za razrednu nastavu čine svi nastavnici koji ostvaruju nastavu u prvom ciklusu obrazovanja i vaspitanja. Nastavnik koji ostvaruje obrazovno-vaspitni rad u produženom boravku učestvuje u radu stručnog veća za razrednu nastavu, bez prava odlučivanja.

Pedagoški, odnosno andragoški asistent učestvuje u radu veća iz st. 3 – 7. ovog člana bez prava odlučivanja.

Stručno veće za oblasti predmeta čine nastavnici koji izvode nastavu iz grupe srodnih predmeta.

Stručni aktiv za razvojno planiranje čine predstavnici nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika, jedinice lokalne samouprave, učeničkog parlamenta i saveta roditelja. Članove stručnog aktiva za razvojno planiranje imenuje organ upravljanja.

Stručni aktiv za razvoj školskog programa čine predstavnici nastavnika i stručnih saradnika. Članove stručnog aktiva za razvoj školskog programa imenuje nastavničko veće.

U ustanovi direktor obrazuje sledeće timove:

- 1) tim za inkluzivno obrazovanje;
- 2) tim za zaštitu od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- 3) tim za samovrednovanje;
- 4) tim za obezbeđivanje kvaliteta i razvoj ustanove;
- 5) tim za razvoj međupredmetnih kompetencija i preduzetništva;
- 6) tim za profesionalni razvoj;
- 7) druge timove za ostvarivanje određenog zadatka, programa ili projekta.

Predškolska ustanova nije u obavezi da obrazuje tim iz stava 13. tačka 5) ovog člana.

Tim čine predstavnici zaposlenih, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika, učeničkog parlamenta, jedinice lokalne samouprave, odnosno stručnjaka za pojedina pitanja.

Pedagoški kolegijum čine predsednici stručnih veća i stručnih aktiva, koordinatori stručnih tima i stručni saradnici.

Pedagoški kolegijum razmatra pitanja i daje mišljenje u vezi sa poslovima direktora iz člana 126. stav 4. tač. 1)–3) i tač. 5)–7) ovog zakona.

Nastavničkim većem i pedagoškim kolegijumom predsedava i rukovodi direktor odnosno pomoćnik direktora, a odeljenjskim većem odeljenjski starešina.

Sednicama stručnih organa škole mogu da prisustvuju predstavnici učeničkog parlamenta, bez prava odlučivanja.

Nadležnost stručnih organa, timova i pedagoškog kolegijuma

Član 131.

Stručni organi, timovi i pedagoški kolegijum: staraju se o obezbeđivanju i unapređivanju kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanove; prate ostvarivanje školskog programa; staraju se o ostvarivanju ciljeva i standarda postignuća; razvoja kompetencija; vrednuju rezultate rada nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika; prate i utvrđuju rezultate rada učenika i odraslih; preduzimaju mere za jedinstven i usklađen rad sa decom, učenicima i odraslima u procesu obrazovanja i vaspitanja i rešavaju druga stručna pitanja obrazovno-vaspitnog rada.

Odeljenjski starešina ima organizaciono-rukovodeću i pedagoško-instruktivnu ulogu u radu sa učenicima odeljenja kojima je odeljenjski starešina, u saradnji sa njihovim roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima i vodi propisanu evidenciju i pedagošku dokumentaciju.

Nadležnost, način rada i odgovornost stručnih organa, timova i pedagoškog kolegijuma uređuje se statutom ustanove.

Sekretar ustanove

Član 132.

Pravne poslove u ustanovi obavlja sekretar.

Sekretar mora da ima obrazovanje iz oblasti pravnih nauka u skladu sa članom 140. stav 1. ovog zakona i dozvolu za rad sekretara (u daljem tekstu: licenca za sekretara).

Sekretar se uvodi u posao i osposobljava za samostalan rad savladavanjem programa za uvođenje u posao i polaganjem ispita za licencu za sekretara. Sekretaru

– pripravniku direktor određuje mentora sa liste sekretara ustanova koju utvrdi školska uprava.

Sekretar je dužan da u roku od dve godine od dana zasnivanja radnog odnosa položi ispit za licencu za sekretara.

Troškove polaganje ispita iz stava 4. ovog člana, snosi ustanova.

Ministarstvo izdaje licencu za sekretara.

Sekretaru koji ne položi ispit za licencu za sekretara u roku iz stava 4. ovog člana prestaje radni odnos.

Sekretar koji ima položen stručni ispit za sekretara, pravosudni ili stručni ispit za zaposlene u organima državne uprave ili državni stručni ispit, smatra se da ima licencu za sekretara.

Način i program uvođenja u posao, program, sadržinu, način i rokove za polaganje ispita za licencu za sekretara, sastav i način rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit, sadržaj i obrazac licence za sekretara, naknade za rad članova komisije i ostala pitanja u vezi sa polaganjem ispita za licencu za sekretara, propisuje ministar.

Poslovi sekretara

Član 133.

Sekretar ustanove obavlja sledeće poslove:

- 1) stara se o zakonitom radu ustanove, ukazuje direktoru i organu upravljanja na nepravilnosti u radu ustanove;
- 2) obavlja upravne poslove u ustanovi;
- 3) izrađuje opšte i pojedinačne pravne akte ustanove;
- 4) obavlja pravne i druge poslove za potrebe ustanove;
- 5) izrađuje ugovore koje zaključuje ustanova;
- 6) pravne poslove u vezi sa statusnim promenama u ustanovi;
- 7) pravne poslove u vezi sa upisom dece, učenika i odraslih;
- 8) pravne poslove u vezi sa javnim nabavkama u saradnji sa finansijskom službom ustanove;
- 9) pruža stručnu pomoć u vezi sa izborom organa upravljanja u ustanovi;
- 10) pruža stručnu podršku i koordinira rad komisije za izbor direktora ustanove;
- 11) prati propise i o tome informiše zaposlene;
- 12) druge pravne poslove po nalogu direktora.

Ustanova je dužna da obezbedi sekretaru pristup jedinstvenoj informacionoj bazi pravnih propisa.

Zajednička stručna služba

Član 134.

Više ustanova na teritoriji jedinice lokalne samouprave može, iz reda zaposlenih, da organizuje zajedničku stručnu službu, u skladu sa odlukom organa upravljanja ustanova i saglasnost Ministarstva.

Zajednička stručna služba iz stava 1. ovog člana može da obavlja finansijsko-računovodstvene, administrativne, pravne, pomoćno-tehničke i poslove održavanja.

Zajednička stručna služba iz stava 1. ovog člana može da ima logopeda, defektologa i socijalnog radnika koji obavljaju stručne poslove za više ustanova.

VII. ZAPOSLENI U USTANOVU

Nastavnici, vaspitači i stručni saradnici

Član 135.

Vaspitno-obrazovni rad u predškolskoj ustanovi ostvaruje vaspitač, u skladu sa posebnim zakonom.

Nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitanog rada u školi ostvaruje nastavnik.

Nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitanog rada u školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom može da ostvaruje i defektolog.

Vaspitni rad sa učenicima u školi sa domom ostvaruje vaspitač.

Vaspitni rad sa učenicima u školi sa domom za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom ostvaruje defektolog vaspitač.

Stručne poslove na unapređivanju vaspitno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi obavljaju pedagog i psiholog i drugi stručni saradnici, u skladu sa posebnim zakonom.

Stručne poslove u školi obavlja stručni saradnik: psiholog, pedagog i bibliotekar.

Zavisno od potreba škole i programa koji se ostvaruje, dodatnu podršku i stručne poslove može da obavlja i socijalni radnik, defektolog, logoped i andragog.

Stručne poslove u školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom obavlja stručni saradnik: psiholog, pedagog, socijalni radnik, defektolog, logoped, bibliotekar i medijatekar.

Stručne poslove u muzičkoj školi obavlja stručni saradnik: psiholog, pedagog, nototekar i medijatekar.

Stručne poslove u školi za obrazovanje odraslih obavlja stručni saradnik: andragog, socijalni radnik, psiholog i bibliotekar.

Saradnik, pedagoški i andragoški asistent, lični pratilac i pomoćni nastavnik

Član 136.

U obavljanju delatnosti predškolska ustanova ima saradnika: nutricionistu, socijalnog i zdravstvenog radnika, a može da ima i drugog saradnika, u skladu sa posebnim zakonom.

Škola za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom može da ima saradnika za izradu i korišćenje didaktičkih sredstava i pomagala za decu sa senzomotoričkim smetnjama.

Pedagoški asistent pruža pomoć i dodatnu podršku grupi dece i učenika u ustanovi, u skladu sa njihovim potrebama i pomoć zaposlenima u cilju unapređivanja njihovog rada.

Pedagoški asistent u svom radu ostvaruje saradnju sa roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima, organima jedinice lokalne samouprave, nadležnim ustanovama, organizacijama i udruženjima.

Izuzetno, obrazovno-vaspitnom radu može da prisustvuje i lični pratilac deteta, odnosno učenika, radi pružanja pomoći detetu, odnosno učeniku sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, u skladu sa zakonom.

Lični pratilac dostupan je detetu sa invaliditetom odnosno sa smetnjama u razvoju, kome je potrebna podrška za zadovoljavanje osnovnih potreba u svakodnevnom životu u oblasti kretanja, održavanja lične higijene, hranjenja, oblačenja i komunikacije sa drugima, pod uslovom da je uključeno u ustanovu, do kraja redovnog školovanja, uključujući završetak srednje škole.

Andragoški asistent pruža podršku odraslima za uključivanje u sistem obrazovanja i pomoć zaposlenima u ostvarivanju programa obrazovanja.

Andragoški asistent u svom radu ostvaruje saradnju sa organima jedinice lokalne samouprave, nadležnim ustanovama, organizacijama i udruženjima.

Za pomoć nastavniku za pružanje dodatne podrške u nastavi, odnosno ostvarivanju obrazovno-vaspitnog rada mogu da se obrazuju stručni timovi na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

Poslove pripreme laboratorijskih vežbi, izvođenja i demonstriranja postupaka, tehničko-tehnološke pripreme, izvođenja dela praktične nastave i drugih poslova, pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, obavlja pomoćni nastavnik.

Bliže uslove za rad pedagoškog asistenta i andragoškog asistenta uređuje ministar.

Zadaci nastavnika i vaspitača

Član 137.

Zadatak nastavnika jeste da svojim kompetencijama osigura postizanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća, uvažavajući principe obrazovanja i vaspitanja, predznanja, potrebe, interesovanja i posebne mogućnosti učenika i odraslog.

Zadatak vaspitača u predškolskoj ustanovi jeste da svojim kompetencijama osigura uvažavanje principa vaspitanja i obrazovanja, ostvarivanje ciljeva vaspitanja i obrazovanja i unapređivanje vaspitno-obrazovnog rada sa decom.

Zadatak defektologa vaspitača, odnosno defektologa nastavnika u razvojnoj grupi u predškolskoj ustanovi i školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom jeste da svojim kompetencijama osigura postizanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća, u skladu sa IOP-om i programom obrazovno-vaspitnog rada.

Nastavnik i vaspitač ostvaruje zadatke na osnovu utvrđenih standarda kompetencija.

Zadaci stručnog saradnika

Član 138.

Zadaci stručnog saradnika su da, u okviru svoje nadležnosti, radi na:

- 1) unapređivanju obrazovno-vaspitnog rada u ustanovi;
- 2) praćenju, podsticanju i pružanju podrške ukupnom razvoju deteta i učenika u domenu fizičkih, intelektualnih, emocionalnih i socijalnih kapaciteta i prelaganju mera u interesu razvoja i dobrobiti deteta;
- 3) pružanju stručne podrške vaspitaču, nastavniku i direktoru za:

(1) stvaranje podsticajne sredine za učenje uz primenu savremenih naučno zasnovanih saznanja;

(2) jačanje kompetencija i profesionalni razvoj nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika;

(3) razvijanje kompetencija za ostvarivanje ciljeva i opštih ishoda obrazovanja i vaspitanja;

4) razvoja inkluzivnosti ustanove;

5) stručnim poslovima u zaštiti od nasilja i stvaranju bezbedne sredine za razvoj dece i učenika, zaštiti od diskriminacije i socijalne isključenosti dece, odnosno učenika;

6) praćenju i vrednovanju obrazovno-vaspitnog rada i predlaganju mera za povećanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada;

7) ostvarivanju saradnje sa decom i učenicima, roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima i drugim zaposlenima u ustanovi;

8) ostvarivanju saradnje sa nadležnim ustanovama, stručnim udruženjima i drugim organima i organizacijama;

9) koordinaciji saradnje i obezbeđivanju primene odluka saveta roditelja ustanove i opštinskih saveta roditelja, saveta roditelja ustanove i klubova nastavnika i roditelja;

10) sprovođenju strateških odluka Ministarstva u ustanovi, u skladu sa svojim opisom posla.

Stručni saradnik ostvaruje zadatke na osnovu standarda kompetencija za stručne saradnike.

Program svih oblika rada stručnih saradnika, donosi ministar.

Uslovi za prijem u radni odnos

Član 139.

U radni odnos u ustanovi može da bude primljeno lice, pod uslovima propisanim zakonom i to ako:

1) ima odgovarajuće obrazovanje;

2) ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima;

3) nije osuđivano pravnosnažnom presudom za krivično delo za koje je izrečena безусловna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri meseca, kao i za krivična dela nasilje u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskvnuće, za krivična dela primanje ili davanje mita; za krivična dela iz grupe krivičnih dela protiv polne slobode, protiv pravnog saobraćaja i protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, i za koje nije, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorsko ponašanje;

4) ima državljanstvo Republike Srbije;

5) zna srpski jezik i jezik na kojem ostvaruje obrazovno-vaspiti rad.

Uslovi iz stava 1. ovog člana dokazuju se prilikom prijema u radni odnos i proveravaju se u toku rada.

Dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 1. tač. 1), 3)–5) ovog člana sastavni su deo prijave na konkurs, a dokaz iz stava 1. tačka 2) ovog člana pribavlja se pre zaključenja ugovora o radu.

Obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika

Član 140.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik jeste lice koje je steklo odgovarajuće visoko obrazovanje:

1) na studijama drugog stepena (master akademske studije, master strukovne studije, specijalističke akademske studije i to:

(1) studije drugog stepena iz naučne, odnosno stručne oblasti za odgovarajući predmet, odnosno grupe predmeta;

(2) studije drugog stepena iz oblasti pedagoških nauka ili interdisciplinarne, multidisciplinarne, transdisciplinarne studije drugog stepena koje kombinuju celine i odgovarajuće naučne, odnosno stručne oblasti ili oblasti pedagoških nauka;

2) na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, po propisima koji su uređivali visoko obrazovanje do 10. septembra 2005. godine.

Lice iz stava 1. tačka 1) podtačka (2) ovog člana mora da ima završene studije prvog stepena iz naučne, odnosno stručne oblasti za odgovarajući predmete, odnosno grupu predmeta.

Izuzetno, nastavnik i vaspitač jeste i lice sa stečenim odgovarajućim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena (osnovne akademske, odnosno strukovne i specijalističke strukovne studije), studijama u trajanju od tri godine ili višim obrazovanjem.

Član 141.

Poslove vaspitača u predškolskoj ustanovi može da obavlja lice sa stečenim odgovarajućim visokim obrazovanjem na studijama prvog stepena, studijama drugog stepena, studijama u trajanju od tri godine, višim obrazovanjem, odnosno sa odgovarajućim srednjim obrazovanjem, u skladu sa posebnim zakonom.

Poslove nastavnika, vaspitača u školi sa domom i stručnog saradnika može da obavlja lice sa odgovarajućim obrazovanjem iz člana 140. st. 1. i 2. ovog zakona, a nastavnika stručnog predmeta u oblasti zdravstva i sa odgovarajućom specijalizacijom.

Izuzetno, poslove nastavnika umetničkih i stručnih predmeta u muzičkoj školi i određenih stručnih predmeta u stručnoj školi, za koje se ne obrazuju nastavnici sa odgovarajućim obrazovanjem iz člana 140. st. 1. i 2. ovog zakona, može da obavlja i lice sa odgovarajućim obrazovanjem iz člana 140. stav 3. ovog zakona, odnosno srednjim obrazovanjem.

Poslove nastavnika praktične nastave u stručnoj školi može da obavlja i lice sa odgovarajućim obrazovanjem iz člana 140. stav 3. ovog zakona ili sa odgovarajućim srednjim obrazovanjem i položenim specijalističkim, odnosno majstorskim ispitom i petogodišnjim radnim iskustvom u struci stečenim posle specijalističkog, odnosno majstorskog ispita.

Poslove nastavnika igračkih predmeta u baletskoj školi može da obavlja lice koje ima najmanje srednje baletsko obrazovanje i 10 godina igračke prakse, odnosno pedagoškog rada.

Poslove vaspitača u predškolskoj ustanovi i nastavnika razredne nastave, može da obavlja lice koje je steklo odgovarajuće obrazovanje na jeziku na kome se ostvaruje taj rad ili je položilo ispit iz jezika sa metodikom, po programu odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Poslove nastavnika i stručnog saradnika, može da obavlja lice koje je steklo srednje, više ili visoko obrazovanje na jeziku na kome se ostvaruje obrazovno-vaspitni rad ili je položilo ispit iz tog jezika po programu odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Potvrdu o poznavanju romskog jezika izdaje visokoškolska ustanova ili nacionalni savet romske nacionalne manjine na osnovu položenog standardizovanog testa koji izrađuje Ministarstvo.

Bliže uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja nastavnika, vaspitača, stručnog saradnika, saradnika u predškolskoj ustanovi koji ostvaruje različite programe, pedagoškog i andragoškog asistenta i pomoćnog nastavnika, program obuke za osposobljavanje nastavnika, stručnog saradnika i andragoškog asistenta za rad sa odraslima i program obuke za pedagoškog asistenta, propisuje ministar.

Stepen i vrstu obrazovanja saradnika u predškolskoj ustanovi koji ne obavljaju vaspitno-obrazovni rad, sporazumno propisuju ministar i ministri nadležni za poslove zdravlja i socijalne politike.

Stepen i vrstu obrazovanja nastavnika verske nastave u školi, na predlog organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama, po pribavljenom mišljenju tradicionalnih crkava i verskih zajednica, propisuje ministar.

Obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina

Član 142.

Obavezno obrazovanje lica iz člana 140. ovog zakona je obrazovanje iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina stečeno na visokoškolskoj ustanovi u toku studija ili nakon diplomiranja, od najmanje 30 bodova, od kojih najmanje po šest bodova iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina i šest bodova prakse u ustanovi, u skladu sa evropskim sistemom prenosa bodova.

Obrazovanje iz stava 1. ovog člana, nastavnik, vaspitač i stručni saradnik je obavezan da stekne u roku od jedne, a najviše dve godine od dana prijema u radni odnos, kao uslov za polaganje ispita za licencu.

Program za sticanje obrazovanja iz stava 1. ovog člana ostvaruje visokoškolska ustanova u okviru akreditovanog studijskog programa ili kao program obrazovanja tokom čitavog života, u skladu sa propisima kojima se uređuje visoko obrazovanje.

Smatra se da nastavnik, vaspitač i stručni saradnik koji je u toku studija položio ispite iz pedagogije i psihologije ili je položio stručni ispit, odnosno ispit za licencu ima obrazovanje iz stava 1. ovog člana zakona.

Obrazovanje iz stava 1. ovog člana zakona nije obavezno za lice sa srednjim obrazovanjem: medicinska sestra – vaspitač, nastavnik igračkih predmeta i nastavnik praktične nastave.

Utvrđivanje stečenog obrazovanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika

Član 143.

Kada je obrazovanje stečeno u nekoj od republika SFRJ do 27. aprila 1992. godine, u Crnoj Gori do 16. juna 2006. godine ili u Republici Srpskoj, a vrsta obrazovanja ne odgovara vrsti obrazovanja koja je propisana članom 140. ovog zakona, ministar, po prethodno pribavljenom mišljenju odgovarajuće visokoškolske ustanove, rešenjem utvrđuje da li je vrsta obrazovanja odgovarajuća za obavljanje poslova nastavnika, vaspitača, odnosno stručnog saradnika.

Kada je obrazovanje stečeno u sistemu vojnog školstva, ispunjenost uslova u pogledu stečenog obrazovanja za obavljanje poslova nastavnika, vaspitača, odnosno stručnog saradnika, po prethodno pribavljenom mišljenju odgovarajuće visokoškolske ustanove, utvrđuje rešenjem ministar.

Kada je obrazovanje stečeno u inostranstvu, ispunjenost uslova u pogledu stečenog obrazovanja za obavljanje poslova nastavnika, vaspitača, odnosno stručnog saradnika, na osnovu akta o priznavanju strane visokoškolske isprave i mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove, utvrđuje rešenjem ministar.

Uslovi za rad nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika

Član 144.

Poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika može da obavlja lice koje ima dozvolu za rad (u daljem tekstu: licenca).

Bez licence poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika može da obavlja:

- 1) pripravnik;
- 2) lice koje ispunjava uslove za nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, sa radnim stažom stečenim van ustanove, pod uslovima i na način utvrđenim za pripravnike;
- 3) lice koje je zasnovalo radni odnos na određeno vreme radi zamene odsutnog zaposlenog;
- 4) saradnik u predškolskoj ustanovi;
- 5) pedagoški i andragoški asistent i pomoćni nastavnik.

Lice iz stava 2. tač. 1) – 3) ovog člana može da obavlja poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika bez licence, najduže dve godine od dana zasnivanja radnog odnosa u ustanovi.

Saradnik u predškolskoj ustanovi može da obavlja vaspitno-obrazovni rad bez licence ako ima obrazovanje iz člana 142. ovog zakona.

Pripravnik

Član 145.

Pripravnik, u smislu ovog zakona, jeste lice koje prvi put u svojstvu nastavnika, vaspitača, stručnog saradnika, odnosno sekretara zasniva radni odnos u ustanovi, sa punim ili nepunim radnim vremenom i osposobljava se za samostalan rad, savladavanjem programa za uvođenje u posao i polaganjem ispita za licencu, odnosno stručnog ispita za sekretara ustanove.

Pripravnički staž traje najduže dve godine.

Za vreme trajanja pripravničkog staža, radi savladavanja programa za uvođenje u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, ustanova pripravniku određuje mentora.

Prva tri meseca pripravničkog staža nastavnik, odnosno vaspitač-pripravnik radi pod neposrednim nadzorom nastavnika ili vaspitača koji ima licencu i koje mu određuje mentor.

Prva tri meseca pripravničkog staža stručni saradnik radi pod neposrednim nadzorom odgovarajućeg stručnog saradnika koji ima licencu i koga mu određuje mentor.

Izuzetno, ako ustanova nema mentora, odnosno odgovarajućeg nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika sa licencom, angažovaće nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika sa licencom iz druge ustanove.

Stručni saradnik – pripravnik koji ima obrazovanje iz člana 140. ovog zakona i koji je tokom studija ostvario najmanje 10 bodova, u skladu sa Evropskim sistemom prenosa bodova na osnovu prakse u ustanovi, svoj rad može da obavlja bez neposrednog nadzora stručnog saradnika sa licencom iz stava 5. ovog člana.

Pripravnik koji savlada program uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika ima pravo na polaganje ispita za licencu posle navršenih godinu dana rada.

Pripravniku prestaje pripravnički staž kada položi ispit za licencu.

Ukoliko nadležni organ ne organizuje polaganje ispita za licencu pripravniku koji je u zakonom propisanom roku prijavljen za polaganje ispita za licencu, pripravniku se rok za polaganje ispita za licencu produžava do organizovanja ispita.

Troškove polaganje ispita iz stava 8. ovog člana, snosi ustanova.

Program obuke za mentora, program uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, koji uključuje i program osposobljavanja za rad sa decom i učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, način i postupak provere savladanosti tog programa, program ispita za sticanje i ponovno sticanje licence, način polaganja i jezik na kome se polaže ispit, sastav i način rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit za licencu, propisuje ministar.

Pripravnik – stažista

Član 146.

Poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika može da obavlja i pripravnik – stažista.

Pripravnik – stažista obavlja pripravnički staž, savladava program za uvođenje u posao i polaganje ispita za licencu pod neposrednim nadzorom nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika koji ima licencu.

Ustanova i pripravnik – stažista zaključuju ugovor o stručnom usavršavanju u trajanju od najmanje godinu, a najduže dve godine.

Ugovorom iz stava 3. ovog člana ne zasniva se radni odnos.

Pripravnik – stažista ima pravo da učestvuje u radu stručnih organa bez prava odlučivanja i nema pravo da ocenjuje učenike u školi.

Na ostvarivanje prava iz stava 2. ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na pripravnika.

Licenca nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika

Član 147.

Licenca je javna isprava.

Ministarstvo izdaje licencu.

Ustanova je dužna da blagovremeno dostavi Ministarstvu sve podatke u vezi sa licencom nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika.

Sadržaj i obrazac licence propisuje ministar.

Izdavanje licence nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku

Član 148.

Licenca se izdaje nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku koji ima položen ispit za licencu.

Suspenzija licence nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku

Član 149.

U toku važenja licenca može da bude suspendovana.

Licenca se suspenduje nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku koji:

1) prema izveštaju prosvetnog savetnika ne ostvaruje obrazovno-vaspitni rad na način i po postupku kojim se omogućava postizanje propisanih principa, ciljeva i standarda postignuća, programa obrazovanja i vaspitanja i vrednovanja rezultata učenja, za koga prosvetni savetnik utvrdi da nije otklonio nedostatke u svom radu, ni posle datih stručnih primedbi, predloga i upozorenja u pisanom obliku, na osnovu čega je dva puta negativno ocenjen od strane različitih prosvetnih savetnika;

2) se prema izveštaju prosvetnog savetnika nije stručno usavršavao, a prosvetni savetnik u svom izveštaju utvrdi da razlozi za to nisu opravdani.

Ustanova ima obavezu da Ministarstvu dostavi podatke o razlozima za suspenziju licence nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika odmah, a najkasnije u roku od tri dana od prijema izveštaja iz stava 2. ovog člana.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ima pravo da izjavi primedbu ministru na izveštaj prosvetnog savetnika iz stava 2. ovog člana, u roku od osam dana od dana prijema izveštaja.

Ministar rešenjem odlučuje o suspenziji licence u roku od osam dana od isteka roka za podnošenje primedbe.

Rešenje ministra o suspenziji licence konačno je u upravnom postupku.

Suspenzija licence traje najduže šest meseci.

Nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku kome je suspendovana licenca iz razloga navedenih u stavu 2. tačka 1) ovog člana, ukida se suspenzija, ukoliko najkasnije u roku od šest meseci od dostavljanja rešenja ministra ponovo položi ispit za licencu, a ako ga ne položi, prestaje mu radni odnos.

Dok traje suspenzija licence nastavnik i vaspitač prisustvuje nastavi, odnosno aktivnostima drugih nastavnika i vaspitača koje mu određuje direktor, a stručni saradnik radu stručnog saradnika u drugoj ustanovi koju odredi direktor.

Nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku kome je suspendovana licenca, na osnovu stava 2. tačka 2) ovog člana, ukida se suspenzija ako u roku od šest meseci od suspenzije dostavi dokaze o odgovarajućem stručnom usavršavanju.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik za vreme trajanja suspenzije licence ostvaruje pravo na naknadu plate u visini od 65% plate koju je primio za mesec koji prethodi mesecu u kome mu je suspendovana licenca.

Oduzimanje licence nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku

Član 150.

Licenca se oduzima nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku:

1) koji je pravnosnažnom presudom osuđen za krivično delo: nasilja u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskrnuće, primanje ili davanje mita, protiv polne slobode, pravnog saobraćaja i

čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju;

2) na osnovu pravnosnažne sudske odluke kojom je utvrđena zakonitost rešenja o prestanku radnog odnosa zbog povrede zabrane iz čl. 110, 111. i 113. ovog zakona, odnosno po isteku roka za sudsku zaštitu;

3) na osnovu pravnosnažne sudske odluke kojom je utvrđena zakonitost rešenja o prestanku radnog odnosa zbog povrede zabrane iz člana 112. ovog zakona učinjene drugi put, odnosno po isteku roka za sudsku zaštitu;

4) na osnovu pravnosnažne sudske odluke kojom je utvrđena zakonitost rešenja o prestanku radnog odnosa zbog povrede radne obaveze iz člana 164. tač. 1)–6) ovog zakona, odnosno po isteku roka za sudsku zaštitu;

5) ako odbije vršenje spoljašnjeg vrednovanja rada ili stručno-pedagoškog nadzora;

6) kome je suspendovana licenca u skladu sa članom 149. ovog zakona, a stekli su se uslovi za novu suspenziju.

Licenca se oduzima na period od pet godina.

Lice kome je oduzeta licenca nema pravo na rad u oblasti obrazovanja i vaspitanja.

Izuzetno, od stava 2. ovog člana, lice kome je oduzeta licenca iz razloga propisanih u stavu 1. tačka 1) ovog člana nema pravo na njeno ponovno izdavanje niti na rad u ustanovi.

Rešenje ministra o oduzimanju licence konačno je u upravnom postupku.

Oduzeta licenca vraća se Ministarstvu preko ustanove u kojoj je lice zaposleno.

Lice kome je oduzeta licenca na period od pet godina, po isteku tog roka može da podnese Ministarstvu zahtev za ponovno polaganje ispita za licencu.

Lice kome je oduzeta licenca na period od pet godina stiče pravo da Ministarstvu podnese zahtev za ponovno izdavanje licence, uz dostavljanje dokaza o položenom ispitu iz stava 7. ovog člana.

Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika

Član 151.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik, sa licencom i bez licence, dužan je da se stalno stručno usavršava radi uspešnijeg ostvarivanja i unapređivanja obrazovno-vaspitanog rada i sticanja, odnosno unapređivanja kompetencija potrebnih za rad, u skladu sa opštim principima i za postizanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća.

U toku stručnog usavršavanja nastavnik, vaspitač i stručni saradnik može profesionalno da napreduje sticanjem zvanja: pedagoški savetnik, samostalni pedagoški savetnik, viši pedagoški savetnik i visoki pedagoški savetnik.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ostvaruje pravo na uvećanu platu za stečeno zvanje.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ima pravo na odsustvo iz ustanove u trajanju od tri radna dana godišnje radi pohađanja odobrenog oblika, načina i

sadržaja stručnog usavršavanja. Raspored odsustva nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika radi stručnog usavršavanja planira pedagoški kolegijum.

Plan stručnog usavršavanja u skladu sa prioritetima ustanove radi ostvarivanja ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća i prioritetima Ministarstva, donosi organ upravljanja ustanove.

Podatke o profesionalnom razvoju nastavnika, vaspitača i stručni saradnik čuva u mapi profesionalnog razvoja (u daljem tekstu: portfolio).

Prioritetne oblasti za period od tri godine, oblike stručnog usavršavanja, programe i način organizovanja stalnog stručnog usavršavanja, uslove, organ koji odlučuje o sticanju zvanja i postupak napredovanja, sticanje zvanja u toku stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, obrazac uverenja o savladanom programu, sadržaj portfolija i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje, propisuje ministar.

Zasnivanje radnog odnosa u ustanovi

Član 152.

Prijem u radni odnos u ustanovi čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave vrši se na osnovu preuzimanja zaposlenog sa liste zaposlenih za čijim radom je u potpunosti ili delimično prestala potreba i zaposlenih koji su zasnovali radni odnos sa nepunim radnim vremenom (u daljem tekstu: preuzimanje sa liste), kao i na osnovu preuzimanja ili konkursa ako se nije moglo izvršiti preuzimanje sa liste.

Zaposleni koji je u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom može biti preuzet iako nije stavljen na listu iz stava 1. ovog člana, ukoliko na toj listi nema lica sa odgovarajućim obrazovanjem, uz saglasnost zaposlenog i direktora ustanove i radne podgrupe iz člana 153. stav 7. ovog zakona.

Ustanove mogu vršiti i uzajamno preuzimanje zaposlenih na neodređeno vreme, na odgovarajuće poslove, na osnovu potpisanog sporazuma o uzajamnom preuzimanju uz prethodnu saglasnost zaposlenih, ako je razlika u procentu njihovog radnog angažovanja do 20%.

Ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz st. 1–3. ovog člana, radni odnos u ustanovi može se zasnovati na osnovu konkursa na neodređeno vreme i određeno vreme, u skladu sa zakonom ili preuzimanjem iz druge javne službe, na način propisan zakonom kojim se uređuju radni odnosi u javnim službama.

Preuzimanje zaposlenog sa liste

Član 153.

Zaposleni koji je u ustanovi u radnom odnosu na neodređeno vreme, a za čijim radom je u potpunosti prestala potreba, smatra se neraspoređenim i ostvaruje pravo na preuzimanje sa liste.

Zaposleni iz stava 1. ovog člana ostvaruje pravo na naknadu plate u visini od 65% plate koju je primio za mesec koji prethodi mesecu u kome je ostao neraspoređen do preuzimanja sa liste, a najkasnije do 15. septembra naredne školske godine.

Zaposlenom iz stava 1. ovog člana koji nije preuzet sa liste u roku iz stava 2. ovog člana, prestaje radni odnos i ostvaruje pravo na otpremninu, u skladu sa zakonom.

Zaposlenom iz stava 1. ovog člana, koji bez opravdanih razloga odbije preuzimanje sa liste, prestaje radni odnos bez prava na otpremninu.

Zaposleni za čijim radom je delimično prestala potreba i zaposleni koji je zasnovao radni odnos sa nepunim radnim vremenom, stavljanjem na listu zaposlenih sa koje se vrši preuzimanje, ostvaruje pravo na preuzimanje sa liste i ne ostvaruje druga prava koja ima zaposleni za čijim radom je u potpunosti prestala potreba.

Posebna radna grupa, koju obrazuje ministar, prati i kontroliše preuzimanje sa liste i daje mišljenje o opravdanosti razloga odbijanja preuzimanja sa liste iz stava 4. ovog člana.

Pri svakoj školskoj upravi ministar obrazuje radnu podgrupu koja utvrđuje postojanje uslova i daje saglasnost za raspisivanje konkursa.

Ustanova je u obavezi da Ministarstvu dostavi podatke o potrebi za angažovanjem zaposlenih, odluku o raspisivanju konkursa, kao i odluku o preuzimanju zaposlenih sa liste radi objavljivanja na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.

Bliže uslove za rad radne grupe i podgrupe iz st. 5. i 6. ovog člana propisuje ministar.

Radni odnos na neodređeno vreme

Član 154.

Prijem u radni odnos na neodređeno vreme vrši se na osnovu konkursa koji raspisuje direktor.

Direktor donosi odluku o raspisivanju konkursa. Kandidati popunjavaju prijavni formular na zvaničnoj internet stranici Ministarstva, a potrebnu dokumentaciju, zajedno sa odštampanim prijavnim formularom dostavljaju ustanovi.

Konkurs sprovodi konkursna komisija koju imenuje direktor. Obavezni član komisije je sekretar ustanove. Komisija ima najmanje tri člana.

Komisija utvrđuje ispunjenost uslova kandidata za prijem u radni odnos iz člana 139. ovog zakona, u roku od osam dana od dana isteka roka za prijem prijava.

Kandidati iz stava 4. ovog člana, koji su izabrani u uži izbor, u roku od osam dana upućuju se na psihološku procenu sposobnosti za rad sa decom i učenicima koju vrši nadležna služba za poslove zapošljavanja primenom standardizovanih postupaka.

Konkursna komisija sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uslove za prijem u radni odnos u roku od osam dana od dana prijema rezultata psihološke procene sposobnosti za rad sa decom i učenicima.

Konkursna komisija obavlja razgovor sa kandidatima sa liste iz stava 6. ovog člana i donosi rešenje o izboru kandidata u roku od osam dana od dana obavljenog razgovora sa kandidatima.

Kandidat nezadovoljan rešenjem o izabranom kandidatu može da podnese žalbu direktoru, u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja iz stava 7. ovog člana.

Direktor o žalbi odlučuje u roku od osam dana od dana podnošenja.

Kandidat koji je učestvovao u izbornom postupku ima pravo da, pod nadzorom ovlašćenog lica u javnoj službi, pregleda svu konkursnu dokumentaciju, u skladu sa zakonom.

Ako po konkursu nije izabran nijedan kandidat, raspisuje se novi konkurs u roku od osam dana.

Rešenje iz stava 7. ovog člana oglašava se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva, kada postane konačno.

Radni odnos na određeno vreme

Član 155.

Radni odnos na određeno vreme u ustanovi zasniva se na osnovu konkursa, sprovedenog na način propisan za zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vreme.

Ustanova može da primi u radni odnos na određeno vreme lice:

- 1) radi zamene odsutnog zaposlenog preko 60 dana;
- 2) radi obavljanja poslova pedagoškog asistenta, odnosno andragoškog asistenta.

Izuzetno, ustanova bez konkursa može da primi u radni odnos na određeno vreme lice:

- 1) radi zamene odsutnog zaposlenog do 60 dana;
- 2) do izbora kandidata – kada se na konkurs za prijem u radni odnos na neodređeno vreme ne prijavi nijedan kandidat ili nijedan od prijavljenih kandidata ne ispunjava uslove, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine;
- 3) do preuzimanja zaposlenog, odnosno do konačnosti odluke o izboru kandidata po konkursu za prijem u radni odnos na neodređeno vreme, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine;
- 4) radi izvođenja verske nastave.

Listu nastavnika verske nastave, na predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, utvrđuje ministar.

Nastavnika verske nastave upućuje u školu tradicionalna crkva ili verska zajednica sa utvrđene liste za svaku školsku godinu.

Za izvođenje verske nastave nastavnik sa školom u koju je upućen zaključuje ugovor o radu na 12 meseci za svaku školsku godinu.

U postupku izbora pedagoškog asistenta, odnosno andragoškog asistenta pribavlja se mišljenje nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

Za obavljanje poslova pedagoškog asistenta, odnosno andragoškog asistenta ustanova sa licem zaključuje ugovor o radu na 12 meseci za svaku školsku godinu.

U ustanovi od posebnog interesa za Republiku Srbiju može da se angažuje nastavnik ili asistent odgovarajuće visokoškolske ustanove ili zaposleni u naučnom institutu s odgovarajućim zvanjem, na određeno vreme za svaku školsku godinu, za najviše 30% od punog radnog vremena, uz saglasnost ministra.

Radni odnos na određeno vreme ne može da preraste u radni odnos na neodređeno vreme.

Probni rad

Član 156.

Ustanova opštim aktom može da propiše obavezu ugovaranja probnog rada sa nastavnikom, vaspitačem i stručnim saradnikom koji ima licencu i koji se prima u radni odnos na neodređeno vreme.

Izuzetno od stava 1. ovog člana probni rad može da se ugovori i u slučaju prijema u radni odnos na određeno vreme.

Probni rad obavlja se u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad.

Rad nastavnika u inostranstvu

Član 157.

Obrazovno-vaspitni rad na srpskom jeziku u inostranstvu izvodi nastavnik koji ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je u radnom odnosu na neodređeno vreme u školi u Republici Srbiji;
- 2) poseduje licencu;
- 3) ima najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Rešenje o upućivanju nastavnika na rad u inostranstvo donosi ministar, na osnovu konkursa.

Nastavnik se upućuje na rad u inostranstvo na vreme od godinu dana, uz mogućnost produženja, a najduže na period od četiri godine.

Nastavnik u toku profesionalne karijere može biti angažovan na konkursu samo jednom za ostvarivanje nastave na srpskom jeziku u inostranstvu.

Nastavniku miruje radni odnos na poslovima sa kojih je upućen na rad u inostranstvo.

Ugovor o izvođenju nastave

Član 158.

Direktor škole može da zaključi ugovor o izvođenju nastave ili za polaganje ispita, za najviše 30% od punog radnog vremena sa licem zaposlenim u drugoj ustanovi ili kod drugog poslodavca, u slučajevima i pod uslovima propisanim za lica iz člana 155. stav 3. ovog zakona.

Direktor škole pre zaključenja ugovora o izvođenju nastave pribavlja saglasnost druge ustanove.

Lice angažovano po osnovu ugovora iz stava 1. ovog člana ne zasniva radni odnos u školi.

Pravo na naknadu za obavljeni rad stiće na osnovu izveštaja o obavljenom radu.

Lice iz stava 1. ovog člana učestvuje u radu stručnih organa škole bez prava odlučivanja, osim u radu odeljenjskog veća, u skladu sa zakonom.

Radno vreme zaposlenog u ustanovi

Član 159.

Puno radno vreme zaposlenog u ustanovi iznosi 40 sati nedeljno.

Nepuno radno vreme zaposlenog u ustanovi, u smislu ovog zakona, jeste radno vreme kraće od punog radnog vremena.

Nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku svake školske godine direktor rešenjem utvrđuje status u pogledu rada sa punim ili nepunim radnim vremenom, na osnovu programa obrazovanja i vaspitanja, godišnjeg plana rada i podele časova za izvođenje obaveznih predmeta i izbornih programa i aktivnosti, u skladu sa planom i programom nastave i učenja.

Norma neposrednog rada nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika

Član 160.

U okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje, norma neposrednog rada nastavnika je:

- 1) 24 školska časa (u daljem tekstu: čas) neposrednog rada sa učenicima, od čega 20 časova nastave obaveznih predmeta, izbornih programa i aktivnosti, s tim da se neposredni rad do 24 časa dopunjuje drugim aktivnostima (dopunski, dodatni, individualni, pripremni rad i drugi oblici rada) u skladu sa nastavnim planom;
- 2) 26 časova nastave sa učenicima za nastavnike praktične nastave;
- 3) 20 časova radnog vremena za nastavnika u školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju koji izvodi nastavu i individualne oblike neposrednog rada sa učenicima;
- 4) 20 časova radnog vremena za nastavnika razredne nastave u školi za obrazovanje odraslih koji izvodi nastavu i individualne oblike neposrednog rada sa učenicima/polaznicima.

U okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje, norma neposrednog rada vaspitača je:

- 1) 30 sati neposrednog vaspitno-obrazovnog rada sa decom u predškolskoj ustanovi;
- 2) 20 sati neposrednog vaspitno-obrazovnog rada sa decom u pripremnom predškolskom programu, u poludnevnom trajanju u predškolskoj ustanovi, odnosno osnovnoj školi;
- 3) 20 sati neposrednog vaspitno-obrazovnog rada sa decom na ostvarivanju različitih programa i oblika, u poludnevnom trajanju u predškolskoj ustanovi.

Vaspitač u školi sa domom u okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje ostvaruje 30 sati neposrednog vaspitnog rada sa učenicima.

Stručni saradnik u ustanovi u okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje ostvaruje 30 sati svih oblika neposrednog rada sa decom, učenicima, nastavnicima, vaspitačima, pedagoškim asistentima, roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima dece i učenika i drugim saradnicima.

Strukturu i raspored obaveza nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika u okviru radne nedelje utvrđuje ustanova godišnjim planom rada.

Struktura i raspored obaveza nastavnika u pogledu svih oblika neposrednog rada sa učenicima može da se utvrdi tako da budu različiti u okviru radnih nedelja.

Normu svih oblika neposrednog rada sa decom i učenicima i drugih oblika rada nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika u okviru nedeljnog punog radnog vremena i na godišnjem nivou, kao i broj sati obrazovno-vaspitnog rada koji se dodatno može rasporediti na druge izvršioce, propisuje ministar.

Ako škola ne može da obezbedi stručno lice za najviše šest časova nastave nedeljno iz određenog predmeta, može da rasporedi ove časove nastavnicima tog predmeta najduže do kraja školske godine i ovaj rad se smatra radom preko pune norme časova.

Nastavniku koji nema punu normu časova, raspoređivanje časova iz stava 8. ovog člana, smatra se dopunom norme.

Odmori i odsustva

Član 161.

Zaposleni u ustanovi ima pravo na odmore i odsustva u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad, opštem aktu, odnosno ugovoru o radu.

Zaposleni u školi, po pravilu, koristi godišnji odmor za vreme školskog raspusta.

Odgovornost zaposlenog

Član 162.

Zaposleni odgovara za:

- 1) lakšu povredu radne obaveze, utvrđenu opštim aktom ustanove i zakonom;
- 2) težu povredu radne obaveze propisanu ovim zakonom;
- 3) povredu zabrane iz čl. 110–113. ovog zakona;
- 4) materijalnu štetu koju nanese ustanovi, namerno ili krajnjom nepažnjom, u skladu sa zakonom.

Udaljenje sa rada

Član 163.

Zaposleni se privremeno udaljuje sa rada zbog učinjene teže povrede radne obaveze iz člana 164. tač. 1)–4), 6), 9) i 17) i povrede zabrane iz čl. 110–113. ovog zakona do okončanja disciplinskog postupka, u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje rad.

Teže povrede radne obaveze

Član 164.

Teže povrede radne obaveze zaposlenog u ustanovi su:

- 1) izvršenje krivičnog dela na radu ili u vezi sa radom;
- 2) podstrekavanje na upotrebu alkoholnih pića kod dece i učenika, ili omogućavanje, davanje ili neprijavlivanje nabavke i upotrebe;
- 3) podstrekavanje na upotrebu narkotičkog sredstva ili psihoaktivne supstance kod učenika ili njeno omogućavanje, ili neprijavlivanje nabavke i upotrebe;
- 4) nošenje oružja u ustanovi;
- 5) naplaćivanje pripreme učenika škole u kojoj je nastavnik u radnom odnosu, a radi ocenjivanja, odnosno polaganja ispita;
- 6) dolazak na rad u pripitom ili pijanom stanju, upotreba alkohola ili drugih opojnih sredstava;
- 7) neopravdano odsustvo sa rada najmanje tri uzastopna radna dana;
- 8) neovlašćena promena podataka u evidenciji, odnosno javnoj ispravi;
- 9) nesprovođenje mera bezbednosti dece, učenika i zaposlenih;
- 10) uništenje, oštećenje, skrivanje ili iznošenje evidencije, odnosno obrasca javne isprave ili javne isprave;
- 11) odbijanje davanja na uvid rezultata pismene provere znanja učenicima, roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima;

12) odbijanje prijema i davanja na uvid evidencije licu koje vrši nadzor nad radom ustanove, roditelju, odnosno drugom zakonskom zastupniku;

13) neovlašćeno prisvajanje, korišćenje i prikazivanje tuđih podataka;

14) nezakonit rad ili propuštanje radnji čime se sprečava ili onemogućava ostvarivanje prava deteta, učenika ili drugog zaposlenog;

15) neizvršavanje ili nesavesno, neblagovremeno ili nemarno izvršavanje poslova ili naloga direktora u toku rada;

16) zloupotreba prava iz radnog odnosa;

17) nezakonito raspolaganje sredstvima, školskim prostorom, opremom i imovinom ustanove;

18) druge povrede radne obaveze u skladu sa zakonom.

Disciplinski postupak

Član 165.

Disciplinski postupak se pokreće i vodi za učinjenu težu povredu radne obaveze iz člana 164. i povredu zabrane iz čl. 110–113. ovog zakona.

Direktor ustanove pokreće i vodi disciplinski postupak, donosi rešenje i izriče meru u disciplinskom postupku protiv zaposlenog.

Disciplinski postupak pokreće se pismenim zaključkom, a koji sadrži podatke o zaposlenom, opis povrede zabrane, odnosno radne obaveze ili radne discipline, vreme, mesto i način izvršenja i dokaze koji ukazuju na izvršenje povrede.

Zaposleni je dužan da se pismeno izjasni na navode iz zaključka iz stava 3. ovog člana u roku od osam dana od dana prijema zaključka.

Zaposleni mora biti saslušan, sa pravom da usmeno izloži svoju odbranu, sam ili preko zastupnika, a može za raspravu dostaviti i pismenu odbranu.

Izuzetno, rasprava se može održati i bez prisustva zaposlenog, pod uslovom da je zaposleni na raspravu uredno pozvan.

Disciplinski postupak je javan, osim u slučajevima propisanim zakonom.

Po sprovedenom postupku donosi se rešenje kojim se zaposlenom izriče disciplinska mera, kojim se oslobađa od odgovornosti ili kojim se postupak obustavlja.

Pokretanje disciplinskog postupka zastareva u roku od tri meseca od dana saznanja za povredu radne obaveze ili radne discipline i učinioca, odnosno u roku od šest meseci od dana kada je povreda učinjena, osim ako je učinjena povreda zabrane iz čl. 110–113. ovog zakona, u kom slučaju pokretanje disciplinskog postupka zastareva u roku od dve godine od dana kada je učinjena povreda zabrane.

Vođenje disciplinskog postupka zastareva u roku od šest meseci od dana pokretanja disciplinskog postupka.

Zastarelost ne teče ako disciplinski postupak ne može da se pokrene ili vodi zbog odsustva zaposlenog ili drugih razloga u skladu sa zakonom.

Lakše povrede radne obaveze, kao i način i postupak izricanja disciplinskih mera za lakše povrede radne obaveze, propisane ovim zakonom, ustanova utvrđuje opštim aktom.

Disciplinske mere

Član 166.

Mere za težu povredu radne obaveze iz člana povredu zabrane iz čl. 110–113. i 164. ovog zakona su novčana kazna, udaljenje sa rada i prestanak radnog odnosa.

Mere za lakšu povredu radne obaveze su pisana opomena i novčana kazna u visini do 20% od plate isplaćene za mesec u kome je odluka doneta u trajanju do tri meseca.

Novčana kazna za težu povredu radne obaveze izriče se u visini od 20%–35% od plate isplaćene za mesec u kome je odluka doneta, u trajanju do šest meseci.

Zaposlenom koji izvrši povredu zabrane propisane članom 112. ovog zakona jedanput, izriče se novčana kazna ili privremeno udaljenje sa rada tri meseca.

Zaposlenom koji izvrši povredu zabrane propisane čl. 110, 111. i 113. ovog zakona, odnosno koji drugi put izvrši povredu zabrane propisane članom 112. ovog zakona i zaposlenom koji učini povredu radne obaveze iz člana 164. tač. 1)–7) ovog zakona, izriče se mera prestanka radnog odnosa.

Zaposlenom prestaje radni odnos od dana prijema konačnog rešenja direktora.

Za povredu radne obaveze iz člana 164. tač. 8)–18) ovog zakona izriče se novčana kazna ili udaljenje sa rada u trajanju do tri meseca, a mera prestanka radnog odnosa ukoliko su navedene povrede učinjene svesnim nehatom, namerno ili u cilju pribavljanja sebi ili drugome protivpravne imovinske koristi.

Prestanak radnog odnosa

Član 167.

Radni odnos zaposlenog u ustanovi prestaje sa navršениh 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Zaposlenom prestaje radni odnos ako se u toku radnog odnosa utvrdi da ne ispunjava uslove iz člana 139. stav 1. ovog zakona ili ako odbije da se podvrgne lekarskom pregledu u nadležnoj zdravstvenoj ustanovi na zahtev direktora.

Zaposleni kome prestane radni odnos iz razloga utvrđenog članom 139. stav 1. tačka 2) ovog zakona, ostvaruje pravo na otpremninu.

Pravna zaštita zaposlenih

Član 168.

Na rešenje o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti zaposleni ima pravo na žalbu organu upravljanja, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rešenja direktora.

Organ upravljanja dužan je da odluči po žalbi u roku od 15 dana od dana dostavljanja žalbe.

Organ upravljanja rešenjem će odbaciti žalbu, ukoliko je neblagovremena, nedopuštena ili izjavljena od strane neovlašćenog lica.

Organ upravljanja će rešenjem odbiti žalbu kada utvrdi da je postupak donošenja rešenja pravilno sproveden i da je rešenje na zakonu zasnovano, a žalba neosnovana.

Ako organ upravljanja utvrdi da su u prvostepenom postupku odlučne činjenice nepotpuno ili pogrešno utvrđene, da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka ili da je izreka pobijanog rešenja nejasna ili je u protivrečnosti sa obrazloženjem, rešenjem će poništiti prvostepeno rešenje i vratiti predmet direktoru na ponovni postupak.

Protiv novog rešenja direktora zaposleni ima pravo na žalbu.

Ako organ upravljanja ne odluči po žalbi ili ako zaposleni nije zadovoljan drugostepenom odlukom, može se obratiti nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana isteka roka za donošenje rešenja, odnosno od dana dostavljanja rešenja.

U radnom sporu zaposleni koji pobija konačno rešenje, tužbom mora obuhvatiti i prvostepeno i drugostepeno rešenje.

VIII. NADZOR

Inspekcijski nadzor

Član 169.

Inspekcijski nadzor nad radom ustanova i zavoda, sprovođenju ovog i posebnog zakona i propisa donetih na osnovu njih, vrši Ministarstvo u skladu sa zakonom.

Stručno-pedagoški nadzor

Član 170.

Poslove stručno-pedagoškog nadzora vrši prosvetni savetnik.

Prosvetni savetnik:

- 1) vrednuje kvalitet rada ustanove, odnosno doma učenika na osnovu utvrđenih standarda, ostvarivanje razvojnog plana i programa obrazovanja i vaspitanja;
- 2) pruža pomoć i podršku samovrednovanju ustanove;
- 3) prati poštovanje opštih principa i ostvarivanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja;
- 4) savetuje i pruža stručnu pomoć nastavniku, vaspitaču, stručnom saradniku i direktoru radi poboljšanja kvaliteta njihovog rada i rada ustanove i ostvarivanja standarda postignuća;
- 5) savetuje i pruža stručnu pomoć ustanovi, odnosno domu učenika u obezbeđivanju zaštite dece, učenika i zaposlenih od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u ustanovi;
- 6) ostvaruje neposredan uvid u rad ustanove, odnosno doma učenika, nastavnika, vaspitača, stručnog saradnika i direktora;
- 7) prisustvuje izvođenju nastave, ispita i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada;
- 8) prati ostvarivanje ogleđa;
- 9) procenjuje ispunjenost uslova za sticanje zvanja;
- 10) prati i procenjuje kvalitet rada savetnika – spoljnog saradnika;
- 11) predlaže ustanovi, ministru i nadležnim organima preduzimanje neophodnih aktivnosti za otklanjanje nedostataka i unapređivanje obavljanja obrazovno-vaspitnog, stručnog, odnosno vaspitnog rada, a ukoliko utvrdi nepravilnosti u radu inicira pokretanje postupka inspekcijskog nadzora, u skladu sa

zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor u oblasti obrazovanja i vaspitanja.

Uslovi za prosvetnog savetnika

Član 171.

Poslove prosvetnog savetnika može da obavlja lice koje ima:

- 1) odgovarajuće obrazovanje iz čl. 140. i 142. ovog zakona;
- 2) licencu za nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika;
- 3) osam godina rada u oblasti obrazovanja i vaspitanja;
- 4) ostvarene rezultate u razvoju obrazovanja i vaspitanja i stečen profesionalni ugled;
- 5) stručni rad objavljen u međunarodnim ili domaćim časopisima ili zbornicima sa recenzijom, odnosno odobreni udžbenik, priručnik ili drugo nastavno sredstvo.

Poslove prosvetnog savetnika može da obavlja lice iz stava 1. ovog člana koje položi državni stručni ispit i ispit za prosvetnog savetnika.

Prosvetnom savetniku koji ne položi ispite iz stava 2. ovog člana u propisanom roku prestaje radni odnos.

Prosvetni savetnik dužan je da se stalno stručno usavršava radi uspešnijeg ostvarivanja i unapređivanja stručno-pedagoškog nadzora.

Program, način i rok za polaganje, sastav i način rada komisije Ministarstva pred kojom se polaže ispit za prosvetnog savetnika, obrazac uverenja o položenom ispitu, naknadu za rad članova komisije, program i oblike stručnog usavršavanja prosvetnog savetnika i druga pitanja u vezi sa stručnim usavršavanjem prosvetnih savetnika, propisuje ministar.

Savetnik – spoljni saradnik

Član 172.

Za pružanje savetodavne i stručne pomoći nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku, a radi kvalitetnijeg obavljanja obrazovno-vaspitnog rada, Ministarstvo određuje listu savetnika – spoljnih saradnika za predmete, grupe i oblasti predmeta, aktivnosti i stručne poslove (u daljem tekstu: savetnik).

Ministarstvo rešenjem određuje broj savetnika neophodnih za pružanje pomoći iz stava 1. ovog člana.

Izbor savetnika vrši ministar rešenjem na osnovu konkursa, odnosno na predlog prosvetnog savetnika ili zavoda.

Izabrani savetnik dužan je da završi odgovarajuću obuku.

Nastavnik, vaspitač, stručni saradnik i savetnik zavoda koji ispunjava uslove iz člana 171. stav 1. tač. 1)–4) ovog zakona, može da bude izabran za savetnika.

Uslovi iz člana 171. stav 1. tač. 1)–4) ovog zakona dokazuju se prilikom prijave na konkurs, odnosno dostavljaju se prosvetnom savetniku ili zavodu i proveravaju se tokom angažovanja savetnika.

Prednost pod jednakim uslovima ima kandidat koji je stekao zvanje iz člana 151. stav 2. ovog zakona ili zvanje na osnovu zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje, odnosno ima stručne radove objavljene u međunarodnim ili domaćim časopisima ili zbornicima sa recenzijom, odobreni udžbenik, priručnik ili drugo nastavno sredstvo.

Savetnik postupa po nalogu ministra.

Savetnik pruža stručnu pomoć nastavniku, vaspitaču, stručnom saradniku, stručnim većima, aktivima i timovima: demonstriranjem postupaka i metoda, održavanjem oglednog časa ili aktivnosti, pružanjem povratne informacije o aktivnostima i preduzetim merama nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, davanjem stručnih preporuka za poboljšanje rada i saraduje sa prosvetnim savetnikom i prosvetnim inspektorom.

O izvršenom zadatku savetnik podnosi izveštaj ministru.

Savetnik može da bude isključen sa liste ako se na osnovu vrednovanja rada oceni da zadatke ne izvršava na kvalitetan način.

Sprovođenje stručno-pedagoškog nadzora

Član 173.

Način sprovođenja stručno-pedagoškog nadzora i obavljanja poslova savetnika, merila za vrednovanje kvaliteta rada ustanove, način vrednovanja rada prosvetnog savetnika i savetnika i obrazac legitimacije za prosvetnog savetnika, propisuje ministar.

IX. EVIDENCIJE U OBRAZOVANJU I VASPITANJU

Evidencije o deci, učenicima i odraslima koje vodi ustanova

Član 174.

Ustanova vodi evidenciju o deci, učenicima i odraslima obuhvaćenim formalnim obrazovanjem, o roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima i o zaposlenima, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Evidencija o deci, učenicima i odraslima i o roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima predstavlja skup ličnih podataka kojima se određuje njihov identitet, obrazovni, socijalni i funkcionalni status i potrebna dodatna obrazovna, socijalna i zdravstvena podrška, u skladu sa posebnim zakonom.

Evidencija o zaposlenima predstavlja skup ličnih podataka kojima se određuje njihov identitet, stepen i vrsta obrazovanja, radno-pravni status, plata i podaci za njen obračun i isplatu, stručno usavršavanje, položeni ispiti za rad u obrazovanju i vaspitanju, karijerno napredovanje i kretanje u službi, u skladu sa posebnim zakonom.

Ustanova vodi:

- 1) matičnu knjigu upisane dece, učenika i odraslih;
- 2) evidenciju o vaspitno-obrazovnom, obrazovno-vaspitnom, odnosno vaspitnom radu i o uspehu i vladanju učenika i odraslih;
- 3) zapisnik o položenim ispitima;
- 4) evidenciju o izdatim javnim ispravama.

Evidencija iz stava 4. tačka 2) ovog člana može se voditi i elektronski.

Evidencije iz stava 4. ovog člana ustanova vodi na srpskom jeziku ćiriličkim pismom na propisanom obrascu.

Kada se obrazovno-vaspitni rad ostvaruje na jeziku nacionalne manjine, ustanova vodi evidenciju na srpskom jeziku ćiriličkim pismom i na jeziku i pismu nacionalne manjine, osim evidencije o obrazovno-vaspitnom radu koja se vodi na jeziku na kome se izvodi obrazovno-vaspitni rad.

Ustanova je rukovalac podataka iz st. 1–3. ovog člana i odgovorna je za njeno prikupljanje, upotrebu, ažuriranje i čuvanje, u skladu sa ovim, posebnim zakonom i zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Vrste, naziv, sadržaj obrazaca evidencije i javnih isprava i način njihovog vođenja, popunjavanja, izdavanja, propisuje ministar, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Jedinstveni informacioni sistem prosvete

Član 175.

Jedinstveni informacioni sistem prosvete (u daljem tekstu: JISP) uspostavlja i njime upravlja Ministarstvo.

Ustanove unose i ažuriraju podatke iz evidencija iz člana 174. u elektronskom obliku u JISP u okviru odgovarajućeg registra.

Ministarstvo vodi registar:

- 1) ustanova;
- 2) dece, učenika i odraslih;
- 3) zaposlenih u ustanovama.

Bliže uslove i način uspostavljanja JISP-a, registara, vođenja, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka koji se unose u registre, kao i vrsti statističkih izveštaja na osnovu podataka iz registara, propisuje ministar.

Jedinstveni obrazovni broj

Član 176.

Za potrebe vođenja registra iz člana 175. stav 3. tačka 2) ovog zakona i zaštite podataka o ličnosti formira se jedinstveni obrazovni broj (u daljem tekstu: JOB) koji prati njegovog nosioca kroz sve nivoe formalnog obrazovanja i vaspitanja i predstavlja ključ za povezivanje svih podataka o detetu, učeniku i odraslom u JISP-u.

JOB predstavlja individualnu i neponovljivu oznaku koja se sastoji od 16 karaktera i koja se dodeljuje detetu, učeniku i odraslom u automatizovanom postupku preko JISP-a, na zahtev ustanove, pri prvom upisu u ustanovu.

Privremeni JOB dodeljuje se detetu, učeniku i odraslom do dobijanja jedinstvenog matičnog broja građana, stranom državljaninu, licu bez državljanstva, prognanom i raseljenom licu.

U zahtevu za dodelu JOB-a ustanova unosi podatke u JISP o identitetu deteta, učenika i odraslog (ime, prezime, ime jednog roditelja, jedinstveni matični broj građana, broj pasoša i izdavalac za strane državljanke).

Podaci o ličnosti iz stava 4. ovog člana prikupljaju se isključivo u svrhu dodele JOB-a detetu, učeniku i odraslom.

Ovlašćeno lice ustanove dužno je da JOB lično dostavi detetu i učeniku preko roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i odraslom u zatvorenoj koverti, zajedno sa podacima za lični pristup registru iz člana 175. stav 3. tačka 2) ovog zakona i da o tome vodi evidenciju.

Podaci o JOB-u i privremenom JOB-u čuvaju se trajno.

Ministarstvo je rukovalac podacima o ličnosti iz stava 4. ovog člana.

Bliže uslove u pogledu postupka dodele JOB-a, propisuje ministar.

Podaci u registru dece, učenika i odraslih

Član 177.

Ustanova unosi i ažurira podatke iz člana 174. stav 2. ovog zakona u registar dece, učenika i odraslih, preko svog pristupnog naloga preko JOB-a, i to:

1) podatke za određivanje identiteta deteta, učenika i odraslog: JOB, pol, datum, mesto i država rođenja, država i mesto stanovanja;

2) podatke za određivanje obrazovnog statusa deteta, učenika i odraslog: prethodno završen program obrazovanja i vaspitanja, odnosno nivo obrazovanja, jezik na kojem su završeni prethodni nivoi obrazovanja i vaspitanja, ustanova, grupa, razred i odeljenje u koji je upisan, vrsta i trajanje programa obrazovanja, jezik na kome se izvodi obrazovno-vaspitni rad, maternji jezik, nacionalna pripadnost (izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti nije obavezno), izborni programi, obrazovanje po individualnom obrazovnom planu, ocene, položeni ispiti, pohvale i nagrade osvojene tokom obrazovanja, izostanci, vladanje i izdate javne isprave;

3) podatke za određivanje socijalnog statusa deteta, učenika i odraslog: pripadnost socijalno ugroženim kategorijama stanovništva, uslovi stanovanja i stanje porodice; socijalni status roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika: stečena stručna sprema, zanimanje i oblik zaposlenja;

4) podatke za određivanje funkcionalnog statusa deteta, učenika i odraslog: podaci dobijeni na osnovu procene potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene i socijalne podrške koju utvrđuje Interresorna komisija, odnosno ustanova i unose se u registar kao podatak o postojanju funkcionalnih poteškoća u domenu vida, sluha, grube ili fine motorike, intelektualnih poteškoća, poteškoća sa komunikacijom, sa ponašanjem i socijalizacijom.

Rukovalac podacima iz stava 1. ovog člana je Ministarstvo.

Podaci u registru ustanova

Član 178.

Registar ustanova predstavlja skup: opštih podataka kojima se određuje pravni status ustanove i status ustanove u sistemu obrazovanja i vaspitanja; podataka o programima obrazovanja i vaspitanja i modelima obrazovanja koje realizuje i jeziku na kome se ostvaruju, o broju dece po uzrastu, učenika i odraslih po razredima, odnosno po vrsti programa; podataka o objektima – broju zgrada u sedištu i u izdvojenim odeljenjima škole i njihova kvadratura, broj kabineta, laboratorija, radionica, bibliotečkih jedinica; podataka o aktima i organima ustanove, rezultatima spoljašnjeg vrednovanja ustanove; podataka o finansijskim sredstvima koja se stiču iz budžeta Republike Srbije i jedinice lokalne samouprave, i podataka o prihodima od proširene delatnosti i njihovom trošenju.

U registar iz stava 1. ovog člana unose se i drugi podaci od značaja za razvoj sistema obrazovanja i vaspitanja.

Podaci iz registra ustanova su otvoreni podaci, javno dostupni na zvaničnoj internet stranici Ministarstva u mašinski obradivom obliku, osim podataka o finansijskim sredstvima koja se stiču iz budžeta Republike Srbije i jedinice lokalne samouprave i podataka o prihodima od proširene delatnosti i njihovom trošenju.

Evidencija o zaposlenima

Član 179.

Podaci o zaposlenima o kojima ustanova vodi evidenciju iz člana 174. stav 3. ovog zakona su lični podaci, i to: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, pol, datum rođenja, mesto, opština i država rođenja, državljanstvo, nacionalna pripadnost

(izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti nije obavezno), adresa, mesto, opština i država stanovanja, kontakt telefon, adresa elektronske pošte, nivo i vrsta obrazovanja i ustanova u kojoj je stečen najviši stepen obrazovanja, podatak o obrazovanju iz člana 142. ovog zakona, psihološkoj proceni sposobnosti za rad sa decom i učenicima, poznavanju jezika nacionalne manjine, stručnom ispitu, odnosno licenci, vrsti radnog odnosa, načinu i dužini radnog angažovanja, istovremenim angažovanjima u drugim ustanovama, podaci o stručnom usavršavanju i stečenim zvanjima, izrečenim disciplinskim merama, podaci o zaduženjima i fondu časova nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika, učešću u radu organa ustanove, a u svrhu ostvarivanja obrazovno-vaspitnog rada, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.

Za ustanove čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave podaci o zaposlenima su plata i podaci za njen obračun i isplatu.

Rukovalac podacima iz st. 1. i 2. ovog člana je ustanova.

Podaci u registru zaposlenih

Član 180.

Ustanova unosi i ažurira podatke iz člana 174. stav 3. ovog zakona u registar zaposlenih, i to:

1) podatke o identitetu: ime, prezime, ime jednog roditelja, jedinstveni matični broj građana, pol, datum, mesto i država rođenja, država i mesto stanovanja, adresa, kontakt telefon i drugi podaci u skladu sa zakonom;

2) podatke o profesionalnom statusu: stepen i vrsta obrazovanja, jezik na kojem je stečeno osnovno, srednje i visoko obrazovanje, ustanova u kojoj je angažovan, radno-pravni status, stručno usavršavanje, položeni ispiti za licencu i podaci o suspenziji i oduzimanju licence, karijerno napredovanje i kretanje u službi.

Za ustanove čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave podaci o zaposlenima su plata i podaci za njen obračun i isplatu.

Od podataka iz registra zaposlenih dostupni su javnosti ime i prezime, stepen i vrsta obrazovanja, ustanova u kojoj je angažovan, podaci o stručnom ispitu, odnosno licenci i karijernom napredovanju.

Rukovalac podacima iz st. 1. i 2. ovog člana je Ministarstvo.

Svrha obrade podataka

Član 181.

Svrha obrade podataka o kojima ustanova vodi evidenciju jeste praćenje i unapređivanje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti rada ustanove i zaposlenih, praćenje, proučavanje i unapređivanje vaspitanja i obrazovanja dece, odnosno obrazovnog nivoa učenika i odraslih u procesu obrazovanja i vaspitanja i ostvarivanje prava na izdavanje javne isprave.

Svrha obrade podataka iz registara iz člana 175. stav 3. ovog zakona jeste obezbeđivanje indikatora radi praćenja i unapređivanja kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti sistema obrazovanja i vaspitanja na nivou ukupnog sistema, ustanove i pojedinca, a naročito praćenje obuhvata dece, učenika i odraslih obrazovanjem i vaspitanjem, njihovog napredovanja i obrazovnih postignuća, napuštanja obrazovnog sistema od strane dece, učenika i odraslih, završavanja obrazovanja; funkcionisanje sistema obrazovanja i vaspitanja, planiranja i preduzimanja mera obrazovne i upisne politike; sprovođenja završnih ispita i mature; praćenje profesionalnog statusa i usavršavanja zaposlenih; praćenje rada ustanova, finansiranja sistema obrazovanja i vaspitanja, stvaranje osnova za sprovođenje nacionalnih i međunarodnih istraživanja

u oblasti obrazovanja i vaspitanja, kao i bezbedno, efikasno i racionalno čuvanje podataka i izveštavanja o obrazovnim indikatorima po preuzetim međunarodnim obavezama.

Korišćenje podataka

Član 182.

Korisnik svih podataka iz registara iz člana 175. stav 3. ovog zakona je Ministarstvo.

Ustanova je korisnik podataka koje unosi u registre i statističkih izveštaja koji proističu iz njih.

Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika, može dobiti podatke koji se o njegovom detetu, odnosno učeniku vode u registru iz člana 175. stav 3. tačka 2) ovog zakona, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Podatke koji se o njemu vode u registru iz člana 175. stav 3. tačka 2) ovog zakona može dobiti i odrasli, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Zaposleni u ustanovi može dobiti podatke koji se o njemu vode u registru iz člana 175. stav 3. tačka 3) ovog zakona, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Korisnik podataka iz registara iz člana 175. stav 3. ovog zakona može biti i državni i drugi organ i organizacija, kao i pravno i fizičko lice, pod uslovom da je zakonom ili drugim propisima ovlašćeno da traži i prima podatke, da su ti podaci neophodni za izvršenje poslova iz njegove nadležnosti ili služe za potrebe istraživanja, uz obezbeđivanje zaštite podataka o identitetu ličnosti.

Ažuriranje i čuvanje podataka

Član 183.

Ustanova ažurira podatke u evidencijama koje vodi na dan nastanka promene, a najkasnije 15 dana od dana promene.

Ustanova unosi, odnosno ažurira podatke u registre iz člana 175. stav 3. ovog zakona na dan nastanka promene, a najkasnije 30 dana od dana promene.

Podatke u evidenciji iz člana 174. stav 4. tač. 1) i 4) ustanova čuva trajno, a iz tač. 2) i 3) – 10 godina.

Podaci iz registra o ustanovama čuvaju se trajno.

Podaci iz registra dece, učenika i odraslih čuvaju se trajno, osim podataka o socijalnom, zdravstvenom i funkcionalnom statusu deteta, učenika i odraslog koji se čuvaju pet godina od prestanka statusa.

Podaci iz registra o zaposlenima čuvaju se trajno.

Zaštita podataka

Član 184.

Prikupljanje, čuvanje, obrada i korišćenje podataka sprovode se u skladu sa ovim zakonom, posebnim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti i najvišim standardima o zaštiti podataka.

Ustanova obezbeđuje mere zaštite od neovlašćenog pristupa i korišćenja podataka iz evidencija koje vodi.

Ministarstvo obezbeđuje mere zaštite od neovlašćenog pristupa i korišćenja podataka u JISP-u.

Za potrebe naučnoistraživačkog rada i prilikom obrade podataka i izrade analiza lični podaci koriste se i objavljuju na način kojim se obezbeđuje zaštita identiteta ličnosti.

Poslove administriranja JISP-a i registra iz člana 175. stava 3. ovog zakona obavlja posebno ovlašćeno lice u Ministarstvu.

X. POVERAVANJE POSLOVA DRŽAVNE UPRAVE AUTONOMNOJ POKRAJINI

Član 185.

Poslovi utvrđeni članom 4. stav 8, članom 28. st. 5. i 6, članom 52. stav 5, članom 67. stav 4, članom 81, članom 93. stav 2, članom 94. stav 5, članom 95, članom 98. st. 6. i 9, članom 104. st. 5–7 i stav 10, članom 105. st. 3. i 4, članom 106. stav 1, st. 3–5 i st. 8, 9. i 11, članom 107. stav 3, članom 117. st. 6. i 7, članom 118. stav 1, članom 122. (poslovi polaganja ispita za direktora), članom 123. stav 2. i st. 17–20, članom 125. stav 2, članom 126. stav 3, članom 128. st. 3, 7, 9. i 10, članom 132. (poslovi polaganja ispita za licencu za sekretara) i članom 145. (poslovi polaganja ispita za licencu), poveravaju se autonomnoj pokrajini.

Sredstva za finansiranje ustanova na teritoriji autonomne pokrajine, obezbeđuju se u skladu sa zakonom.

Poslovi zavoda iz člana 40. stav 1. tačka 2) podtačka (1) i podtač. (3)–(5) i tačka 5), člana 41. stav 1. tač. 9) i 13), člana 42. stav 1. tač. 2), 3), 9) i 12), čl. 44–46. ovog zakona, koji se odnose na obrazovno-vaspitni rad koji se izvodi na jezicima nacionalnih manjina, poveravaju se Pedagoškom zavodu Vojvodine.

Organi autonomne pokrajine saraduju sa organima Republike Srbije i organima jedinice lokalne samouprave u obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana.

Ministarstvo ima prema autonomnoj pokrajini, u pogledu poverenih poslova državne uprave iz stava 1. ovog člana, prava i dužnosti propisane zakonom kojim se uređuje državna uprava.

XI. FINANSIRANJE DELATNOSTI USTANOVA ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA SRBIJA, AUTONOMNA POKRAJINA I JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Izvori sredstava

Član 186.

Sredstva za finansiranje delatnosti ustanova obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave.

Ustanove mogu da ostvare i sopstvene prihode po osnovu proširene delatnosti, kao i druge prihode u skladu sa zakonom.

Sredstva iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se u skladu sa kriterijumima i standardima finansiranja ustanove koje propisuje ministar.

Ostvarivanje prihoda, evidentiranje i korišćenje sredstava iz stava 2. ovog člana vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuje budžetski sistem.

Sredstva iz budžeta Republike Srbije

Član 187.

U budžetu Republike Srbije obezbeđuju se sredstva za sticanje obrazovanja i vaspitanja dece i učenika i odraslih u ustanovi koju osniva Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave.

U budžetu Republike Srbije obezbeđuju se sredstva za:

- 1) ostvarivanje pripremnog predškolskog programa u godini pred polazak u školu u trajanju od četiri sata, u sedištu i van sedišta ustanove;
- 2) ostvarivanje predškolskog programa za rad sa decom sa smetnjama u razvoju i invaliditetom;
- 3) ostvarivanje predškolskog programa za rad sa decom na bolničkom lečenju;
- 4) plate, naknade i dodatke zaposlenih u osnovnim i srednjim školama, doprinose za obavezno socijalno osiguranje i otpremnine;
- 5) plaćanja po osnovu izvršnih presuda donetih u radnopravnim sporovima pred nadležnim sudovima u vezi sa stavom 2. tačka 4) ovog člana;
- 6) razvojne programe i projekte ustanova, kao i učešće Republike Srbije u oblasti investicija, stručnog usavršavanja zaposlenih i takmičenja učenika na republičkom i međunarodnom nivou, u skladu sa utvrđenim sredstvima, a prema programima i kriterijumima koje propisuje ministar;
- 7) rad škola od posebnog interesa za Republiku Srbiju, koje odredi Vlada;
- 8) podršku posebno talentovanim učenicima u vidu bespovratne novčane pomoći koju ministar propisuje posebnim aktom svake godine.

Na utvrđivanje i obračun plata, naknada i dodataka zaposlenih u ustanovi primenjuju se propisi kojima se uređuju plate i naknade i druga primanja zaposlenih u javnim službama.

Sredstva iz stava 2. tač. 1)–3) ovog člana utvrđuje ministar podzakonskim aktom.

Sredstva iz budžeta autonomne pokrajine

Član 188.

U budžetu autonomne pokrajine obezbeđuju se sredstva za rad ustanove, za deo ekonomske cene, u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansiranje ustanova na teritoriji autonomne pokrajine.

Sredstva u budžetu jedinice lokalne samouprave

Član 189.

U budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju se sredstva za:

- 1) ostvarivanje delatnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja (poludnevni i celodnevni boravak, ishrana, nega i preventivna zaštita dece predškolskog uzrasta) u visini do 80% od ekonomske cene po detetu, uključujući u celosti sredstva za plate, naknade i druga primanja, socijalne doprinose na teret poslodavca, otpremnine, kao i pomoć zaposlenima u predškolskoj ustanovi, rashode za pripremni predškolski program osim onih za koje se sredstva obezbeđuju u budžetu Republike Srbije i ostale tekuće rashode;

2) ostvarivanje dodatne podrške detetu i učeniku u skladu sa mišljenjem Interresorna komisije, osim onih za koje se sredstva obezbeđuju u budžetu Republike Srbije;

3) stručno usavršavanje zaposlenih;

4) jubilarne nagrade i pomoć zaposlenima u osnovnoj i srednjoj školi;

5) prevoz: dece i njihovih pratilaca radi pohađanja pripremnog predškolskog programa na udaljenosti većoj od dva kilometra, učenika osnovne škole na udaljenosti većoj od četiri kilometra od sedišta škole; prevoz, smeštaj i ishranu dece i učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i njihovih pratilaca, bez obzira na udaljenost mesta stanovanja od škole; prevoz dece i učenika koji imaju prebivalište na teritoriji jedinice lokalne samouprave na udaljenosti većoj od četiri kilometra od sedišta škole i u slučajevima kada učenici osnovne škole pohađaju školu na teritoriji druge jedinice lokalne samouprave – ako je škola koju pohađaju najbliža mestu prebivališta učenika; prevoz učenika na republička i međunarodna takmičenja;

6) prevoz zaposlenih;

7) kapitalne izdatke;

8) zaštitu i bezbednost dece i učenika, u skladu sa propisanim merama iz člana 108. ovog zakona;

9) druge tekuće rashode, osim onih za koje se sredstva obezbeđuju u budžetu Republike Srbije.

10) plaćanja po osnovu izvršnih presuda donetih pred nadležnim sudovima u sporovima u vezi sa ovim članom.

Obezbeđivanje sredstava za viši kvalitet obrazovanja

Član 190.

Ustanova može učešćem jedinice lokalne samouprave ili od proširene delatnosti da obezbedi sredstva za viši kvalitet u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Sredstva iz stava 1. ovog člana, ustanova može obezbediti i sredstvima donatora ili sponzora, kao i dobrovoljnim učešćem roditelja dece i učenika, u skladu sa zakonom.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koriste se za poboljšanje uslova obrazovanja i vaspitanja u pogledu prostora, opreme i nastavnih sredstava, za ostvarivanje programa koji nisu osnovna delatnost ustanove, za ishranu i pomoć deci i učenicima.

XII. KAZNE NE ODREDBE

Član 191.

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj ustanova ako:

1) ne upiše dete u predškolsku ustanovu, odnosno osnovnu školu radi pohađanja pripremnog predškolskog programa (član 17);

2) ne upiše dete u osnovnu školu (član 18);

3) ne donese razvojni plan i godišnji plan rada u roku propisanom ovim zakonom ili ih ne primenjuje (čl. 50. i 62);

4) sprovodi ogled bez odobrenja ministra ili vrši statusne promene za vreme oglada, suprotno članu 51. ovog zakona;

5) ne donese blagovremeno, odnosno ne ostvaruje program obrazovanja i vaspitanja ili ne preduzima mere za ostvarivanje principa, ciljeva i standarda postignuća (čl. 56, 58, 60–62, 65, 68. i 69);

6) ne donese ili ne ostvaruje individualni obrazovni plan (član 76);

7) ne propiše način i postupak za zaštitu i bezbednost dece, odnosno učenika (član 108);

8) ne preduzima ili neblagovremeno preduzima odgovarajuće mere u slučajevima povreda zabrana iz čl. 110. i 111. ovog zakona i težih povreda radnih obaveza zaposlenih;

9) dozvoli stranačko organizovanje ili delovanje u ustanovi i korišćenje prostora ustanove u te svrhe suprotno članu 113. ovog zakona;

10) primi u radni odnos zaposlenog koji ne ispunjava uslove iz čl. 139–145. ovog zakona ili na način i po postupku, suprotno čl. 152–155. ovog zakona;

11) ne dostavi Ministarstvu sve podatke u vezi sa licencom nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika iz čl. 149. i 150. ovog zakona;

12) ne udalji sa rada zaposlenog zbog učinjene teže povrede radne obaveze (član 163);

13) zaključi ugovor o izvođenju nastave suprotno članu 158. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 25.000 do 100.000 dinara za prekršaj iz ovog člana kazniće se i direktor, odnosno odgovorno lice ustanove.

Član 192.

Novčanom kaznom od 200.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj ustanova ako počne sa radom, organizuje izdvojeno odeljenje, obavlja proširenu delatnost, izvrši statusne promene i promene naziva i sedišta ustanove, suprotno čl. 90–98. i članu 103. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i direktor, odnosno odgovorno lice ustanove novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara.

Član 193.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 10.000 dinara kazniće se za prekršaj roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika, odrasli i zaposleni ukoliko ne dostavi tačne podatke za potrebe vođenja registara iz člana 177. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 50.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj tražilac podataka – pravno lice ukoliko dobijene podatke koristi ili objavljuje suprotno svrsi koju je naznačio u svom zahtevu i ovom zakonu (član 182. stav 6).

Novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj tražilac podataka – fizičko lice ukoliko dobijene podatke koristi ili objavljuje suprotno svrsi koju je naznačio u svom zahtevu, odnosno suprotno ugovoru i ovom zakonu (član 182. stav 6)

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj ustanova o kojoj se vodi registar ustanova, ukoliko ne unosi i mesečno ažurira podatke u odgovarajuće registre, u skladu sa članom 183. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice ustanove za prekršaj iz stava 4. ovog člana.

Član 194.

Novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik za povredu obaveze iz člana 84. ovog zakona.

Član 195.

Novčanom kaznom od 30.000 do 100.000 hiljada dinara kazniće se roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta ili učenika koji učini povredu zabrane iz čl. 111. i 112. ovog zakona.

Član 196.

Novčanom kaznom od 500.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj zavod ako ne pripremi odgovarajući materijal i dostavi ga ministru u određenom roku (član 48).

Novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana i direktor zavoda, kao odgovorno lice.

XIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 197.**

Vlada će imenovati članove Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih u skladu sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Danom imenovanja članova Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih u skladu sa odredbama ovog zakona, prestaje mandat članovima Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih izabranih, odnosno imenovanih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 198.

Vlada će, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrditi kriterijume za donošenje mreže srednjih škola i doneti akt o mreži srednjih škola.

Vlada će, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrditi kriterijume za donošenje mreže predškolskih ustanova i osnovnih škola.

Jedinica lokalne samouprave će, u roku od godinu dana od dana utvrđivanja kriterijuma iz stava 2. ovog člana, doneti akt o mreži predškolskih ustanova i osnovnih škola.

Član 199.

Podzakonski akti doneti do stupanja na snagu ovog zakona primenjuju se ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, do donošenja novih podzakonskih akata na osnovu ovog zakona.

Član 200.

Ministar će doneti podzakonske akte u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, osim akta iz člana 187. stav 4. ovog zakona koji će doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, do kada visinu sredstava iz člana 187. stav 2. tač. 1)–3) ovog zakona, ministar utvrđuje rešenjem.

Član 201.

Ustanova je dužna da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usaglasi statut, organizaciju i način rada sa ovim zakonom.

Član 202.

Zavodi će usaglasiti organizaciju i rad sa ovim zakonom, u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 203.

Ogledi čije je sprovođenje započelo pre stupanja na snagu ovog zakona, vrednovaće se u skladu sa propisom koji je važio do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 204.

Do donošenja posebnog zakona kojim se bliže uređuje inspekcijski nadzor u oblasti obrazovanja i vaspitanja, primenjuju se odredbe čl. 146–150. i člana 166. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15–autentično tumačenje, 68/15 i 62/16–US) u delu koji se odnosi na poveravanje poslova iz člana 146. st. 4. i 5. i člana 149. tog zakona.

Član 205.

Zvanje pedagoškog savetnika i višeg pedagoškog savetnika koje je stekao nastavnik, vaspitač i stručni saradnik do 4. februara 1990. godine, na osnovu Zakona o stalnom stručnom usavršavanju nastavnog i vaspitnog osoblja („Službeni glasnik SRS”, br. 47/78-prečišćeni tekst, 16/79 i 43/84) izjednačava se zvanjem pedagoškog savetnika, odnosno višeg pedagoškog savetnika, iz člana 151. ovog zakona.

Odredbe člana 151. stav 3. ovog zakona primenjuju se od školske 2018/2019. godine.

Član 206.

Nastavnici, vaspitači i stručni saradnici koji obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi, a koji su ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja po propisima koji su važili prilikom prijema u radni odnos, mogu i dalje da obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi i mogu biti preuzeti, u smislu ovog zakona.

Zaposlenom koji je neraspoređen u smislu ovog zakona, a nije preuzet sa liste do 1. decembra 2017. godine, radni odnos prestaje do 31. decembra 2017. godine.

Zaposleni iz stava 2. ovog člana, ostvaruje pravo na otpremninu na način propisan zakonom kojim se uređuje način utvrđivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru.

Član 207.

Smatra se da licencu ima lice koje je položilo stručni ispit u oblasti obrazovanja, a 25. juna 2003. godine nije bilo u radnom odnosu u ustanovi.

Smatra se da licencu ima nastavnik, vaspitač i stručni saradnik koji je 25. juna 2003. godine bio u radnom odnosu u ustanovi, a imao je prekid radnog odnosa posle ovog datuma, i položio stručni ispit u oblasti obrazovanja do 25. juna 2005. godine.

Smatra se da licencu ima pripravnik – volonter koji se godinu dana osposobljavao za samostalan obrazovno-vaspitni rad u ustanovi i koji je položio stručni ispit u oblasti obrazovanja do 25. juna 2005. godine.

Nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku koji je pre zasnivanja radnog odnosa u ustanovi u Republici Srbiji položio stručni ispit u oblasti obrazovanja po propisima Republike Crne Gore, položeni stručni ispit priznaje se kao licenca, ako je taj ispit položen do 16. juna 2006. godine.

Nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku koji je pre zasnivanja radnog odnosa u ustanovi u Republici Srbiji položio stručni ispit u oblasti obrazovanja i

vaspitanja po propisima Republike Srpske, položeni stručni ispit priznaje se kao licenca, ako je taj ispit položen u vreme kada je nastavnik, vaspitač i stručni saradnik bio u radnom odnosu u Republici Srpskoj.

Stručnom saradniku – bibliotekaru koji nema položen stručni ispit u oblasti obrazovanja, a ima položen ispit u oblasti bibliotekarstva, na ispitu za licencu priznaje se odgovarajući deo položenog ispita.

Stručnom saradniku – bibliotekaru koji je prvi put zasnovao radni odnos u ustanovi posle 25. juna 2003. godine i položio stručni ispit u oblasti bibliotekarstva, na ispitu za licencu ne priznaje se odgovarajući deo položenog ispita.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik koji je prvi put zasnovao radni odnos u ustanovi posle 25. juna 2003. godine i koji je položio stručni ispit u oblasti obrazovanja do 25. juna 2005. godine, smatra se da nema licencu.

Pripravnik – volonter koji je angažovan u ustanovi posle 25. juna 2003. godine i koji je položio stručni ispit u oblasti obrazovanja do 25. juna 2005. godine, smatra se da nema licencu.

Nastavnik sa stečenim specijalističkim strukovnim studijama drugog stepena koji je ispunjavao uslove i zasnovao radni odnos u ustanovi do stupanja na snagu ovog zakona, smatra se da ispunjava uslove iz člana 140. ovog zakona.

Član 208.

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15–autentično tumačenje, 68/15 i 62/16–US).

Član 209.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 12. Zakona o obrazovanju odraslih („Službeni glasnik RS”, broj 55/13).

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15–autentično tumačenje, 68/15 i 62/16–US).

Član 210.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja sadržan je u članu 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Zakon) donet je 2009. godine, kao novi zakon u odnosu na istoimenu zakon iz 2003. godine, kojim je započeta reforma obrazovanja u Republici Srbiji.

U 2011. godini zajedničkim radom sa predstavnicima reprezentativnih sindikata u oblasti obrazovanja, izvršene su izmene i dopune Zakona, radi otklanjanja konstatovanih problema u funkcionisanju sistema predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja i poboljšanja efikasnosti sistema. Izmenama i dopunama Zakona iz 2013. godine izvršeno je usklađivanje sa Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine („Službeni glasnik RS”, broj 107/12), kojom su utvrđeni svrha, ciljevi, pravci, instrumenti i mehanizmi razvoja sistema obrazovanja u Republici Srbiji u narednim godinama, a nakon poslednjih izmena 2015. godine, pojavila se potreba za poboljšanje pojedinih rešenja u Zakonu, čija primena dovodi do problema u praksi.

Izradi Predloga zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Predlog zakona) pristupilo se sa ciljem da se koncepcija razvoja celokupnog sistema obrazovanja prilagodi vremenu i uslovima u kojima se može odvijati ovaj proces u Republici Srbiji. Pri tom su zadržane tendencije koje su iskazane i u postojećem zakonu, a koje su usmerene prema opštem razvoju, unapređivanju i transformaciji obrazovanja i vaspitanja u skladu sa potrebama društva, uz poštovanje tradicionalnih vrednosti našeg obrazovnog i vaspitnog sistema, a uvažavajući potrebu za usaglašavanjem i prihvatanjem tendencija razvoja evropskog sistema školstva i školstva razvijenih zemalja.

Predlogom zakona omogućava se sistematičan, racionalan i postupan pristup promenama obrazovnog i vaspitnog sistema, uz sveobuhvatno sagledavanje procesa, od početka do kraja školovanja. Isto tako, cilj donošenja novog zakona je i postizanje optimalnih rezultata u svakoj od etapa obrazovanja i vaspitanja, bilo da je u pitanju obrazovanje i vaspitanja za nastavak školovanja ili za stupanje u proces rada. Istovremeno, otvara se mogućnost kontinuirane provere, analize i unapređivanja ostvarenih nastavnih sadržaja.

Razlozi za donošenje propisa:

- tokom 2013, 2014. i 2015. godine izvršene su izmene i dopune: Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o prekršajima („Službeni glasnik RS”, broj 65/13), Zakona o radu („Službeni glasnik RS”, br. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14 i 13/17 – US), Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik RS”, broj 18/16), Zakona o inspekcijском nadzoru („Službeni glasnik RS”, broj 36/15), a zaključen je i Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika („Službeni glasnik RS”, broj 21/15), tako da je neophodno izvršiti usklađivanje Zakona sa novim propisima i postignutim dogovorima radi nesmetanog funkcionisanja sistema prosvete;

– neophodno je „rasteretiti“ Zakon koji predstavlja krovni zakon koji se primenjuje na svim nivoima preduniverzitetskog obrazovanja i vaspitanja, tako što će suvišne odredbe biti brisane i unete u posebne zakone kojima je uređeno predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje odraslih;

– potrebno je odredbe koje se odnose na opšte principe, ciljeve, kompetencije i ishode uskladiti sa odgovarajućim odredbama evropskih zemalja koje imaju visoka postignuća u oblasti obrazovanja i vaspitanja i Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020 godine i dokumentima EU, a što se osigurava kroz: kvalitet obrazovno-vaspitnih programa, jasno postavljene ciljeve, obrazovne standarde i kompetencije; samovrednovanje, praćenje i nezavisno vrednovanje rada nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, direktora i sekretara, rada ustanova na osnovu definisanih standarda kvaliteta i kvaliteta obrazovno-vaspitnog procesa; jasno postavljene ciljeve obrazovanja i vaspitanja, obrazovne standarde i kompetencije; redefinisane principe, ciljeve, ishode i standarde u obrazovanju i vaspitanju; redefinisano uvođenje ogleda (procedura, nadležnosti, trajanje ogleda, sl.); preciznije i jasnije stručno profilisanje poslova Zavoda za unapređivanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: zavodi) u cilju poboljšanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja;

– potrebno je izvršiti izmenu odredaba koje se odnose na Nacionalni prosvetni savet i Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, tako što će se ova dva tela urediti na efikasniji način, kako u pogledu nadležnosti i vrste poslova, tako da njihova nadležnost postaje savetodavna, rokova za postupanje, tako i u pogledu sastava, broja članova i organa koje ih imenuje, kao i preciznije definisati delokrug poslova i obaveze i odgovornosti Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja;

– propisati mogućnost osnivanja ustanove po modelu javno-privatnog partnerstva za oblast obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje javno-privatno partnerstvo i javna svojina;

– proširiti autonomiju ustanove u skladu sa Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020 godine i dokumentima EU u sledećim aspektima: i to pedagošku autonomiju škole, autonomija nastavnika, ali i uporedo sa tim utvrditi i odgovornost ustanove;

– potrebno je da se izvrše odgovarajuće izmene kada je u pitanju Jedinstveni informacioni sistem prosvete, radi unapređivanja procesa donošenja odluka u obrazovanju i vaspitanju na osnovu relevantnih podataka;

– precizirati odgovornosti i nadležnosti direktora, sekretara ustanove, sastav, nadležnost i odgovornost organa upravljanja ustanove, propisati veću odgovornost i uključenost roditelja i drugih zakonskih zastupnika u obrazovno-vaspitni proces, rad ustanove, ali i prava i obaveze dece i učenika;

– jasnije urediti odredbe koje se odnose na osiguranje kvaliteta nastavničke profesije, a samim tim i obrazovno-vaspitnog procesa i postignuća učenika, precizirati normu neposrednog rada nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika sa decom i učenicima, pitanje oduzimanja licence urediti na drugačiji način;

– definisati u prelaznim i završnim odredbama je da nastavnici, vaspitači i stručni saradnici koji obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi, a koji su ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja po propisima koji su važili prilikom prijema u radni odnos, mogu i dalje da obavljaju vaspitno-obrazovni rad i obrazovno-vaspitni rad (u daljem tekstu: obrazovno-vaspitni rad) u ustanovi i mogu biti preuzeti u smislu ovog zakona;

- precizirati da radni odnos zaposlenog u ustanovi prestaje sa navršenih 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja;

- urediti odredbe koje se odnose na inspekcijski nadzor u ustanovi imajući u vidu donošenje posebnog zakona kojim će biti uređeno pitanje inspekcijskog nadzora u ustanovama obrazovanja i vaspitanja, uskladiti ih sa novim Zakonom o inspekcijskom nadzoru;

- sistematičnije definisanje načina i oblika ocenjivanja kao jednog od ključnih segmenata obrazovno-vaspitnog procesa;

- razlozi su i nastale promene u društvu, kako na ekonomskom, tako i na socijalnom planu. Ove promene zahtevaju bliže uređivanje sistema obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji u skladu sa novonastalim okolnostima i novim uslovima rada, i kada su u pitanju kvalifikacije, odnosno priznavanje stečenih kompetencija, s ciljem približavanja i usklađivanja sistema obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji sa sistemom obrazovanja i vaspitanja Evropske unije i savremenog sveta;

- potreba uvođenja dualnog obrazovanja u srednjem stručnom obrazovanju i vaspitanju, a u skladu sa potrebama tržišta rada i privrede, posebno imajući u vidu da je ovaj oblik obrazovanja propisan Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine;

- redefinisati pitanja: ogleđa, individualnog obrazovnog plana, zadatke stručnog saradnika u ustanovi, prigovora na ocenu i ispit učenika, vaspitno-disciplinskog postupka u školi;

- preciznije urediti pitanje bezbednosti, zaštite i odgovornosti svih učesnika obrazovno-vaspitnog procesa: proširena odgovornost za ponašanje kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo, propisano postupanje ustanove kada se posumnja ili utvrdi diskriminatorno ponašanje, način sprovođenja preventivnih i interventnih aktivnosti, obaveze i odgovornosti zaposlenog, deteta, učenika, odraslog, roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica u ustanovi, organa i tela ustanove; povećana zaštita zaposlenih u obrazovanju i vaspitanju; pojačana odgovornost učenika i ustanove;

- posebno uređena i propisana odgovornost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika u pogledu obaveze upisa učenika u osnovnu školu, redovnog pohađanja nastave, poštovanja pravila ponašanja i bezbednosti i kršenja propisanih zabrana;

- uvođenje efikasnijeg disciplinskog postupka prema učeniku (primereni rokovi); kod izricanja mere premeštaja učenika od petog do osmog razreda u drugu ustanovu, usled povrede zabrane, a u interesu učenika, novina je da se premeštaj učenika vrši na osnovu odluke nastavničkog veća, uz saglasnost škole u koju prelazi, s tim da se roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik o tome samo obaveštava, bez obaveze pribavljanja njegove saglasnosti; uvođenje društveno-korisnog i humanitarnog rada koju ustanova određuje učeniku uz izrečenu vaspitnu, odnosno vaspitno-disciplinsku meru;

- uvesti postupnost prilikom izricanja disciplinskih mera kod određenih povreda radne obaveze, propisivanjem nove disciplinske mere - pismena opomena, dok je kod nekih povreda predviđeno izricanje najstrože disciplinske mere;

- na drugačiji način urediti postupak za realizaciju i izbora izvođača vannastavnih aktivnosti – ekskurzija, studijskih putovanja i nastava u prirodi, uz uvažavanje svih specifičnosti obrazovno-vaspitne delatnosti.

Kako se predložene izmene u Predlogu zakona ne mogu rešavati podzakonskim aktom ili na drugi način, to je neophodno doneti zakon radi njihovog

uređivanja, a broj i kvalitet neophodnih izmena zahtevale su donošenje novog zakona.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Materija Predloga zakona sistematizovana je u trinaest glava, i to: I. Osnovne odredbe; II. Ostvarivanje obrazovanja i vaspitanja; III. Razvoj, obezbeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja; IV. Programi obrazovanja i vaspitanja i završni ispiti; V. Prava deteta i učenika i obaveze i odgovornosti učenika; VI. Ustanove, druge organizacije i organi ustanove; VII. Zaposleni u ustanovi; VIII. Nadzor; IX. Evidencije u obrazovanju i vaspitanju; X. Poveravanje poslova državne uprave autonomnoj pokrajini; XI. Finansiranje ustanova čije je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave; XII. Kaznene odredbe; XIII. Prelazne odredbe i završne odredbe.

I. OSNOVNE ODREDBE (čl. 1–16)

Članom 1. uređen je predmet zakona, oblasti koje uređuje, na koje sisteme obrazovanja se ovaj zakon ne odnosi, te propisano da se na pitanja postupanja u upravnim stvarima, koja nisu uređena ovim zakonom, primenjuje zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Članom 2. uređeno je šta obuhvata sistem obrazovanja i vaspitanja, kao i da se specifičnosti obavljanja delatnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja i srednjeg obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih, uređuju se posebnim zakonom.

Članom 3. propisano je da svako lice ima pravo na obrazovanje i vaspitanje i da su državljani Republike Srbije jednaki su u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, uz uvažavanje obrazovnih i vaspitnih potreba u sistemu obrazovanja i vaspitanja za određene kategorije lica/učenika. Član utvrđuje da strani državljani, lica bez državljanstva i lica tražioci državljanstva imaju pravo na obrazovanje i vaspitanje pod istim uslovima i na način propisan za državljane Republike Srbije.

Članom 4. utvrđeno je za koje učenike u ustanovama čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave je obezbeđeno besplatno obrazovanje i vaspitanje. Članom je utvrđeno i da roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika može da se opredeli i za upis u ustanovu iz člana 90. stav 4. ovog zakona, uz obezbeđivanje troškova obrazovanja i vaspitanja, odnosno sticanje osnovnog obrazovanja i vaspitanja, kod kuće, uz obezbeđivanje troškova obrazovanja i vaspitanja.

Članom su posebno definisani izuzetni slučajevi, kada lice mlađe od 17 godina može da stiče srednje obrazovanje i vaspitanje ili obrazovanje za rad u svojstvu vanrednog učenika, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: ministar), kao i slučajevi u kojima se pojedini vanredni učenici – lica starija od 17 godina, mogu osloboditi plaćanja školarine, radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja i vaspitanja.

Članom 5. definisano je da se obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se na srpskom jeziku i ćirilčkom pismu (u daljem tekstu: srpski jezik), a za pripadnike nacionalne manjine obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se na jeziku, odnosno govoru (u daljem tekstu: jezik nacionalne manjine) i pismu nacionalne manjine.

Članom 6. utvrđeni su elementi kvaliteta obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji.

Članom 7. propisani su opšti principi na kojima se zasniva obrazovanje i vaspitanje i definisano kojim segmentima u ostvarivanju principa obrazovanja i vaspitanja se posvećuje posebna pažnja.

Članom 8. utvrđeni su ciljevi obrazovanja i vaspitanja.

Članom 9. definisani su ishodi obrazovanja i vaspitanja, kao i da oni predstavljaju osnovu za planiranje, praćenje i vrednovanje obrazovanja i vaspitanja.

Članom 10. definisani su standardi obrazovanja i vaspitanja i taksativno su navedeni standardi u obrazovanju i vaspitanju.

Članom 11. utvrđeno je da se ključne kompetencije za celoživotno učenje.

Članom 12. utvrđene su opšte međupredmetne kompetencije za kraj osnovnog obrazovanja i vaspitanja i za kraj srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Članom 13. propisano je da delatnost obrazovanja i vaspitanja obavlja ustanova, te da se na osnivanje i rad ustanove primenjuju odredbe ovog zakona i propisa o javnim službama.

Članom 14. definisano je da u ustanovi obrazovno-vaspitni rad obavljaju: nastavnik, vaspitač i stručni saradnik. Član utvrđuje da škola može da ostvaruje i obrazovno-vaspitni rad kao poseban oblik rada za učenike na dužem kućnom i bolničkom lečenju, kao i da nastava može da se ostvaruje i kao nastava kod kuće i nastava na daljinu, u skladu sa posebnim zakonom.

Članom 15. propisano je da ustanova vodi propisanu evidenciju u štampanom i/ili elektronskom obliku i izdaje javne isprave, u skladu sa ovim i posebnim zakonom, da srednje vojne škole vode evidenciju i izdaju javne isprave u skladu sa ovim i posebnim zakonom u oblasti odbrane. Definisano je da ustanova poništava javnu ispravu koja je izdata suprotno zakonu. Takođe, članom se osigurava zaštita podataka tako što se propisuje da se svi vidovi prikupljanja, obrade, objavljivanja i korišćenja podataka moraju sprovesti u skladu sa ovim i posebnim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Članom 16. utvrđeno je da nadzor nad primenom ovog zakona vrši Ministarstvo.

II. OSTVARIVANJE OBRAZOVANJA I VASPITANJA (čl. 17–29)

Članom 17. uređuje se postupak upisa dece u predškolsku ustanovu, kao i obavezu upisa sve dece u pripremni predškolski program u godini pred polazak u školu. Bliže uslove za utvrđivanje prioriteta za upis dece u predškolsku ustanovu, propisaće ministar.

Članom 18. propisano je da se u prvi razred osnovne škole upisuje svako dete koje do početka školske godine ima najmanje šest i po, a najviše sedam i po godina, a da se bliži uslovi za upis učenika u osnovnu školu uređuju posebnim zakonom.

Članom 19. propisano je da se u prvi razred srednje škole upisuju se lica sa stečenim osnovnim obrazovanjem i vaspitanjem, u skladu sa posebnim zakonom. Članom su definisani i izuzetni slučajevi u kojima pojedina lica ili grupe lica iz osetljivih kategorija, lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, mogu da se upišu u srednju školu pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa merilima i po postupku koji propiše ministar.

Članom 20. propisano je da se u razvojnu grupu u predškolskoj ustanovi, odnosno u školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju, dete, odnosno

učenik upisuje na osnovu mišljenja Interresorne komisije za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške (u daljem tekstu: IRK), uz saglasnost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Članom 21. uređuje se postupak upisa u muzičku, odnosno baletsku školu.

Članom 22. utvrđena je odgovornost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika za upis deteta u školu, za redovno pohađanje nastave i obavljanje drugih školskih obaveza, kao i dužnosti škole povodom ove obaveze roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika i mere koje škola može da preduzme ukoliko roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik krši ovu obavezu. Član definiše da su upis dece u predškolsku ustanovu i upis učenika u osnovnu i srednju školu uređeni posebnim zakonom

Članom 23. uređeno je da se strani državljanin, lica bez državljanstva i tražioci državljanstva, upisuju u ustanovu iz člana 89. ovog zakona i ostvaruju pravo na obrazovanje i vaspitanje pod istim uslovima i na način propisan zakonom za državljane Republike Srbije. Članom je propisano da za decu i učenike koji su strani državljani, lica bez državljanstva i tražioci državljanstva, za prognana i raseljena lica, izbeglice i migrante i decu i učenike koji su vraćeni u zemlju na osnovu sporazuma o readmisiji, a koja ne poznaju jezik na kome se izvodi obrazovno-vaspitni rad ili pojedine programske sadržaje od značaja za nastavak obrazovanja i vaspitanja, ustanova organizuje učenje jezika, pripremu za nastavu i dopunsku nastavu, po posebnom uputstvu koje donosi ministar, a da dete stranog državljanina, dok boravi u Republici Srbiji, ima pravo da pohađa nastavu maternjeg jezika i kulture, besplatno pod uslovom reciprociteta ili na teret roditelja, u prostorijama ustanove koju odredi organ jedinice lokalne samouprave.

Članom 24. propisano je da se predškolsko vaspitanje i obrazovanje ostvaruje u trajanju utvrđenom programom predškolskog vaspitanja i obrazovanja, a da program pripreme deteta pred polazak u osnovnu školu u okviru predškolskog vaspitanja i obrazovanja (u daljem tekstu: pripremni predškolski program) traje četiri sata dnevno, najmanje devet meseci.

Članom 25. definisano je da osnovno obrazovanje i vaspitanje traje osam godina, da se ostvaruje u dva obrazovna ciklusa, da osnovno muzičko obrazovanje i vaspitanje traje od dve do šest, a baletsko četiri godine organizovano u dva obrazovna ciklusa, osnovno obrazovanje odraslih po razredima od prvog do osmog razreda i traje od tri do pet godina, a sve u skladu sa posebnim zakonima.

Članom 26. definisano je da srednje obrazovanje i vaspitanje traje tri ili četiri godine, specijalističko i majstorsko obrazovanje godinu do dve godine, a sve u skladu sa posebnim zakonom.

Članom 27. propisano je da obrazovanje za rad traje dve, a stručno osposobljavanje i obuka do godinu dana, u skladu sa propisanim, odnosno odobrenim programom.

Članom 28. utvrđena je radna i školska godina, tako što je propisano da škola obrazovno-vaspitni rad ostvaruje u toku školske godine, koja počinje 1. septembra, a završava se 31. avgusta naredne godine, organizovano u dva polugodišta, te da učenici imaju školski raspust. Članom je propisano da se vreme, trajanje i organizacija obrazovno-vaspitnog rada i školskog raspusta utvrđuju školskim kalendarom, koji može da se menja izuzetno usled razloga koje ovaj član propisuje. Član definiše i da se vaspitno-obrazovni rad predškolske ustanove ostvaruje u toku radne godine, koja se prilagođava školskoj godini.

Članom 29. precizno je definisano vreme i struktura vremena koje učenik provodi u školi, a koje se izražava u satima i bliže uređuje posebnim zakonom.

III. RAZVOJ, OBEZBEĐIVANJE I UNAPREĐIVANJE KVALITETA OBRAZOVANJA I VASPITANJA (čl. 30–55)

Članom 30. utvrđena je nadležnost Ministarstva u obezbeđivanju uslova za ostvarivanje prava dece, učenika i odraslih na besplatno obrazovanje i drugih prava utvrđenih ovim zakonom i definisano da Ministarstvo preduzima sve neophodne mere kojima se u potpunosti obezbeđuje ostvarivanje tih prava.

Članom 31. utvrđeno je da su školske uprave posebne organizacione jedinice za obavljanje poslova van sedišta Ministarstva i utvrđena je njihova nadležnost i delokrug rada.

Članom 32. propisano je da se radi praćenja, omogućavanja razvoja i unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja obrazuju Nacionalni prosvetni savet nadležan za predškolsko, osnovno i srednje opšte i umetničko obrazovanje i vaspitanje i Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih nadležan za srednje stručno obrazovanje i vaspitanje, specijalističko i majstorsko obrazovanje, obrazovanje odraslih, obrazovanje za rad, stručno osposobljavanje i obuku. Član takođe uređuje pitanje međusobne saradnje saveta o pitanjima koja su im u zajedničkoj nadležnosti, kao i da su saveti dužni da podnose tromesečne izveštaje o svom radu i o stanju u oblasti obrazovanja i vaspitanja Vladi i Ministarstvu, najkasnije u roku od 30 dana od isteka tromesečja, a na zahtev Ministarstva i češće.

Član uređuje i pitanje visine naknade za rad članova saveta, način donošenja odluka saveta, kao i javnost njihovog rada.

Članom 33. utvrđen je broj i struktura članova Nacionalnog prosvetnog saveta, da ih Vlada imenuje na vreme od četiri godine. Član takođe uređuje ko ne može biti imenovan za člana ovog saveta, da Vlada može da razreši člana saveta pre isteka mandata, te su navedeni razlozi za takvo razrešenje.

Članom 34. utvrđena je nadležnost Nacionalnog prosvetnog saveta i utvrđeno da je ta nadležnost savetodavnog karaktera.

Članom 35. utvrđen je broj i struktura članova Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, da ih Vlada imenuje na vreme od četiri godine. Član takođe uređuje ko ne može biti imenovan za člana ovog saveta, da Vlada može da razreši člana saveta pre isteka mandata, te su navedeni razlozi za takvo razrešenje.

Članom 36. utvrđena je nadležnost Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Članom 37. propisuje se da su sektorska veća stručna tela čija je osnovna funkcija utvrđivanje predloga standarda kvalifikacija u određenom sektoru rada u skladu sa zakonom koji utvrđuje nacionalni okvir kvalifikacija. Formiranje, sastav i nadležnosti sektorskih veća utvrđuju se zakonom koji utvrđuje nacionalni okvir kvalifikacija.

Članom 38. propisano je da se radi praćenja, obezbeđivanja i unapređivanja kvaliteta i razvoja sistema obrazovanja i vaspitanja, za obavljanje razvojnih, savetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju osnivaju Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja. Definisano je da zavode osniva Vlada, da direktora koji rukovodi radom zavoda imenuje Vlada na vreme od četiri godine, te da se sredstva za rad zavoda obezbeđuju u budžetu Republike Srbije. Utvrđena je obaveza zavoda da izveštaje o svom radu podnose Vladi i ministru najmanje jedanput godišnje, a periodične izveštaje o važnim pitanjima iz delatnosti zavoda na zahtev Ministarstva.

Članom 39. utvrđeno je da Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja u svom sastavu ima sledeće organizacione jedinice: Centar za razvoj programa i udžbenika, Centar za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i Centar za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju.

Članom 40. utvrđen je delokrug rada Centra za razvoj programa i udžbenika i definisani poslovi koje, u okviru nadležnosti ovog centra, Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja obavlja kao poverene.

Članom 41. utvrđen je delokrug rada Centra za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i definisani poslovi koje, u okviru nadležnosti ovog centra, Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja obavlja kao poverene.

Članom 42. utvrđen je delokrug rada Centra za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju i definisani poslovi, koje u okviru nadležnosti ovog centra, Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja obavlja kao poverene.

Članom 43. utvrđeno je da Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja u svom sastavu ima sledeće organizacione jedinice: Centar za osiguranje kvaliteta rada ustanova, Centar za ispite i Centar za međunarodna, nacionalna ispitivanja i razvojno-istraživačke poslove.

Članom je takođe propisan način osiguranja tajnosti i rukovanja podacima u postupku pripreme ispita, način korišćenja i arhiviranja podataka dobijenih u sprovedenim međunarodnim i nacionalnim ispitima, kao i obavezu Zavoda da objavi izveštaj o rezultatima nacionalnih i međunarodnih ispita i istraživanja i nacionalne izveštaje o spoljašnjem vrednovanju kvaliteta rada ustanova, u roku od 30 dana od dana izrade izveštaja.

Članom 44. utvrđen je delokrug rada Centra za osiguranje kvaliteta rada ustanova.

Članom 45. utvrđen je delokrug rada Centra za ispite.

Članom 46. utvrđen je delokrug rada Centra za međunarodna, nacionalna ispitivanja i razvojno-istraživačke poslove.

Članom 47. utvrđeno je da zavodi mogu da obrazuju posebne stručne komisije i timove iz reda kompetentnih lica u oblasti obrazovanja i vaspitanja ili da angažuju naučnoistraživačke ustanove, ukoliko za obavljanje određenih poslova nemaju odgovarajuće kadrovske kapacitete ili povećan obim posla to zahteva, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Članom 48. definisan je odnos Ministarstva prema savetima i zavodima. Član propisuje da će, ukoliko saveti i zavodi, na zahtev ministra ne obave poslove, odnosno pripreme materijale i ne dostave ih Ministarstvu, ministar će radi obavljanja tih poslova, odnosno pripreme materijala formirati komisiju sastavljenu od stručnjaka u oblasti obrazovanja i vaspitanja. Posebno se uređuje da će, ako nadležni savet najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema materijala od strane zavoda ne dostavi mišljenje, odnosno predlog Ministarstvu, ministar doneti odgovarajući akt bez mišljenja nadležnog saveta.

Propisano je i ovlašćenje ministra da u slučaju nepostupanja ili neblagovremenog postupanja po nalogu ministra, predloži Vladi razrešenje direktora zavoda, odnosno predsednika i/ili članova nadležnog saveta.

Članom 49. uređuje se pitanje obezbeđivanja kvaliteta rada ustanove, tako što se u ustanovi vrednuju ostvarivanje ciljeva, ishoda i standarda postignuća, Nacionalnog okvira obrazovanja i vaspitanja, Nastavnog plana i programa obrazovanja i vaspitanja, Predškolskog programa, Školskog programa, Razvojnog plana, doprinos i uključenost roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika dece i učenika u različite oblike obrazovno-vaspitanog rada i uslova u kojima se on ostvaruje,

te da se vrednovanje kvaliteta ostvaruje kao samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje. Članom je definisano šta ustanova samovrednovanjem ocenjuje, da u samovrednovanju učestvuju stručni organi, savet roditelja, učenički parlament, učenici, nastavnici, vaspitači, stručni saradnici, direktor i organ upravljanja ustanove, da se obavlja svake godine po pojedinim oblastima vrednovanja, a svake četvrte ili pete godine - u celini, a da izveštaj o samovrednovanju direktor podnosi vaspitno-obrazovnom, nastavničkom, odnosno pedagoškom veću, savetu roditelja i organu upravljanja, kao i nadležnoj školskoj upravi. Član definiše da se spoljašnje vrednovanje rada ustanove obavlja stručno-pedagoškim nadzorom Ministarstva i od strane Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, koji učestvuje u spoljašnjem vrednovanju putem vrednovanja postignuća učenika na završnim i maturalnim ispitima ili po ukazanoj potrebi, kao i na zahtev Ministarstva.

Članom 50. utvrđeno je da ustanova ima razvojni plan, koji predstavlja strateški plan razvoja ustanove koji sadrži prioritete u ostvarivanju obrazovno-vaspitanog rada, plan i nosioce aktivnosti, kriterijume i merila za vrednovanje planiranih aktivnosti i druga pitanja od značaja za razvoj ustanove, da se donosi se na osnovu izveštaja o samovrednovanju i izveštaja o spoljašnjem vrednovanju, donosi ga organ upravljanja, najkasnije 30 dana pre isteka važećeg razvojnog plana ustanove, na predlog stručnog aktiva za razvojno planiranje, za period od tri do pet godina.

Članom 51. definisano je da se unapređivanje kvaliteta i osavremenjavanje obrazovno-vaspitanog rada, uvođenje novih sadržaja programa obrazovanja i vaspitanja, organizacionih novina ili načina finansiranja mogu da se, pre njihovog uvođenja, proveravaju ogledom. Član definiše ko može podneti inicijativu za uvođenje ogleđa sa predlogom programa, šta obavezno sadrži predlog programa, da odluku o odobravanju programa ogleđa donosi ministar na osnovu stručne procene i preporuke nadležnog saveta, odnosno zavoda i odgovarajuće institucije kompetentne za predmet ogleđa, ukoliko nisu podnosioci te inicijative. Članom je propisano da ministar može da raspiše konkurs za ustanove u kojima će se sprovoditi ogled, te da ogled može da traje najduže jednu godinu duže, od perioda za koji se podnosi predlog. Utvrđeno je da se praćenje i vrednovanje ogleđa ostvaruje u skladu sa metodologijom za praćenje i vrednovanje koju utvrđuju zavodi i Ministarstvo, kao i da prosvetni savetnik prati sprovođenje ogleđa, a da Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja prati kvalitet sadržaja programa ogleđa i metoda rada.

Procenu ostvarenosti ciljeva i ishoda ogleđa, odnosno vrednovanje ogleđa, sprovodi Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja i sačinjava Izveštaj o rezultatima praćenja i vrednovanja ogleđa, koji dostavlja ministru i inicijatoru ogleđa. Ovaj izveštaj sadrži preporuku o daljem statusu ogleđa i predloge za unapređivanje, te se objavljuje na zvaničnoj internet stranici Ministarstva i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Članom 52. propisano je da ustanova čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave može da stekne status vežbaonice koja predstavlja nastavnu bazu visokoškolske ustanove, u skladu sa zakonom, kao i da se u njoj odvija praksa budućih nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, odnosno studenata na studijskim programima za obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika. Članom se utvrđuju uslovi koje vežbaonica treba da obezbedi radi sprovođenja prakse, da program rada studenata na praksi zajednički razvijaju nastavnici visokoškolskih ustanova, koordinatori, mentori i studenti. Definiše se i da listu vežbaonica, na osnovu sprovedenog javnog konkursa, rešenjem utvrđuje ministar, a da se bliži uslovi za rad vežbaonice propisuje podzakonskim aktom.

Članom 53. definisan je pojam model ustanove, kao i da odluku o dodeli tog statusa ustanovi donosi ministar, a da će podzakonskim aktom biti uređeni bliži uslovi za sticanje statusa model ustanove i prestanak važenja statusa.

Članom 54. propisano je da ustanova može da stekne status resursnog centra za asistivne tehnologije u obrazovanju (u daljem tekstu: resursni centar) radi pružanja podrške deci, učenicima i odraslima kojima je potrebna asistivna tehnologija, koji na zahtev ustanove ili interresorne komisije vrši procenu potrebe i utvrđuje vrstu asistivne tehnologije za dete, učenika i odraslog; vrši nabavku, održavanje i popravku sredstava asistivne tehnologije; obučava korisnike za upotrebu asistivne tehnologije; omogućava i pomaže razmenu sredstava asistivne tehnologije između korisnika; informiše interresornu komisiju i druge zainteresovane ustanove, organe i organizacije o dostupnim i savremenim asistivnim tehnologijama; uspostavlja i koordinira mrežu stručnjaka za podršku primeni asistivnih tehnologija. Odluku o dodeli statusa resursnog centra za asistivne tehnologije donosi ministar. Bliže uslove za sticanje statusa resursnog centra, organizovanja rada i prestanka važenja statusa zajednički donose ministar i ministri nadležni za poslove lokalne samouprave, zdravlja i socijalne zaštite.

Članom 55. utvrđeno je da Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave može samostalno ili u saradnji sa drugom jedinicom lokalne samouprave da osnuje centar za stručno usavršavanje nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika, direktora, sekretara i drugih učesnika u ostvarivanju obrazovanja i vaspitanja.

IV. PROGRAMI OBRAZOVANJA I VASPITANJA I ZAVRŠNI ISPITI (čl. 56–78)

Članom 56. utvrđeno je da predškolska ustanova razvija i ostvaruje programe vaspitanja i obrazovanja dece, u skladu sa osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja, predškolskim programom i posebnim zakonom. Osnovna škola ostvaruje školski program, a može i druge programe, u skladu sa posebnim zakonom, dok srednja škola ostvaruje školski program opšteg, stručnog i umetničkog obrazovanja, a može da i druge programe, u skladu sa posebnim zakonom. Ovim članom navedeno je da osnovna škola, izuzetno, može da ostvaruje i predškolski program, a srednja škola - predškolski program, program osnovnog obrazovanja i vaspitanja i vaspitni program.

Članom 57. definisano je da su osnove programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja osnova za: izradu i razvijanje programa vaspitno-obrazovnog rada na nivou predškolske ustanove (u daljem tekstu: predškolski program), odnosno vaspitne grupe; razvijanje različitih programa i oblika u predškolskom vaspitanju i obrazovanju, u skladu sa posebnim zakonom; izradu kriterijuma za praćenje i vrednovanje kvaliteta predškolskog vaspitanja i obrazovanja i unapređivanje i razvoj predškolske ustanove u celini.

Članom 58. utvrđeno je da predškolski program donosi predškolska ustanova u skladu sa osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja, a uslovi za izradu predškolskog programa uređeni su posebnim zakonom.

Članom 59. definisano je da Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja daje smernice za proces obrazovanja i vaspitanja na predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom nivou, postavlja ih u zajednički okvir i uzajamno povezuje ključne elemente procesa obrazovanja i vaspitanja, te da je Nacionalni okvir obrazovanja i vaspitanja je osnova za izradu nastavnih planova i programa.

Članom 60. taksativno je navedeno šta sadrže planovi nastave i učenja u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju.

Članom je definisano i da učenik obavezno bira sa liste izbornih programa versku nastavu ili građansko vaspitanje i drugi strani jezik, da izborni program može jedanput da menja u toku ciklusa osnovnog, odnosno do kraja sticanja srednjeg obrazovanja i vaspitanja, kao i da je škola dužna da obezbedi ostvarivanje obaveznih fizičkih aktivnosti za sve učenike i da ponudi listu aktivnosti za koje se učenici opredeljuju u skladu sa svojim interesovanjima.

Takođe je propisano da se programi srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i dualnog obrazovanja kao dela srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja, bliže uređuju posebnim zakonom.

Članom 61. propisano je da se osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje, specijalističko i majstorsko obrazovanje i drugi oblici stručnog obrazovanja ostvaruju na osnovu školskog programa, koji donosi školski odbor, po pravilu na period od četiri godine. Školski program se izrađuje u skladu sa Nacionalnim okvirom obrazovanja i vaspitanja i taksativno je navedeno šta sadrži.

Članom 62. definisano je da se godišnjim planom rada utvrđuju vreme, mesto, način i nosioci ostvarivanja programa obrazovanja i vaspitanja, da ga ustanova donosi u skladu sa školskim kalendarom, razvojnim planom i predškolskim, školskim i vaspitnim programom do 15. septembra, te da ukoliko u toku školske, odnosno radne godine dođe do promene nekog dela godišnjeg plana rada, ustanova donosi izmenu godišnjeg plana rada u odgovarajućem delu.

Članom 63. utvrđeno je da se u ostvarivanju obrazovno-vaspitanog rada koriste udžbenici i nastavna sredstva, u skladu sa posebnim zakonom.

Članom 64. definisani su pojam kvalifikacija, standard kvalifikacije, način sticanja kvalifikacije, te da se standardi kvalifikacija utvrđuju u skladu sa zakonom koji uređuje nacionalni okvir kvalifikacija.

Članom 65. propisano je da oblici stručnog obrazovanja, u smislu ovog zakona jesu: obrazovanje za rad, stručno osposobljavanje i obuka, kao drugi oblici stručnog obrazovanja i znanja, veštine i sposobnosti koji se njima stiču.

Članom 66. utvrđeno je da su osnove vaspitnog programa i program vaspitnog rada u školi sa domom i domu učenika uređene posebnim zakonom.

Članom 67. propisana je nadležnost i postupak za donošenje programa obrazovanja i vaspitanja, kao i odnos saveta i Ministarstva.

Članom 68. utvrđeno je da predškolski, školski i program vaspitnog rada pripremaju odgovarajući stručni organi ustanove, a donosi ga organ upravljanja ustanove, uz prethodno pribavljeno mišljenje saveta roditelja i učeničkog parlamenta.

Članom 69. propisano je da se školski program donosi najkasnije dva meseca pre početka školske godine u kojoj će početi njegova primena, da se predškolski, školski i program vaspitnog rada objavljuje u skladu sa opštim aktom ustanove i da je ustanova u obavezi da ih učini dostupnim svim zainteresovanim korisnicima.

Članom 70. utvrđeno je da ustanova može, uz saglasnost saveta roditelja da organizuje ekskurziju, studijsko putovanje i nastavu u prirodi, a da bliže uslove za organizaciju i ostvarivanje ekskurzije i nastave u prirodi propisuje ministar.

Članom 71. propisano je da za decu i učenike koji privremeno ili stalno borave u inostranstvu nastava na srpskom jeziku može da se organizuje po posebnom programu, koji propisuje ministar.

Član 72. propisuje praćenje i ocenjivanje učenika u školi, da je ocenjivanje javno i da ocena mora odmah da bude obrazložena učeniku, da se uspeh redovnog

učenika prati i ocenjuje tokom nastave i to iz svakog nastavnog predmeta i iz vladanja. Član propisuje da se učenik ocenjuje najmanje četiri puta u polugodištu, a ako je nedeljni fond časova nastavnog predmeta jedan čas najmanje dva puta u polugodištu, da zaključnu ocenu iz nastavnog predmeta utvrđuje odeljenjsko veće na predlog predmetnog nastavnika, a ocenu iz vladanja na predlog odeljenjskog starešine, te da je ocenjivanje opisno i brojčano.

Propisano je da je zaključna ocena iz predmeta brojčana i izvodi se na kraju prvog i drugog polugodišta, prema utvrđenim standardima postignuća i propisanim kriterijumima za ocenjivanje, a učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom se ocenjuje u skladu sa prilagođenim ciljevima i ishodima. Brojčane ocene učenika u pojedinim nastavnim predmetima su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Ocena nedovoljan (1) nije prelazna ocena, a učenik koji na kraju školske godine ima prelazne ocene iz svih nastavnih predmeta prelazi u naredni razred. Naglašeno je i to, da se u školi koja ostvaruje međunarodni, odnosno strani program učenik ocenjuje u skladu sa tim programom.

Članom 73. utvrđen je način ocenjivanja po ciklusima i razredima obrazovanja i vaspitanja, način i vreme polaganja popravnih ispita za učenike od četvrtog do osmog razreda osnovne škole, kao i za učenike srednje škole i posebno za učenike završnog razreda srednje škole. Član propisuje da je ocenjivanje brojčano, osim u prvom razredu i iz izbornih programa i aktivnosti, te da opisna ocena mora da sadrži povratnu informaciju za učenika i roditelja, drugog zakonskog zastupnika i pruža jasno uputstvo kako da se unapredi rad učenika.

Posebno napominjemo odredbu koja propisuje da se učeniku drugog i trećeg razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji na kraju prvog polugodišta ima nedovoljne ocene organizuje pojačan obrazovno-vaspitni rad u toku drugog polugodišta, o čemu nastavnik vodi posebnu evidenciju.

Članom 74. propisano je ocenjivanje vladanja učenika u toku i na kraju školske godine, i to po razredima i nivoima obrazovanja.

Članom 75. uređen je način izvođenja opšteg uspeha učenika na kraju prvog i drugog polugodišta. Propisano je da učenik nije sa uspehom završio razred ukoliko ima više od dve nedovoljne ocene, osim ocene iz vladanja ili nije položio popravni ispit, osim učenika drugog i trećeg razreda osnovne škole koji se ukoliko ima više od dve nedovoljne ocene na kraju školske godine, prevodi u naredni razred. Način, postupak i kriterijume ocenjivanja uspeha iz pojedinačnih predmeta i vladanja i druga pitanja od značaja za ocenjivanje, propisaće ministar.

Članom 76. propisano je da detetu i učeniku i odraslom kome je usled socijalne uskraćenosti, smetnji u razvoju, invaliditeta, teškoća u učenju, rizika od ranog napuštanja školovanja i drugih razloga potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju, ustanova obezbeđuje otklanjanje fizičkih i komunikacijskih prepreka, prilagođavanje načina ostvarivanja školskog programa i izradu, donošenje i ostvarivanje individualnog obrazovnog plana (u daljem tekstu: IOP). Međutim, važno je naznačiti da i učeniku koji postiže rezultate koji prevazilaze očekivani nivo obrazovnih postignuća, ustanova obezbeđuje prilagođavanje načina ostvarivanja školskog programa i izradu, donošenje i ostvarivanje individualnog obrazovnog plana.

Član dalje definiše svrhu i sadržaj, način izrade, donošenja, ostvarivanja, praćenja i vrednovanja individualnog obrazovnog plana kao vida dodatne podrške u obrazovanju i vaspitanju, a takođe razlikuje i tri vrste IOP-a. Član definiše da IOP donosi pedagoški kolegijum ustanove na predlog tima za inkluzivno obrazovanje, odnosno tima za pružanje dodatne podrške detetu i učeniku, kao i sastav tima u

predškolskoj ustanovi i osnovnoj školi. Značajno je naglasiti odredbu kojom je propisano da se izrađeni IOP ostvaruje tek nakon saglasnosti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, ali ukoliko roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik neopravdano odbije učešće u izradi ili davanje saglasnosti na IOP, ustanova je dužna da o tome obavesti nadležnu ustanovu socijalne zaštite u cilju zaštite najboljeg interesa deteta, odnosno učenika.

Članom je definisan cilj izrade i primene IOP-a, vrste IOP-a, kao i uloga Interresorne komisije za procenu potreba za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom detetu i učeniku (u daljem tekstu: Interresorna komisija). Član propisuje da se u prvoj godini rada po IOP-u, IOP vrednuje tromesečno, a u svakoj narednoj godini dva puta u toku radne, odnosno školske godine, da njegovo sprovođenje prati Ministarstvo, a da bliže uputstvo za ostvarivanje IOP-a, njegovu primenu i vrednovanje, donosi ministar.

Članom 77. utvrđuje se da Interresorna komisija vrši procenu potreba deteta, učenika i odraslog za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom, definiše se nadležnost Interresorne komisije, definišu organi koji ga obrazuju i koji se staraju i obezbeđuju uslove za rad ove komisije. Utvrđeno je da komisija ima pet članova, i to četiri stalna (pedijatar, predstavnik centra za socijalni rad, defektolog odgovarajućeg profila i psiholog zaposlen u obrazovanju i vaspitanju) i jednog povremenog član. Povremeni član je lice koja dobro poznaje dete, učenika i odraslog i koje je sa njim imalo duži kontakt i bira se za svakog pojedinačno. Članom je posebno propisano da pitanja kojima se uređuje procena potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu, učeniku i odraslom, sastav i način rada interresorne komisije, propisuju sporazumno ministar nadležan za poslove zdravlja, ministar nadležan za poslove socijalne politike i ministar nadležan za državnu upravu i lokalnu samoupravu i ministar.

Članom 78. definisano je da su završni ispiti u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju ispiti na državnom nivou kojima se završava određeni nivo obrazovanja i vaspitanja i ovi ispiti su taksativno navedeni, kao i da učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom polaže završni ispit u skladu sa njegovim čulnim i motoričkim mogućnostima, odnosno uslovima koje zahteva određena vrsta invaliditeta.

Član propisuje da se učenik može upisati na sledeći nivo obrazovanja i vaspitanja na osnovu rezultata postignutog na odgovarajućem ispitu, osim specijalističkog i majstorskog ispita, a bliže uslove kojima su uređeni završni ispiti, propisuje ministar.

V. PRAVA DETETA I UČENIKA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI UČENIKA (čl. 79– 88)

Članom 79. taksativno su navedena prava deteta i učenika, koja su usklađena sa potvrđenim međunarodnim ugovorima, ovim i drugim zakonima, kao i postupak ostvarivanja tih prava u slučaju njihove povrede. Članom je precizirano da učenik, roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika može da podnese pismenu prijavu direktoru ustanove u slučaju povrede prava iz ovog člana ili neprimerenog ponašanja zaposlenih prema detetu i učeniku, u skladu sa opštim aktom ustanove, u roku od osam dana od dana saznanja o povredi prava, kao i da je zaposleni u ustanovi dužan da odmah po saznanju da je učinjena povreda prava deteta i učenika, podnese pismenu prijavu direktoru. Obaveza direktora je da prijavu razmotri i da, uz konsultaciju sa učenikom i roditeljem, odnosno drugim zakonskim

zastupnikom, kao i zaposlenim odluči i preduzme odgovarajuće mere, u roku od osam dana od dana prijema prijave. Zaposleni u ustanovi dužan je da odmah po saznanju, a najkasnije narednog radnog dana, podnese pisanu prijavu direktoru da je učinjena povreda prava deteta i učenika.

Član 80. propisuje da u ostvarivanju svojih prava učenik ne sme da ugrožava druge u ostvarivanju prava, a takođe su taksativno navedene obaveze učenika.

Članom 81. propisani su slučajevi u kojima učenik, njegov roditelj odnosno drugi zakonski zastupnik ima pravo da podnese prijavu Ministarstvu radi zaštite prava deteta i učenika, ukoliko smatra da su mu povređena prava utvrđena ovim ili posebnim zakonom, i to u roku od osam dana od dana saznanja za povredu svojih prava. Ministarstvo će, ukoliko oceni da je takva prijava osnovana, u roku od osam dana od dana prijema zahteva upozoriti ustanovu na uočene nepravilnosti i odrediti joj rok od tri dana od upozorenja za otklanjanje tih nepravilnosti. Ukoliko se ustanova ogлуši o takvo upozorenje, Ministarstvo će preduzeti odgovarajuće mere, u skladu sa zakonom.

Članom 82. propisano je pravo učenika, njegovog roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika na prigovor na ocenu i ispit, i to: prigovor na ocenu iz predmeta i vladanja u toku školske godine; prigovor na zaključnu ocenu iz predmeta i vladanja na kraju prvog i drugog polugodišta, te prigovor na ispit. Član takođe uređuje rokove za podnošenje ovih prigovora i rok u kojem je direktor obavezan da odluči po njima.

Članom je uređeno da ako direktor utvrdi da zaključna ocena iz predmeta nije izvedena u skladu sa propisima ili da je prigovor iz drugih razloga osnovan, rešenjem poništava zaključnu ocenu i upućuje učenika na polaganje ispita, odnosno da će ukoliko utvrdi da je ocena na ispitu izvedena protivno propisima, poništiti ispit i uputiti učenika na ponovno polaganje ispita, koji se organizuje u roku od tri dana od dana podnošenja prigovora. Član posebno definiše da nastavnik čija ocena je osporena ili na čiji je predlog utvrđena zaključna ocena, ne može da bude član komisije.

Kao novina propisano je da je direktor dužan da predmetnom nastavniku na čiju ocenu je uložen prigovor, u roku od tri dana od donošenja odluke dostavi odluku, kao i da se nastavnik čija ocena je poništena upućuje na stručno usavršavanje za oblast ocenjivanja i komunikacijskih veština, a ukoliko pojačani pedagoško-instruktivni rad u ustanovi i stručno usavršavanje nastavnika ne daju pozitivan rezultat, direktor je u obavezi da zahteva stručno-pedagoški nadzor nad radom nastavnika.

Članom 83. propisana je odgovornost učenika, kao i mere koje škola može preduzeti prema učeniku koji povredi pravila ponašanja u školi, svojim ponašanjem ugrožava druge u ostvarivanju njihovih prava, za lakšu povredu obaveze utvrđene opštim aktom škole, kao i za povredu zabrana propisanih ovim zakonom. Novina je odredba kojom je propisano da ustanova, pored roditelja i odgovarajućih organa i saradnika u ustanovi, kada je to neophodno, saraduje sa odgovarajućim ustanovama socijalne, odnosno zdravstvene zaštite sa ciljem definisanja i pružanja podrške učeniku u vezi sa promenom njegovog ponašanja. Članom su takođe utvrđene obaveze roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika u postupku primene izrečene mere, kao i materijalna odgovornost za materijalnu štetu koju učenik nanese školi, namerno ili iz krajnje nepažnje, u skladu sa zakonom.

Članom 84. taksativno su navedeni slučajevi u kojima se roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnici poziva na odgovornost, ali i obaveza da na poziv škole uzme aktivno učešće u svim oblicima vaspitnog rada sa učenikom. Član propisuje da škola podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno krivičnu prijavu

radi utvrđivanja odgovornosti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, iz razloga propisanih ovim članom.

Članom 85. uređen je vaspitno-disciplinski postupak koji škola vodi za teže povrede obaveze učenika i za povrede zabrane propisane ovim zakonom, da postupak pokreće direktor zaključkom u roku od 30 dana od dana učinjene povrede, vodi ga i okončava rešenjem i o tome odmah, a najkasnije narednog radnog dana obaveštava roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, uloga i učešće roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika u tom postupku, odnosno da ukoliko se roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik koji je uredno obavešten ne odazove da prisustvuje vaspitno-disciplinskom postupku, direktor postavlja odmah, a najkasnije narednog radnog dana psihologa, odnosno pedagoga ustanove da u ovom postupku zastupa interese učenika, o čemu odmah obaveštava centar za socijalni rad.

Novinu predstavlja rešenje kojim je predviđeno da ukoliko se u toku trajanja vaspitno-disciplinskog postupka učenik ispiše iz škole, škola je u obavezi da u roku od 30 dana od dana pokretanja vaspitno-disciplinskog postupka učeniku izda ispisnicu sa napomenom da je protiv navedenog učenika pokrenut vaspitno-disciplinski postupak, a rešenje kojim je okončan vaspitno-disciplinski postupak škola dostavlja školi u koju se učenik upisao.

Članom 86. propisane su vaspitne mere za lakše povrede obaveze učenika, vaspitno-disciplinske mere za teže povrede obaveze učenika i povrede zabrana iz ovog zakona, postupak koji prethodi njihovom izricanju, nadležnost za odlučivanje i pravo i rokovi u kojima se može tražiti pravna zaštita učenika u toku i nakon izricanja mere. Novinu predstavlja odredba kojom je propisano da ustanova, uporedo sa izricanjem vaspitne, odnosno vaspitno-disciplinske mere određuje učeniku i obavezu obavljanja društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada koji se odvija u prostorijama ustanove ili van prostorija ustanove pod nadzorom nastavnika, odnosno stručnog saradnika kojeg ustanova određuje učeniku u skladu sa težinom učinjene povrede, vodeći računa o psihofizičkoj i zdravstvenoj sposobnosti, uzrastu i dostojanstvu učenika, o čemu je dužna da odmah obavesti roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika. Bliže uslove o načinu, sadržaju, dužini, mestu i vremenu obavljanja i drugim pitanjima od značaja za obavljanje društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada, propisuje ministar.

Članom 87. definisano je da odeljenjsku zajednicu čine učenici i odeljenjski starešina jednog odeljenja, te da se njen način rada bliže uređuje statutom škole.

Članom 88. propisani su poslovi koje obavlja učenički parlament, sastav i način izbora članova učeničkog parlamenta, da je program rada parlamenta sastavni deo godišnjeg plana rada škole, kao i mogućnost udruživanja u zajednicu učeničkih parlamenata.

VI. USTANOVE, DRUGE ORGANIZACIJE I ORGANI USTANOVE (čl. 89–134)

Članom 89. utvrđene su vrste ustanova koje obavljaju delatnost obrazovanja i vaspitanja na svim nivoima. Precizirano je da osnovna škola pored svog programa može da ostvaruje pripremni predškolski program, te da škola sa domom može da obezbeđuje smeštaj i ishranu učenika. Škola za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, kao i ustanova koja ima decu i učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, je dužna da u skladu sa raspoloživim kapacitetima pruža dodatnu podršku u obrazovanju dece, učenika i odraslih sa smetnjama u razvoju i

invaliditetom u vaspitnoj grupi, odnosno drugoj školi i porodici, u skladu s kriterijumima i standardima koje propisuje ministar. Član posebno definiše ustanovu od posebnog interesa za Republiku Srbiju kao ustanovu koja je od posebnog kulturnog, prosvetnog ili istorijskog značaja za Republiku Srbiju i koju određuje Vlada.

Članom 90. uređeno je osnivanje i vrsta ustanove prema kriterijumu njenog osnivača. Članom se uvodi mogućnost da se ustanova može osnovati po modelu javno-privatnog partnerstva za oblast obrazovanja i vaspitanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje javno-privatno partnerstvo i javna svojina.

Članom 91. utvrđeni su uslovi za osnivanje ustanove koju osniva Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, kao i dodatni uslovi za osnivanje ustanove koju osniva drugo pravno ili fizičko lice.

Članom 92. utvrđeni su uslovi za početak rada i obavljanje delatnosti ustanove.

Članom 93. propisano je da ustanova može da obavlja delatnost i van sedišta, odnosno u drugom objektu, organizovanjem izdvojenog odeljenja ustanove, ako ispunjava propisane uslove, uz saglasnost Ministarstva.

Članom 94. definisano je da ustanova može da počne sa radom kada dobije rešenje o verifikaciji. Član precizno utvrđuje postupak verifikacije ustanove i to od momenta podnošenja zahteva za verifikaciju do donošenja rešenja o verifikaciji, koje je konačno u upravnom postupku.

Članom 95. definišu se postupak i uslovi za statusnu promenu, promenu naziva ili sedišta ustanove, nadležnost za donošenje odluke, perioda u kom ustanova može da izvrši statusnu promenu i mogućnost da se izuzetno da saglasnost na promenu naziva i sedišta ustanove u toku trajanja školske godine ukoliko nastupe okolnosti usled kojih je sprečeno nesmetano odvijanje nastave, uz saglasnost Ministarstva.

Članom 96. definisan je pojam strane ustanove, kao i uslovi i postupak za njeno osnivanje i početak rada. Posebno je precizirano da se ustanova smatra stranom ukoliko ostvaruje program koji je donet i akreditovan u inostranstvu, bez obzira da li je njen osnivač strano ili domaće pravno ili fizičko lice.

Članom 97. propisano je druga organizacija, odnosno pravno ili fizičko lice može da ostvaruje i posebne programe u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, ako ispunjava standarde uslova za ostvarivanje posebnih programa u oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, kao i da druga organizacija može da ostvaruje posebne programe stručnog osposobljavanja i obuke, kao i druge aktivnosti obrazovanja odraslih, odnosno stekne status javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih u skladu sa posebnim zakonom, a o čemu na osnovu podnetog zahteva Ministarstvo odlučuje rešenjem.

Članom 98. utvrđen je pojam proširene delatnosti ustanove, uslovi za njeno ostvarivanje, planiranje i donošenje i sastavni deo odluke o proširenoj delatnosti ustanove, kao i načini angažovanja zaposlenih, drugih saradnika – lica van ustanove i učenika, s tim da se učenici mlađi od 15 godina ne mogu angažovati u proširenoj delatnosti ustanove, a učenici stariji od 15 i mlađi od 18 godina mogu se angažovati u skladu sa propisima u oblasti rada.

Članom je posebno definisano da nije dozvoljeno školi da, uz novčanu naknadu, organizuje pripremnu nastavu radi upisa u tu školu.

Članom 99. definisana je autonomija ustanove koja u smislu ovog zakona podrazumeva izbor pojedinih sadržaja, načina ostvarivanja, saradnika u skladu sa potrebama, mogućnostima, interesovanjima, raspoloživim resursima,

karakteristikama lokalne zajednice i taksativno je navedeno koji poslovi čine sadržaj autonomije ustanove.

Članom 100. propisuje se da je statut osnovni opšti akt ustanove i propisan je njegov sadržaj.

Članom 101. utvrđeno je da su zemljište, zgrade i druga sredstva koja su stečena, odnosno koja steknu ustanove čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, u javnoj svojini i da se koriste za obavljanje delatnosti utvrđene ovim zakonom.

Članom 102. propisano je da ustanove mogu međusobno da se povezuju u zajednice ustanova radi ostvarivanja saradnje u oblasti organizacije, planiranja, programiranja, kao i drugih pitanja od značaja za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada i ostvarivanja delatnosti, a vaspitači, nastavnici, stručni saradnici i drugi zaposleni u stručna društva, te da se na osnivanje, organizaciju, upis u registar i rad zajednice ustanova i stručnih društava primenjuju propisi kojima se uređuje udruživanje.

Član 103. uvodi pojam učeničke zadruge koju škola može da osnuje u cilju razvijanja vannastavnih aktivnosti i preduzetničkog duha, te da će njen rad biti uređen posebnim zakonom.

Članom 104. utvrđuje da se broj i prostorni raspored javnih ustanova prema vrsti i strukturi, planira aktom o mreži ustanova, da akt o mreži javnih predškolskih ustanova i akt o mreži javnih osnovnih škola donosi skupština jedinice lokalne samouprave na osnovu kriterijuma koje utvrdi Vlada, a na koji saglasnost daje Ministarstvo, kao i da Vlada utvrđuje kriterijume na osnovu kojih donosi akt o mreži javnih srednjih škola. Takođe, ukoliko su u jedinici lokalne samouprave u službenoj upotrebi i jezik i pismo nacionalne manjine, odnosno ukoliko se obrazovno-vaspitni rad izvodi na jeziku i pismu nacionalne manjine, akt o mreži javnih predškolskih ustanova i javnih osnovnih škola donosi se uz prethodno pribavljeno mišljenje nacionalnog saveta nacionalne manjine čiji je jezik i pismo u službenoj upotrebi u jedinici lokalne samouprave, odnosno čiji se jezik i pismo koristi u obrazovno-vaspitom radu, a akt o mreži javnih srednjih škola na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine donosi nadležan pokrajinski organ uz primenu propisanih kriterijuma.

Članom 105. definisani su razlozi usled kojih se prekida obrazovno-vaspitni rad, da odluku o tome donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave odmah odnosno narednog dana od nastupanja propisanih okolnosti, te da ako nadležni organ jedinice lokalne samouprave ne donese ovu odluku u propisanom roku, odluku donosi ministar.

Članom 106. propisane su mere koje Ministarstvo preduzima kada organ nadležan za obavljanje poslova inspekcijskog, odnosno stručno-pedagoškog nadzora utvrdi da ustanova ne ispunjava propisane uslove za rad ili ne obavlja delatnost na propisani način, kao i u slučaju obustave rada ili štrajka organizovanog suprotno zakonu, vreme trajanja preduzete mere, kao i imenovanje i način rada, nadležnost v.d. direktora i privremenog organa upravljanja za vreme trajanja određene mere, odnosno dok Ministarstvo ne utvrdi da su otklonjene nepravilnosti i time se steknu uslovi za prestanak privremenih mera. Član eksplicitno propisuje da će Ministarstvo rešenjem zabraniti rad ustanove, ukoliko postavljeni vršilac dužnosti direktora ustanove i privremeni organ upravljanja ne otklone utvrđene nepravilnosti, kao i ukoliko ustanova čiji je osnivač drugo pravno ili fizičko lice ne postupi u datom roku po nalogu organa nadležnog za obavljanje poslova inspekcijskog, odnosno stručno-pedagoškog nadzora, odnosno kada organ upravljanja ne obavlja poslove iz svoje

nadležnosti, a osnivač ne preduzme mere u skladu sa zakonom ni posle roka propisanog za otklanjanje nepravilnosti.

Članom 107. uređeni su postupak i posledice ukidanja ustanove, te da deca u pripremnom predškolskom programu i učenici škola nastavljaju započeto obrazovanje i vaspitanje u drugoj ustanovi koju odredi osnivač, odnosno Ministarstvo.

Član 108. propisuje da ustanova aktom utvrđuje mere, način i postupak zaštite i bezbednosti dece i učenika za vreme boravka u ustanovi i svih aktivnosti koje organizuje ustanova u saradnji sa nadležnim organom jedinice lokalne samouprave, na osnovu uputstva koje donosi ministar.

Član 109. propisuje da se pravila ponašanja i međusobnih odnosa dece, učenika, roditelja i zaposlenih u ustanovi uređuju aktom ustanove kojim je ustanova dužna da uredi pravila ponašanja i međusobne odnose dece, učenika, roditelja i zaposlenih u ustanovi.

Članom 110. propisano je da su zabranjene diskriminacija i diskriminatorско postupanje, kojim se na neposredan ili posredan, otvoren ili prikriven način, neopravdano pravi razlika ili nejednako postupa, odnosno vrši propuštanje (isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva), u odnosu na lice ili grupe lica, kao i na članove njihovih porodica ili njima bliska lica na otvoren ili prikriven način, a koji se zasniva na rasi, boji kože, precima, državljanstvu, statusu migranta, odnosno raseljenog lica, nacionalnoj pripadnosti ili etničkom poreklu, jeziku, verskim ili političkim ubeđenjima, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, imovnom stanju, socijalnom i kulturnom poreklu, rođenju, genetskim osobenostima, zdravstvenom stanju, smetnji u razvoju i invaliditetu, bračnom i porodičnom statusu, osuđivanosti, starosnom dobu, izgledu, članstvu u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama i drugim stvarnim, odnosno pretpostavljenim ličnim svojstvima, kao i po drugim osnovima utvrđenim zakonom kojim se propisuje zabrana diskriminacije, a da bliže kriterijume za prepoznavanje oblika diskriminacije od strane zaposlenog, deteta, učenika ili trećeg lica u ustanovi, zajednički propisuju ministar i ministar nadležan za ljudska i manjinska prava.

Član 111. propisuje da je u ustanovi zabranjeno svako ponašanje zaposlenog prema detetu, odnosno učeniku; deteta, odnosno učenika prema zaposlenom; deteta, odnosno učenika prema drugom detetu, odnosno učeniku, kojim se vrši fizičko, psihičko i socijalno nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje, a zakon prepoznaje i seksualno zlostavljanje i digitalno nasilje. Član uređuje da protokol postupanja u ustanovi u odgovoru na nasilje i zlostavljanje, sadržaj i načine sprovođenja preventivnih i interventnih aktivnosti, uslove i načine za procenu rizika, načine zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, kao i bliže uslove o načinima prepoznavanja neverbalnih oblika zlostavljanja dece i učenika od strane zaposlenog za vreme nege, odmora, rekreacije i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada, propisuje ministar.

Članom 112. utvrđeno je da je u ustanovi zabranjeno svako ponašanje zaposlenog prema detetu, učeniku i odraslom; deteta, učenika i odraslog prema zaposlenom; roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica prema zaposlenom; zaposlenog prema roditelju, odnosno drugom zakonskom zastupniku; deteta, učenika i odraslog prema drugom detetu, učeniku ili odraslom, kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo, a da bliže uslove o načinima prepoznavanja ponašanja kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo u ustanovi, propisuje ministar.

Članom 113. propisano je da se u ustanovi zabranjuje stranačko organizovanje i delovanje i korišćenje prostora ustanove u te svrhe.

Članom 114. definisani su organi javne ustanove, i to: organ upravljanja, rukovođenja, stručni i savetodavni organi. Članom se utvrđuje i da sastav i

imenovanje organa upravljanja i stručnih organa, privatna ustanova uređuje opštim aktom, uz obavezu obezbeđivanja ravnopravne zastupljenosti roditelja u organu upravljanja.

Članom 115. definisan je organ upravljanja u ustanovama.

Članom 116. uređuje se broj i struktura članova, ovlašćeni predlagači i imenovanje organa upravljanja ustanova po nivoima i vrstama obrazovanja. Definirano je da članove organa upravljanja ustanove imenuje i razrešava skupština jedinice lokalne samouprave, a predsednika biraju članovi većinom glasova od ukupnog broja članova organa upravljanja. Posebno je navedeno koja lica ne mogu biti predložena ni imenovana za člana ovog organa. Takođe, u ustanovi u kojoj se obrazovno-vaspitni rad izvodi i na jeziku nacionalne manjine članovi organa upravljanja – predstavnici jedinice lokalne samouprave imenuju se uz pribavljeno mišljenje odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine, a da će se ukoliko ne dostavi mišljenje u roku od 30 dana od prijema zahteva smatrati da je mišljenje dato, dok u ustanovi u kojoj se u svim ili većini odeljenja obrazovno-vaspitni rad izvodi na jeziku nacionalne manjine, nacionalni savet nacionalne manjine predlaže tri predstavnika jedinice lokalne samouprave u organ upravljanja.

Članom 117. utvrđena je dužina mandata organa upravljanja, postupak imenovanja članova i postupak i razlozi za njihovo razrešenje pre isteka mandata, te da skupština jedinice lokalne samouprave donosi rešenje o imenovanju, odnosno razrešenju organa upravljanja, koje je konačno je u upravnom postupku. Zakon propisuje, da ukoliko Ministarstvo utvrdi nepravilnosti u postupku imenovanja, odnosno razrešenja organa upravljanja, skupština jedinice lokalne samouprave ima obavezu da odmah, a najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja akta kojim se nalaže mera, otkloni utvrđene nepravilnosti. Ako organ upravljanja ne pokrene ovaj postupak u propisanom roku, ministar razrešava postojeći i imenuje privremeni organ upravljanja ustanove najkasnije u roku od 15 dana.

Član 118. definiše razloge usled kojih ministar imenuje privremeni organ upravljanja ustanove.

Članom 119. utvrđena je nadležnost organa upravljanja, način odlučivanja i krug lica koja mogu da, bez prava glasa, prisustvuju sednicama ovog organa. Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti organ upravljanja odgovara organu koji ga imenuje i osnivaču.

Članom 120. utvrđeno je da svaka ustanova, osim škole za obrazovanje odraslih, ima savet roditelja. Član utvrđuje sastav, način predlaganja i imenovanja, kao i mandat i nadležnost ovog saveta. Posebno je propisano da ukoliko u ustanovi obrazovanje stiču pripadnici nacionalne manjine, odnosno deca i učenici sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, u savet roditelja obavezno se imenuju i predstavnici roditelja te dece, odnosno učenika. Član propisuje da savet roditelja svoje predloge, pitanja i stavove upućuje organu upravljanja, direktoru, stručnim organima ustanove i učeničkom parlamentu, da se način izbora saveta roditelja ustanove uređuje statutom ustanove, a rad poslovnikom saveta.

Članom 121. uvodi se opštinski savet roditelja, koji čine predstavnici saveta roditelja svih ustanova sa teritorije opštine, odnosno gradske opštine koji se biraju svake školske godine. Članom je definisana nadležnost ovog saveta i propisano da bliže uslove u vezi načina rada opštinskog saveta roditelja zajednički propisuju ministar i ministar nadležan za poslove lokalne samouprave.

Članom 122. utvrđuje se da radom ustanove rukovodi direktor, uslovi koje lice mora da ispunjava da bi bilo imenovano za direktora ustanove, kao i obaveza pohađanja programa obuke za direktora i polaganja ispita za direktora. Zakonom je

data nadležnost ministru da propiše program obuke u skladu sa standardima kompetencija direktora, program ispita, način i postupak polaganja ispita, sastav i način rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit za direktora, sadržinu i izgled obrasca licence za direktora, sadržaj i način vođenja registra izdatih licenci za direktora, naknade za rad članova komisije i ostala pitanja u vezi sa polaganjem ispita i sticanjem licence za direktora.

Članom 123. propisano je da se direktor bira na period od 4 godine. Direktora ustanove čije sedište se nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine imenuje organ autonomne pokrajine nadležan za poslove obrazovanja, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra. Ukoliko ministar ne dostavi saglasnost u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, smatra se da je saglasnost data.

Direktor se bira na osnovu konkursa koji raspisuje organ upravljanja, koji obrazuje Komisiju za izbor direktora. Članom su propisani zadaci ove komisije, da imaju neparan broj članova, da su obavezni članovi po jedan predstavnik iz reda nastavnika razredne nastave, nastavnika predmetne nastave i nenastavnog osoblja.

Komisija organu upravljanja dostavlja izveštaj o sprovedenom postupku za izbor direktora, koji sadrži dostavljenu dokumentaciju kandidata i potrebna mišljenja, a organ upravljanja sačinjava obrazloženu listu svih kandidata koji ispunjavaju uslove i zajedno sa izveštajem Komisije, dostavlja ministru, odnosno organu autonomne pokrajine nadležnom za poslove obrazovanja predlog za izbor kandidata, a ministar, odnosno organ autonomne pokrajine nadležan za poslove obrazovanja po pribavljenoj prethodnoj saglasnosti ministra, u roku od 30 dana vrši izbor direktora ustanove i donosi rešenje o njegovom imenovanju.

Rešenje ministra, odnosno organa autonomne pokrajine nadležnog za poslove obrazovanja o izboru direktora je konačno u upravnom postupku, a učesnik konkursa ima pravo na sudsku zaštitu u upravnom sporu.

U privatnoj ustanovi izbor direktora uređuje se opštim aktom ustanove.

Članom 124. propisan je radno-pravni status direktora, te utvrđeno da se prava, obaveze i odgovornosti direktora utvrđuju posebnim ugovorom o međusobnim pravima i obavezama, bez zasnivanja radnog odnosa, da direktoru ustanove tokom trajanja dva mandata miruje radni odnos i ima pravo da se vrati na poslove koje je obavljao pre imenovanja, a da ukoliko direktoru ustanove kome miruje radni odnos prestane dužnost zbog isteka mandata ili na lični zahtev tokom trećeg i svakog narednog mandata, raspoređuje se na poslove koji odgovaraju stepenu i vrsti njegovog obrazovanja, a ukoliko takvih poslova nema ostvaruje prava kao zaposleni za čijim radom je prestala potreba, u skladu sa zakonom.

Članom 125. utvrđena je procedura za imenovanje vršioca dužnosti direktora, nadležnost za njegovo imenovanje, uslovi koje treba da ispunjava lice izabrano za v.d. direktora, prava, obaveze i odgovornosti v.d. direktora i njegova prava nakon isteka dužnosti.

Naime, vršioca dužnosti direktora imenuje ministar do izbora novog direktora u roku od osam dana od dana nastupanja razloga za imenovanje vršioca dužnosti direktora.

Vršioca dužnosti direktora ustanove čije sedište se nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine imenuje organ autonomne pokrajine nadležan za poslove obrazovanja, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra, a ukoliko ministar ne dostavi saglasnost u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, smatra se da je saglasnost data.

Članom 126. propisano je da je direktor odgovoran za zakonitost rada i za uspešno obavljanje delatnosti ustanove, te da za svoj rad odgovara ministru, organu autonomne pokrajine nadležnom za poslove obrazovanja i organu upravljanja. Članom je detaljno utvrđen obim poslova koji obavlja direktor ustanove, kao i da ga u slučaju privremene odsutnosti ili sprečenosti da obavlja dužnost, zamenjuje nastavnik, vaspitač ili stručni saradnik u ustanovi na osnovu ovlašćenja koje je izdao direktor, odnosno organ upravljanja, u skladu sa zakonom.

Članom 127. utvrđeno je da direktor može da obavlja i poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, u skladu sa rešenjem ministra u kom slučaju instruktivno-pedagoški uvid u njegov rad vrši izabrani savetnik – spoljni saradnik.

Članom 128. utvrđeni su razlozi za prestanak dužnosti direktora i da odluku o prestanku dužnosti direktora donosi ministar.

Odluku o prestanku dužnosti direktora ustanove čije sedište se nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, donosi organ autonomne pokrajine nadležan za poslove obrazovanja uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra. Ukoliko ministar ne dostavi saglasnost u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, smatra se da je saglasnost data.

Posebno je naglašeno da u ustanovi u kojoj se obrazovno-vaspitni rad izvodi i na jeziku nacionalne manjine ministar pribavlja mišljenje odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine, te da će se ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje u roku od osam dana od dana prijema zahteva, smatrati da je mišljenje dato.

Članom su propisani razlozi i za razrešenje direktora, koji se razrešava rešenjem koje ministar, odnosno organ autonomne pokrajine nadležan za poslove obrazovanja donosi u roku od 15 dana od dana saznanja, a najkasnije u roku od jedne godine od nastupanja propisanih uslova. Rešenje je konačno u upravnom postupku.

Članom 129. propisano je da ustanova može da ima pomoćnika direktora, u skladu sa normativom kojim se utvrđuju kriterijumi i standardi za finansiranje ustanove, kojeg direktor postavlja rešenjem, te da nakon prestanka dužnosti pomoćnik direktora ima pravo da se vrati na poslove koje je obavljao pre postavljenja.

Članom 130. definisani su stručni organi, timovi i pedagoški kolegijum ustanova i to posebno na svim nivoima obrazovanja i vaspitanja.

Članom 131. utvrđena je nadležnost, odnosno opis poslova stručnih organa, timova i pedagoškog kolegijuma.

Članom 132. propisano je da pravne poslove u ustanovi obavlja sekretar, koji se uvodi u posao i osposobljava za samostalan rad savladavanjem programa za uvođenje u posao i polaganjem ispita za licencu za sekretara, koji je dužan da položi u roku od dve godine od dana zasnivanja radnog odnosa. Članom je precizirano da troškove polaganje ispita za licencu za sekretara, snosi ustanova. Zakonom je data nadležnost ministru da propiše način i program uvođenja u posao, program, sadržinu, način i rokove za polaganje ispita za licencu za sekretara, sastav i način rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit, sadržaj i obrazac licence za sekretara, naknade za rad članova komisije i ostala pitanja u vezi sa polaganjem ispita za licencu za sekretara.

Članom 133. taksativno su utvrđeni poslovi sekretara ustanove.

Članom 134. predviđeno je da u ustanovi može da se organizuje zajednička stručna služba za više ustanova na teritoriji jedinice lokalne samouprave, u skladu sa odlukom organa upravljanja ustanova i saglasnost Ministarstva, koja može da obavlja

finansijsko-računovodstvene, administrativne, pravne, pomoćno-tehničke i poslove održavanja, te da može da ima logopeda, defektologa i socijalnog radnika koji obavljaju stručne poslove za više ustanova.

V. ZAPOSLENI U USTANOVU (čl. 135–168)

Članom 135. definisane su uloge nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika u predškolskoj ustanovi i školi u realizaciji vaspitno-obrazovnog, odnosno obrazovno-vaspitnog rada.

Članom 136. propisano je da predškolska ustanova i škola mogu da imaju i druge saradnike, pedagoškog i andragoškog asistenta, ličnog pratioca i pomoćnog nastavnika, u skladu sa posebnim zakonom i definisane su njihove uloge i zadaci u ustanovi.

Članom 137. precizirani su zadaci nastavnika i vaspitača i definisano je da za postizanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća, da treba da uvažavaju principe obrazovanja i vaspitanja, te da svoje zadatke izvršavaju na osnovu utvrđenih standarda kompetencija. Članom su utvrđeni i zadaci defektologa vaspitača i defektologa nastavnika u razvojnoj grupi u predškolskoj ustanovi i školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju. Član dalje propisuje da nastavnik i vaspitač ostvaruju zadatke na osnovu utvrđenih standarda kompetencija.

Članom 138. definisani su zadaci stručnog saradnika u ustanovi, te da stručni saradnik ostvaruje zadatke na osnovu standarda kompetencija za stručne saradnike, a da programske osnove rada stručnih saradnika donosi ministar.

Članom 139. taksativno su navedeni uslovi za prijem u radni odnos u ustanovi i definisano da se oni dokazuju prilikom prijema u radni odnos i proveravaju u toku rada.

Članom 140. propisano je potrebno obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika.

Članom 141. propisani su poslovi vaspitača, nastavnika i stručnih saradnika u različitim nivoima i vrstama obrazovanja i vaspitanja, u ustanovama u kojima se nastava izvodi na jeziku nacionalne manjine i propisani su izuzeci od opšteg pravila koje se odnosi na potrebno obrazovanje. Članom je utvrđeno da bliže uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja nastavnika, vaspitača, stručnog saradnika, saradnika u predškolskoj ustanovi koji ostvaruje različite programe, pedagoškog i andragoškog asistenta i pomoćnog nastavnika, program obuke za osposobljavanje nastavnika, stručnog saradnika i andragoškog asistenta za rad sa odraslima i program obuke za pedagoškog asistenta, propisuje ministar. Takođe je utvrđeno da stepen i vrstu obrazovanja saradnika u predškolskoj ustanovi, koji ne obavljaju vaspitno-obrazovni rad, sporazumno propisuju ministar i ministri nadležni za poslove zdravlja i socijalne politike, a stepen i vrstu obrazovanja nastavnika verske nastave u školi na predlog organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama, po pribavljenom mišljenju tradicionalnih crkava i verskih zajednica, propisuje ministar.

Članom 142. propisano je da je neophodan uslov za rad i obavezno obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina, koje može biti stečeno tokom studija ili nakon diplomiranja od najmanje 30 bodova, od kojih najmanje po šest bodova iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina i šest bodova prakse u ustanovi, u skladu sa evropskim sistemom prenosa bodova. Novinu predstavlja odredba koja propisuje da je ovo obrazovanje nastavnik, vaspitač i stručni saradnik dužan da stekne u roku od jedne, a najviše dve godine od dana prijema u radni odnos, kao uslov za polaganje ispita za

licencu. Članom je takođe utvrđeno i koja lica ne moraju da imaju ovu vrstu obrazovanja.

Članom 143. regulisan je način utvrđivanja obrazovanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, stečenog u nekoj od republika SFRJ do 27. aprila 1992. godine, u Crnoj Gori do 16. juna 2006. godine ili u Republici Srpskoj, obrazovanje stečeno u sistemu vojnog školstva, kao i obrazovanje stečeno u inostranstvu. Ministar rešenjem utvrđuje da li je neko od gore navedenih stečenih obrazovanja odgovarajuće za obavljanje poslova nastavnika, vaspitača, odnosno stručnog saradnika.

Članom 144. propisano je da poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika može da obavlja lice koje ima dozvolu za rad (u daljem tekstu: licenca), kao i izuzeci koja lica i u kom slučaju mogu da obavljaju ove poslove bez licence. Član utvrđuje rok u kojem nastavnik, vaspitač i stručni saradnik treba da stekne licencu, nakon zasnivanja radnog odnosa u ustanovi.

Članom 145. definisan je pojam pripravnika, dužina trajanja pripravnčkog staža, praćenje i mentorstvo nad radom pripravnika, savladavanje programa uvođenja u posao kao uslova za polaganje ispita za licencu. Član propisuje da prva tri meseca pripravnčkog staža nastavnik, odnosno vaspitač-pripravnik radi pod neposrednim nadzorom nastavnika ili vaspitača koji ima licencu i koje mu određuje mentor. Novinu predstavlja rešenje kojim se nastavniku-pripravniku omogućava da u prva tri meseca rada ocenjuje. Pripravnik koji savlada program uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika ima pravo na polaganje ispita za licencu posle navršenih godinu dana rada. Zakon je dao ovlašćenje ministru da podzakonskim aktom propiše program obuke za mentora, program uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, koji uključuje i program osposobljavanja za rad sa decom i učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, način i postupak provere savladanosti tog programa, program ispita za sticanje i ponovno sticanje licence, način polaganja i jezik na kome se polaže ispit, sastav i način rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit za licencu. Značajno je napomenuti da član propisuje, da se ukoliko nadležni organ ne organizuje polaganje ispita za licencu pripravniku koji je u zakonom propisanom roku prijavljen za polaganje ispita za licencu, pripravniku rok za polaganje ispita za licencu produžava do organizovanja tog ispita i precizira da troškove polaganje ispita za licencu snosi ustanova.

Članom 146. definisani su termin, zadaci, prava, obaveze i status pripravnika – stažiste u ustanovi. Član precizira da ustanova i pripravnik – stažista zaključuju ugovor o stručnom usavršavanju u trajanju od najmanje godinu, a najduže dve godine, a da se tim ugovorom ne zasniva se radni odnos.

Članom 147. definisana je licenca nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika kao javna isprava koju izdaje Ministarstvo, kao i obaveza ustanove da Ministarstvu blagovremeno dostavi sve podatke u vezi sa licencom nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika.

Članom 148. propisano je da se licenca izdaje nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku koji ima položen ispit za licencu.

Član 149. propisuje mogućnost i trajanje suspenzije licence i taksativno navodi razloge za suspenziju licence nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku, obaveze ustanove u slučaju suspenzije licence, pravo nastavnika da ministru izjavi primedbu na izveštaj prosvetnog savetnika usled kojeg mu se suspenduje licenca i to u roku od osam dana od dana prijema izveštaja, kao i da ministar rešenjem odlučuje o suspenziji licence u roku od osam dana od isteka roka za podnošenje primedbe, te

da je ovo rešenje konačno u upravnom postupku. Članom je definisano i kada nastavnik ispunjava uslove za ukidanje suspenzije licence, prava i obaveze nastavnika tokom perioda u kom je licenca suspendovana, te da za vreme suspenzije licence nastavnik, vaspitač i stručni saradnik, ostvaruje pravo na naknadu plate u visini od 65% plate koju je primio za mesec koji prethodi mesecu u kome mu je suspendovana licenca.

Članom 150. propisani su način i razlozi za oduzimanje licence nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku. Novinu predstavlja odredba kojom je propisano da se licenca, po pravilu, oduzima na period od pet godina, a propisani su i razlozi usled kojih se oduzeta licenca oduzima trajno. Član propisuje da lice kome je oduzeta licenca nema pravo na rad u oblasti obrazovanja i vaspitanja, a da se nakon protoka roka od pet godina, u slučaju kada je licenca oduzeta na taj period, ista vraća licu na njegov pismeni zahtev, s tim što je to lice u obavezi da pre podnošenja zahteva za vraćanje licence položi ispit za licencu i dokaz o položenom ispitu dostavi uz pismeni zahtev za vraćanje licence. Član propisuje da se oduzeta licenca vraća Ministarstvu preko ustanove u kojoj je lice zaposleno.

Članom 151. utvrđeno je da nastavnik, vaspitač i stručni saradnik, sa licencom i bez licence, dužan da se stalno usavršava radi uspešnijeg ostvarivanja i unapređivanja obrazovno-vaspitanog rada i sticanja, odnosno unapređivanja kompetencija potrebnih za rad, u skladu sa opštim principima i za postizanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća, kao i da može profesionalno da napreduje sticanjem zvanja: pedagoški savetnik, samostalni pedagoški savetnik, viši pedagoški savetnik i visoki pedagoški savetnik. Plan stručnog usavršavanja u skladu sa prioritetima ustanove radi ostvarivanja ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda postignuća i prioritetima Ministarstva, donosi organ upravljanja ustanove, a podatke o profesionalnom razvoju nastavnika, vaspitača i stručni saradnik čuva u mapi profesionalnog razvoja (u daljem tekstu: portfolio). Član propisuje da prioritetne oblasti za period od tri godine, oblike stručnog usavršavanja, programe i način organizovanja stalnog stručnog usavršavanja, uslove, organ koji odlučuje o sticanju zvanja i postupak napredovanja, sticanje zvanja u toku usavršavanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, obrazac uverenja o savladanom programu, sadržaj portfolija i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje, propisuje ministar.

Članom 152. propisano je da se prijem u radni odnos u ustanovi čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave vrši se na osnovu preuzimanja zaposlenog sa liste zaposlenih za čijim radom je u potpunosti ili delimično prestala potreba i zaposlenih koji su zasnovali radni odnos sa nepunim radnim vremenom (u daljem tekstu: preuzimanje sa liste), kao i na osnovu preuzimanja ili konkursa ako se nije moglo izvršiti preuzimanje sa liste.

Zaposleni koji je u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom može biti prezet iako nije stavljen na ovu listu ukoliko na toj listi nema lica sa odgovarajućim obrazovanjem, uz saglasnost zaposlenog i direktora ustanove i radne podgrupe koju formira ministar i čija je nadležnost da utvrđuje postojanje uslova i daje saglasnost za raspisivanje konkursa. Ustanove mogu vršiti i uzajamno preuzimanje zaposlenih na neodređeno vreme, na odgovarajuće poslove, uz prethodno potpisan sporazum o uzajamnom preuzimanju uz saglasnost zaposlenih, ako je razlika u procentu njihovog radnog angažovanja do 20%. Ukoliko nisu ispunjeni svi navedeni uslovi, radni odnos u ustanovi može se zasnovati na osnovu konkursa na neodređeno vreme i određeno vreme, u skladu sa zakonom ili preuzimanjem iz druge javne službe na način propisan zakonom kojim se uređuju radni odnosi u javnim službama.

Članom 153. propisano je da se zaposleni koji je u ustanovi u radnom odnosu na neodređeno vreme, a za čijim radom je u potpunosti prestala potreba, smatra neraspoređenim i ostvaruje pravo na preuzimanje sa liste i pravo na naknadu plate u visini od 65% plate koju je primio za mesec koji prethodi mesecu u kome je ostao neraspoređen do preuzimanja sa liste, a najkasnije do 15. septembra naredne školske godine, da zaposlenom koji nije preuzet sa liste u propisanom roku prestaje radni odnos i da ostvaruje pravo na otpremninu u skladu sa zakonom. Značajno je da član definiše da zaposlenom koji bez opravdanog razloga odbije preuzimanje sa liste prestaje radni odnos bez prava na otpremninu, a da zaposleni za čijim radom je delimično prestala potreba i zaposleni koji je zasnovao radni odnos sa nepunim radnim vremenom, stavljanjem na listu zaposlenih sa koje se vrši preuzimanje, ostvaruje pravo na preuzimanje sa liste i ne ostvaruje druga prava koja ima zaposleni za čijim radom je u potpunosti prestala potreba.

Članom se propisuje da posebna radna grupa, koju obrazuje ministar, prati i kontroliše preuzimanje sa liste i daje mišljenje o opravdanosti razloga odbijanja preuzimanja sa liste. Pri tom, pri svakoj školskoj upravi ministar obrazuje radnu podgrupu koja utvrđuje postojanje uslova i daje saglasnost za raspisivanje konkursa. Ustanova je u obavezi da Ministarstvu dostavi podatke o potrebi za angažovanjem zaposlenih, odluku o raspisivanju konkursa, kao i odluku o preuzimanju zaposlenih sa liste radi objavljivanja na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.

Članom 154. propisano je da direktor ustanove donosi odluku kojom raspisuje konkurs i vrši izbor kandidata za prijem u radni odnos. Direktor imenuje konkursnu komisiju koja sprovodi konkurs i donosi rešenje o izboru kandidata. Kandidat nezadovoljan rešenjem ove komisije ima pravo da podnese žalbu direktoru u roku od osam dana od dana njenog prijema, a direktor o žalbi odlučuje u roku od osam dana od dana podnošenja.

Članom je definisano da kandidat koji je učestvovao u izbornom postupku ima pravo da, pod nadzorom ovlašćenog lica u javnoj službi, pregleda svu konkursnu dokumentaciju, u skladu sa zakonom, a da se, ukoliko po konkursu nije izabran nijedan kandidat, raspisuje novi konkurs u roku od osam dana.

Članom 155. uređeno je zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme i propisano da se radni odnos na određeno vreme u ustanovi zasniva na osnovu konkursa, sprovedenog na način propisan za zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vreme. Međutim, propisani su izuzeci u kojima se radni odnos na određeno vreme u ustanovi može zasnovati bez konkursa. Takođe je uređen i način angažovanja nastavnika ili asistenta odgovarajuće visokoškolske ustanove ili zaposlenog u naučnom institutu s odgovarajućim zvanjem, na određeno vreme za svaku školsku godinu, za najviše 30% od punog radnog vremena, u ustanovi od posebnog interesa uz saglasnost ministra.

Član 156. sadrži odredbe koje se odnose na probni rad nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika u ustanovi i propisuje da ustanova opštim aktom može da propiše obavezu ugovaranja probnog rada, koji se obavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad.

Članom 157. propisuje se da obrazovno-vaspitni rad u inostranstvu izvodi nastavnik, te da se izbor nastavnika vrši na osnovu konkursa koji raspisuje Ministarstvo, kao i da nastavnik treba da ispunjava sledeće uslove: da je u radnom odnosu na neodređeno vreme u školi u Republici Srbiji; da poseduje licencu i ima najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti osnovnog obrazovanja i vaspitanja. Član utvrđuje vreme na koje se nastavnik upućuje na rad u inostranstvo, kao i ukupno vreme koje nastavnik može provesti na radu u inostranstvu.

Članom 158. uređuje se ugovor o izvođenju nastave ili polaganja ispita, za najviše 30 odsto od punog radnog vremena, sa licem zaposlenim u drugoj ustanovi ili kod drugog poslodavca.

Član 159. propisuje da je puno radno vreme zaposlenih u ustanovi 40 časova, a da je nepuno radno vreme radno vreme kraće od punog radnog vremena, da direktor rešenjem utvrđuje status u pogledu rada sa punim ili nepunim radnim vremenom, na osnovu programa obrazovanja i vaspitanja, godišnjeg plana rada i podele časova za izvođenje obaveznih predmeta i izbornih programa i aktivnosti, u skladu sa planom i programom nastave i učenja.

Članom 160. uređena je norma neposrednog rada nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika u okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje. Članom je precizirano da strukturu i raspored obaveza nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika u okviru radne nedelje utvrđuje ustanova godišnjim planom rada, a da struktura i raspored obaveza nastavnika u pogledu svih oblika neposrednog rada sa učenicima može da se utvrdi tako da bude različita u okviru radnih nedelja. Ukoliko škola ne može da obezbedi stručno lice za najviše šest časova nastave nedeljno iz određenog predmeta, može da rasporedi ove časove nastavnicima tog predmeta najduže do kraja školske godine i ovaj rad se smatra radom preko pune norme časova, a nastavniku koji nema punu normu časova, ovo raspoređivanje časova smatra se dopunom norme.

Članom 161. propisano je da se na odmire i odsustva zaposlenih u ustanovi primenjuje zakon kojim se uređuje rad, opšti akt, odnosno ugovor o radu, a precizirano je da zaposleni u školi godišnji odmor koristi, po pravilu, za vreme školskog raspusta.

Član 162. propisuje da je zaposleni odgovoran za lakšu povredu radne obaveze, utvrđenu opštim aktom ustanove i zakonom; težu povredu radne obaveze propisanu ovim zakonom; povredu zabrane propisanu ovim zakonom; kao i za materijalnu štetu koju nanese ustanovi, namerno ili krajnjom nepažnjom, u skladu sa zakonom.

Članom 163. su navedene teže povrede radne obaveze i povrede zabrana propisanih ovim zakonom, zbog kojih se zaposleni koji ih je počinio privremeno udaljuje sa rada do okončanja disciplinskog postupka, u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje rad.

Članom 164. taksativno su navedene teže povrede radne obaveze zaposlenih u ustanovi.

Članom 165. uređen je postupak, nadležnost i način pokretanja i vođenja disciplinskog postupka za učinjenu težu radne obaveze i povredu zabrana iz ovog zakona, rok zastarevanja pokretanja disciplinskog postupka, kao i odluke koje se donose u ovom postupku. Precizirano je da lakše povrede radne obaveze, kao i način i postupak izricanja disciplinskih mera za lakše povrede radne obaveze, utvrđuje ustanova opštim aktom.

Članom 166. propisane su disciplinske mere za povredu radne obaveze i povredu zabrana, i to: novčana kazna, udaljenje sa rada i prestanak radnog odnosa. Kao nova mera za lakšu povredu radne obaveze propisana je i pisana opomena, a posebno su utvrđene mere za lakše i teže povrede radne obaveze, kao i za povrede zabrana propisanih ovim zakonom.

Članom 167. propisano je da radni odnos zaposlenog u ustanovi prestaje sa navršениh 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja. Zaposlenom takođe prestaje radni odnos ako se u toku radnog odnosa utvrdi da ne ispunjava uslove propisane za zasnivanje radnog odnosa ili ako odbije da se podvrgne

lekarskom pregledu u nadležnoj zdravstvenoj ustanovi na zahtev direktora, te da zaposleni kome prestane radni odnos usled toga što se utvrdi da nema ili je izgubio zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima ostvaruje pravo na otpremninu.

Članom 168. uređen je postupak pravne zaštite zaposlenih povodom rešenja direktora, pravo žalbe na rešenje direktora koja se izjavljuje organu upravljanja, kao i mogućnost zaposlenog da se obrati nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana isteka roka za donošenje odluke, odnosno od dana dostavljanja odluke organa upravljanja.

VIII. NADZOR (čl. 169–173)

Članom 169. propisano je da inspeksijski nadzor nad radom ustanova i zavoda vrši Ministarstvo u skladu sa posebnim zakonom.

Članom 170. utvrđeni su poslovi stručno-pedagoškog nadzora koje obavlja prosvetni savetnik.

Članom 171. taksativno su navedeni uslovi koje mora da ispunjava lice koje obavlja poslove prosvetnog savetnika, kao i obavezu polaganja državnog stručnog ispita i ispita za prosvetnog savetnika.

Članom 172. uređen je način izbora savetnika – spoljnog saradnika, poslovi koje obavlja, kao i uslovi koje mora da ispunjava lice koje obavlja poslove savetnika – spoljnog saradnika, obaveza pohađanja odgovarajuće obuke, obaveza dostavljanja izveštaja o izvršenom zadatku, kao i da savetnik može da bude isključen sa liste, ako se na osnovu vrednovanja rada oceni da zadatke ne izvršava na kvalitetan način. Novinu predstavlja odredba kojom je propisano da pored konkursa kao načina angažovanja ovih lica, ministar može angažovati savetnika – spoljnog saradnika i na predlog prosvetnog savetnika ili zavoda.

Članom 173. propisano je sprovođenje stručno-pedagoškog nadzora i obavljanje poslova prosvetnog savetnika, merila za vrednovanje kvaliteta rada ustanove, način vrednovanja rada prosvetnog savetnika i savetnika – spoljnog saradnika i obrazac legitimacije za prosvetnog savetnika, propisuje ministar.

IX. EVIDENCIJE U OBRAZOVANJU I VASPITANJU (čl. 174–184)

Čl. 174–184. utvrđeno je šta predstavljaju evidencije u smislu ovog zakona, vrsta evidencija koje vodi ustanova, kao i jezik na kojem se vode; podaci čiji je rukovalac ustanova; prikupljanje, upotreba, ažuriranje i čuvanje podataka, kao i da vrstu, naziv, sadržaj obrazaca evidencije i javnih isprava i način njihovog vođenja, popunjavanja i izdavanja, propisuje ministar. Uspostavljen je jedinstveni informacioni sistem prosvete (u daljem tekstu: JISP) i propisano da bliže uslove i način uspostavljanja JISP-a, registara, vođenja, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka koji se unose u registre, kao i vrste statističkih izveštaja na osnovu podataka iz registara, propisuje ministar. Propisan je pojam jedinstvenog obrazovnog broja (u daljem tekstu: JOB), a da bliže uslove u pogledu postupka dodele JOB-a, propisuje ministar. Uređen je sadržaj registra ustanova, registra dece, učenika i odraslih i registra zaposlenih u ustanovi, utvrđeno koji su podaci javno dostupni, propisan rok u kojem se čuvaju, definisan je njihov korisnik, rukovalac i obrađivač. Posebno je utvrđena svrha obrade podataka i navedeno koja lica i pod kojim uslovima mogu dobiti podatke iz registra u skladu sa i uz obezbeđivanje zaštite propisane zakonom

kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti. Posebno je propisan način i mere za zaštitu podataka.

X. POVERAVANJE POSLOVA DRŽAVNE UPRAVE AUTONOMNOJ POKRAJINI (član 185)

Članom 185. taksativno su navedeni poslove propisani ovim zakonom koji su povereni autonomnoj pokrajini (organima i Pedagoškom zavodu Vojvodine) i propisano da se sredstva za finansiranje ustanova na teritoriji autonomne pokrajine obezbeđuju u skladu sa zakonom. Član propisuje da organi autonomne pokrajine sarađuju sa organima Republike Srbije i organima jedinice lokalne samouprave u obavljanju poverenih poslova, te da Ministarstvo u pogledu poverenih poslova državne uprave, ima prava i dužnosti propisane zakonom kojim se uređuje državna uprava.

X. FINANSIRANJE DELATNOSTI USTANOVA ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA SRBIJA, AUTONOMNA POKRAJINA I JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE (čl. 186–190)

Članom 186. uređen je način finansiranja delatnosti ustanova i propisano da se sredstva za finansiranje delatnosti ustanova obezbeđuju u budžetu Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, a da se ova sredstva obezbeđuju u skladu sa kriterijumima i standardima finansiranja ustanove koje propisuje ministar. Ustanove takođe mogu da ostvare i sopstvene prihode po osnovu proširene delatnosti, kao i druge prihode u skladu sa zakonom, odnosno u skladu sa propisima kojima se uređuje budžetski sistem.

Članom 187. propisano je da se u budžetu Republike Srbije obezbeđuju sredstva za sticanje obrazovanja i vaspitanja dece i učenika u ustanovi koju osniva Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, a taksativno su navedene i namene za koje se koriste sredstva iz budžeta Republike Srbije.

Članom 188. propisano je da se u budžetu autonomne pokrajine obezbeđuju sredstva za rad ustanove za deo ekonomske cene, u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansiranje ustanova na teritoriji autonomne pokrajine.

Članom 189. taksativno je navedeno za koje namene se obezbeđuju sredstva u budžetu jedinice lokalne samouprave. Propisano je da se u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju sredstva za ostvarivanje delatnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja (poludnevni i celodnevni boravak, ishrana, nega i preventivna zaštita dece predškolskog uzrasta) u visini do 80 odsto od ekonomske cene po detetu.

Članom 190. propisano je da sredstva za viši kvalitet obrazovanja i vaspitanja mogu biti ostvarena učešćem jedinice lokalne samouprave, od proširene delatnosti, sredstvima donatora ili sponzora, kao i dobrovoljnim učešćem roditelja dece i učenika, u skladu sa zakonom. Ova sredstva mogu da se koriste za poboljšanje uslova obrazovanja i vaspitanja u pogledu prostora, opreme i nastavnih sredstava, za ostvarivanje programa koji nisu osnovna delatnost ustanove, za ishranu i pomoć deci i učenicima.

XII. KAZNE ODREDBE (čl. 191–196)

Čl. 191–196. propisane su kaznene odredbe za: ustanovu, direktora, odnosno odgovorno lice ustanove, roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika

učenika, odraslog, studenta, zaposlenog u ustanovi, tražioca podataka – pravno lice, tražioca podataka – fizičko lice, zavod i direktora zavoda.

XIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 197–210)

Čl. 197–210. propisane su prelazne i završne odredbe zakona, i to: rok u kojem prestaje mandat članovima Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih i rok u kojem će Vlada imenovati nove članove ovih saveta; rokovi u kojima je Vlada obavezna da utvrdi kriterijume i mrežu srednjih škola, kao i kriterijume za donošenje mreže predškolskih ustanova i osnovnih škola; rok u kojem je jedinica lokalne samouprave dužna da utvrdi mrežu predškolskih ustanova i osnovnih škola; da se podzakonski akti doneti do stupanja na snagu ovog zakona primenjuju, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, do donošenja novih podzakonskih akata na osnovu ovog zakona; da će ministar podzakonske akte potrebne za sprovođenje ovog zakona doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, osim akta iz člana 187. stav 4. ovog zakona koji će doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, do kada će visinu sredstava iz člana 187. stav. 2 tač. 1) – 3) ovog zakona ministar utvrđivati rešenjem; rok u kojem je ustanova dužna da usaglasi statut, organizaciju i način rada sa ovim zakonom; rok u kojem su zavodi dužni da usaglase organizaciju i rad sa ovim zakonom; da će se ogledi čije je sprovođenje započelo pre stupanja na snagu ovog zakona vrednovati u skladu sa propisom koji je važio do stupanja na snagu ovog zakona; da će se do donošenja posebnog zakona kojim se bliže uređuje inspekcijski nadzor u oblasti obrazovanja i vaspitanja primenjivati odredbe zakona koji prestaje da važi danom stupanja na snagu ovog zakona; da se zvanje pedagoškog savetnika i višeg pedagoškog savetnika koje je stekao nastavnik, vaspitač i stručni saradnik do 4. februara 1990. godine, na osnovu Zakona o stalnom stručnom usavršavanju nastavnog i vaspitnog osoblja („Službeni glasnik SRS”, br. 47/78-prečišćeni tekst, 16/79 i 43/84) izjednačava sa zvanjem pedagoškog savetnika, odnosno višeg pedagoškog savetnika, iz člana 151. ovog zakona; da će se odredbe kojima je propisano da nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ostvaruje pravo na uvećanu platu za stečeno zvanje primenjivati od školske 2018/2019. godine; da nastavnici, vaspitači i stručni saradnici koji obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi, a koji su ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja po propisima koji su važili prilikom prijema u radni odnos, mogu i dalje da obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi i mogu biti preuzeti u smislu ovog zakona; da zaposlenom koji je neraspoređen u smislu ovog zakona, a nije preuzet sa liste do 1. decembra 2017. godine, radni odnos prestaje 31. decembra 2017. godine i taj zaposleni ostvaruje pravo na otpremninu na način propisan zakonom kojim se uređuje način utvrđivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru.

Prelaznim i završnim odredbama propisano je za koja lica će se smatrati da imaju položen ispit za licencu, odnosno kojim licima se položeni stručni ispit za nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika priznaje kao licenca, kao i kojim licima se položeni stručni ispit priznaje kao deo položenog odgovarajućeg ispita, odnosno kojim licima položen stručni ispit u oblasti obrazovanja neće biti priznat kao licenca, a takođe i da će se smatrati da nastavnik sa stečenim specijalističkim strukovnim studijama drugog stepena koji je ispunjavao uslove i zasnovao radni odnos u ustanovi do stupanja na snagu ovog zakona, ispunjava uslove iz člana 140. ovog zakona; da će se postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončati po odredbama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja

(„Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15–autentično tumačenje, 68/15 i 62/16–US); da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 12. Zakona o obrazovanju odraslih („Službeni glasnik RS”, broj 55/13); da prestaje da važi Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 - autentično tumačenje, 68/15 i 62/16 – US) i da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za sprovođenje ovog zakona obezbeđena su u budžetu Republike Srbije, na Razdelu 24-Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, i to:

1. Glava 24.0-Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Program 2001-Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema,
 - Programska aktivnost **0001** - Utvrđivanje zakonskih okvira i praćenje razvoja obrazovanja na svim nivoima;
 - Programska aktivnost **0002** - Stručno-pedagoški nadzor nad radom ustanova obrazovanja i zavoda;
 - Programska aktivnost **0011** - Unapređivanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja;
 - Programska aktivnost **0014** - Tehnička podrška završnom ispitu i sprovođenje upisa u srednje škole;
 - Programska aktivnost **0015** - Polaganje ispita za licencu, direktore i sekretare ustanova;
 - Projekat **4004** - Unapređivanje jezičkih kompetencija u školama u Republici Srbiji;
 - Projekat **4005** - Realizacija međunarodnih istraživanja u obrazovanju;
 - Projekat **4008** - Razvoj informacionih kapaciteta Ministarstva;
 - Projekat **4010** - Razvoj okvira kvalifikacija Republike Srbije;
 - Projekat **4011** - Podrška projektima od značaja za obrazovanje;
 - Projekat **4012** - Unapređenje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja kroz uvođenje dualnog modela u okviru Centra za stručno obrazovanje i usavršavanje – Valjevo;
 - Projekat **4013** - Duh mladosti – promocija dualnog obrazovanja u Srbiji;
 - Projekat **4015** - Podrška radu fondacije dr Zoran Đinđić;
 - Projekat **7024** - IPA 2014 - Sektor podrške zapošljavanju mladih i aktivnoj inkluziji;
 - Projekat **7025** - IPA 2014-Sektor celoživotnog učenja.
2. Glava 24.1-Osnovno obrazovanje
Program 2002-Predškolsko vaspitanje,
 - Programska aktivnost **0001** - Podrška realizaciji četvoročasovnog pripremnog predškolskog programa,
 Program 2003-Osnovno obrazovanje

- Programska aktivnost **0001** - Realizacija delatnosti osnovnog obrazovanja;
- Programska aktivnost **0003** - Dopunska škola u inostranstvu;
- Programska aktivnost **0004** - Takmičenje učenika osnovnih škola;
- Programska aktivnost **0006** - Modernizacija infrastrukture osnovnih škola;
- Programska aktivnost **0007** - Podrška realizaciji procesa nastave u osnovnim školama na teritoriji AP KiM;
- Projekat **4001** - Nabavka nastavnih sredstava za učenike, polaznike i ustanove.

3. Glava 24.2-Srednje obrazovanje

Program 2004-Srednje obrazovanje,

- Programska aktivnost **0001** - Realizacija delatnosti srednjeg obrazovanja i obrazovanja odraslih;
- Programska aktivnost **0003** - Podrška radu škola od posebnog interesa za Republiku Srbiju;
- Programska aktivnost **0004** - Takmičenje učenika srednjih škola;
- Programska aktivnost **0005** - Rad sa talentovanim i darovitim učenicima;
- Programska aktivnost **0006** - Modernizacija infrastrukture srednjih škola;
- Programska aktivnost **0008** - Podrška realizaciji procesa nastave u srednjim školama na teritoriji AP KiM;
- Projekat **4001** - Optimizacija mreže srednjih škola;
- Projekat **4002** - Reforma opšteg srednjeg obrazovanja.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlog za donošenje Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja po hitnom postupku je činjenica da je neophodno uvesti racionalizaciju u sistem prosvete kada su u pitanju zaposleni koji su ostali bez norme ili dela norme časova (tzv. tehnološki viškovi koji se nalaze na listi tehnoloških viškova), čime se sprečavaju štetne posledice po budžet Republike Srbije zbog neuređenog sistema ostvarivanja prava na naknadu ovih lica, i nemogućnosti blagovremenog planiranja budžetskih sredstava za plate nastavnika za ovu školsku i narednu budžetsku godinu. Takođe, ovim zakonom je uređeno i pitanje zaposlenih koji će ostati neraspoređeni do roka koji je propisan prelaznim i završnim odredbama i koji će ostvariti pravo na otpremninu na način propisan zakonom kojim se utvrđuje maksimalan broj zaposlenih u javnom sektoru.

ANALIZA EFEKATA PREDLOGA ZAKONA O OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA

1. KOJI SU PROBLEMI KOJE ZAKON TREBA DA REŠI?

Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Zakon) donet je 2009. godine, kao novi i reformski zakon u odnosu na istoimeni zakon iz 2003. godine, kojim je započeta reforma obrazovanja u Republici Srbiji.

U 2011. godine zajedničkim radom sa predstavnicima reprezentativnih sindikata u oblasti obrazovanja, izvršene su izmene i dopune Zakona, radi otklanjanja konstatovanih problema u funkcionisanju sistema predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja i poboljšanja efikasnosti sistema. Izmenama i dopunama Zakona iz 2013. godine izvršeno je usklađivanje sa Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine, kojom su utvrđeni svrha, ciljevi, pravci, instrumenti i mehanizmi razvoja sistema obrazovanja u Republici Srbiji u narednim godinama, a nakon poslednjih izmena 2015. i 2016. godine pojavila se potreba za poboljšanje pojedinih rešenja u Zakonu, čija primena dovodi do problema u praksi.

Predlogom Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Predlog zakona) pristupilo se sa ciljem da se koncepcija razvoja celokupnog sistema obrazovanja prilagodi vremenu i uslovima u kojima se može odvijati ovaj proces u Republici Srbiji. Pri tom su zadržane tendencije koje su iskazane i u postojećem zakonu, a koje su usmerene prema opštem razvoju, unapređivanju i transformaciji obrazovanja u skladu sa potrebama društva, uz poštovanje tradicionalnih vrednosti našeg obrazovnog sistema, a uvažavajući potrebu za usaglašavanjem i prihvatanjem tendencija razvoja evropskog sistema školstva i školstva razvijenih zemalja.

Predlogom zakona omogućava se sistematičan, racionalan i postupan pristup promenama obrazovno-vaspitanog sistema, uz sveobuhvatno sagledavanje procesa, od početka do kraja školovanja. Isto tako, cilj donošenja novog zakona je i postizanje optimalnih rezultata u svakoj od etapa obrazovanja, bilo da je u pitanju obrazovanje za nastavak školovanja ili za stupanje u proces rada. Istovremeno, otvara se mogućnost kontinuirane provere, analize i unapređivanja ostvarenih nastavnih sadržaja.

Razlozi za donošenje propisa, kojim će se stvoriti osnov za poboljšanje obuhvata, dostupnosti, kvaliteta i efikasnosti obrazovanja i vaspitanja:

- 1) Usklađivanje Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja sa:
 - strategijama;
 - EU standardima (indikator, dostupnost obrazovanja, mere antidiskriminacije itd);
 - analizama aktuelne situacije u ustanovama i iskustva u primeni postojećih propisa,
 - tokom 2013, 2014. i 2015. godine izvršene su izmene i dopune: Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o prekršajima, Zakona o radu, zaključen je Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika, tako da je neophodno izvršiti usklađivanje Zakona sa novim propisima i postignutim dogovorima radi nesmetanog funkcionisanja sistema prosvete;

- rezultatima spoljašnjeg vrednovanja,
- primenom i ostvarivanjem ogleda,
- primenom raznovrsnih programa za prevenciju nasilja,
- primenom programa inkluzivnog obrazovanja,
- rezultatima anketa, istraživanja i komparativnih analiza i drugo.

2) redefinisane opštih principa, ciljeva, kompetencija i ishoda i njihovo usklađivanje sa odgovarajućim odredbama evropskih zemalja koje imaju visoka postignuća u oblasti obrazovanja i vaspitanja i Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020 godine i dokumentima EU;

3) uspostavljanje mehanizama, instituta i procedura kojima se osigurava kvalitet obrazovanja i vaspitanja kroz jasno postavljene ciljeve obrazovanja i vaspitanja, obrazovne standarde i kompetencije; kvalitet obrazovno-vaspitnih programa, samovrednovanje, praćenje i nezavisno vrednovanje rada nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, direktora, rada ustanova na osnovu definisanih standarda kvaliteta;

4) redefinisane standarda u obrazovanju i vaspitanju;

5) redefinisane uvođenja ogleda : procedura, nadležnosti, trajanje ogleda i drugo;

6) redefinisane strukture zakona i rasterećivanje sadržaja brisanjem odredbi koje se odnose isključivo na određeni nivo obrazovanja i vaspitanja i njihovim unošenjem u posebne zakone kojima je uređeno predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje odraslih;

7) preciznije i jasnije stručno profilisanje poslova Zavoda za unapređivanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja (zavodi) u cilju poboljšanja kvaliteta obrazovanja, kao i njihovih obaveza i odgovornosti;

8) redefinisane nadležnosti Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih koji dobijaju savetodavnu ulogu, izmena rokova za postupanje, kao i sastav, broj članova i organa koje ih imenuje kako bi se postigla veća efikasnost njihovog rada;

9) stvaranje uslova i davanje mogućnosti za osnivanja ustanove po modelu javno-privatnog partnerstva za oblast obrazovanja i vaspitanja;

10) proširivanje autonomije ustanove u skladu sa Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020 godine i dokumentima EU kroz pedagošku autonomiju škole, autonomiju nastavnika, ali uporedo sa tim utvrđivanje odgovornosti ustanove;

11) uspostavljanje modernog i efikasnog Jedininstvenog informacionog sistema prosvete, radi unapređivanja procesa donošenja odluka u obrazovanju i vaspitanju na osnovu relevantnih podataka;

12) izmena odredaba koje se odnose na organe ustanove: odgovornost i nadležnost direktora, sekretara ustanove, sastav, nadležnost i odgovornost organa upravljanja ustanove;

13) propisivanje veće odgovornosti i uključenosti roditelja i drugih zakonskih zastupnika u određene aspekte obrazovno-vaspitnog procesa i rada ustanove, kao i u različite oblike vaspitnog rada koje organizuje ustanova;

14) jasnije uređivanje odredbi koje se odnose na osiguranje kvaliteta nastavničke profesije, obrazovno-vaspitnog procesa i postignuća učenika; precizirati norme kojim je uređena materija neposrednog rada nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika sa decom i učenicima;

15) uređivanje i jasnije definisanje razloga i postupka suspenzije i oduzimanja licence;

16) uređivanje postupka za ostvarivanje i izbor izvođača vannastavnih aktivnosti – ekskurzija, studijskih putovanja i nastava u prirodi, uz uvažavanje svih specifičnosti obrazovno-vaspitne delatnosti;

17) preciziranje uslova za prestanak radnog odnosa zaposlenog u ustanovi: prestaje sa navršenih 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja;

18) brisanje odredbi koje se odnose na inspekcijski nadzor u ustanovi imajući u vidu donošenje i potrebu usklađivanja inspekcijskog nadzora u ustanovama obrazovanja i vaspitanja sa novim Zakonom o inspekcijskom nadzoru („Službeni glasnik RS”, broj 36/15);

19) sistematičnije definisanje načina i oblika ocenjivanja kao jednog od ključnih segmenata obrazovno-vaspitnog procesa, kao i materiju prigovora i žalbe na ocenu i ispit učenika;

20) priznavanje stečenih kompetencija, s ciljem približavanja i usklađivanja sistema obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji sa sistemom obrazovanja i vaspitanja Evropske unije i savremenog sveta;

21) uvođenje dualnog obrazovanja u srednjem stručnom obrazovanju i vaspitanju, u skladu sa savremenom evropskom praksom, potrebama učenika, tržišta rada;

22) redefinisane procedure uvođenja ogleđa, izrade individualnog obrazovnog plana, rada interresornih komisija, zadatak stručnog saradnika u ustanovi;

23) preciznije uređivanje pitanja bezbednosti, zaštite i odgovornosti svih učesnika obrazovno-vaspitnog procesa: proširena odgovornost za ponašanje kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo, propisano postupanje ustanove kada se posumnja ili utvrdi diskriminatorno ponašanje, način sprovođenja preventivnih i interventnih aktivnosti, obaveze i odgovornosti zaposlenog, deteta, učenika, odraslog, roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica u ustanovi, organa i tela ustanove: povećana zaštita zaposlenih u obrazovanju; pojačana odgovornost učenika i ustanove;

24) posebno uređivanje i propisivanje odgovornost roditelja u pogledu obaveze upisa učenika u osnovnu školu, redovnog pohađanja nastave, poštovanja pravila ponašanja i bezbednosti i kršenja propisanih zabrana;

25) uvođenje efikasnijeg disciplinskog postupka prame prema učeniku (primereni rokovi); kao i uvođenje novih vaspitnih odnosno vaspitno-disciplinskih mera za učenike, uvođenje društveno-korisnog i humanitarnog rada koju ustanova određuje učeniku uz izrečenu vaspitnu odnosno vaspitno-disciplinsku meru uz puno uvažavanje razvojnih i individualnih karakteristika kao i dostojanstva učenika;

26) uvođenje postupnosti prilikom izricanja disciplinskih mera kod određenih povreda radne obaveze propisivanjem nove disciplinske mere - pismena opomena, dok je za određene povrede predviđeno izricanje najstrože disciplinske mere zaposlenom;

27) omogućavanje veće prohodnosti učenika na različite nivoe i vrste obrazovanja, tzv. vertikalna i horizontalna prohodnost;

28) obezbeđivanje studentima učiteljskih i nastavničkih fakulteta da na kvalitetan i zakonom uređen način tokom studija obavljaju praksu u obrazovno-vaspitnim ustanovama;

29) omogućavanje kvalitetnijeg obrazovanja i vaspitanja licima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom putem osnivanja resurs centra;

30) prelaznim i završnim odredbama regulisanje statusa nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika koji obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi, a koji su ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja po propisima koji su važili prilikom prijema u radni odnos tako mogu i dalje da obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi i mogu da budu preuzeti u smislu ovog zakona.

1. Povećanje obrazovnog nivoa stanovništva

- Obrazovni nivo ukupnog stanovništva Srbije, bez obzira na relativno dugu tradiciju obaveznog i besplatnog osnovnog obrazovanja (od 1952. godine) i besplatnog srednjeg obrazovanja nije zadovoljavajući. Pokazatelji nivoa obrazovanosti stanovništva: školska sprema, pismenost i kompjuterska pismenost direktno su povezani sa stepenom društveno-ekonomskog razvoja.

Od ukupnog stanovništva starijeg od 14 godina prema popisu iz 2011. godine je:

- bez osnovne škole - 2,68
- sa nepotpunom osnovnom školom - 11,00%
- sa osnovnom školom - 20,76%
- sa srednjom školskom spremom - 48,93%
- završilo višu, visoku školu, fakultet -16,24%
- nepoznato-0,40%.

- Obrazovni nivo Romske populacije pokazuje određeni pozitivan pomak, ali i dalje je veoma nizak i zahteva dodatno angažovanje sistema, kako obrazovnog, tako i ostalih koji mogu da pruže podršku jer je ovako nizak nivo obrazovanja jedan od uzroka prenošenja siromaštva kroz generacije:

- bez završene osnovne škole-54,5%
- ima završenu osnovnu školu-33,3%
- sa završenom srednjom školom-11,5%
- završeno više i visoko obrazovanje-0,7%.

- Podaci o obrazovnom nivou kad je reč o osetljivim grupama postoje za invalidna lica starija od 15godina¹. Stopa njihove uključenosti i završavanja različitih nivoa obrazovanja prema popisu iz 2011. godine pokazuje da je nivo njihovog obrazovanja veoma nizak a otvara i pitanje njihove uključenosti u sistem na bilo kom nivou obrazovanja:

- bez školske spreme/nisu pohađali osnovnu školu-12,2%
- bez završene osnovne škole 32,8%
- završilo osnovnu školu-20,6%
- završilo srednju školu-27,2%
- završilo višu školu-3,4%
- završilo visoku školu-2,8%.

Podaci o kompjuterskoj pismenosti² stanovništva Srbije starijeg od 15 godina po popisu iz 2011. godine su:

¹ Invalidna lica su lica koja su odgovarala da, i u kojoj meri, imaju poteškoće u obavljanju svakodnevnih aktivnosti kod kuće, u školi ili na poslu zbog problema sa (1) vidom, (2) sluhom, (3) hodom, (4) pamćenjem/koncentracijom, (5) samostalnošću pri odevanju / ishrani / održavanju lične higijene ili (6) komunikacijom.

² Kompjuterska pismenost je definisana kao sposobnost lica da koristi osnovne računarske aplikacije u izvršenju svakodnevnih zadataka (na poslu, u školi, kod kuće). U vezi s tim prikupljeni su podaci o

- kompjuterski je pismeno 34,21%
- delimično je kompjuterski pismeno 14.78%
- nepismeno 51,01%.

što je s obzirom na značaj savremenih tehnologija i potrebu njihovog korišćenja u svakodnevnom i profesionalnim aktivnostima ozbiljan izazov za obrazovni sistem.

- Za podizanje ukupnog obrazovnog nivoa stanovništva izuzetno je važna dostupnost i obuhvat dece svim nivoima obrazovanja.

- Na osnovu podataka za školsku 2014/15 godinu vidimo da se obuhvat programom predškolskog vaspitanja i obrazovanja dece uzrasta od 3-5 godina povećao i iznosi 54% što još uvek nije dovoljno, naročito ako se ima na umu da je najmanji obuhvat dece iz osetljivih grupa, upravo onih kojima je to najpotrebnije: 29% iz ruralnih sredina, 22% siromašnih i 8% dece iz neformalnih romskih naselja. Obuhvat obaveznim, besplatnim Pripremnim predškolskim programom je 95,27%, ali treba težiti maksimalnom obuhvatu od 100% i uključivanju romske dece, kao i dece iz osetljivih grupa.

- Osnovnu školu pohađa 97.6% dece.

- Srednju školu upisuje 99,8% dece a završava 88,7% -razlika pokazuje procenat osipanja (11,1%)³.

- Značaj obrazovanja se ogleda i u činjenici da se stopa siromaštva smanjuje sa povećanjem stručne spreme nosioca domaćinstva : 20,2% siromašnih je bez osnovne škole a 1% je onih sa završenim fakultetom. Najveći procenat siromašnih - 61,5% od ukupnog broja siromašnih je bez osnovne škole ili samo sa završenom osnovnom školom⁴.

Podizanje nivoa obrazovanja je efikasan način za smanjivanje siromaštva u Srbiji.

2. Nedovoljan kvalitet obrazovanja

Nedvosmisleno opredeljenje i zadatak na čijem ostvarivanju treba intenzivno da se radi je poboljšanje kvaliteta obrazovanja. Jedan od načina za procenu kvaliteta je istraživanje efekata osnovno-školskog obrazovanja u oblasti matematičke, čitalačke i naučne pismenosti (PISA) koje se sprovodi svake treće godine. Srbija je učestvovala 2012. godine u PISA testiranju, ali nije učestvovala 2015. godine zbog propusta u finansijskom planiranju, ali je sada obavila sve neophodne radnje i uključila se u aktivnosti za učestvovanje u testiranju 2018. godine - priprema testiranje je obavljeno u aprilu 2016.

Neki ključni podaci o postignućima naših učenika u PISA 2012 pokazuje da naši učenici nisu dovoljno pripremljeni za život u savremenom društvu.

- Na skali matematičkih kompetencija učenici u Srbiji ostvarili su 449 poena. Razlika u odnosu na 2009. godinu nije statistički značajna (7 poena na PISA skali) što znači da je od 2009. godine do 2012. godine nije bilo pozitivnog pomaka. Skoro 40% učenika nije postiglo nivo funkcionalne pismenosti - to je na istom nivou kao 2009. godine. Ako rezultat uporedimo sa rezultatima OECD zemljama matematička

tome da li lice zna da vrši obradu teksta, izrađuje tabele, šalje i prima elektronsku poštu, kao i da li zna da koristi internet

³ Republika Srbija Republički zavod za statistiku Podržano od strane EU Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji 2011 Stanovništvo školska sprema, pismenost i kompjuterska pismenost

⁴ Publikacija: Siromaštvo u Srbiji u 2014. godini, izdavač Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlada republike Srbije, avgust 2015.

kompetencija učenika iz Srbije je niža za oko 45 poena. To odgovara efektu jedne godine školovanja u zemljama OECD-a.

- Na skali čitalačke kompetencije na PISA 2012 testiranju učenici u Srbiji su u proseku postigli 446 poena. Razlika u odnosu na 2009. godinu nije statistički značajna (4 poena više) što ukazuje da je nivo razvijenosti čitalačke kompetencije u proseku ostao na istom nivou kao i 2009. godine. Procenat učenika koji su dostigli nivo funkcionalne pismenosti u 2009. godini je 67% - to je na istom nivou kao i 2009. godine. Ako rezultat uporedimo sa rezultatima OECD zemalja čitalačka pismenost učenika iz Srbije je niža za oko 50 poena što je jednako efektu od nešto više od jedne godine školovanja u zemljama OECD-a.

- Na skali naučne pismenosti na PISA 2012 testiranju učenici u Srbiji su u proseku postigli 445 poena. Razlika u odnosu na 2009. godinu nije statistički značajna (2 poena više) što ukazuje da je prosečno postignuće učenika iz Srbije u domenu nauke ostalo na istom nivou kao u 2009. godini. Procenat učenika koji nisu uspeli da dostignu nivo funkcionalne pismenosti u domenu nauka je 35% - to odgovara rezultatu iz 2009. godine. Ako rezultat uporedimo sa rezultatima OECD zemalja, naučna kompetencija učenika iz Srbije je niža za oko 60 poena - to odgovara efektu od 1.5 godine školovanja u zemljama OECD- a.

- Na skali kompetencija za rešavanje problema na PISA 2012 prosečno postignuće učenika iz Srbije iznosilo je 473 poena. Nivo funkcionalne pismenosti u domenu rešavanja problema nije uspelo da postigne oko 28% učenika. Ako rezultat uporedimo sa OECD zemljama, kompetencija za rešavanje problema učenika iz Srbije je niža za oko 27 poena -to odgovara efektu od nešto više od pola godine školovanja u zemljama OECD- a⁵.

3. Nedovoljna efikasnost sistema obrazovanja i vaspitanja

Neki od pokazatelja koji ukazuju na neefikasnost sistema obrazovanja i vaspitanja u Srbiji su :

- Stopa odvajanja u budžetu Srbije za obrazovanje je 3,65% u BDP što je nedovoljno i značajno manje od država EU.

- Plate zaposlenih čine 90% budžetskih sredstava Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

- Efikasnost sistema obrazovanja je osim ostalim faktorima opterećena i neodgovarajućom mrežom škola. Postojeća mreža škola nije prilagođena aktuelnoj, ali ni projektovanoj demografskoj slici Srbije (male škole-sateliti), kao ni novim zahtevima tržišta rada (obrazovni profili koji se ne traže na tržištu rada).

- Mreža škola ne prati na odgovarajući način migracije stanovništva u okviru Srbije čime se značajno opterećuje efikasnost sistema i umanjuje dostupnost kvalitetnom obrazovanju. Projektovana je u vreme kada se rađalo oko 100 000 dece godišnje, a sada se rađa oko 65 000, tako da je održavanje postojeće mreže neracionalno, izuzetno skupo pa transformacija može pozitivno da utiče na poboljšanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

2. KOJI SU ŽELJENI CILJEVI DONOŠENJA ZAKONA

⁵ „Podrži me, inspiriši me“ PISA2012 u Srbiji:prvi rezultati; D. Pavlović Babić, A. Baucal, Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, Centar za primenjenu psihologiju

Prepoznajući probleme problema i manjkavost određenih odredaba postojećeg Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja koji su se pokazali u praksi tokom osmogodišnjeg važenja tog zakona, Zakona treba da omogući:

1) kvalitetno i svima pod jednakim uslovima dostupno obrazovanja i vaspitanje,

- uvođenjem novih kompetencija, ciljeva, standarda postignuća dece i učenika; kompetencije su usklađene sa odgovarajućim odredbama evropskih zemalja koje imaju visoka postignuća u oblasti obrazovanja i vaspitanja i Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020 godine i dokumentima EU i to: jasno postavljeni ciljevi, obrazovni standardi i kompetencije; jasno postavljeni ciljevi obrazovanja i vaspitanja, obrazovni standardi i kompetencije; redefinisani principi, ciljevi, ishodi i standardi u obrazovanju i vaspitanju; redefinisano uvođenje ogleda (procedura, nadležnosti, trajanje ogleda, sl.);

- utvrđivanjem kompetencija nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika i direktora, kao i standarda kvaliteta rada ustanove; i to utvrđivanjem obrazovnih standarda i kompetencija; samovrednovanja, praćenja i nezavisnog vrednovanja rada nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, direktora i sekretara, rada ustanova na osnovu definisanih standarda kvaliteta i kvaliteta obrazovno-vaspitnog procesa, preciznije i jasnije stručno profilisanje poslova Zavoda za unapređivanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja (zavodi) u cilju poboljšanja kvaliteta obrazovanja;

- uvođenjem inovativnih načina rada u obrazovno-vaspitnom procesu, naročito u pogledu uvođenja novih profila putem ogleda, o čijem programu će odluku donositi ministar na osnovu stručne procene i preporuke savetodavnih tela: nadležnog saveta, odnosno zavoda, kao i odgovarajuće institucije kompetentne za predmet ogleda; praćenje i vrednovanje kvaliteta ogleda će vršiti prosvetni savetnici i zavodi u skladu sa metodologijom za praćenje i vrednovanje koju utvrđuju zavodi i Ministarstvo;

- uvođenjem ustanove-vežbaonice koja će biti nastavna baza visokoškolske ustanove u kojoj će studenti na studijskim programima za obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika uz rad sa najkvalitetnijim nastavnicima moći da tokom inicijalnog obrazovanja obavljaju praksu koja će obuhvatiti sve aspekte obrazovnog i vaspitnog rada u ustanovi; u ovom momentu u Republici Srbiji ne postoji ovakva vrsta ustanove, te stoga studenti – budući nastavnici, vaspitači i stručni saradnici nemaju mogućnost da obavljaju kvalitetnu praksu u realnom okruženju; očekuje se da ova vrsta ustanova osposobi buduće nastavnike, vaspitače i stručne saradnike za kvalitetniji rad već prilikom prvog zapošljavanja, a imajući u vidu da ovakav vid prakse neće zahtevati izdatke moguće je napraviti široku mrežu ovih ustanova u Republici Srbiji

- davanjem statusa model ustanova najkvalitetnijim školama, koje ostvaruju izuzetne rezultate u obrazovnom i vaspitnom radu što doprinosi unapređivanju obrazovne i vaspitne prakse jer će osim primera dobre prakse predstavljati i podsticaj drugim ustanovama, posebno imajući u vidu da će za ovakve ustanove biti propisana mogućnost finansiranja aktivnosti koje proizilaze iz statusa model ustanove; u ovom momentu ne postoji mogućnost da ustanova stekne status model ustanove, a smatramo da će ovakvim zakonskim rešenjem ustanove imati dodatnu motivaciju da unapređuju svoj rad, budući da će on biti dodatno prepoznat, vrednovan i nagrađen;

- omogućavanjem formiranja resursnih centara čime će se unaprediti kvalitet obrazovanja i vaspitanja putem pružanja podrške deci, učenicima i odraslima kojima je potrebna asistivna tehnologija. Resursni centri će na zahtev ustanove ili interesorne komisije procenjivati potrebe i utvrđivati vrstu asistivne tehnologije za dete, učenika i odraslog; obučavavati korisnike za upotrebu asistivne tehnologije; omogućavati i pomagati razmenu sredstava asistivne tehnologije između korisnika; informisati sva zainteresovana tela ustanove, organe i organizacije o dostupnim i savremenim asistivnim tehnologijama; uspostavljati i koordinisati mrežu stručnjaka za podršku primeni asistivnih tehnologija; u ovom momentu ne postoji niti jedan resursni centar u Republici Srbiji, iako su potrebe za ovakvom vrstom ustanove velike, očekujemo da ovakvi centri budu osnovani svuda gde za tim postoji potreba, ali u ovom momentu nije moguće tačno proceniti koji broj resursnih centara i kojom dinamikom će biti osnovani, budući da njihovo osnivanje, rad i opremanje zavisi od finansijskih sredstava, ali i iskazanih potreba korisnika;

2) veću efikasnost i efektivnost sistema obrazovanja i vaspitanja, i to:

- uspostavljanjem Jedinstvenog informacionog sistema prosvete, radi osiguranja prikupljanja potrebnih podataka i njihove analize što je jedan od elemenata za unapređivanje i racionalizaciju obrazovanja i vaspitanja; u obrazovno-vaspitanom sistemu Republike Srbije ne postoji uspostavljen jedinstveni informacioni sistem, te stoga organi ni institucije nisu uvek u mogućnosti da sagledaju odnosno utvrde određene podatke na nivou cele države

- povećavanjem odgovornosti i ovlašćenja svih organa u ustanovi, kao i drugih učesnika u obrazovno-vaspitanom procesu sa naglaskom na roditelje i druge zakonske zastupnike; do sada roditelji nisu imali jasno definisanu odgovornost i obaveze učešća tokom školovanja svog deteta;

- povećanjem finansijske odgovornosti;

- podizanjem kompetencija direktora kroz obuke za direktore i predviđene ispite, što treba da doprinese boljem upravljanju ustanovama; do sada nije kreiran i realizovan program obuka za direktora, pa očekujemo da će organizacijom ovakve obuke direktori steći odgovarajuće kompetencije koje će doprineti unapređivanju kvaliteta rada ustanove;

- boljom pripremom i sticanjem odgovarajućih kompetencija za uključivanje u direktan rad sa decom, učenicima i odraslima studenata na studijskim programima za obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika koji će tokom inicijalnog obrazovanja moći da ostvare kvalitetniju praksu u odgovarajućim ustanovama vežbaonicama;

- osposobljenošću učenika srednjih stručnih škola koji će nakon završetka srednje škole biti spremni, kvalifikovani da odmah budu konkurentni i „zapošljivi“ na tržištu rada,; u ovom momentu ne postoje stručne škole čija je praksa takva da omogućava potpunu obuku učenika za stupanje u proces rada odmah nakon završetka školovanja;

- putem omogućavanja priznavanja kvalifikacija, odnosno prethodnog učenja u okviru formalnog ili neformalnog obrazovanja što će omogućiti lakše zapošljavanje lica koje imaju kompetencije potrebne za obavljanje određenih poslova- čime će se smanjiti stopa siromaštva; formalno priznanje stečenih kompetencija koje će se potvrđivati javnom ispravom – diplomom ili sertifikatom; ovakva mogućnost do sada nije bila propisana, tako da je bilo situacija u kojima lica, koja imaju odgovarajuće

kompetencije za obavljanje određenih poslova, usled toga što nemaju odgovarajuću javnu ispravu svoje znanje nisu mogli da dokažu pa samim tim niti da se plasiraju na tržište rada;

- smanjivanjem ranog napuštanja svih nivoa obrazovanja i vaspitanja i veći obuhvat dece predškolskim vaspitanjem i ostalim nivoima obrazovanja; nivo ranog napuštanja obrazovanja prikazan je u okviru prvog pitanja, a cilj je da se ovaj procenat svake godine smanjuje;
- dugoročnim uticajem na povećanje obrazovnog nivoa populacije; nivo obrazovanja stanovništva prikazan je u okviru prvog pitanja, a cilj je da se ovaj se obrazovni nivo populacije svake godine podiže;
- mogućnost lakše, jednostavnije prohodnosti učenika kroz i ka svim nivoima i vrstama obrazovanja i vaspitanja;

3) konkurentnost na tržištu rada i konkurentnost sa evropskim sistemom obrazovanja i vaspitanja:

Jedan od mehanizama za postizanje većeg kvaliteta obrazovanja koje je u skladu sa potrebama modernog tržišta rada je formiranje sektorskih veća, kao stručnih tela čija je osnovna funkcija utvrđivanje predloga standarda kvalifikacija u određenom sektoru rada, a propisano je da će formiranje, sastav i nadležnosti sektorskih veća biti uređeno zakonom koji utvrđuje nacionalni okvir kvalifikacija. Lica koja imaju odgovarajuće kompetencije za obavljanje određenih poslova, usled toga što nemaju priznatu i prepoznatljivu javnu ispravu svoje znanje nisu mogli da dokažu pa samim tim niti da se zaposle, a uspostavljanjem ovog mehanizma biće u mogućnosti da posedovanjem odgovarajuće javne isprave dokažu svoje kompetencije i ravnopravno konkurišu za odgovarajuća radna mesta.

4) Zakon podržava obrazovanje i vaspitanje kao osnovu „društva zasnovanog na znanju“ u skladu sa Lisabonoskom strategijom i EU standardima, i insistira na razvijanju novih znanja i veština za 21. vek, a pre svega na razvijanje:

- različitih vrsta pismenosti,
- opštih kompetencija za život u savremenom društvu,
- stručnih kompetencija u skladu sa standardima zanimanja, zahtevima savremene ekonomije, nauke, tehnike i tehnologije,
- funkcionalnih znanja - razvijanje veština za rešavanje problema i veština učenja.

5) Izrada nove mreže ustanova

Nova mreža ustanova treba da se zasniva na objektivnim, stručnim pokazateljima, obuhvatnim demografskim, materijalnim, privrednim i drugim relevantnim analizama čime bi se obezbedila veća efikasnost i efektivnost sistema obrazovanja i vaspitanja i kvalitetno obrazovanje učini dostupnim svima.

3. DA LI SU RAZMATRANE MOGUĆNOSTI ZA REŠAVANJE PROBLEMA BEZ DONOŠENJA AKTA

Imajući u vidu sve prethodno navedene probleme, razmatrane su sledeće mogućnosti:

1) Status quo - nedonošenje novog zakona ostavilo bi nerešene probleme, budući da odredbe zakona koje predstavljaju ključne novine nisu materija koju je moguće urediti podzakonskim aktom i

2) Donošenje novog Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja

Dosadašnja praksa i iskustvo su pokazali da postojeći problemi ne mogu da budu rešeni bez donošenja novog Zakona, budući da Ministarstvo mora da se kreće u zakonskim okvirima, te da nije u mogućnosti da postupa suprotno određenim postojećim odredbama, koje u ovom momentu ne doprinose kvalitetu, efikasnosti i efektivnosti sistema obrazovanja i vaspitanja. Prilikom pripreme zakona posebno su uzeti u obzir rezultati i iskustva stečena uvođenjem novih profila u srednjem stručnom obrazovanju, uključivanjem marginalizovanih grupa u sistem obrazovanja i vaspitanja, rezultati samovrednovanja i spoljnog vrednovanja ustanova, rezultati međunarodnih testiranja, iskustva u primeni postojećih rešenja kada je reč o odgovornosti svih učesnika obrazovno-vaspitnog procesa, efikasnost i efektivnost donošenja dokumenata i podzakonskih akata za koje nije nadležno Ministarstvo i drugo.

U želji da zakonska rešenja prate potrebe i promene koje je sistem pretrpeo i kojima ide u susret, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja je sprovedo anketu među osnovnim i srednjim školama (direktorima, sekretarima, članovima nastavnčkog veća), Savetima nacionalnih manjina, Zavodu za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja) – analiza prispelih odgovora pokazala je da 94,76% ustanova koje su se odazvale na anketu smatra da je potrebno da se izmeni Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Na osnovu navedenog ministarstvo smatra da je donošenje novog Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja jedini način uspostavljanja pravnog okvira za rešavanje postojećih problema i ostvarivanja predviđenih ciljeva.

4. ZAŠTO JE DONOŠENJE AKTA NAJBOLJI NAČIN ZA REŠAVANJE PROBLEMA

Donošenje Zakona bio je jedini, a ujedno i najbolji način rešavanja postojećoj problema, putem uspostavljanja pravnog okvira radi ostvarivanja željenih ciljeva.

Naime, postojeći problemi nisu se mogli rešiti na drugi način, imajući u vidu da je neophodno stvoriti zakonske preduslove za unapređivanje, modernizaciju, racionalizaciju i podizanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja. Osim toga, niz zakona donetih u drugih sektorskim oblastima zahteva izmenu ovog zakona, kako bi se uspostavio jedinstveni i usklađeni pravni sistem države. Ne postoji mogućnost da se konkretna rešenja uredi podzakonskim aktima, budući da predstavljaju materiju koju je moguće urediti isključivo zakonom.

5. NA KOGA ĆE I KAKO NAJVEROVATNIJE UTICATI REŠENJA U ZAKONU

Novi Zakon imaće pozitivan uticaj kako na decu i učenike, odnosno odrasle koji stižu obrazovanje po odredbama ovog Zakona, na roditelje/druge zakonske zastupnike dece i učenika, na zaposlene u ustanovi, na stručna i savetodavna tela u oblasti obrazovanja i vaspitanja, na osnivače ustanova - druga pravna ili fizička lica.

Novi Zakon će imati pozitivan uticaj i na privredu i preduzetništvo jer treba da obezbedi uslove za školovanje potrebnih i kvalitetnih kadrova. Pozitivan efekat treba očekivati i kod zaposlenih u ustanovi, posebno nastavnika i stručnih saradnika, stvaranjem mehanizama koji će omogućiti da budu mnogo kompetentniji za poslove koje obavljaju počev od inicijalnog obrazovanja.

Rešenja će uticati na:

- **decu, učenike i odrasle** – zaštita prava dece, učenika i odraslih i uporedo sa tim razvijanje odgovornosti, unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada, dostupnost kvalitetnijem obrazovanju i vaspitanju, bolji uslovi za obrazovanje dece i učenika koja, iz različitih razloga, imaju potrebu za dodatnom podrškom u obrazovanju i vaspitanju, mogućnost priznavanja kvalifikacija stečenih van formalnog sistema obrazovanja i vaspitanja, brže uključivanje u tržište rada priznavanjem stečenih kompetencija, lakša zapošljivost uvođenjem profila i sticanjem kompetencija koji su potrebni savremenom tržištu rada;

- **roditelje** – povećavanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja njihove dece, smanjivanje potrebe da roditelji plaćaju privatne časove svojoj deci, veću zaštitu prava njihove dece u ustanovi, veće uključivanje u rad ustanova i vaspitne, vaspitno-disciplinske postupke i aktivnosti škole, ali i pojačana odgovornost za upis učenika u školu, redovno pohađanje nastave i poštovanja pravila ponašanja u ustanovi;

- **nastavnike i vaspitače** – usklađivanje odredaba koje se odnose na zasnivanje radnog odnosa sa Posebnim kolektivnim ugovorom, unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada, mogućnost da studenti na studijskim programima za obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika tokom inicijalnog obrazovanja obavljaju kvalitetnu praksu u obrazovno-vaspitnim ustanovama uz saradnju i mentorstvo najkvalitetnijih prosvetnih kadrova, mogućnost daljeg dopunskog obrazovanja zaposlenih i rukovodilaca;

- **stručne saradnike** – jasnije definisanje njihovih poslova, što će omogućiti unapređivanje njihovog rada, osnaživanje njihove uloge u obrazovno-vaspitnom radu,

- **ustanove** – povećavanje autonomije ustanove i podsticajne mere koje će pratiti ustanove koje pokažu visok stepen kvaliteta rada, racionalizacija i olakšavanje rada putem osnivanja zajedničkih stručnih službi, racionalnija organizacija ustanova i optimizacija mreže škola, odnosno širenje postojećih i pripajanje ustanova u skladu sa potrebama i mogućnostima;

- **građane** – lakša i brža procedura priznavanja visokoškolskih diploma koje su stečene u bivšim republikama SFRJ, u Republici Srpskoj i Crnoj Gori, mogućnost priznavanja stečenih kvalifikacija; naši državljani koji borave u inostranstvu moći će da besplatno upisuju decu u dopunsku nastavu koja realizuje obrazovno-vaspiti rad na srpskom jeziku;

- **privredu, preduzeća i preduzetnike** – obezbeđivanje kvalitetnih radnika sa odgovarajućim kompetencijama koje su u skladu sa potrebama tržišta rada, mogućnost uključivanja u sistem dualnog obrazovanja u skladu sa svojim mogućnostima i potrebama za visoko obučanim kadrovima.

6. KAKVE TROŠKOVE ĆE PRIMENA ZAKONA IZAZVATI GRAĐANIMA I PRIVREDI, A NAROČITO MALIM I SREDNJIM PREDUZEĆIMA

Primena novog Zakona neće zahtevati nova sredstva iz budžeta, već će postojeća sredstva biti racionalnije preraspoređena:

Zakonom je predviđeno formiranje novih institucionalnih struktura koje će se stvoriti reorganizacijom postojećih institucija, uz korišćenje postojećih ljudskih, fizičkih i finansijskih resursa, kao što su:

- **Zajednička stručna služba** – može da da je organizuje više ustanova na teritoriji jedinice lokalne samouprave radi obavljanja finansijsko-računovodstvenih, administrativnih, pravnih, pomoćno-tehničkih, poslova održavanja.

- **Resursni centri** – radi podrške deci, učenicima i odraslima kojima je potrebna asistivna tehnologija u obrazovanju i vaspitanju.

- **Ustanove vežbaonice** – ustanova u kojoj se ostvaruje se praksa studenata na studijskim programima za obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika.

- **Model ustanove** - ustanova koja ostvaruje izuzetne rezultate u obrazovnom i vaspitnom radu.

- **Obrazovno-vaspitni centar** - ustanova u kojoj se ostvaruje više programa različitih nivoa obrazovanja i vaspitanja ili više različitih područja rada

- **Jedinstven informacioni sistem prosvete** – sistem koji će omogućiti prikupljanje i analizu svih podataka u obrazovanju i vaspitanju, što će omogućiti povećanje efikasnosti i efektivnosti celokupnog sistema obrazovanja i vaspitanja, budući da će država moći da projektuje potrebe sistema za duži vremenski period, analizira postojeće mere i predlažu dalje mere za unapređivanje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti sistema obrazovanja i vaspitanja.

7. DA LI SU POZITIVNE POSLEDICE DONOŠENJA ZAKONA TAKVE DA OPRAVDAVAJU TROŠKOVE KOJE ĆE ON STVORITI?

Pozitivne posledice donošenja zakona su:

- poboljšanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja; fond, odnosno broj časova koje je nastavnik u okviru norme dužan da realizuje radi obavljanja dopunske i dodatne nastave, kao i individualni obrazovni plan će smanjiti troškove roditelja koji neće biti prinuđeni da plaćaju dodatne privatne časove svojoj deci;

- veća efikasnost u korišćenju svih resursa u obrazovanju i vaspitanju, veći obuhvat dece i učenika, bolji kvalitet obrazovno-vaspitne ponude, dugoročno gledano će omogućiti, pre svega, veću zapošljivost svih kategorija učenika, ali i odraslih i povećanu socijalnu koheziju u društvu;

- usled očekivane veće stope zapošljivosti očekuje se posledično i smanjivanje stope siromaštva i smanjivanje različitih vidova socijalne pomoći nezaposlenim licima, a ujedno će se povećati sredstva budžeta dodatnim porezima i doprinosima koja plaćaju zaposlena lica;

- nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku, koji je državljanin Republike Srbije, a koji je pre zasnivanja radnog odnosa u ustanovi u Republici Srbiji položio stručni ispit u oblasti obrazovanja i vaspitanja po propisima Republike Srpske, položeni stručni ispit biće priznat kao licenca, ako je taj ispit položen u vreme kada je

nastavnik, vaspitač i stručni saradnik bio u radnom odnosu u Republici Srpskoj, čime će se smanjiti troškovi ustanovama za plaćanje polaganja licence;

- nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku, koji je državljanin Republike Srbije, a koji je pre zasnivanja radnog odnosa u ustanovi u Republici Srbiji položio stručni ispit u oblasti obrazovanja po propisima Republike Crne Gore, položeni stručni ispit priznaje se kao licenca, ako je taj ispit položen do 16. juna 2006. godine, čime će se takođe smanjiti troškovi ustanovama za plaćanje polaganja ispita i sticanja licence;

- uvođenje dualnog obrazovanja u stručnim školama, smanjiće troškove školama koje bi izdvajale sredstva za opremanje svojih radionica, učenicima će omogućiti osposobljavanje za rad na najsavremenijim tehnologijama, sticanje potrebnih znanja, veština i kompetencija, čime će biti smanjeni troškovi tim licima da se nakon završetka stručne škole dodatno ostručavaju da bi bili konkurentniji na tržištu rada; osim toga dugoročno gledano vrednost radnika – učenika koji je bio u prilici da kroz sistem dualnog obrazovanja stekne potrebna znanja, veštine i kompetencije biće veća na tržištu rada;

- uvođenjem dualnog obrazovanja u stručnim školama, privredni subjekti će imati mogućnost da putem obavljanja prakse učenika u njihovim poslovnim prostorijama, uz određene troškove koje će tokom prakse učenika izdvajati, imati mogućnost da obezbede kadrove koji će prilikom prijema na rad već biti obučeni, tako da prilikom zapošljavanja lica koja su završila dualno obrazovanje, poslodavci neće imati potrebu da im organizuju dodatnu obuku radi upoznavanja sa procesom rada i rada sa odgovarajućom opremom;

- manji broj članova Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih smanjiće troškove budžeta Republike Srbije, imajući u vidu da članovi ovih tela mesečno dobijaju naknadu u visini prosečne plate na nivou republike;

- propisivanjem da se licenca oduzima, odnosno radni odnos prestaje, tek kada se pravnosnažnom sudskom presudom potvrdi odluka direktora, odnosno školskog odbora, u značajnoj meri će smanjiti obavezu škola da plaćaju visoke iznose po osnovu izgubljenih radnih sporova u slučajevima nezakonitog davanja otkaza ili oduzimanja licence nastavnicima, vaspitačima i stručnim saradnicima

- uvođenjem mogućnosti kvalifikacija, odnosno formalnog priznanja kompetencija lica koje su iste stekli formalnim ili neformalnim obrazovanjem, odnosno postupkom priznavanja prethodnog učenja, ova lica neće biti prinuđena da putem različitih vidova doškolvavanja i obuka izdvajaju dodatna sredstva, a istovremeno će imati odgovarajuće priznate javne isprave koje će moći da koriste prilikom konkurisanja za prijem u radni odnos;

- oduzimanjem licence na 5 godina nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku za određene teže povrede radne obaveze, umesto dosadašnjeg trajnog oduzimanja licenci, ta lica neće biti trajno isključena iz sistema obrazovanja i vaspitanja, što će im nakon isteka navedenog roka omogućiti veću konkurentnost, budući da će takođe moći da zasnivaju radni odnos u ustanovama obrazovanja i vaspitanja;

- završnim i prelaznim odredbama propisano je da će nastavnici, vaspitači i stručni saradnici koji obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi, a koji su ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja po propisima koji su važili prilikom prijema u radni odnos, moći i dalje da obavljaju obrazovno-vaspitni rad u školi, kao i da će moći da budu preuzeti u smislu ovog zakona, te će ovo zakonsko rešenje

uticati na smanjivanje troškova koje bi ta lica morala da snose radi daljeg osposobljavanja, odnosno doškolvavanja;

- veća odgovornost roditelja za upis dece u ustanovu i redovno pohađanje nastave, za poštovanje pravila ponašanja i bezbednosti i kršenje propisanih zabrana, dugoročno gledano trebalo bi da smanji prevremeno napuštanje sistema obrazovanja i vaspitanja učenika, veću i efikasniju integraciju učenika, povećanje bezbednosti i veću zaštitu dece i učenika od nasilja;

- škole će imati mogućnost sticanja sredstava dodatnih sredstava putem proširene delatnosti, koja je proširena i na mogućnost ustanove da ostvaruje programe obuka, stručno osposobljavanje i druge aktivnosti obrazovanja odraslih ukoliko stekne status javno priznatog organizatora aktivnosti obrazovanja odraslih, u skladu sa ovim i posebnim zakonom; škola ima mogućnost da, osim zaposlenih, angažuje druge saradnike za potrebe obavljanja proširne delatnosti, koji će se finansirati iz sopstvenih prihoda škole što će za ta lica predstavljati i mogućnost zapošljavanja i sticanja sredstava za život;

- osnivanja ustanove po modelu javno-privatnog partnerstva omogućiće rasterećivanje budžeta Republike Srbije;

- uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema prosvete (JISP), radi osiguranja prikupljanja i analize svih podataka u obrazovanju i vaspitanju, treba da poveća efikasnost i efektivnost celokupnog sistema obrazovanja i vaspitanja, i to kako kratkoročno tako i dugoročno budući da će država moći da projektuje potrebe sistema za duži vremenski period, analizira postojeće mere i predlažu dalje mere za unapređivanje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti sistema obrazovanja i vaspitanja;

- uvođenje jedinstvenog obrazovnog broja (JOB) koji će pratiti njegovog nosioca kroz sve nivoe formalnog obrazovanja i vaspitanja i predstavljati ključ za povezivanje svih podataka o detetu, učeniku i odraslom u JISP-u, a biće dodeljivan pri prvom upisu u ustanovu, omogućiće efiksanije praćenje napredovanja dece i učenika, smanjiće nepotrebno prikupljanje podataka, uverenja, potvrda prilikom svakog novog upisa, te neće biti potrebno da lica svaki put plaćaju takse za pribavljanje svih navedenih dokumenata;

- propisivanjem da radni odnos zaposlenog u ustanovi prestaje sa navršениh 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, trebalo bi da se omogući stvaranje novih radnih mesta i omogući brže zapošljavanje mladih u ustanovama obrazovanja i vaspitanja.

8. DA LI SE ZAKONOM PODRŽAVA STVARANJE NOVI PRIVREDNIH SUBJEKATA I TRŽIŠNA KONKURENCIJA

Omogućavanjem javno-privatnog partnerstva u oblasti osnivanja ustanova, ali i uvođenjem sistema dualnog obrazovanja u srednjem stručnog obrazovanja, mnogi privredni subjekti imaće mogućnost ulažu u obrazovanje i obezbede odgovarajuće i kvalitetne kadrove za oblast u kojoj privređuju.

Predloženi Zakon ni na koji način ne ograničava tržišnu konkurenciju.

9. DA LI SU SVE ZAINTERESOVANE STRANE IMALE PRILIKU DA SE IZJASNE O ZAKONU

Zainteresovane strane su imale priliku da se izjasne. Održan je niz sastanaka sa predstavnicima Sindikata zaposlenih u obrazovanju, sprovedena je ranije

navedena anketa tako da su različiti zainteresovani subjekti bili u mogućnosti da ukažu na postojeće probleme koji bi trebalo da budu rešeni.

Osim toga, održane su tri tribine-javne rasprave u sledećim gradovima: **Novom Sadu**, 26. maja 2017. godine; **Nišu**, 01. juna 2017. godine i **Beogradu**, 08. juna 2017. godine.

Predlog zakona i obrazloženje bili su objavljeni na zvaničnoj internet stranici Ministarstva i na sajtu E-uprave, tako da su svi zainteresovani subjekti na posebno kreiranom formularu mogli da dostave svoje predloge, primedbe i sugestije.

Na javnoj raspravi učestvovali su, odnosno, na e-mail adresu javna.rasprava@mpn.gov.rs, adresu Ministarstva i na sajt E uprave dostavili predloge, primedbe i sugestije: Nacionalni prosvetni savet, Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, predstavnici nacionalnih saveta nacionalnih manjina, predstavnici reprezentativnih sindikata, Zaštitnik građana, Gradska uprava za obrazovanje Grada Novog Sada, Pedagoški zavod Vojvodine, Novi Sad, Savez slepih Srbije, Zajednica učiteljskih fakulteta Srbije, Udruženje socijalnih radnika u predškolskim ustanovama i školama Republike Srbije, Nebojša Stojanović iz Udruženja pedagoga fizičke kulture Niš, Miladin Milosavljević iz Opštinske uprave Prokuplje, Marijana Šuvalija (u ime srednjih škola u Paraćinu), Velibor Martinović i Stevan Jovanović iz Kancelarije za versku nastavu Arhiepiskopije beogradsko-karlovačke, Mitar Mitrović iz Društva pedagoga tehničke kulture Srbije – Šabac, Darko Sarić Lukendić, Hrvatsko nacionalno vijeće, Marina Kostić iz Gradske uprave Grada Niša-Sekretarijat za obrazovanje, Siniša Ranković, Predsednik UO Društva defektologa Srbije, Mira Meglič, predsednik Društva školskih bibliotekara Srbije, Marija Protić iz Udruženja roditelja "Klackalica", Tanja Stojković iz Ekumenska humanitarna organizacija, Novi Sad, Radovan Cicvarić i Milena Golić iz Užičkog centra za prava deteta, Anišoara Caran iz Nacionalnog saveta rumunske nacionalne manjine, Udruženje sekretara i pravnika vanprivrede, Nikola Marković iz Društva za informatiku Srbije, Đorđe Staničić - Stalna konferencija gradova i opština – savez gradova i opština Srbije, Aktiv defektologa razvojnih grupa iz Predškolska ustanova Beograd, Saša Stefanović-Mreža organizacija za decu Srbije (MODS), Udruženje građana Roditelj, Agroinvest Fondacija Srbija, Centar za integraciju mladih, Zapadnobalkanski institut, Centar za razvoj potencijala dece i mladih „Plej“, Udruženje građana sa hendikepom „Fren“, Ivana Branković, Predsednik UO Nacionalne asocijacije roditelja i nastavnika Srbije (NARNS), Saša Paunović, Opština Paraćin, Predsednik opštine, Jelena Vasiljević iz Labris – Organizacija za lezbejska ljudska prava, Tanja Ranković, rukovoditeljka programa obrazovanja, UNICEF, Tim UN u Srbiji, Silvana Plavšić iz Zajednice škola za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom Republike Srbije, Milan Stančić sa Filozofskog fakulteta u Beogradu, Privredna komora Srbije, Dejan Nedić i Ivan Ružičić iz „Društva direktora škola Srbije“, Mirjana Savov iz Odseka za obrazovanje, kulturu, sport, omladinu i informisanje grada Vranja, Zvonimir Jović iz Unije sindikata prosvetnih radnika Vojvodine, Jelena Manić Radoičić, Aleksandra Đurović, Bojana Jevtović iz Beogradske otvorene škole, Ivan Sekulović iz Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije, Srpska pravoslavna crkva, Sveti Arhijerejski Sinod, Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine, Sonja Miladinović iz Školske uprave Novi Sad, Sonja Stamenović, poslovi u oblasti obrazovanja i sporta GO Zvezdara, Miljan Mićunović i Čvorović Mirjana iz Unije sindikata škola Beograda, zaposleni u predškolskim ustanovama, osnovnim školama, gimnazijama i srednjim

stručnim školama u Republici Srbiji, udruženja za zaštitu životinja: Nada za životinje-Riska, Link plus (udruženje), Milica Ranković iz Udruženja za zaštitu životinja i razvoj građanske svesti „Feniks“, Solidarano za životinje i prirodu Beograd, nevladina organizacija, Beograd, Udruženje za zaštitu i prava životinja „KLEMPA“ Zemun, Organizacija za prava i zaštitu životinja Kruševac „ORPAK“ EPAR-OIPA Srbija, Subotica, Organizacija za poštovanje i brigu o životinjama – ORKA, Udruženje za prava i zaštitu životinja Majdanpek Belka Udruženje za zaštitu životinja „BOBI“, Koalicija za život No Kill Coalition Srbija, Udruženje za zaštitu prava životinja „BAK“ Srbobran, Udruženje ljubitelja životinja i prirode „Zelene šape,“ Tomaševac, Udruženje za zaštitu životinja Borske šape, Bor, Udruženje za zaštitu životinja „Jupiter“ Ruma, Stručna služba osnovnih škola „Združena škola,“ Bačka Topola, Marina Starčević Cviko iz Međunarodne organizacije CARE International Balkans, Udruženje Pravoslavna porodica, dr Ljubomir T. Grujić, Redovni profesor Univerziteta u penziji, Udruženje za očuvanje i negovanje vinčanske kulture Neolit, Slobodan Janković, Institut za međunarodnu politiku i privredu, dr Milan Radonjić, naučni saradnik iz Instituta za fiziku Beograd, Marija Janjušević, Narodni poslanik NSRS, Lidija Radulović - Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu i drugi brojni zainteresovani građani.

Opšte primedbe na Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, odnosile su se na:

- preciznije definisanje odredaba koje se odnose na opšte principe, ciljeve, ishode, standarde i ključne i opšte međupredmetne kompetencije;
- dopuniti odredbe koje se odnose na opšte principe obrazovanja radi unapređivanja obrazovne tranzicije iz predškolskog vaspitanja i obrazovanja ka osnovnom i dalje ka srednjem obrazovanju i vaspitanju;
- u delu koji se odnosi na ciljeve obrazovanja i vaspitanja uneti odredbu koja glasi: „razvijanje svesti o značaju održivog razvoja, zaštite i očuvanja prirode i životne sredine i ekološke etike, te značaju zaštite i dobrobiti životinja;“
- zamenu termina „jezik i pismo nacionalne manjine“ terminom „maternji jezik i pismo“;
- brisati mogućnost školovanja dvojezično na jeziku i pismu nacionalne manjine i srpskom jeziku;
- uneti odredbu kojom se eksplicitno navodi da nacionalni savet nacionalne manjine ima pravo da osniva obrazovno-vaspitnu ustanovu koja se finansira sredstvima budžeta Republike Srbije;
- preciziranje razloga i uslova kada roditelj izabere da dete upiše u privatnu ustanovu;
- kod odredbe koja se odnosi na upis dece u predškolsku ustanovu, dodati da se deca sa smetnjama u razvoju u razvojnu grupu na nivou predškolske ustanove upisuju na osnovu mišljenja Interresorne komisije za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške, uz saglasnost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika;
- evidenciju o deci koja su stasala u školi poveriti Ministarstvu unutrašnjih poslova, umesto jedinice lokalne samouprave;
- odlaganje polaska u pravi razred bez mišljenja Interresorne komisije, na osnovu odluke psihologa ili pedagoga škole i upis učenika u osnovnu školu na teritoriji van njihovog prebivališta;
- redefinisane odredaba kojima se uređuje vreme koje učenik provodi u školi;
- nadležnost školskih uprava;

- način izbora, broj i strukturu članova, kao i nadležnosti Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih;
- delokrug poslova i organizacione jedinice Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta u obrazovanju i vaspitanju;
- definisanje standarda prostora i opremljenosti školskih biblioteka;
- unošenje termina „obavezni izborni predmeti“ za izborne predmete Verska nastava i Građansko vaspitanje;
- definisati obavezne elemente razvojnog plana ustanove;
- unošenje odredbe kojom se propisuje da plan nastave i učenja osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja može da sadrži i module;
- brisanje odredbe kojom je propisano da ocena iz vladanja utiče na opšti uspeh i odredbe kojom je propisano da se učenik u drugom i trećem razredu osnovne škole koji ima više od dve nedovoljne ocene prevodi u sledeći razred;
- u okviru odredaba koje se odnose na programe obrazovanja i vaspitanja u ustanovi naznačiti da se individualni obrazovni plan sačinjava i za učenike sa izuzetnim sposobnostima;
- zamenu termina „ukor razrednog veća“ terminom „ukor odeljenjskog veća“;
- preciziranje razloga za dobijanje statusa „ustanove od posebnog interesa za Republiku Srbiju“;
- preciziranje da li je pored saglasnosti Ministarstva za proširenu delatnost ustanove, u određenim slučajevima (npr. u medicinskim školama) potrebno pribaviti i saglasnost drugog organa;
- usklađivanje članova koji se odnose na ustanove koje mogu da ostvaruju pripremni predškolski program;
- brisanje odredaba koje se odnose na tzv. produžnu nastavu;
- preciziranje odredaba koje se odnose na odgovornost roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika za upis, pohađanje nastave i ponašanje učenika;
- unošenje odredaba kojima bi se uredio pojačan vaspitni rada sa učenicom u slučaju povreda učeničkih obaveza;
- usaglašavanje odredaba zakona i pravilnika povodom odredaba o broju ocena kojim učenik treba da bude ocenjen tokom jednog polugodišta u osnovnoj i srednjoj školi;
- preciziranje da zaključnu ocenu učeniku utvrđuje odeljensko veće, ali samo nastavnici koji predaju konkretnom učeniku;
- uvođenje opisnog, umesto brojčanog ocenjivanja i u drugom i trećem razredu osnovne škole;
- proširenje sastava Interresorne komisije, tako što će obavezan član biti i psiholog/pedagog zaposlen u obrazovanju i vaspitanju;
- unošenje odredbe kojom se precizira da je učenik odgovoran za ponašanje kojim se ugrožava bezbednost drugih ne samo u ustanovi, već u školskim i svim drugim aktivnostima koje se realizuju van škole, a koje škola organizuje;
- izricanje ukora učenika od strane odeljenjskog, a ne razrednog veća;
- dodatno uređivanje, odnosno brisanje odredaba koje se odnose na određivanje humanitarnog ili društveno-korisnog rada učenika, u slučaju povrede obaveza učenika;
- unošenje odredaba kojom bi se propisalo da se prilikom osnivanja resursnih centara vodi računa o njihovoj ravnomernoj teritorijalnoj raspoređenosti, da ukoliko jedan resurs centar ne može da pruži određenu servisnu podršku za tu servisnu podršku se obezbeđuje podrška iz drugog servisa; te da resursni centar ne pruža

samo podršku po pitanju asistivne tehnologije, već i po pitanju ljudskih resursa kao što su stručni saradnici i pedagoški asistenti;

- u deo kojima se uređuju programi nastave i učenja osnovnog i srednjeg obrazovanja dodati isti sadrže i definisanje bližih uslova za način prilagođavanja programa obrazovno-vaspitanog rada i organizovanja obrazovanja i vaspitanja, kao i da će ministar posebnim pravilnicima utvrditi uslove za način prilagođavanja programa muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja, bliže smernice za obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju, učenika sa posebnim sposobnostima, za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine i obrazovanje odraslih;

- produženje roka za pokretanje vaspitno-disciplinskog postupka za učinjenu težu povredu obaveze učenika, na trideset dana od dana saznanja i roka za povredu zabrana propisanih članom 110 – 112. zakona na petnaest dana od dana saznanja;

- produženje roka za okončanje vaspitno-disciplinskog postupka, nakon pojačanog vaspitnog rada sa učenikom, donošenjem rešenja u roku od 60 dana od dana pokretanja;

- uvođenje odredaba kojima bi ocena iz vladanja uticala na opšti uspeh učenika i pre šestog razreda;

- izostavljanje odredaba kojim se u okviru dela koji uređuje Individualni obrazovni plan (IOP) propisuje mogućnost angažovanja ličnog pratioca, jer se ne radi osobi koja je iz sistema obrazovanja i vaspitanja, već iz sistema socijalne zaštite;

- propisivanje da roditelj ima pravo da se obrati i Zaštitniku građana, Povereniku za zaštitu ravnopravnosti i drugim institucijama, ukoliko Ministarstvo ne otkloni nedostatke koji se odnose na zaštitu prava učenika;

- propisivanje novih prava prava deteta i učenika: zaštitu privatnosti, dostojanstva i lične prepiske; sloboduizražavanja mišljenja o svim pitanjima koja se tiču deteta i pravo da se to mišljenje izme u obzir pri donošenju odluka u skladu sa uzrastom i razvojem kapacitetima deteta; slobodu izražavanja koje obuhvata i slobodu da traži, prima i daje informacije; slobodu mišljenja, savesti i veroispovesti i slobodu mirnog okupljanja;

- preciziranje obaveze roditelja da uzme aktivno učešće u svim oblicima vaspitnog rada sa učenikom;

- unošenje člana kojim bi se propisalo načelo učešća dece u donošenju odluka i načelo najboljeg interesa deteta;

- propisivanje obaveze saradnje zavoda sa nacionalnim savetima nacionalnih manjina;

- propisivanje da škola obaveštava Centar za socijalni rad, ukoliko roditelj ne poštuje odredbe koje se odnose na njegovu odgovornost;

- da škola u koju se upisuje učenik tokom pokrenutog vaspitno-disciplinski postupak protiv njega u školi iz koju se ispisuje, istu obavesti u koju je školu taj učenik upisan, u roku od 5 dana od dana upisa, kako bi se znalo kojoj školi treba dostaviti rešenje kojom je okončan taj postupak;

- propisivanje sadržine godišnjeg plana rada ustanove, uz preporuku da se da i preporučeni model;

- preciziranje da osnovna škola može u prvom ciklusu da organizuje celodnevnu nastavu i produženi boravak;

- vraćanje obaveze davanja saglasnosti od strane osnivača ustanove ili propisivanje obaveze donošenja drugog finansijskog akta u vezi sa Predškolskim programom;

- propisivanje roka za podnošenje zahteva za verifikaciju predškolske ustanove, kao i da zahtev za verifikaciju proširene delatnosti može da se podnese istovremeno sa zahtevom za verifikaciju osnovne delatnosti;
- definisanje da defektolog treba da bude obavezan član stručnog tima za inkluzivno obrazovanje jer u razvojnoj grupi defektolog izrađuje IOP za svako dete koje je upisano u razvojnu grupu;
- da se u sastavu IRK-a propišu obavezni članovi i oni povremeni koji se imenuju u zavisnosti od konkretnog slučaja;
- propisivanje obaveze IRK-a da najmanje dva puta godišnje Ministarstvu podnosi izveštaj o radu;
- propisivanje da je obavezno da se za izvođenje oglada raspiše konkurs;
- dodati da se u ostvarivanju obrazovno-vaspitanog rada pored udžbenika, koje odobrava ministar, koriste i dodatna nastavna sredstva koja odobrava Zavod za unapređivanje obrazovanje i vaspitanje;
- unošenje odredbe da se osnove vaspitnog programa i program vaspitnog rada rade sa učenicima sa poremećajima u ponašanju, kao i da se za te učenike posebnom procedurom timski odlučuje o ponavljanju razreda;
- precizirati da se vladanje vanrednih učenika ne ocenjuje;
- uređivanje i preciziranje odredaba kojima se uređuje IOP, i to u pogledu: izrade IOP-a za učenike sa poremećajima u ponašanju, definisanja uključenih stručnih saradnika (diplomirani defektolog i diplomirani specijalni pedagog za prevenciju i resocijalizaciju lica sa poremećajima u društvenom ponašanju), propisivanje uređivanja ove materije dodatnim podzakonskim aktima;
- dodatno preciziranje uslova za organizovanje pojačanog obrazovno-vaspitanog rada u toku drugog polugodišta sa učenicom koji na kraju prvog polugodišta ima nedovoljnu ocenu, a uneti mogućnost da se ovaj rad može odrediti i za učenika u prvom razredu u kojem je ocenjivanje opisno, a ne brojčano; precizirati lica koja su odgovorna za izvođenje pojačanog obrazovno-vaspitanog rada u toku drugog polugodišta;
- propisivanje da se može podneti prigovor organu upravljanja na odluku direktora povodom zahteva za ostvarivanje prava deteta i učenika;
- preciziranje ko izvodi pojačan pedagoško-instruktivan rad sa nastavnikom čija je ocena dva puta poništena na osnovu prigovora i/ili žalbe;
- brisati odredbu kojom je propisano da se za učinjenu povredu zabrane iz čl. 110 –112. zakona, učeniku od petog do osmog razreda može izreći vaspitno-disciplinska mera premeštaja u drugu osnovnu školu na osnovu odluke nastavničkog veća, uz saglasnost škole u koju prelazi, a uz obaveštavanje roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika;
- umesto novčanog kažnjavanja roditelja za nepoštovanje obaveza upisa dece u školu, uvesti odgovarajuće mere podrške;
- preciziranje odredaba koje se odnose na teže povrede radne obaveze zaposlenih, u slučaju zabrane upotrebe, odnosno podstrekavanja na upotrebu narkotičkih sredstava i alkohola;
- unošenje određenih osnovnih principa Konvencije o pravima deteta u član kojim su uređena prava deteta i učenika;
- da se u delu koji se odnosi na vaspitno-disciplinski postupak, propiše mogućnost vođenja internog postupka u «lakšim slučajevima diskriminacije;
- da se u delu koji se odnosi na IRK propiše da ista vrši procenu potreba deteta, učenika i odraslog za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom u najboljem interesu deteta;

- da se u članu kojim je uređena odgovornost učenika unese odredba kojom se propisuje da „pojačan vaspitni rad aktivnostima: u okviru odeljenjske zajednice, stručnim radom odeljenjskog starešine, pedagoga, psihologa, posebnih timova, a kada je to neophodno i saradnja sa odgovarajućim ustanovama socijalne, odnosno zdravstvene zaštite u cilju definisanja i pružanja podrške učeniku,,;

- predlaganje da se odredba kojom je propisano kada učenik ne završava razred, precizira tako što će se propisati sledeće «učenik ima nedovoljan uspeh i nije završio razred ukoliko ima više od dve nedovoljne ocene ili nije položio popravni ispit»;

- u delu koji se odnosi na odgovornost učenika precizirati da se misli na upotrebu supstanci u prostoru škole ili i van škole;

- propisivanje da članovi učeničkog parlamenta mogu biti ne samo učenici 7. i 8. razreda osnovne škole, već svi učenici ili bar učenici drugog ciklusa osnovnog obrazovanja i vaspitanja;

- da se učenik sa smetnjama u razvoju koji učini povredu obaveze učenika ili načini materijalnu štetu školi tretira na odgovarajući poseban način imajući u vidu njegove smetnje;

- dopuniti odredbu kojom je uređena delatnost ustanove, tako što će se propisati da škola za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, kao i ustanova koja ima decu i učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, može da pruža proširenu dodatnu podršku u obrazovanju dece, učenika i odraslih sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u vaspitnoj grupi, odnosno drugoj školi i porodici, u skladu s kriterijumima i standardima koje propisuje ministar;

- brisanje odredaba kojim se uvodi produžna nastava;

- ukidanje potrebe da se traži saglasnost od roditelja da njihovo dete uputi na IRK;

- izuzimanje organizovanja ekskurzija i nastave u prirodi od primene Zakona o javnim nabavkama;

- urediti pitanje rada ustanove koja je blagovremeno podnela zahtev za verifikaciju ustanove u periodu dok čeka rešenje Ministarstva, koje ga još nije donelo i pored isteka zakonskog roka;

- unošenje obaveze učenika koji se opredelio za jedan od dva izborna predmeta, ne može da menja izborni predmet u toku ciklusa osnovnog odnosno srednjeg obrazovanja;

- dodavanje novog prava deteta i učenika, i to: pravo na jedanke prostorne, tehničke i nastavno tehničke uslove pohađanja verske nastave, u odnosu na nastavu iz ostalih predmeta;

- preciziranje statusa direktora u smislu definisanja da li ima status zaposlenog na određeno ili neodređeno vreme;

- dodati medijatekara kao stručnog saradnika;

- brisati odredbu kojom je propisan prestanak mandata direktora sa navršenih 65 godina života;

- eksplicitno navođenje da je direktor može da obavlja i poslove nastavnika, tek po pribavljenom mišljenju Agencije za borbu protiv korupcije;

- uneti opis poslova za bibliotekare i druge stručne saradnike, a ne samo za psihologa i pedagoga;

- brisati odredbu kojom je propisano da sekretar vodi upravni postupak u ustanovi, budući da je za vođenje tog postupka nadležan direktor;

- brisati odredbe kojim je propisano da ministar bira direktora ustanove i vratiti odredbe kojom je za taj izbor nadležan organ upravljanja ustanove;

- zajedničku stručnu službu definisati kao posebno pravno lica, koja će imati svog rukovodioca i organe kao što su direktor i upravni odbor, u čijem sastavu su svi direktori ustanova koji su ovoj službi poverili određene poslove;
- u okviru člana kojim se uređuje zabrana diskriminacije brisati reči „seksualne orijentacije, rodnog identiteta“;
- propisati naknadu za rad članova organa upravljanja u ustanovi;
- član kojim je propisana zabrana nasilja dopuniti zabranom seksualnog i elektronskog nasilja;
- precizirati u kojim slučajevima dva predstavnika učeničkog parlamenta mogu da prisustvuju i učestvuju u školskog odbora radu, bez prava odlučivanja;
- precizirati odredbu koja se odnosi na oceni iz spoljnog vrednovanja ustanove iz koje dolazi kandidat za direktora;
- brisati odredbu kojom je propisano da je zadatku stručnog saradnika sprovođenje strateških odluka Ministarstva u ustanovi;
- kao novu nadležnost organa upravljanja uneti „da odlučuje o pravima i obavezama direktora ustanove“;
- precizirati da predsednik i članovi saveta roditelja obavljaju poslove iz svoje nadležnosti, bez naknade;
- uneti odredbu da organ upravljanja bira direktora od kandidata koji dobiju više od 50% glasova zaposlenih;
- brisati odredbu kojom je propisano da direktor može, izuzetno, i da izvodi nastavu;
- brisati odredbu kojom se predškolskim ustanovama i osnovnim školama daje mogućnost da u izuzetnim slučajevima na period od najviše dve godine izaberu lice koje ima završene osnovne akademske studije, kao prvi stepen studija;
- uneti odredbu kojom će se propisati da akt o mreži srednjih škola koje imaju sedište na teritoriji AP Vojvodine donosi nadležni pokrajinski organ ;
- urediti i precizirati član kojim se uređuje pitanje svojine nad sredstvima ustanove;
- jasnije definisati propisani uslov za zasnivanje radnog odnosa koji se odnosi na obavezu lica da zna srpski jezik i jezik na kojem ostvaruje obrazovno-vaspitni rad;
- kao stručnog saradnika u predškolskoj ustanovi predvideti i socijalnog radnika;
- brisati odredbu koja propisuje da ministar i ministri nadležni za poslove zdravlja i socijalne politike sporazumno propisuju stepen i vrstu obrazovanja saradnika u predškolskoj ustanovi u delu u kojem se navodi da se to odnosi na lica koja ne obavljaju vaspitno-obrazovni rad;
- u odredbama koje se odnose na zabranu nasilja i zlostavljanja treba kao uslov dodati da je učinjeno sa namerom;
- brisati odredbu kojom je propisano da stručni saradnik prva tri meseca pripravničkog staža radi pod neposrednim nadzorom odgovarajućeg stručnog saradnika koji ima licencu i koga mu određuje mentor;
- propisati da se nastavnici verske nastave mogu zaposliti i na neodređeno vreme i izmeniti sve odgovarajuće odredbe koje proizilaze iz takvog statusa zaposlenog nastavnika verske nastave;
- dodati odredbe kojima se propisuje da listu nastavnika verske nastave, na predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, utvrđuje ministar, te da se to lice smatra se da je osposobljenim za izvođenje verske nastave, kao i da lice koje se izbriše sa liste nastavnika verske nastave od strane ministra, a na predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, ostvaruje pravo stavljanjem na listu

zaposlenih za čijim je radom u potpunosti prestala potreba i ostvaruje pravo na preuzimanje na radno mesto za koje ispunjava uslove u skladu sa opštim aktom poslodavca;

- propisati kao uslov za zasnivanje radnog odnosa nastavnika verske nastave u ustanovi da je ustanova dužna da pribavi dokaz da se nastavnik verske nastave nalazi na Listi koju su predložile tradicionalne crkve i verske zajednice, tako što je dobija od ministarstva prosvete preko školskih uprava;

- propisati da siredktor predškolske ustanove ne mora biti isključivo lice sa iskustvom u obrazovnom i vaspitnom radu, već je poželjno da predškolskom ustanovom rukovodi diplomirani/strukovni menadžer (menadžer, ekonomista...- profesionalni menadžer“);

- uneti odredbu da u preškolskoj ustanovi decom od 6 meseci do 3 godine rade i medicinske sestre vaspitači;

- brisati stav u kojem je propisano da direktor prilikom prijema lica u radni odnos pribavlja mišljenja odgovarajućih stručnih tela u ustanovi;

- iz opisa poslova sekretara brisati da obavlja poslove javnih nabavki;

- dodati da je savet roditelja nadležan i da razmatra izveštaj o ostvarivanju razvojnog plana i godišnjeg plana škole;

- brisati ceo član kojim se taksativno navode poslovi sekretara;

- smanjiti rok od dve godine u kojem je pripravnik u obavezi da stekne obrazovanje iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina;

- propisati mogućnost da nastavnik stekne odgovarajuće obrazovanje iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina i pre zapošljavanja;

- unošenje odredbe kojom bi bilo propisano da visokoškolska ustanova u okviru akreditovanog studijskog programa ili kao program obrazovanja tokom čitavog života, u skladu sa propisima kojima se uređuje visoko obrazovanje, ostvaruje obrazovanje iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina, te da ovaj program obrazovanja tokom čitavog života ostvaruju samo one visokoškolske ustanove koje imaju akreditovane studijske programe za obrazovanje nastavnika;

- u delu koji se odnosi na mrežu ustanova umesto pribavljanja „mišljenja“ nacionalnih saveta nacionalnih manjina propisati pribavljanje „saglasnosti“;

- kod izbora organa upravljanja umesto pribavljanja „mišljenja“ nacionalnih saveta nacionalnih manjina uneti „na predlog“;

- u delu koji se odnosi na izbor direktora propisati da se ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine da negativno mišljenje, poništava konkurs za izbor direktora i raspisuje se novi u roku od 30 dana;

- propisati da se u ustanovi u kojoj se izvodi nastavni rad i na jeziku nacionalne manjine, pomoćnik direktora imenuje iz reda nastavnika, vaspitača i saradnika koji izvode nastavu na jeziku nacionalne manjine;

- kao uslov za prijem u radni odnos propisati da se u ustanovi u kojoj se obrazovno-vaspitni rad odvija na jeziku nacionalne manjine, kandidat treba da priloži dokaz o položenom ispitu iz poznavanja jezika najmanje na nivou C1 Zajedničkog evropskog okvira, a isto propisati i kao obavezno obrazovanje nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika;

- propisati da ministarstvo rešenjem određuje broj savetnika-spoljnih saradnika neophodnih za pružanje pomoći, na predlog nacionalnog saveta nacionalne manjine za nastavu na jeziku nacionalne manjine;

- u naslovu poglavlja XII - Finansiranje delatnosti ustanova čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave dodati i reči «nacionalni savet nacionalne manjine»;

- propisati mogućnost da jedinica lokalne samouprave može osnovati dečiji centar, kao ustanovu koja bi se bavila vaspitno obrazovnom delatnošću van redovnog predškolskog i osnovnog obrazovanja, u cilju osmišljavanja slobodnog vremena i rada sa decom u sekcijama (likovna, muzička, računarstvo, strani jezici, sport, balet, gluma.....);

- kod odredaba kojima je uređen individualni obrazovni program (IOP) propisati za učenika sa izuzetnim sposobnostima - IOP3,+ mogućnost ubrzanog tempa napredovanja za takve učenike kroz školski program;

- da se mirovanje radnog odnosa direktoru ne ograničava na dva mandata, već da mu radni odnos miruje za vreme perioda za koji je postavljen na radnom mestu sa koga je postavljen;

- propisati da Vlada utvrđuje kriterijume na osnovu kojih donosi akt o mreži javnih škola za osnovno i srednje obrazovanje dece i učenika sa smetnjama u razvoju;

- propisati da škola za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom može, pored saradnika za izradu didaktičkih sredstava i pomagala za decu sa senzo-motoričkim smetnjama. da ima i saradnika za njihovo korišćenje;

- da se osam godina radnog staža kao uslov za direktora ustanove, smanji na pet godina;

- da se propiše mogućnost da u školski odbor stručne škole sa dualnim obrazovanjem može biti izabran i predstavnik preduzeća, odnosno kompanija ili poslodavaca;

- u odbredi kojom je propisano da direktor saziva i rukovodi sednicama vaspitno-obrazovnog, nastavničkog, odnosno pedagoškog veća, brisati da nema pravo odlučivanja;

- brisati odredbu kojom je propisano da Ministar razrešava direktora ustanove, ako je utvrđeno da je namerno ili krajnjom nepažnjom učinio propust prilikom donošenja odluke u disciplinskom postupku, koja je pravosnažnom sudskom presudom poništena kao nezakonita i ako je ustanova obavezana na naknadu štete;

- u delu kojom je uređena zabrana diskriminacije propisati da je, ukoliko Poverenik za zaštitu ravnopravnosti napiše opomenu ministarstvu prosvete zbog diskriminacije, ministar dužan da je otkloni ili da podnese ostavku;

- propisati da lice koje je prekršilo zabranu nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja ne može biti direktor ustanove, kao ni lice koje je član političke partije;

- brisati odredbu kojom je propisano da izuzetno, obrazovno-vaspitnom radu može da prisustvuje lični pratilac deteta, odnosno učenika, a radi pružanja pomoći detetu, odnosno učeniku sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, u skladu sa zakonom;

- propisati da je posao stručnog saradnik da pored razvoja inkluzivnosti ustanove, razvija i interkulturalnost ustanove;

- uneti odredbu kojom bi se propisala zabrana fizičkog kažnjavanja;

- uneti odredbu kojom bi se propisala zabrana verskog organizovanja i delovanja u ustanovi;

- propisati da ustanove u kojima se nastava odvija na maternjem jeziku nacionalne manjine, u saradnji sa nacionalnim savetom te manjine, mogu međusobno da se povezuju u zajednice ustanova radi ostvarivanja saradnje u oblasti organizacije, planiranja, programiranja, kao i drugih pitanja od značaja za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada i obavljanja delatnosti, da nacionalni savet nacionalne manjine može da povezuje vaspitače, nastavnike, stručne saradnike, direktore i druge zaposlene u stručna društva ili aktive istih, kao i da se stručna

društva, aktivni vaspitača, nastavnika i drugih zaposlenih bave unapređivanjem obrazovno-vaspitnog rada i mogu da imaju predstavnike u komisijama i timovima koje se bave obrazovanjem i vaspitanjem;

- propisati da ukoliko u ustanovi u kojoj se nastava izvodi u svim odeljenjima ili u većini odeljenja na jeziku nacionalne manjine direktor ne poznaje jezik na kome se izvodi nastava, neophodno je da pomoćnik direktora poznaje jezik nacionalne manjine;

- propisati da u školama u kojima se nastava odvija na jeziku nacionalne manjine, zajednička stručna služba mora da ima logopeda, defektologa i socijalnog radnika koji poznaju jezik te nacionalne manjine na nivou C1 evropskih standarda o poznavanju jezika;

- propisati da u ustanovama i školama u kojima se nastava odvija na jeziku nacionalne manjine, stručne poslove koje obavljaju stručni saradnici: pedagog, psiholog, defektolog, bibliotekar, logoped, androlog, socijalni radnik, moraju poznavati jezik te nacionalne manjine nivou C1 evropskih standarda o poznavanju jezika;

- u delu kojim je propisano obrazovanje nastavnika propisati i da poslove vaspitača u predškolskoj ustanovi i nastavnika razredne nastave, može da obavlja lice koje je steklo odgovarajuće obrazovanje na jeziku na kome se ostvaruje taj rad ili je položilo ispit iz jezika sa metodikom, po programu odgovarajuće visokoškolske ustanove, a najmanje na nivou C1 evropskih standarda o poznavanju jezika, a poslove nastavnika i stručnog saradnika, može da obavlja lice koje je steklo srednje, više ili visoko obrazovanje na jeziku na kome se ostvaruje obrazovno-vaspitni rad ili je položilo ispit iz tog jezika po programu odgovarajuće visokoškolske ustanove, a najmanje na nivou C1 evropskih standarda o poznavanju jezika;

- utvrditi period na koji se može birati privremeni organ upravljanja;

- uneti odredbu kojom bi bilo propisano da stručne poslove na unapređivanju vaspitno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi za vaspitanje i obrazovanje učenika sa smetnjama i invaliditetom u razvoju obavlja stručni saradnici predškolske ustanove i defektolog;

- propisati da nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitnog rada u školi za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom pored defektologa, može da ostvaruje i nastavnik koji ima odgovarajuću stručnu spremu za predmet i koji je osposobljen za rad sa učenicima sa smetnjama u razvoju, a da program osposobljavanja propisuje ministar;

- odredbi kojom je propisano da je ustanova dužna da aktom uredi pravila ponašanja i međusobne odnose dece, učenika, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika i zaposlenih u ustanovi, dodati da je neophodno da obavi konsultacije sa svim akterima prosvetnim radnicima, roditeljima i decom;

- brisati klubove roditelja i nastavnika iz odgovarajućih odredaba;

- uneti novi član kojima bi bio propisano osnivanje klubova roditelja i nastavnika, poslove i delokrug njihovog rada;

- dodati da se povezivanje ustanova i učeničke zadruge osnivaju, pored navedenog, i u cilju postizanja punog razvoja ljudskih potencijala i osećanja dostojanstva i samovrednosti, kao i jačanja poštovanja ljudskih prava, osnovnih sloboda i ljudske raznovrsnosti;

- uneti da se prilikom donošenja akta o mreži škola vodi računa o nesegregisanom školskom okruženju u cilju jačanja prava deteta i podsticanja uloge učenika u postizanju punog razvoja ljudskih potencijala i osećanja dostojanstva i

samovrednosti, kao i jačanja poštovanja ljudskih prava, osnovnih sloboda i ljudske raznovrsnosti i propisati da zatvaranje ustanove ne sme dovesti do segregacije;

- usklađivanje normi kojima se zabranjuje diskriminacija sa zakonom kojim je uređena materija kojom se uređuje zabrana diskriminacije;

- propisati subjekte kojima se može pružiti interna zaštita od diskriminacije;

- propisati da svi zaposleni imaju pozitivnu obavezu da rade na suzbijanju svih oblika diskriminacije i nasilja, i stvaranju okruženja pogodnog za postizanje punog razvoja ljudskih potencijala i osećanja dostojanstva i samovrednosti, kao i jačanja poštovanja ljudskih prava, osnovnih sloboda i ljudske raznovrsnosti;

- propisati krivična dela za koja pravnosnažna osuda povlači gubitak licence;

- tim za inkluzivno obrazovanje izmeniti u tim za inkluzivno obrazovanje i za prevenciju osipanja;

- propisati da ustanova svojim opštim aktom može propisati bliže uslove za izbor direktora kao i dokaze koje treba da ceni;

- pojasniti stavove koji se odnose na nastavnike, vaspitače i stručne saradnike za koje se smatra da imaju stečeno obrazovanje iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina;

- dodati odredbe kojima bi se propisalo da: direktoru ustanove koji po okončanju mandata nema radno mesto u svojoj ustanovi, u ukolskoj upravi iz koje dolazi, dodeljuje mu se prvo slobodno radno mesto njegovih kvalifikacija i da se direktoru koji je izabran pre donošenja novog Zakona i stupanja na snagu istog, sledeći naredni mandat tretira kao prvi; da je direktor dužan da položi ispit za direktora u roku od dve godine od donošenja Programa obuke i Pravilnika o licenci za direktore ustanova obrazovanja i vaspitanja, umesto od od stupanja na dužnost;

- da se unese odredba kojom bi se propisalo da vršioca dužnosti direktora imenuje školski odbor, do izbora direktora u roku od osam dana od dana nastupanja razloga za postavljenje;

- propisati da jedino organ upravljanja može da predloži razrešenje člana organa upravljanja koji onemogućava rad organa upravljanja neopravdanim odsustvovanjima ili nesavesnim radom;

- propisati koje razloge za razrešenje člana organa upravljanja utvrđuje prosvetni inspektor;

- propisati da pedagoški asistent pruža pomoć i podršku i detetu i učeniku na osnovu mišljenja IRK;

- izmeniti sastav organa upravljanja, tako da ga čine 4 predstavnika zaposlenih, 3 predstavnika lokalne samouprave i 2 roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika;

- u delu koji se odnosi na odgovornost direktora propisati da je on materijalno odgovoran za štetu koju namerno ili krajnjom nepažnjom nanese ustanovi, u skladu sa zakonom;

- predlog da se u školski odbor srednje stručne škole i u dualnom obrazovanju uključe predstavnici učenika i roditelja u rad školskog odbora;

- propisati da stručne poslove u školi za učenike obdarene za matematiku obavljaju psiholog, bibliotekar i informatičar;

- propisati obavezu obnavljanja licence na svakih 10 godina;

- propisati da se licenca oduzima i zaposlenima koji se u medijima ponašaju mimo definisanog kodeksa ponašanja, nemoralnim ponašanjem šteti ugledu ustanove i sl.;

- uneti opis poslova svih zaposlenih u ustanovi;

- kao razlog za oduzimanje licence izuzeti slučaj kada lice odbije vršenje spoljašnjeg vrednovanja rada ili stručno-pedagoškog nadzora;
- precizirati odredbe kojima se propisuje finansiranje pripremnog predškolskog programa za decu sa smetnjama u razvoju, decu na kućnom i bolničkom lečenju;
- propisati da radni odnos na određeno vreme može da preraste u radni odnos na neodređeno vreme;
- propisati plaćanje održavanja „honorarnih“ časova koje nastavnik održi preko pune norme, za nastavnike srpskog jezika i matematike preko 18 časova koji čine u punu normu;
- priznati položen stručni ispit u oblasti obrazovanja licima koji su isti položili po propisima Crne Gore, kao položen ispit za licencu;
- propisati probni rad i za nenastavno osoblje;
- propisati da ustanova može sredstva koja je stekla učešćem jedinice lokalne samouprave, donatora, sponzora ili od proširene delatnosti, kao i dobrovoljnim učešćem roditelja, da pored propisanog, rasporedi i nastavnicima, stručnim saradnicima i stručnoj službi koja obavlja finansijsko-računovodstvene, administrativne, pravne, pomoćno-tehničke poslove, kao i za nagrade mentorima čiji učenici su osvojili nagrade na takmičenjima;
- brisati mogućnost zasnivanja radnog odnosa na osnovu preuzimanja zaposlenog sa liste zaposlenih za čijim radom je u potpunosti ili delimično prestala potreba (u preuzimanje sa liste);
- propisati da radna podgrupa koju pri svakoj školskoj upravi ministar obrazuje radi utvrđivanja postojanje uslova i davanja saglasnosti za raspisivanje konkursa, utvrđuje postojanje uslova i daje saglasnost za uzajamno preuzimanje.;
- propisati da je ustanova je u obavezi da Ministarstvu dostavi podatke o potrebi za angažovanjem svih zaposlenih, odluku o raspisivanju konkursa, kao i odluku o preuzimanju zaposlenih sa liste, a ne samo nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika;
- propisati da Konkursna komisija koja se formira nakon raspisivanja konkursa za prijem u radni odnos u ustanovi, vrši izbor kandidata za prijem u radni odnos, umesto predloženog rešenja da to vrši direktor;
- da se AP Vojvodine povere poslovi davanje saglasnosti za organizovanje izdvojenog odeljenja u školama, promenu sedišta i naziva ustanove, ukoliko se nalaze na teritoriji pokrajine;
- da se AP Vojvodine povere poslovi izbora direktora ustanova na teritoriji pokrajine;
- da se uredi postupanje, nadležnost, obaveznost i forma akata koje donose. radne grupe i radne podgrupe koje se formiraju kod preuzimanja zaposlenih i zasnivanja radnog odnosa;
- precizirati na šta tačno nadležni organ jedinice lokalne samouprave daje mišljenje u postupku izbora pedagoškog asistenta, odnosno andragoškog asistenta;
- propisati pokretanje disciplinskog postupka i u slučaju lakših povreda radne obaveze;
- propisati da ukoliko zaposleni koji se nalazi na listi za preuzimanje bez opravdanih razloga odbije ponuđeno preuzimanje u toj školskoj godini se skida sa liste za odbijeni procenat preuzimanja, a ukoliko dve godine za redom odbije ponuđeno preuzimanje bez opravdanih razloga, više ne može biti na listi za odbijeni procenat preuzimanja;

- organu pokrajine nadležnom za poslove obrazovanja, odnosno Pedagoškom zavodu Vojvodine poveriti poslove odobravanja udžbenika udžbenika, priručnika i nastavnog materijala na jeziku i pismu nacionalne manjine čiji nacionalni savet nacionalne manjine ima sedište na teritoriji pokrajine;

- propisati da nastavnik srpskog jezika, izuzetno, može da ima 17 časova obavezne nastave, s tim da se neposredni rad do 24 časa dopunjuje drugim aktivnostima (dopunski, dodatni, individualni, pripremni rad i drugi oblici rada) u skladu sa nastavnim planom;

- propisati da je u okviru punog radnog vremena u toku radne nedelje, norma neposrednog rada nastavnika 24 školska časa (u daljem tekstu: čas) neposrednog rada sa učenicima: od čega 20 časova nastave obaveznih predmeta i aktivnosti, izbornih programa i aktivnosti, s tim da se neposredni rad do 24 časa dopunjuje drugim aktivnostima (dopunski, dodatni, individualni, pripremni rad i drugi oblici rada) u skladu sa nastavnim planom;

- propisati da se u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju sredstva za prevoz dece i njihovih pratilaca na ograničavanja na udaljenost od 2 km, i učenika osnovne škole bez ograničavanja na udaljenost od 4 km, a dodati u nastavku reči „u slučaju da je organizovan redovan autobuski prevoz do škole“; prevoz dece i pratilaca u pripremnom predškolskom programu bez obzira na udaljenost u slučaju da je organizovan redovan autobuski prevoz do škole i prevoz učenika osnovne škole bez obzira na udaljenost u slučaju da je organizovan redovan autobuski prevoz do škole;

- dati ovlašćenje radnoj grupi, odnosno radnoj podgrupi da može da odluči da se zaposleni koji je ostao neraspoređen ili ima status zaposlenog sa nepunim radnim vremenom, odnosno zaposleni koji nije na listi a nema drugih odgovarajućih kadrova, upute radi preuzimanja u drugu ustanovu, a da su direktori ustanova dužni da zaključe sporazum o preuzimanju uz saglasnost zaposlenog;

- propisati mogućnost pruzimanja sa liste i stavljanja na listu, lica koja su zasnovala radni odnos sa nepunom radnim radnim vremenom;

- brisati mogućnost da disciplinski postupak može da se pokrene u slučaju povrede radne discipline;

- u delu u kojem je propisano da se u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju sredstva za ostvarivanje delatnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja (poludnevni i celodnevni boravak, ishrana, nega i preventivna zaštita dece predškolskog uzrasta) u visini 80 odsto od ekonomske cene po detetu, nakon ovog teksta dodati reč «prosečno»

- u delu kojim je uređeno finansiranje prevoza od strane jedinice lokalne samouprave, usaglasiti udaljenost mesta stanovanja od škole kada su u pitanju troškovi prevoza zaposlenih i učenika;

- predlog da jedinica lokalne samouprave obezbeđuje sredstva i za podršku posebno talentovanim učenicima u vidu bespovratne novčane pomoći u skladu sa aktom koji donosi jedinica lokalne samouprave;

- propisati da lice koje zaključi ugovor o izvođenju nastave ili za polaganje ispita, za najviše 30 odsto od punog radnog vremena, učestvuje u radu stručnih organa škole bez prava odlučivanja, osim u radu odeljenjskog veća;

- propisati da nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ima pravo na pet slobodnih radnih dana radi stručnog usavršavanja, a da raspored odsustva nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika radi stručnog usavršavanja planira pedagoški kolegijum;

- brisati formiranje konkursne komisije u slučaju raspisivanja konkursa za prijem lica u radni odnos;
- precizirati ko vrši izbor kandidata koji ulaze u uži izbor;
- precizirati odredbu koja se odnosi na zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme do preuzimanja zaposlenog, odnosno do konačnosti odluke o izboru kandidata po konkursu, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine;
- da se razmotre i usaglase odredbe kojima se propisuje angažovanje nastavnika u dopunskoj nastavi u inostranstvu, a kojim je propisano da Ministarstvo raspisuje konkurs svake četvrte godine, a da se nastavnik angažuje samo na godinu dana., imajući u vidu da godinu dana je izuzetno kratak period, jer toliko traje samo adaptacija nastavnika i eventualno porodice koja je krenula sa njim;
- propisati da je jedinica lokalne samouprave, umesto škole, u obavezi da najkasnije u roku od šest meseci od dana uvođenja dualnog obrazovanja, formira novi školski odbor u skladu sa ovim zakonom;
- propisati da se u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju se sredstva za prevoz učenika srednjih škola ukoliko postoje sredstva u budžetu jedinice lokalne samouprave;
- propisati da se u budžetu Republike Srbije obezbeđuju se sredstva za rad škola od posebnog interesa za nacionalni savet nacionalne manjine, koje odredi nacionalni savet nacionalne manjine;
- propisati da vaspitno-obrazovno osoblje za odlazi u penziju, 35 godina staža osiguranja, odnosno 60 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja;
- propisati ko je u ustanovi nadležan da vodi evidenciju i propisati normu za obavljanje tog posla;
- propisati kriterijume na osnovu kojih se vrši izbor kandidata za prijem u radni odnos;
- precizirati termin funkcionalni status dece, učenika, odraslih i roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika koji se unosi u evidencije u školi;
- brisati odredbe kojima je propisana novčana kazna za prekršaj roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika za povredu propisanih obaveza, a da se umesto toga uneti odredbe kojima se propisuju mere prevencije i intervencije usmerene ka razvoju kapaciteta porodice i povećanja obuhvata dece obrazovanjem;
- propisati da se bez konkursa zasniva radi odnos na određeno vreme do preuzimanja zaposlenog, odnosno do konačnosti odluke o izboru kandidata po konkursu, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine;
- precizno navesti krivična dela za koja pravnosnažna osuda povlači gubitak licence;
- propisati da se u budžetu Republike Srbije obezbeđuju sredstva za namenski transfer (grant) ustanovama za podizanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja i unapređivnje inkluzivnog obrazovanja, a da bliže uslove i kriterijume za odobravanje ove pomoći ustanovama, propisuje ministar;
- u delu u kojem je propisano da se u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju sredstva za ostvarivanje delatnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja (poludnevni i celodnevni boravak, ishrana, nega i preventivna zaštita dece predškolskog uzrasta), umesto visine od 80 odsto od ekonomske cene po detetu, propisati visinu od najmanje 80 odsto od ekonomske cene po detetu i dodati odredbu kojom se propisuje da jedinica lokalne samouprave može u potpunosti da oslobodi plaćanja decu iz porodica u izrazito teškom materijalnom položaju, a da se način utvrđivanja ekonomske cene uređuje se uredbom;

- uneti odredbe kojima će biti predviđen i uređen način pružanja i finansiranja mera dodatne podrške učenicima u obrazovanju;

- propisati da se u budžetu Republike Srbije obezbeđuju sredstva i za stručno usavršavanje zaposlenih i jubilarne nagrade i pomoć zaposlenima u osnovnoj i srednjoj školi;

- brisati odredbe kojima je propisano da se u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju se sredstva za stručno usavršavanje zaposlenih i jubilarne nagrade i pomoć zaposlenima u osnovnoj i srednjoj školi;

- propisati da se u evidenciju o zaposlenima koje vodi ustanova unose i podaci o zaposlenima bi trebalo da uključi i broj ESPB nastavničkog obrazovanja i ustanovu na kojima je stečen;

- propisati da se u budžetu Republike Srbije obezbeđuju sredstva i za plate, naknade i dodatke zaposlenih u predškolskim ustanovama, doprinose za obavezno socijalno osiguranje i otpremnine;

- utvrditi nadležnost ministra da podzakonskim aktom precizira odredbe koje se odnose na normu nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika;

- izmeniti postojeće odredbe koje se odnose na postupak koji prethodi izboru kandidata za prijem u radni odnos novim odredbama kojima će biti propisano sledeće:

Komisija za izbor kandidata roku od osam dana od dana isteka roka za prijavu, sačinjava listu prijavljenih kandidata u kojoj utvrđuje koji kandidati ispunjavaju uslove i predlaže direktoru škole uži izbor kandidata koji ispunjavaju uslove iz člana 139 ovog zakona, a direktor škole ih upućuju na psihološku procenu sposobnosti za rad sa decom i učenicima koju vrši nadležna služba za poslove zapošljavanja primenom standardizovanih postupaka.

U roku od tri dana od dana prijema rezultata psihološke procene sposobnosti za rad sa decom i učenicima konkursna komisija dostavlja direktoru izveštaj nadležne službe za poslove zapošljavanja a direktor škole poziva kandidate na razgovor u roku od 5 dana od dana prijema izveštaja.»;

- izmeniti odredbe kojima je propisano zasnivanje radnog odnosa na određeno vreme bez raspisivanja konkursa, tako što bi se dodalo da se na ovaj način radni odnos može zasnovati i lice koje se angažuje do preuzimanja zaposlenog, odnosno do konačnosti odluke o izboru kandidata po konkursu, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine, kao i do izbora kandidata – kada se na konkurs ne prijavi nijedan kandidat ili nijedan od prijavljenih kandidata ne ispunjava uslove, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine;

- propisati da zaposleni koji je u ustanovi u radnom odnosu na neodređeno vreme, a ostao je neraspoređen ili ima status zaposlenog sa nepunim radnim vremenom, stavljanjem na listu zaposlenih sa koje se vrši preuzimanje, ostvaruje pravo na preuzimanje sa liste, u okviru upravnog okruga u kome radnik ima mesto prebivališta;

- brisati da se u registar dece, učenika i odraslih unosi i njihova nacionalna pripadnost;

- propisati da se sa savetnikom-spoljnim saradnikom zaključuje ugovor o dopunskom radu, nakon dobijene saglasnosti direktora ustanove u kojoj je savetnik u radnom odnosu;

- propisati da se u budžetu Republike Srbije obezbeđuju sredstva i za namenske transfere jedinicama lokalne samouprave koje pripadaju IV grupi razvijenosti za ostvarivanje dodatne podrške detetu i učeniku u skladu sa mišljenjem Interresorne komisije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansiranje jedinica

lokalne samouprave i uneti da Vlada utvrđuje visinu tih namenskih transfera, kriterijume za njihovu raspodelu po pojedinim jedinicama lokalne samouprave, kriterijume za učešće lokalne samouprave i dinamiku prenosa sredstava;

- dodati da se u skladu sa posebnim zakonom (zakonom kojim se propisuje finansiranje lokalne samouprave) u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju sredstva za stvarivanje dodatne podrške detetu i učeniku u skladu sa mišljenjem Interresorna komisije, osim onih za koje se sredstva obezbeđuju u budžetu Republike Srbije;

- propisati da ustanove od posebnog nacionalnog interesa mogu izuzetno, uz saglasnost Ministarstva, da vrše prijem novih zaposlenih putem konkursa, a bez preuzimanja sa liste;

- propisati da se u budžetu jedinice lokalne samouprave obezbeđuju se sredstva za prevoz učenika na republička i međunarodna takmičenja, sredstva za smeštaj i kotizaciju učenika i eventualno njihovih nastavnika/pratilaca, i propisati organ koji će utvrditi bliže uslove za ostvarivanje ovog prava;

- propisati kaznene odredbe za lokalne samouprave koje ne poštuju i ne primenjuju odredbe Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i podzakonskih akata koji su na osnovu njega doneti;

- propisati da se sredstva za finansiranje delatnosti ustanova obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave u skladu sa kriterijumima i standardima finansiranja ustanove koje propisuje ministar;

- propisati da je ustanova u obavezi da Ministarstvu dostavi podatke o potrebi za angažovanjem zaposlenih, odluku o raspisivanju konkursa, kao i odluku o preuzimanju zaposlenih sa liste radi objavljivanja na zvaničnoj internet stranici Ministarstva kao i predsednicima opštinskih organizacija.

Ministarstvo je razmotrilo sve iznete načelne i pojedinačne sugestije, primedbe i predloge iznete u javnoj raspravi.

Svi predlozi i sugestije kojima se unapređuju zakonska rešenja predloženog teksta Predloga zakona i koji su u skladu sa konceptom – kvalitetno obrazovanje i vaspitanje jednako dostupno svima, kao i sa usvojenim strateškim dokumentima u oblasti obrazovanja i vaspitanja, ugrađeni su u tekst Predloga zakona.

10. KOJE ĆE SE MERE TOKOM PRIMENE ZAKONA PREDUZETI DA BI SE POSTIGLO ONO ŠTO SE ZAKONOM PREDVIĐA

Radi sprovođenja Predloga zakona predviđeno je sledeće:

1) Vlada će imenovati članove Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih u skladu sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Danom imenovanja članova Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih prestaje mandat članovima Nacionalnog prosvetnog saveta i Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih imenovanih po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona;

2) Vlada će, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrditi mrežu srednjih škola;

3) Vlada će, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrditi kriterijume za donošenje mreže predškolskih ustanova i osnovnih škola;

4) jedinica lokalne samouprave će u roku od godinu dana od dana utvrđivanja kriterijuma za donošenje mreže predškolskih ustanova i osnovnih škola, utvrditi mrežu predškolskih ustanova i osnovnih škola na svom području;

5) Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja usaglasice svoju organizaciju i rad sa ovim zakonom, u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Radi sprovođenja Zakona predviđeno je da ministar donese sledeće podzakonske akte:

1) Pravilnik o školskom kalendaru obrazovno-vaspitnog rada za osnovnu školu;

2) Pravilnik o školskom kalendaru obrazovno-vaspitnog rada za srednje škole;

3) Pravilnik o organima i telima ustanove, postupku praćenja ostvarivanja programa obrazovanja i vaspitanja, drugim oblicima obrazovno-vaspitnog rada i uslova rada, osnovima i merilima za samovrednovanje i vrednovanje, sadržini i načinu objavljivanja rezultata samovrednovanja i vrednovanja kvaliteta rada ustanove;

4) Pravilnik kojim se utvrđuju prioriteti za upis dece u predškolsku ustanovu;

5) Pravilnik o bližim uslovima za sprovođenje, procenu i prevođenju oglada u sistem, kao i drugim pitanjima od značaja za kvalitet oglada;

6) Pravilnik o bližim uslovima za rad vežbaonice;

7) Pravilnik o bližim uslovima za sticanje statusa model ustanove i prestanka važenja statusa;

8) Pravilnik o bližim uslovima za sticanje statusa resursnog centra, organizovanja rada i prestanka važenja statusa;

9) Pravilnik o osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja;

10) Pravilnik o nacionalnom okviru obrazovanja i vaspitanja;

11) Pravilnik o planu i programu nastave i učenja osnovnog i srednjeg opšteg obrazovanja i vaspitanja;

12) Pravilnik o planu i programu nastave i učenja opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja;

13) Pravilnik o planu i programu umetničkog obrazovanja i vaspitanja;

14) Pravilnik o planu i programu obrazovanja odraslih;

15) Pravilnik o osnovama vaspitnog programa;

16) Pravilnik o bližim uslovima za organizaciju i ostvarivanje nastave u prirodi i ekskurzije;

17) Pravilnik o posebnom programu obrazovanja i vaspitanja u inostranstvu, načinu vođenja evidencije i izdavanja javnih isprava, posebnim uslovima za nastavnika, obezbeđivanju i načinu isplate sredstava za plate i drugim pitanjima od značaja za ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada u inostranstvu;

18) Pravilnik o načinu, postupku i kriterijumima ocenjivanja uspeha iz pojedinačnih predmeta i vladanja i drugim pitanjima od značaja za ocenjivanje;

19) Pravilnik o bližim uslovima za ostvarivanje IOP-a, njegovu primenu i vrednovanju;

20) Pravilnik o bližim uslovima za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu, učeniku i odraslom, sastav i način rada interresorne komisije;

21) Pravilnik o završnom ispitu u osnovnom obrazovanju i vaspitanju;

- 22) Pravilnik o opštoj maturi;
- 23) Pravilnik o umetničkoj maturi;
- 24) Pravilnik o stručnoj maturi, završnom ispitu srednjeg stručnog obrazovanja, specijalističkom i majstorskom ispitu i ispitima drugih oblika stručnog obrazovanja;
- 25) Pravilnik o kriterijumima i standardima za pružanje dodatne podrške u obrazovanju dece, učenika i odraslih sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u vaspitnoj grupi, odnosno drugoj školi i porodici;
- 26) Pravilnik o bližim uslovima za početak rada i obavljanje delatnosti ustanove;
- 27) Pravilnik o bližim kriterijumima za prepoznavanje oblika diskriminacije od strane zaposlenog, deteta, učenika, odraslog, roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika ili trećeg lica u ustanovi;
- 28) Pravilnik o postupanju ustanove kada se posumnja ili utvrdi diskriminatorno ponašanje, načinima sprovođenja preventivnih i interventnih aktivnosti, obavezama i odgovornosti, a zaposlenog, deteta, učenika, odraslog, roditelja odnosno drugog zakonskog zastupnika, trećih lica u ustanovi, organa i tela ustanove i drugim pitanjima od značaja za zaštitu od diskriminacije;
- 29) Pravilnik o bližim uslovima o načinima prepoznavanja neverbalnih oblika zlostavljanja dece i učenika od strane zaposlenog za vreme nege, odmora, rekreacije i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada;
- 30) Pravilnik o bližim uslovima u vezi sa načinom prepoznavanja ponašanja kojim se vređa ugled, čast ili dostojanstvo u ustanovi;
- 31) Pravilnik o bližim uslovima u vezi načina rada opštinskog saveta roditelja;
- 32) Pravilnik o programu obuke u skladu sa standardima kompetencija direktora, programu ispita, načinu i postupku polaganja ispita, sastavu i načinu rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit za direktora, sadržini i izgledu obrasca licence za direktora, sadržaju i načinu vođenja registra izdatih licenci za direktora, naknadi za rad članova komisije i ostalim pitanjima u vezi sa polaganjem ispita i sticanjem licence za direktora;
- 33) Pravilnik o načinu i programu uvođenja u posao, programu, sadržini, načinu i rokovima za polaganje stručnog ispita, sastavu i načinu rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže stručni ispit, sadržaju i obrazacu licence za sekretara, naknadi za rad članova komisije i ostalim pitanjima u vezi sa polaganjem stručnog ispita za licencu za sekretara ustanove;
- 34) Pravilnik o bližim uslovima za rad pedagoškog asistenta i andragoškog asistenta;
- 35) Pravilnik o programskim osnovama rada stručnih saradnika;
- 36) Pravilnik o bližim uslovima u pogledu stepena i vrste obrazovanja nastavnika, vaspitača, stručnog saradnika, saradnika u predškolskoj ustanovi koji ostvaruje različite programe, pedagoškog i andragoškog asistenta i pomoćnog nastavnika, program obuke za osposobljavanje nastavnika, stručnog saradnika i andragoškog asistenta za rad sa odraslima i program obuke za pedagoškog asistenta;
- 37) Pravilnik o stepenu i vrsti obrazovanja nastavnika verske nastave u školi;
- 38) Pravilnik o programu obuke za mentora, program uvođenja u posao nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika, koji uključuje i program osposobljavanja za rad sa decom i učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, način i postupak provere savladanosti tog programa, program ispita za sticanje i ponovno sticanje

licence, način polaganja i jezik na kome se polaže ispit, sastav i način rada komisije Ministarstva, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine pred kojom se polaže ispit za licencu;

39) Pravilnik o sadržaju i obrascu licence;

40) Pravilnik o prioritetnima oblastima stručnog usavršavanja za period od tri godine, oblike stručnog usavršavanja, programe i način organizovanja stalnog stručnog usavršavanja, uslove, organ koji odlučuje o sticanju zvanja i postupak napredovanja, sticanje zvanja u toku stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitača i stručnih saradnika, obrazac uverenja o savladanom programu, sadržaj portfolija i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje;

41) Pravilnik o bližim uslovima za rad posebne radne grupe koja prati i kontroliše prijem u radni odnos u ustanovi na osnovu preuzimanja sa liste i radne podgrupe koja utvrđuje postojanje uslova i daje saglasnost za raspisivanje konkursa;

42) Pravilnik o normi svih oblika neposrednog rada sa decom i učenicima i drugih oblika rada nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika u okviru nedeljnog punog radnog vremena i na godišnjem nivou, kao i broj sati obrazovno-vaspitanog rada koji se dodatno može rasporediti na druge izvršioce;

43) Pravilnik o programu, načinu i roku za polaganje, sastav i način rada komisije Ministarstva pred kojom se polaže ispit za prosvetnog savetnika, obrazac uverenja o položenom ispitu, naknadu za rad članova komisije, program i oblike stručnog usavršavanja prosvetnog savetnika i druga pitanja u vezi sa stručnim usavršavanjem prosvetnih savetnika;

44) Pravilnik o načinu vršenja stručno-pedagoškog nadzora i obavljanja poslova savetnika, merila za vrednovanje kvaliteta rada ustanove, način vrednovanja rada prosvetnog savetnika i savetnika i obrazac legitimacije za prosvetnog savetnika;

45) Pravilnik o vrsti, nazivu, sadržaju obrazaca evidencije i javnih isprava i način njihovog vođenja, popunjavanja, izdavanja;

46) Pravilnik o bližim uslovima i načinu uspostavljanja Jedinственог информационог система просвете (JISP) registara, vođenja, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka koji se unose u registre, kao i vrsti statističkih izveštaja na osnovu podataka iz registara;

47) Pravilnik o bližim uslovima u pogledu postupka dodele Jedinственог образовног броја (JOB);

48) Pravilnik o kriterijumima i standardima za finansiranje delatnosti ustanova za koje se sredstva obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave;

49) Pravilnik o programima i kriterijumima za finansiranje razvojnih programa i projektata ustanova, kao i učešće Republike Srbije u oblasti investicija, stručnog usavršavanja zaposlenih i takmičenja učenika na republičkom i međunarodnom nivou, u skladu sa utvrđenim sredstvima;

50) Pravilnik o sredstvima budžeta Republike Srbije koja se obezbeđuju za ostvarivanje pripremnog predškolskog programa u godini pred polazak u školu u trajanju od četiri sata, u sedištu i van sedišta ustanove, ostvarivanje predškolskog programa za rad sa decom sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i predškolskog programa za rad sa decom na bolničkom lečenju.

Organi i organizacije nadležne za sprovođenje zakona:

- Državni organi;
- Obrazovno-vaspitne ustanove;
- Zavodi, saveti;

- Stručna društva i strukovna udruženja;
- Pokrajinski sekretarijat;
- Organi jedinice lokalne samouprave;
- Interresorna komisija;
- Resursni centri;
- Ustanove vežbaonice;
- Visokoobrazovne ustanove koje školuju buduće nastavnike, vaspitače i stručne saradnike;
- Privredna društva;
- Udruženja poslodavaca;
- Nacionalna služba za zapošljavanje;
- Drugi.

Svi navedeni organi i ustanove imaju odgovarajuće kvalitetne resurse, ali uz napomenu da su često njihove aktivnosti ograničeno usled deficita u kvantitetu tih resursa (ljudski, materijalni, finansijski)

Mere i aktivnosti za primenu zakonskih rešenja:

- Osnivanje resursnih centara, ustanova vežbaonica, sticanja statusa model ustanove;
- Uspostavljanje Jedinstvenog informacionog sistema prosvete radi unapređivanja procesa donošenja odluka u obrazovanju i vaspitanju na osnovu relevantnih podataka;
- Redefinisanje poslova i zadataka stručnih saradnika u ustanovama;
- Formiranje opštinskih saveta roditelja;
- Vrednovanje i samovrednovanje rada ustanova i zaposlenih u ustanovi;
- Organizovanje kvalitetne obuke za direktora i zaposlene u ustanovi;
- Izrada Nacionalnog okvira obrazovanja i vaspitanja kao osnove za izradu planova i programa nastave i učenja;
- Kvalitetnije i efikasnije praćenje i ocenjivanje učenika;
- Efikasniji disciplinski postupak i vaspitne i vaspitno-disciplinske mere za učenika, kao i mogućnost određivanja obavljanja društveno-korisnog i humanitarnog rada kao mere koja može da se izrekne učeniku čije vladanje nije primereno;
- Drugo.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada
 Obrađivač: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
2. Naziv propisa
 Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja
 Draft Law on Principles of the System of Education and Pedagogy
3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):
 - a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,
 Naslov VIII Politike saradnje, član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje
 - b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
 opšti rok
 - v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
 potpuno
 - g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
 nema
 - d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.
 postoji
4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:
 - a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
 Ugovor o funkcionisanju EU, Naslov XII Obrazovanje, Stručno osposobljavanje, omladina i sport – potpuno usklađen u delu koji se odnosi na sistem obrazovanja i vaspitanja
 - b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
 nema sekundarnih izvora prava EU sa kojima je potrebno obezbediti usklađivanje
 Propis nije/je u potpunosti usklađen sa osnovnim principima i preporukama iz *acquis* u delu koji se odnosi na sistem obrazovanja na nivou predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja.

31977L0486	Direktiva Saveta 77/486/EEZ od 25. jula 1977. godine o obrazovanju dece radnika migranata (Council Directive 77/486/EEC of 25 July 1977 on the education of the children of migrant workers)	Delimično usklađen
------------	--	--------------------

- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
 –
- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,
 –
- d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

–

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

–

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?
Da

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?
Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja je preveden na engleski jezik.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.
Navedeni propis je preveden na engleski jezik i posredstvom ministarstva nadležnog za evropske integracije prosleđen je Evropskoj komisiji radi davanja mišljenja. Evropska komisija još uvek nije dostavila traženo mišljenje na ovaj propis.

1. Naziv propisa EU				2. „CELEX” oznaka EU propisa			
Direktiva Saveta 77/486/EEZ od 25. jula 1977. godine o obrazovanju dece radnika migranata (Council Directive 77/486/EEC of 25 July 1977 on the education of the children of migrant workers)				Celex No.31977L0486			
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa				4. datum izrade tabele			
Ovlašćeni predlagač: Vlada				07.07.2017.			
Obrađivač: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja							
5. Naziv (važećeg, nacрта, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom EU				6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPI			
The Draft Law on Principles of the System of Education and Pedagogy				3.26.			
Predlog zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja							
7. Usklađenost odredaba propisa sa odredbama propisa EU							
a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)	đ)
Odredba propisa EU (član, stav, podstav, tačka, aneks)	Sadržina odredbe	Odredbe propisa (član, stav, tačka)	Sadržina odredbe	Usklađenost odredbe propisa sa odredbom propisa EU (potpuno usklađeno, delimično usklađeno, neusklađeno,	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Predvideni datum za postizanje potpune usklađenosti	Napomena o usklađenosti propisa sa propisima EU

				neprenosivo)			
--	--	--	--	--------------	--	--	--

1.	<p>Member States shall, in accordance with their national circumstances and legal systems, take appropriate measures to ensure that free tuition to facilitate initial reception is offered in their territory to the children referred to in Article 1, including, in particular, the teaching — adapted to the specific needs of such children — of the official language or one of the official languages of the host State.</p> <p>Member States shall take the measures necessary for the training and further training of the teachers who are to provide this tuition.</p>	<p>Član 3. stav 5.</p>	<p>STRANI DRŽAVLjANI, LICA BEZ DRŽAVLjANSTVA I LICA TRAŽIOCI DRŽAVLjANSTVA IMAJU PRAVO NA OBRAZOVANjE I VASPITANjE POD ISTIM USLOVIMA I NA NAČIN PROPISAN ZA DRŽAVLjANE REPUBLIKE SRBIJE.</p>	<p>Potpuno usklađeno</p>			
----	---	----------------------------	---	--------------------------	--	--	--

3.	Member States shall, in accordance with their national circumstances and legal systems, and in cooperation with States of origin, take appropriate measures to promote, in coordination with normal education, teaching of the mother tongue and culture of the country of origin for the children referred to in Article 1.	Član 23. stav 3.	Dete stranog državljanina, dok boravi u Republici Srbiji, ima pravo da pohađa nastavu maternjeg jezika i kulture, besplatno pod uslovom reciprociteta ili na teret roditelja, u prostorijama ustanove koju odredi organ jedinice lokalne samouprave.	Delimično usklađeno			
----	--	------------------	--	---------------------	--	--	--